

HB

<36616388330019

<36616388330019

Bayer. Staatsbibliothek

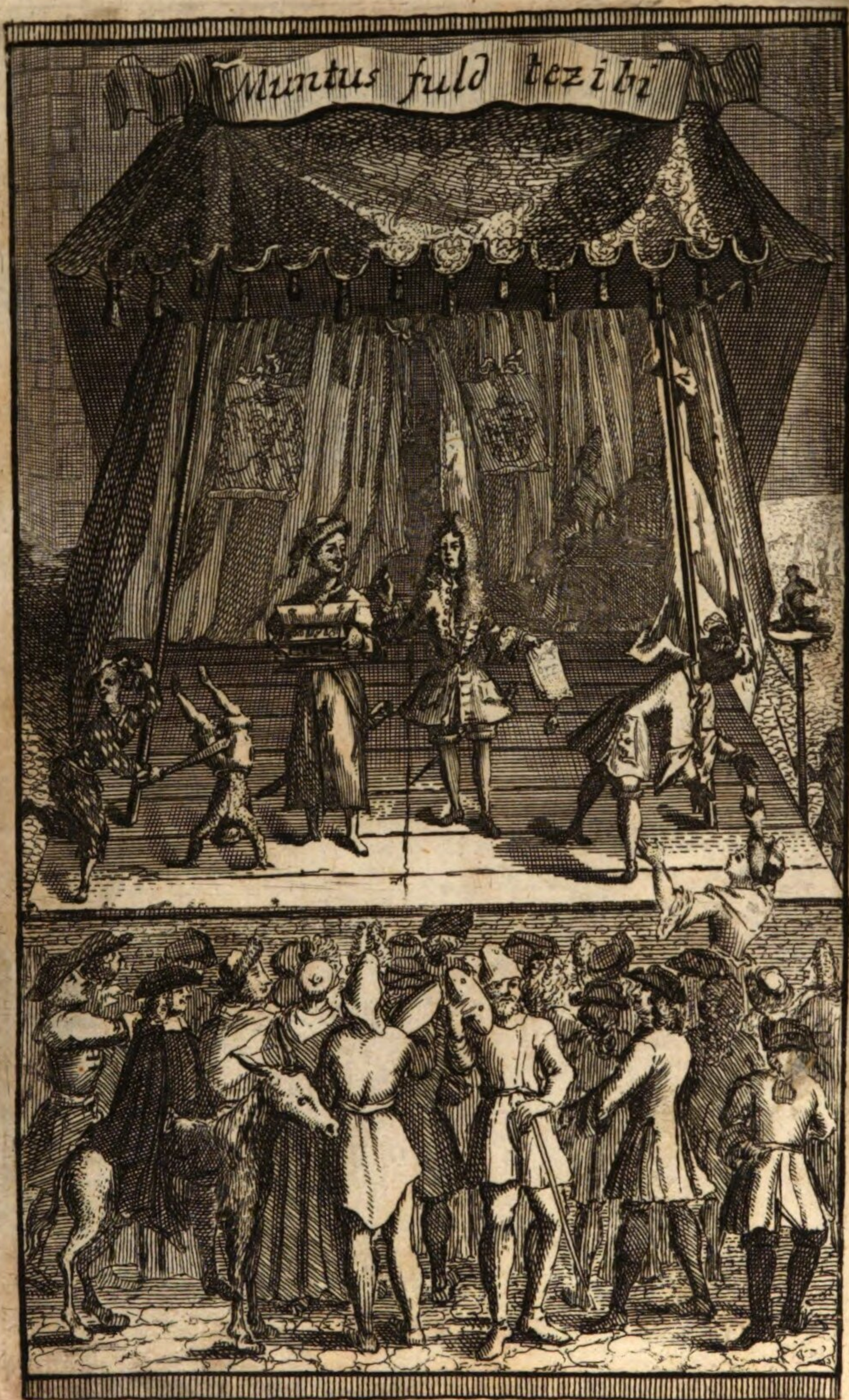
4 exila
~~Og 3830. 613.~~

~~Gift. 614.~~
Hist. list. 614.

1771 61st anniversary

R

Muntus fuld tezi bi

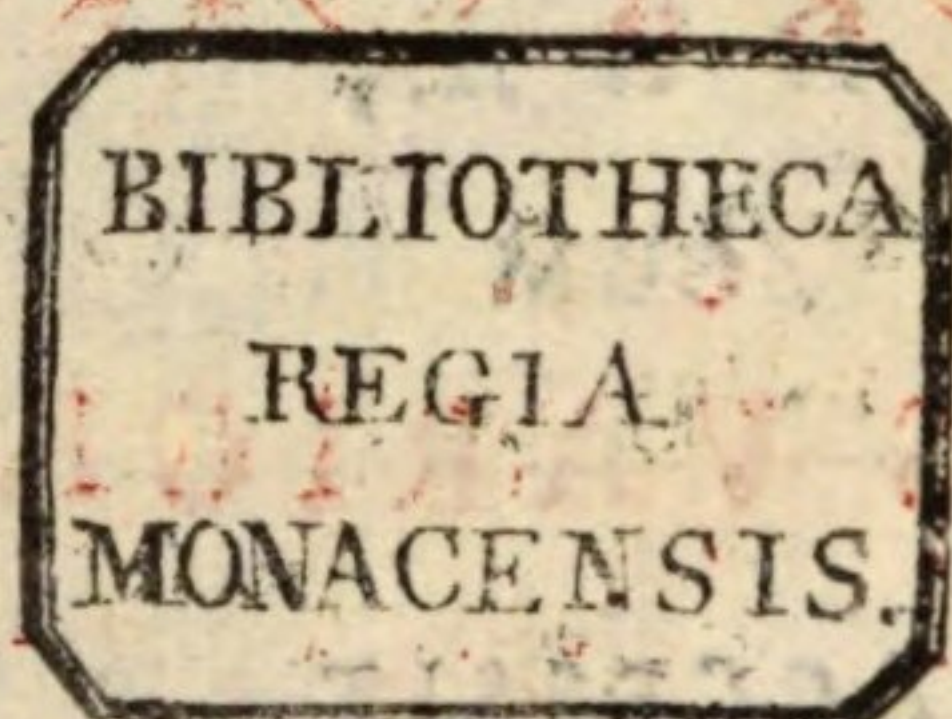
JO. BURCH. MENCKENII
DE
CHARLATANERIA
ERUDITORUM
DECLAMATIONES.
D U Æ,
CUM
NOTIS VARIORUM.

R
ACCESSIT
EPISTOLA
SEBASTIANI STADELII
AD
JANUM PHILOMUSUM
DE CIRCUMFORANEA LITERA-
TORUM VANITATE.

EDITIO TERTIA EMENDATIO.

AMSTELODAMI.

M DCC XVI.

Ad

Virum incomparabilem,

**CHRYSOSTOMUM
MATANASIUM,**
Criticonum h. t. Principem.

Quoi dono lepidam novam hanc
opellam,

Nugis ψευδοσόφων ineptiisque
Conditam? Tibi, docte Matanasi,
Parens optime dulcium leporum,
Censor candide, fautor & chorage
Phœbi, qui ausus es elegante vena
Doctum doctius explicare carmen.
Quare habe tibi, quicquid hoc opel-
læ &

Qualecunque. Quod, o benigne Le-
ctor,

Fronte suscipe, si me amas, serena.

NOMINA COMMENTA-
TORUM.

CHAR. i.e.	CHARISTIUS.
CRIS.	CRISPINUS.
DROM.	DROMADIUS.
LHALL.	INTERPRES HALLENSIS GERM.
KEND.	KENDALIRIUS.
Q. MAR.	QVADUS MARCOMANNVS.
SAL.	SALICETUS.
SAM.	SAMOSCIUS.
SCRIB.	SCRIBANIUS.
SER.	SERENUS.
THEM.	THEMISTIUS.
TRIVULT.	TRIVULTIUS.
VAND.	VANDOSALVUS al. FAN- DO-SALVUS.

LECTORI SAL.

Cum abhinc biennio & quod excurrit in suavissimo amicorum consortio de eruditis sermo incideret, qui varias artes atque technas, ad comparandam famam, plausumque concitandum, comminiscuntur, Vir quidam paulo amœnioris ingenii, postquam Carolum Patinum Charlataneriam quintam, seu potius primam constituisse Medicinæ partem, narrasset, multum utique præstigiæ in universa re literaria deprehendi judicabat, dignamque rem eam arbitrabatur, quæ uberiori oratione deduceretur. Itaque cum mihi mox deinde in publica Magistrorum pa-

negyri verba facienda essent, & eo ipso tempore de jucundo themate eligendo circumspicerem, alacri animo spartam illam in me suscepi, cumque omnia absolvi eadem oratione non possent, quæ reliqua fuere, in proximam occasionem rejeci, quam nactus sum anno superiore. Itaque conflatae sunt duæ Oratiunculæ, altera A. 1713 d. 9 Februarii, altera A. 1715 d. 14 Febr. recitata, quas ut protruderem in lucem, partim Virorum, quos veneror, autoritas, partim quorundam importunæ preces perfecere: quod si enim meo arbitrio agendum fuisset, hæc sane nequaquam erant proditura, quæ ne mihi quidem ipsi satisfaciunt, tantum abest, ut aliis sperem ad palatum futura. Quod vero barbaro Charlataneriæ vocabulo inscripsi Declamationes meas, exemplo non caret, cum & alii de
pedan-

pedantismo seu pedanteria literaria, de galantismo item literario & similibus nonnihil fuerint commentati, & quantum ad ipsum Charlatanerie vocabulum, Patinus, ut dixi, præverit. Latinius utique Circulatoriam * dicere poteram, cum vox illa ex Hetrusco ciarlare, quod est circolare seu decipere, descendat, unde Ciarlatano seu Cereta-

a 4

reta-

* Charlatan reddi Latine per Planum & Circulatorem, patet ex libello, cui tit. *Bienſeance de la conversation entre les hommes*: Latine versus est hic liber per Jesuitas Muſſi-Pontanos, Parisiis 1628. in 24. ubi cap. 7. Documento 34. in Ed. Gall. sic legitur: *Eſtant en compagnie, ſoier meſme de ceux de ta condition, ne fais du CHARLATAN, mais parle avec meſure.* &c. Latine ita: *In communi etiam tuorum equalium congreſſione ne blatera ut planus & circulator, ſed loquere modeſte* &c. Jam quid

per planum boni autores intelligant, apparet ex Horatii L. 7. Ep. 17. v. 57. ſeq. it. Petronio c. 99. p. 418. Unde Plani, unde levatores &c. ubi not. Erhardini vid. Athenæus L. 14. c. 1. f. m. 616. A. Gellius L. 16. c. 7. p. 395, Barclajus Euphorm. p. 205. Ed. Hakiana: *Quippe nos planos & intentos in rapinam arbitrabantur*; pag. 141. quod in me, quisquis ille planus cogitaſſet; pag. 116 *tanquam iñſaſores nocturni*, quod majorem vim ſæde planorum imaginem ſumunt. D R O M.

retano, circulator, & Gallicum Charlatan, quod veteres Ciarlatan scripsere. ** Ceterum nemo me existimaverit optimas scientias, in quibus ridiculum quidpiam annotavi, contemnere, nam & crisin sanam probo, historias profiteor, poesin a pueris amavi, suspicio Mathematicos acutos, peritos Medicos, Ictos prudentes, Theologos pietate & doctrina conspicuos, ac reliquos omnes, qui in ornandis bonarum artium studiis operam baud inutilem collocant. Id tantum propositum mihi fuit, ut docerem, quo fucō, quibus prestigiis nonnulli ad alliciendos incautos utantur, & quantum ubique sit in disciplinis

** Ita existimat Menagius Origini della lingua Ital. p. 170, quamvis idem non dissimulet pag. 164, Cerretano ab oppido Umbriae Carreto nonnul-

lis derivari, quod Carretani totum orbem vano quodam ac turpi superstitionum genere ludificantes, continuo peregrinentur, familia domi relicta. M.

*nis inane. Qua in re ut antea
 Erasmus quoque, Agrippam,
 Naudæum, Lilienthalium, * ali-
 osque laborasse constat, ita me il-
 lorum nonnunquam vestigia legisse,
 neutiquam diffiteor: addidi tamen
 non pauca, & addi longe plura
 poterant, nisi ad temporis, quod
 oratiunculis his destinatum est,
 normam redigenda omnia fuissent.
 Adjeci ultimo loco bina Program-
 mata, his ipsis Declamationibus
 publice præmissa, tum quod a re no-
 stra non essent prorsus aliena, tum
 ut Typographo velificarer, qui
 paulum augeri libelli molem cu-
 piebat, cujus arbitrio cetera quo-
 que*

* Erasmus scil. in enco-
 mio Morie, Agrippa in
 libris de Vanitate scientia-
 rum, Naudæus in opu-
 sculo, quod inscripsit In-
 struction à la France sur la

Verité de l'histoire des Fre-
 res de la Roze-croix, &
 Mich. Lilienthalius in o-
 pusculo de Machiavellismo
 literario. M.

*que, quæ ad ornatum spectare,
visa sunt, fucere relinquenda.
His itaque, benevole Lector, utere,
fruere; vale.*

Phædrus Lib. III Fabul. Æsop.

*Suspicionem si quis errabit sua,
Et rapiat ad se, quod est commune
omnium,*

Stulte nudabit animi conscientiam:

Huic excusatum me velim nihilominus:

*Neque enim notare singulos mens est
mibi,*

*Verum ipsam vitam & mores hominum
ostendere.*

DECLA-

DECLAMATIO I.

*Magnifice Academiæ RECTOR,
Reverendissimi Capituli Martis-
burgensis Legate splendidissime,
Spectatissime Domine Procancel-
larie,*

*Auditores ceteri, Viri gravissimi,
Juvenes optimi.*

Vetustissima inter Græcos Ro-
manosque ac gentes alias
consuetudo fuit, Auditores,
ut omnium oculis repræsen-
tarentur in theatro, quæcunque sive
superiorum temporum memoria sive
præsens ætas & communis hominum
vivendi ratio, læta aut tristitia, suppe-
ditaret. Quæ cum initio ideo insti-
tuta essent, ut, quemadmodum ser-
mone & scriptis, ita & gestu ipso ve-
lut in viva quadam rerum humana-
rum

rum tabula ad virtutem amplectendam invitarentur mortales, successu temporis, cum lucri ingens cupiditas accessisset, ita degenerarunt, ut non æque nunc mores populi spectent mihi & fabularum actores, verum id curent tantummodo, qua ratione risus & cachinnos strepitusque ac plausus e spectatoribus elicere, aut si tristior fuerit materia, molliores animi affectus cingere oculisque lacrymas excutere valeant. Cumque adeo e plausu populi de virtute ac pulcritudine dramatici iudicium vulgo fieri consueverit, ita ut unius sæpe vel paucorum spectatorum plausus universa multitudo infano pruritu sequeretur, quidam eo processerunt, ut ære conduxerint, qui frequenter applauderent actoribus in scena, aliisque exemplo suo præirent. Uti enim optima quandoque dramata infelicissimam experta sortem, ac quovis subsannationum genere exagitata sunt & explosa, ita non raro vidimus, vel insulsissimas fabulas suos habuisse admiratores plausoresque, ut exclamandum utique fuerit cum Horatio:

Insanos oculos & gaudia vana!

Ecquis

Ecquis ineptior vel indoctior fuit Jo-
anne de Serres Gallo? at ille quoties
de Thoma Moro tragoediam repræsen-
taret, præfente Richelio Cardinale,
lacrymæ huic heroi ex oculis cecidere,
quasi puero. Idem vero Richelius,
quanti Vir ingenii, quam acutus & per-
spicax! in Petri Cornelii, ingeniosis-
simi Poetæ, tragoedia, *Le Cid* dicta,
quæ alios omnes ita fascinabat, ut pu-
blico judicio cunctis veterum & recen-
tiorum tragoediis longissime antepone-
retur, nihil se videre fatebatur, quod
magnopere placeret, autorque erat A-
cademiæ Franciæ, ut tragoediam acri
censuræ subjiceret: quanquam pulcre
causam suam egit Cornelius, super-
sedere se posse ratus apologia pro eo
drama-

Rymer
of Tra-
gedy p.
8. seq.

Pelisson
Hist. de
l' Acad.
Franc.

A 2

drama-

Le Cid dicta.] Sorel-
lus in Bibliotheca Gallica
p. 206. seq. veram causam
prodit, ob quam Riche-
lio drama istud *le Cid* di-
ctum, minus placuerit;
alterum vero, quod in-
scribitur *l'Amour tyrannique*
ejusdem vatis ma-
gis arriserit. SCRIB.

*Causam suam egit Cor-
nelius.*] Traditur Riche-
lius invidia ductus, quod

Cornelii Tragoedia omni-
bus reliquis, & inter has
suis etiam, quas alieno
sub nomine in Theatrum
produxerat, longe præ-
ferretur, censuram ejus,
quamvis arduis maxime
de salute reipublicæ curis
eodem tempore ferè ob-
rueretur, intensissimo ta-
men studio promovisse.
Quare Boilavius Sat. IX.
p. m. 54:

Satura.
L. II.
C. 7.

dramate conscribenda, quod, si vel
vicesies repræsentetur, vidisse nemi-
nem pœniteret. Etenim mira res est
plausus, &, ut in dramate persistamus,
difficulter admodum cognoscitur, u-
trum plus valeat ad conciliandum
plausum spectati cujusdam viri, atque
adeo ipsius Principis, autoritas, an in-
conditæ plebis judicium & favor. Me-
ministis, Auditores, quod Macrobius
refert de summo Principe Julio Cæsa-
re, eum, etsi maxime faveret Laberio,
cum Publio Syro in scena contendenti,
quem nimirum quingentis millibus
invitaverat Romam, non potuisse ta-
men

*En vain contre le Cid un
Ministre se ligue,
Tout Paris pour Chimene a
les yeux de Rodrigue.
L' Academie en Corps a
beau le censurer,
Le Public revolté s' obstime
à l' admirer. CRIS.
Plebis judicium & fa-
vor.] Nimirum solus
Munera nunc edit Vulgus,
qui pollice verso
Quemlibet occidit popula-
riter.*

Neq; tamen id nudius ter-
tius demum obtinuisse, lu-
culentus pariter & exper-

tus testis est, præter Græ-
cos Oratori nostro lauda-
tos, ipse Terentius. Huic
enim, etsi, Afranio judice,
*non similem dices quem-
piam;*

Hecyra tamen ejusdem,
quæ Scipionibus quidem
(at quantis arbitris!) ita
se probaverat, ut Val-
gius eam non minus ac
reliquas quinque ipsi A-
fricano Victori tribuere
sategerit, bis nihilofecius
populo displicuit, & vix
tertiis tandem Megalen-
sibus admissa est. THEM.

men prohibere, quo minus populus favorem in Publium verteret, eoque his Laberium verbis fuisse allocutum:

*Favente tibi me victus es, Laberi,
a Syro.*

Nec ignoravit lepidissimus Gallorum Molerius, quantum etiam vulgo placuisse juvet, quippe qui Comœdias suas, antequam producerentur in theatrum, pedissequæ prælegebat, & quæ minus illi arriderent, diligenter emendabat. Quanquam multum & valuit aliquando ipsius Regis Ludovici XIV. judicium: nam cum idem Molerius anno superioris sæculi septuagesimo drama, quod *Civem Nobilem* vocat, prima vice exhibuisset in theatro, Rege tacente, plerique alii frigidius judicabant, at, simul atque Rex iterum repræsentatum præstantissimum pronuntiasset, nemo erat, qui velut ad nutum ipsius continuo non applauserit ambabus manibus. Ita & e diversa parte unius quandoque importunus jocus optimis dramatibus nocuit: quod de Cariolano, Tragoedia exquisitissima ab Abbate Gallo Abeille paucis ab hinc annis composita, constat. Nam

La Vie
de Molière p.
68.

Ib. pag.
166. seq.

Le Bourgeois
Gentil-
homme.

Pièce,
Fugit. d'
Hist. &
de Litt.

▲.1704. cum is, qui personam induerat Cari-
 P. III.
 P. 544. olani, in hanc sententiam sororem esset
 allocutus: * *num meministi, Soror, Regis,
 Parentis quondam nostri?* e turba spe-
 ctantium nescio quis festivus homo ex-
 clamabat: ** *per meam fidem, si non
 meminert, nec ego satis memini;* ex
 quo tanta subito inter spectatores orta
 obmurmuratio, ut nunquam posthac
 in scenam prodiret miser Cariolanus,
 quin derisiones omnium ac sibilos in
 se provocaret. Longus hic exspatian-
 di campus foret, si per omnia vete-
 rum & nostri ævi theatra vagari lice-
 ret. Ipse Æschylus, Vir magni inge-
 nii, cum Tragoedias populo dederit
 nonaginta, vix vices octies vel, ut a-
 lii ajunt, decies ter vicisse memora-
 tur, cessitque is tandem Sophocli,
 quamvis longe ætate juniore, & indi-
 gnabundus ad posteritatis judicium
 provocans, relictis Athenis in Siciliam
 emigravit inglorius. Pindarus, quem
 ne imitari quidem quisquam poterat,
 teste Horatio, cum auditores Theba-
 nos

Pope-
 Blount
 Cens.
 Erud.
 p. 5.

Athen.
 L. VIII.
 p. 374.
 Plut. in
 Cim. p.
 483.

Ælian.
 var. Hi.
 L. 13.
 c. 25.

* *Vos souvient il, ma
 Soeur, du feu Roy nostre
 Pere?*

** *Ma foy, s'il n'en sou-
 vient, il ne m'en souvi-
 ent guere.*

nos nactus esset indoctos, quinques
 carmine se superatum vidit a Corinna
 quem *porcum* vocabat, ad proverbium
sus Minervam alludens. Et sæpius con-
 questus est nostra etiam ætate tersissi-
 mus inter Anglos Poeta, Joannes Dry-
 denius, ea ipsa dramata, quæ Viris in
 hac arte exercitatissimis prælecta pla-
 cuissent, postquam in scenam ducta
 fuissent, plausores admodum paucos
 vel nullos invenisse. Nec deessent
 aliorum exempla, qui cum leges the-

Opp. P.
 I. p. 515.
 P. II. p.
 329.

A 4

atri

Paucos vel nullos inbe-
nisse :] Neque vero
 hæc Comico saltem in spe-
 ctaculis accidere solent;
 quia plurimi homines in
 amplo hoc Mundi Thea-
 tro mox hilarem induunt
 ludicramve personam,
 mox tristiore larva tecti
 incedunt. Vulgus est, qui
 judicandi libertatem sibi
 vindicat: hic vero, quum
 maximam hominum par-
 tem constituat, & inge-
 nio tamen atque judicio,
 ad probe censendum ne-
 cessario, destituatur, cau-
 sa per se manifesta est,
 quare illa quæ solidum
 crepant & eruditissimo-
 rum quorumvis assensum

merentur, paucioribus
 placere consueverint.
 Quicunque stentore a
 voce gaudet, aut lingua
 maxime volubili instru-
 ctus est, primas tenet
 inter Theologos: qui cla-
 mando reliquos superare
 & promptissime fabulari
 novit, Jctorum Antesi-
 gnanus, Philosophorum
 præstantissimus salutatur:
 & ille tandem Medicorum
 est experientissimus, qui
 circumforaneas agyrtarum
 grandiloquentias o-
 ptime imitari didicit. Li-
 bri eruditiores negligun-
 tur; quippe qui stupidæ
 aut semi-doctæ plebis
 captum transcendunt. Le-

Rymer
of Trag.
D. 53.

tri haberent perspectissimas, plausum tamen extorquere spectatoribus nequaquam potuerunt. Quod cum animadverterent rudiores quidam dramatum auctores, nihil prius aut antiquius habuerunt, quam ut risum sollicitarent, adeo ut Castelvetrus suo tempore ipsam Salvatoris nostri sanctissimam passionem tam absurde atque indecenter testetur Romæ repræsentatam, ut, qui spectarent, in liberimos cachinnos effunderentur. Quem Italorum morem imitati videntur Germani nostri, qui nullas se consequi laudes posse credunt, nisi scurilia frequenter immisceant, quæ infimæ plebi ac fæci hominum risum clamoresque excuti-

xica quarimus, Diaria, scripta in Ana desinentia, & nescio quæ lepida commenta alia: Curiosum scilicet est seculum nostrum & novitatis avidum; sed genio simul indulgens, quodque breviori via erudiri cupit. Rident interim Prudentiores, dum certi sunt, eodem successu ex his tricis doctrinam peti, quo in morionum fasciculis re-

media sanitatis quarimus.

I. HALL.

Sanctissimam passionem
[*Ec.*] Simili plane impio ausu, quo eandem S. Passionem versibus ludicris, (*Galli Burlesque* vocant) petulantissime descripsit homo ingeniose nequam; ut Autor est personatus Naudæi Mascurat in *Apopologia* pro Mazarino Cardin. p. 172. THEM.

cutiant, eoque moriones & gesticulatores immittunt in scenam, qui quicquid inficerum spurcumque ac foedum in buccam venerit, impudentissime effutiunt. Ita vero allici spectatorum numerum, quæstumque augeri ac nomen comparari posse arbitrantur, non ignari, quantum sit hominum dementiorum, qui cum decipi cupiant, dignissimi sunt qui decipiantur. Sed quid moror hæc theatra, quæ ad fallendos paucos, eosque inficetos & ineptos, excitata sunt: ipse Orbis universus theatrum est, in quo histrionum quodammodo partes sibi sumunt, qui famam gloriamque & communem mortalium plausum summa animi sollicitudine sectantur. De Carolo Patino memorant, quod, cum Basileæ apud Doctorem Medicum divertens ex ejus forte filio, Medicinæ Candidato, quæсивisset, quot partes tradantur Medicinæ, isque e communi sententia quatuor, *Physiologicam*, *Pathologicam*, *Semeioticam* & *Therapeuticam* enumerasset, addiderit ipse quintam, quam omnium primam vocabat, *Charlataneriam* nempe, quam si quis satis

non perdidicisset, eum Medici nomine prorsus censebat indignum. Nec inepte Patinus censuit; nam ut agyrtas taceam & circulatores, qui in pulpitis & theatris per fora & compita viasque publicas miseræ plebi imponunt, nugæque ac nubem pro Junone vendunt, quotusquisque est hodiæ Medicorum, qui non *κρατιστοχειρουργήματα* sua ubique jactet, vividos nimirum latices, olea incombusta, hieras hermeticas, panaceiam, mumiam magneticam, aurum potabile, pulveres vipereos gemmatos, besoardicos, theriacales essentias, tincturas, & id genus remedia alia sexcenta, quæ novis nominibus, Arabicis dicam an Abracadabriticis, involvunt. Enimvero non in Medicis tantum quæssiveris Charlataneriam, quin potius ubique

Charlataneriam] Cum fines Charlataneriæ non videantur satis definiti, non abs re erit, si hic discrimen Charlataneriæ, Pædantismi, Galantismi, Machiavellismi litterarii adjiciatur. Charlataneria cum Pædantismo & Machiavellismo conjuncta est, ita ut omnis Char-

lataneria sapiat speciem Pædantismi, & Machiavellismi, licet non omnis Pædantismus & Machiavellismus speciem Charlataneriæ. Charlataneriæ proprium est: Mundus vult decipi; in cujus studio *judicium* magis corruptum est, quam *voluntas*. Pædantismus autem,

ubique se prodit inter eruditos, qui se Diis proximos esse arbitrantur, si plausum, quem non minus quam vitalem auram studiose captant, fuerint consecuti. Qua de re cum pauca verba ad vos facere constituerim, Auditores, oro vos quæsoque, ut animis benevolentissimis linguisque faveatis.

Quemadmodum circulatores sua plerumque privilegia & diplomata jactare solent, titulosque adsciscunt mirros & portentosos, ita in Orbe erudito universo non pauci deprehenduntur, qui novis honorum titulis decus præcipuum ac famam quærunt. Nota sunt in Hispania Archi-Cosmographorum, Archi-Historiographorum, Archi-Mathematicorum nomina, quibus si qui fuerint a Rege decorati, ii demum in studiis illis, in Historia, Mathesi aliisque, principatum gerere existimantur. Quis Italorum nescit Academias, quæ raris ac ridendis nominibus celebrari se gestiunt, quales sunt Argonautæ,

A 6

Seraphi-

qui vetustati addictus est, & in rebus nullius usus versatur, prodit eosdem cum intellectus, tum voluntatis morbos. vid. Fer-

rarii Orig. linguæ Italic. p. 226. Clericum Parrhas. Tom. I, pag. 250. Huberum Or. de padantifino. CHAR.

Seraphici, elevati, inflammati, Olympici, Parthenici, Inthronati, tum & obscuri, immaturi, infœcundi, obstinati, offuscati, otiosi, somnolenti, inhabiles, phantastici. Quin ipsa etiam nomina ex Italici aliqui mutare consueverunt, tem-

Inhabiles, phantastici &c.] De his ac similibus perlepidis Italorum Societatibus confer sis Morhofium L. I. c. 14. Polyh. Struvium Introd. C. X. & in Supplem. p. 153. Reimannum P. I. Hist. Lit. L. I. p. 107. seq. Eadem scilicet sunt horum Collegiorum in rem Literariam merita, quæ fuerunt olim sociorum Casianorum, Carpophororum, Phonasorum, Disquirentium etiam, Scrutantium, Pythagoræorum & reliquorum, de quibus omnibus vere dicas illud Fabulatoris:

Mons parturibat - -

Eratque in terris maxima expectatio.

At ille murem peperit.

Hoc dictum est Tibi,

Qui, magna cum minaribus, extricas nihil.

Phædrus L. IV. 22. Optarem interim, ut licuisset

Christ. Junckero Commentarium absolvere, quem nos de Societatibus his Literariis expectare jussit. I. HALL.

Nomina mutare consueverunt] Plerique, ut eruditum nescio quid sonarent & eruditionis eorum, qui ea gerebant, opinionem quandam in animis legentium excitarent. Fuerunt, quibus non nisi Græca nomina ad palatum essent; inter quos mihi semper ridiculus maxime visus est Medicus ille, qui pro nomine Gallico *Sans Malice*, Akakian vocari se voluit. Alii levi immutatione nomini suo gratiorem dare sonum conati sunt, ut qui pro Petro Pierii, pro Perezio Petreji, pro Voutio Vulteji & similia nomina adscivere. De Balsacio Gallo refert Sorellus in libello *de la Connoiss. des bons*

tempore imprimis Pauli II Pontificis, quo Majoragius aliique, exemplo Pomponii Lati, abjectis nominibus, quæ nova ipsis videbantur, vetera illa Romana revocabant. Sed ut ad titulos redeamus, non sunt tacendi hic acerri-
mi æmuli, Julius Cæsar Scaliger & Casparus Scioppius. Ille enim e Principum Veronensium de Scala sanguine se ortum, responsis prudentum in Aca-

Naudé
Mascu-
rat p. 79.
§3. seq.

A 7

demiis

*Libr. c. 2. p. 28. eum spre-
to Guezii, quod a paren-
tibus acceperat, nomine,
a prædio quod possidebat,
cognomen mutuassee, ma-
jore in pretio scripta sua
penes lectores fore existi-
mans, si ex nobilissima
familia Balzaciorum d'
Entragues prognatus cre-
deretur. Vide de nomi-
num mutatione præter al-
ios notiores, Anonymum
in Rabi Bibl. Librorum no-
vorum Belgica an. 1694.
mense Majo & Junio pag.
1528. seq. KEND.*

Vetera illa Romana]
Huc pertinent membra
Societatis Abbreviatorum
Romanæ. Ex. gr. Philip-
pus Geminianus, de quo
Jovius in *Elog. n. 40. p. 96.*
adsumsit nomen Callima-

chi; Jacobus Pontanus
Joviani; Jacobus Sanna-
zarius Actii Sincerii. Vide
plura apud Platin. *Vit.
Pont. Rom. Vita Pauli II.*
*p. 331. Arisium Cremona
litter. T. I. p. 312. Struvi-
um Act. Liter. Fascic. IV.
p. 1. Ferrarium Opp. a Cl.
Fabricio ed. p. 110. 11. &
Stempelium de Societ. Ab-
brev. p. 4. CHAR.*

Jul. Cæs. Scaliger.] Is
variis locis multa de se
prædicat, e. g. Epistola
quadam ad Augerium
Ferrerium pag. 256. edit.
1600. 8. speciatim de fa-
milix suæ splendore ea-
dem Epistola p. 257. item
Oratione in luctu Aude-
cti Cæsaris filii, p. 323.
CHAR.

demiis pluribus ambitiose corrogatis, docebat, Criticumque se, Poetam, Medicum & Philosophum vocabat: hic vero, nobili pariter prosapia juratis testibus asserta, hoc vulgo elogio conspiciebatur: *C. Scioppius, Patricius Romanus, Eques S. Petri, Consiliarius Imperatoris, Regis Hispaniarum & Archiducis Austriae, Comes Palatinus & Comes de Clara valle.* Prætermitto exempla eorum, qui ut multo inferiores Scaligero & Scioppio fuerunt doctrina, ita id unice spectarunt, ut longam ostentarent titularum seriem, quod id plurimum valere existimarent ad conciliandam eruditionis opinionem. Et sæpe utique miratus sum patrum nostrorum ambitionem, quippe qui Illustrium, Excel-

Ambitiose corrogatis docebat.] Tam perverso quidem inclarescendi pruritu, ut Scioppius adversarius, in hoc ejus de Vita Parentis & gente Scaligera scripto, vix octo phyllas exsuperante, ultra 499. imposturas detexerit. Conf. Naudæi Mascurat p. m. 24. Intelligunt quippe hi boni Viri, quam pul-

chrum sit digito monstrari & dicier hic est:

*Vir mactas omni laude,
seculi decus,
Princeps senator literarum rei.*

*Cui Phæbus ipse assurgit,
& fasces suos
Submittit omnis Eruditorum chorus.*

THEM.

Excellentissimorum, Clarissimorum, ^{Mabil-}
 Spectabilium compellationes, olim ^{lon. de}
 Principibus tantum Regibusque ac Se- ^{Re Di-}
 natoribus Romanis concessas, in Scho- ^{plom. L.}
 lam transtulerunt. Videas hodie, ut ^{II. Span-}
 loquitur Vir elegantis ingenii, multos ^{hem. de}
 vocari velle *Clarissimos*, qui extra mœ- ^{nsu}
 nia Civitatis prorsus sunt incogniti; ^{Num.}
Magnificos, quos urget res angusta do- ^{p. 605.}
 mi; *Consultissimos*, quibus parum aut ^{Lilien-}
 nihil consilii; *Excellentissimos*, quos vel ^{thal de}
 tyro antecelleret scientia. Enimvero ^{Mach.}
 cum olim Carolus Magnus, Romano- ^{Litter.}
 rum Imperator, in inscriptione Libri, ^{p. 152.}
 quem de *Imaginibus* contra Græcos scri-
 psisse traditur, *Viri Excellentissimi &*
Spectabilis elogio mactetur; ecquis est
 hodie

Excellentissimos] Ita
 olim Francorum Reges
 compellati sunt. Exstat
 enim in Codice Carolino
 Epistola XLII. *Dominis*
nobilissimis atque excellen-
tissimis filiis Carolo & Ca-
rolomanno Regibus Fran-
corum a Paulo Papa inscri-
 pta, teste Mabillonio de
 Re dipl. L. II. c. 6. §. 7.
 Idemque testatur c. 1. l. 4.
 §. 12. eo titulo jam antea
 Reges Longobardorum

fuisse salutatos. Ita enim
 Rotharis Rex, qui primus
 leges scriptas promulga-
 vit, in edicto Papiæ An.
 DCXLIII. publicato :
Ego in Dei nomine Rotha-
ris Rex, Vir Excellentissi-
mus. C H A R.

Spectabilis] Prostat o-
 pus opera Eli. Phil. seu
 Eliæ Philyræ h. e. Jo. Ti-
 lii editum in Gallia 1549.
 hoc titulo : *Opus Inlustris-*
simi, & Excellentissimi,

hodie inter Doctores umbraticos, cui idem (quandoquidem usus est vocabulorum tyrannus) jure optimo maximo non competat : ut insanire propemodum videantur hoc tempore, qui apud nos, ut Bullialdus quondam inter Polonos, Excellentia compellationem non

feu Spectabilis Viri, Caroli Magni, nutu Dei, Regis Francorum &c. contra Synodum, quæ in partibus Græciæ pro adorandis imaginibus stolide sive arroganter gesta est. M.

Bullialdus] *Mons. Boul-
laud Math. etant en Polo-
gne, comme on le traitoit
souvent d' Excellence, vint
à s'en facher, disant qu'il
ne meritoit pas ce nom là.
Quelqu'un alors luy repli-
qua, qu'il ne devoit pas
s'en facher, qu'en Pologne
on le donnoit à tout le mon-
de. v. Colom. Mel. Hist.
pag. 13. M.*

Excellentia.] Pulcre de hoc titulo lusit Professor quidam ad alterum his versiculis:

*Excellentia Claritasque
Vestra!*

*Quod deridicule mihi
tibi que*

*Dant nomen titulote-
nus Studentes,*

*Instar iridis æstimare
par est;*

*Formosissimus arcus ille
picta*

*Gemmat luce coloribus-
que pulcris,*

*At mendax sine rebus
est imago.*

Quos e Seldeno de titulis honorum retert Tenzelius Colloqu. Menstr. A. 1697. p. 761. In Rosini Lentilii Miscellaneis Medico. Pra-cticis p. 608. sq. habetur Theodori Caroli D. & Physici Leomontani in Ducatu Würtembergico ad Parochum quendam Medicastrum Epistola, in qua hic *Urinosa Claritatis* nomine aliquoties compellatur. SCRIB.

*Excellentia compellatio-
nem non admiserit.] T.
C. literatorum nostra æta-*

non admiserit. Quin & eo processit sub ipsis instauratæ eruditionis initiis honorum cupiditas, seu titulomania, ut

te non postremus, Excellentia titulum majorem in modum affectare, ab omnibus qui ipsum compellarunt, narratur. Audiamus Severini a Clamoribus (h. e. Ernesti Martini Plarrii) verba ex Epistola de vita studiis & moribus T. C. Amst. 1706. impressam p. 4: *Risum tene, queso, si tibi dixerò, hunc ab extraneis sese ad-euntibus excellentis viri titulum, tanquam summo jure sibi debitum, poscere, quum sterquilinio quam homini sit similior? Mihi sane, quum consueto apud nos Domini nomine illum salutassem, regessit protinus: Comitem nescio quem se accessisse, qui variis de rebus secum fecerit sermonem, dixeritque inter alia: Crede mihi, Vir Excellentissime (Eur. Excellentz kan mir glauben &c.) ut moneret, hac neque alia ratione ferre se exterorum adloquium. SAL.*

Titulomania.] Nihil enim multos Semi-Eru-

ditorum magis titillat, quam si per titulos novi quasi homines fiunt, & futilia ipsorum Schediasmata perpetuam profunda eruditionis Echo resonant. Sic bene ille in pago Ludi-Moderator, cum nemo alius dignis titulis eum ornare vellet, de se ipso prædicare noverat: *Ego sum Rector, Con-Rector, Cantor, & omnia tresque, & sic re vera, Omnia in omnibus.* Cum quo (ut Charletanos Politicos aliosque nugivendulos taceamus) conferri meretur scholæ cujusdam oppidanæ Rector, iconem suam sequenti titulo ornans, nescio, an onerans: *A. P. Cæsarea & Imperiali autoritate, Artium Liberal. Doctor & Poeta Laureatus, Societatis Germanicæ Archivarius, Lycei N. Director supremus, Scholarum Germanicarum Inspector, Collegarum Gymnasii Senior, & puerorum chori currentis Ephorus &c. &c.* I. HALL.

ut non deessent, qui Bartolum JCtum,
velut alterum cultioris Orbis caput, in-
victissimum vocarent. Taceo Scho-
lastico-

Invictissimum.] Adeant,
quibus talia legisse volu-
pe est, Fichardum in vitis
JCtorum, & risum cre-
berrime movebunt inepta
præconia, quibus primos
Juris interpretes ornatos
deprehendet. Sic Azo *Fons*
legum, Vas electionis, Nu-
men Jure-Consultorum &
Tuba Veritatis; Joh. An-
dreæ, *Archi-Doctor im-*
mortalitate dignus, Tuba
Juris Canonici,
Rabbi Doctorum, Lux, Cen-
sor, normaque morum;
Baldus *Juris utriusq; Mo-*
narcha divinus, qui omnia
scibit, alii aliter, sed æque
stolide, sæpius blasphe-
me, cognominati fuerunt.
Non minus bilem mo-
vent Fortunatus, quem
Scholasticissimum, Rycke-
lius, quem *Doctorem Ecsta-*
ticum, Halesius, quem
Irrefragabilem, & Alanus
ille, qui tria, qui septem,
qui scibile noverat omne,
quem *Universalem* appel-
larunt. Conf. Beyerii Spec.
III. Notit. Aut. jurid. p.

38. & de Scholasticis Bail-
let T. I. c. 13. quod inte-
grum de titulorum præ-
judiciis tractat. THEM.

Taceo.] Nec minus
tamen huc pertinent, qui
cum forte unum alterum-
ve ediderint opusculum,
Principis eruditorum no-
men vel ambitiosius affe-
ctant, vel acclamari sibi
impune patiuntur. Qui-
bus tamen metuendum
ne idem eveniat, quod
Tibicini illi, cui *Princi-*
pis nomen erat, apud Phæ-
drum Lib. V. Fab. 7. qui
cum Chorum ipso intran-
te verba occinere audi-
visset:

Latere, incolumis Roma,
salvo Principe,
sibi eum honorem deferri
stulte arbitrabatur. Posset
& hoc loco eorum tangi
ambitio, qui titulos ina-
nes nullo alio lucro redi-
munt, quam ut alios se do-
ctiores prudentioresque
longis parasangis antece-
dant: sed ad hos spectant
verba, quibus Jupiter a-

lasticorum elogia. Doctoris Angelici, ^{Baillet}
 Seraphici, subtilis, illuminati, mirabi- ^{Jug. T. I}
 lis, universalis, fundatissimi, resolutis- ^{p. 205.}
 simi, quæ totidem Scholæ Doctoribus
 κατ' ἐξοχήν fuere concessa. Illud vero
 perridiculum, quod de M. Joanne Se-
 gero, * Poeta Laureato & Ludi oppi-
 dani Wittebergensis Rectore, a viris
 fide

pud eundem Lib. IV. Fab.
 35. hircos indignantes,
 quod capellæ barbam im-
 petraissent, solatur:

*Sinite illas gloria vana
 frui*

*Et usurpare vestri orna-
 tum muneris,*

*Pares dum non sint vestrae
 fortitudinis. SER.*

*Scholæ Doctoribus.] De
 horum titulis multa de-
 prehenduntur apud Tri-
 bechovium de Doctoribus
 Schol. L. IV. Mollerum
 Homonymoscopia Sect. III.
 Cap. V. p. 878, & Baillet
 Jug. des Sav. T. I. CHAR.*

De M. Joh. Segero.]
 Mihi eadem fabula relata
 est de M. Joh. Peiskero, Po-
 eta itidem coronato, &
 Scholæ Witteberg. Recto-
 re, & quidem ab illo, qui
 semetipsum imaginem

hanc possidere prætende-
 bat. Verum quicquid sit

- - - *mutato nomine de
 Te*

Fabula narratur.

I. HALL.

* Is natus Gryphiswal-
 diæ 1582. a Reimaro Sel-
 trecht Jcto & Com. Pal.
 ob facultatem scribendo-
 rum versuum Laurea do-
 natus est, deinde Vitem-
 bergæ Con-Rector, pau-
 lo post Phil. Magister ac
 demum Rector factus
 scholæ oppidanæ, scri-
 psit *Lexicon Quadrilin-
 gue*, Orationes & Poe-
 mata, & in ipsa schola,
 dum officio suo fungitur,
 forti apoplexia correptus,
 altero post die decessit
 1637. die 14. Mart. Conf.
 Buchneri Dissert. Acad.
 cccxiv. p. 387. M.

fide dignis relatum accepi. Curaverat is in tabula ænea depingi Christum crucifixum, quem Segerus ille sub cruce stans Laconice compellabat verbis ex ore ipsius emissis: *Domine Jesu, amas me?* Ad quæ Salvator cum amplissima honoris præfatione de cruce respondebat: *Clarissime, pereximie, nec non doctissime, Domine Mag. Segere, Poeta Laureate Casaree, & Scholæ Vitebergensis Rector dignissime, ego amo te.*

Neque vero inficiandum, multum omnino ad fallendos imperitos & indoctos referre, quo quid titulo quave
appel-

Ego amo Te.]

*Quis neget, huic socium
quem possis jungere,
dignum,*

imo terque quaterque dignum esse Rabulam, amici album sequenti Inscripti-
one (& properante quidem calamo) locupletantem: *In singularem Domini Possessoris honorem propria manu sua hæc addere non gravatus est ejusdem Patronus & Fautor benevolentissimus: Tit. plen. Dnus P. N. J. U. Licentiandus & Practicus per integrum triennium longe*

meritissimus, Advocatus juratus, Patronus causarum ordinarius, & omnium tam Actorum, quam respective Reorum defensor promptissimus, acerrimusque, p. t. quatuor proxime adjacentium prædiorum constitutus magistratus supremus & judiciorum ibidem administrator primarius. Dextra pennaque festinante, ob bina fatalia hoc ipso die observanda. N --- A. post genitum humani generis gaudium M D CXCI. die 3. Quintilis. &c. THEM.

appellatione veniat, quod illi non ignorant, qui vel libellos emittunt in publicum, quibus opus est suspensa hederæ, vel ad lectiones aut declamationes publicas populum invitant. Nam ut a declamatoribus faciam initium, omne tulisse punctum sibi persuadent, qui materiam selegerint raram auri-
 busque dignam. Quo pertinet illud, Sartori Cister-
tio Bis
tert.
tit. 20
p. 559. quod de Alano de Insulis refertur, qui cum se de Trinitatis mysterio publice verba facturum divulgasset, incredibilem hominum multitudinem concitaverat, quorum curiositatem castigaturus, ascendit quidem in suggestum, verum cum pauca verba protulisset, *sufficiat vobis*, dixit, *vidisse Alanum*, ac protinus iterum descendens omnium expectationem fefellit. Atque hinc excogitatum apud nos Pansophorum
 voca-

Pansophorum] De his graviter queritur Cl. Lienthal in Machiavellismo Litter. p. 96. his plane verbis: *Inter ineptos gloriæ, per promissa multa, caupones numerantur, qui in Academiis Collegia Pansophica more pessimo inducunt. Hanc Pansophiam*

profiteri, & sub splendido ejusmodi titulo juventutem decipere numisque defraudare, plurimis admodum solemne est: sed solemnis simul est insania. Quantus enim, queso, furor, ipsius Dei, qui solus scit omnia, invadere jura? Quanta stultitia, docere

vocabulum videtur ab his, qui ut quæstum faciant, omnes Philosophiæ recessus, omnes aditus se reclusuros jactitant, cum vix tamen emarcidam quandam ac elumbem Philosophiæ partem satis absolvant & exhaustiant. Plura dicturus eram de iis, qui speciosis nominibus Auditores ad scholas suas pertrahunt & allectant, nisi verendum mihi

aliquid velle, quod in rerum natura non datur? quam misera etiam ista est Pansophia, quæ ultra sex ad summum disciplinarum circulum non extenditur? Profecto, aut me omnia fallunt, aut nimis stupida oportet fuisse ingenia Philosophorum antiquorum & recentiorum, qui ferme omnem ætatem sapientiæ dederunt, quam nostris juvenibus a Pansophis illis datum est emetiri unius anni tempore. Publicæ coerceri lege hominum ille furor, ex judicio Morhofii Polyb. T. I. L. I. C. I. §. 24. deberet; quibus Magistris potentissima ad ignorantiam via sternitur, omnis solida doctrina evertitur, in cathedras, in forum cruda studia pro-

pelluntur, pro Philosophis jejuni & strigosi terminorum nomenclatores, pro Mercuriis stipites & trunci ubique in seculi nostri infamiam triumphant. M.

Pertrahunt & allectant.]

Quales sunt qui se viam monstraturos ad obeundum Consilarii intimi munus, vel arcana statuum intima referaturum, vel artem ditescendi gratis docturos spondent, non minus interim ad Grammaticos Logicosque cursus parati, ut similes videri possint illi, qui in celebri Academia publice valvis hanc schedulam affixerat: Quisquis opus habeat Ephoro morum & doctrine, vel Secretario, vel Præceptore, vel Famulo,

mihī esset, ne aliqui minus æquo animo latūri sint, artes suas fraudesque tam manifeste prodi.

Venio

Vel Serbulo, mea utitor opera. Multum vero imprimis ad fascinandos Auditores memoria valet, prompta ac præsens, siue eam naturæ beneficio acceperis, siue arte aliqua, quam multi jactant, comparaveris. Memini, cum in Fr. Academia studiis operam navarem, Professore quendam extra ordinem sæpissime in suis lectionibus historicis ad variarum gentium Commentarios, Gallorum imprimis, provocasse atque integras paginas prompte recitasse, quod dum faceret, ipsum librum Auditoribus cum stricto gladio porrigebat, continuo, *confodite me*, inquit, *si vel Serbulo erraverim.* Idem nunquam nisi gratis prælegebat, & si quis pretium offerret, eum torvo vultu intuens acriter increpabat, quod suam doctrinam ære pensari posse crederet. VAND.

Tam manifeste prodi.]
Mundus scilicet opinio-

nibus regitur, & decipi vult. Vix Cajus Mæcta sua ex centum libris corrasa & aliquot mensuræ pondo excedentia Auditoribus balbutiente lingua prælegere novit, qui nihilominus eosdem thra-somicis Programmatibus allicere conatur. Atque, si hæc forsitan piæ fraudes successu careant, emissarios subornat & coryphæos, qui obsoleta vina commendent aliis & tantum non pro Falerno obtrudant. Alius ex reliquorum contemptu sibi gloriam parare audet. Melius nova inventa crepat, & methodos recens a se excogitatas ubique extollit. Verum quis omnes tot Circulatorum machinationes recenseat? I. HALL.

Citius ille:

Myrmecum populos numeret, Lybiaque cicadas.
Redit hac occasione in memoriam ille septem Artium Magister, qui uno impetu XXI. Collegia

Venio ad librorum titulos, in quibus nihil magis quam fidem desideres: nam cum magnifice plerique instructi sint

quotidie habenda ex valvulis intimarat: a Canticinio lecturus usque ad mediæ noctis inclinationem. Idem tres reliquas horas aptissimo consilio distribuens, unam prandio, alteram cœnæ, tertiam denique, partim somno, partim reliquis negotiis (præparationi imprimis ad tot Collegia) assignaverat. Quid vero, si hoc non est plurimum vitæ tempus Auditorum commodo consecrare vellet? Sic excusandus est vir diligentissimus si aut cum Cantero horas ad clepsydram diviserit, aut cum seniore Vossio ipsum etiam Schraderum, non ultra alterum horæ quadrantem confabulari secum passus fuerit. Q. M A R C.

Ad librorum titulos]

Cicero orationes contra Antonium adpellavit inepte *Philippicas*, eo nomine, ut Demostheneas imitaretur, quas ille in Philippum, Macedoniæ regem habuerat, Appianus

IV. Civil. f. 306. Coloniæ anno M D II. editum Lexicon Werdeni sub titulo: *Gemma gemmarum*, quis existimaret, titulum hunc indicare lexicon? vide du Cangium præf. gloss. med. Latin. n. 51. p. 41. Prodiit quoque Martini Crusii *corona anni*, quæ expositiones evangeliorum & epistolarum e concionibus Theol. Tubingensium Græco idiomate consignatas completitur. vid. Gœtzii Principem Græce doctum p. 40. Huc illi quoque pertinent, qui nomina veterum auctorum libris suis adtribuunt e. g. Petri Berthault Florus Francicus Paris 1630. Sylvii Florus Anglicus Lugd. Bat. 1651. Joachimi Pastorii Florus Polonicus Ged. 1670. Jo. Nadangi Florus Hungaricus Amst. 1663. Viti Beringii Florus Danicus; Gellii Noctes Atticæ titulum præbuerunt aliis libris, Noctibus Theologicis, Christianis, Genia-

sint & nihil non promittant insolitum ac magnum, sæpissime deludunt corvos hiantes. Jucunda sunt admodum quæ de Græcis C. Plinius Secundus re-
 fert, ubi *Inscriptionis*, inquit, *apud Græcos mira felicitas: κηρίον inscribere, quod*
volebant intelligi favum: alii κέρως ἀ-
μαλθείας, quod Copiæ cornu, ut vel Lactis
gallinacei sperare possis in volumine hau-
stum. Jam *Muse, πανδέκται, ἐγχειρίδιον,*
λειμὼν, πίναξ, σχέδιον, inscriptiones, pro-
pter quas vadium deseri possit. At
 cum

Nat.
Hist. L.
I. p. 8.
seq.

libus, Solitariis, Africanis, Brixianis, Parisinis, Romanis. Sorellius libro *de la Connoissance de bons livres* p. 4. sequ. Machiavellismum hic subodoratur. CHAR.

Insolitum ac magnum]
 Valentinus Weigelius *Capturam suam auream fastuosissima inscriptione commendavit, quod ad res omnes sine ullo errore agnoscendas multis doctissimis incognita quidem* &c. Saldenus L. II. de libris c. 3. quod agit de *eruditorum thrausonismo*, hic

evolvendus p. 317. Contra vanitatem titulorum in libris graviter declamat Dan. Bartolus, cujus verba citat Spizelius in *Literato felici* p. 423. SCRIB.

Lactis gallinacei.] Curiosa sunt, & lectu dignissima, quæ elegantis Vir ingenii, Naudæus, occasione Distichi:

Afflua divitiis, omni virtute redundans

Gallinæ, ut fertur, lac reperire queas.

ad hunc Plinii locum monet, in cit. Patroni sui *Apol.* p. 123. 124. THEM.

cum intraveris, Dii Desque, quam nihil in medio invenies. Hactenus Plinius. Quemadmodum vero hunc morem ipsi paulo post Romani, eodem teste, imitati sunt, ita nostros homines facetissimos titulos excogitasse, mirum nemini videbitur. Hinc tot videas antiquitatum ac elegantioris Latinitatis Thesauros, quos cum evolves pro thesauris carbones inveneris; tot Philosophiæ ac reliquarum scientiarum Nucleos absque nucleo, arenam sine calce; tot sales & facetias, in quibus nemicam quidem salis inveneris; tot denique Atlantes & Theatra historica, de quibus merito exclames Catullianum illud:

Annales Volusi, cacata charta!

Taceo tot claves aureas, methodos regias,

Quam nihil in medio invenies.] Jo. Riderus, Pastor primo prope Londinum, deinde Episcopus Ladensis in Hybernia, Lexicon emisit Anglico-Latinum, cui Bibliothecæ nomen indidit, quem propterea sequenti Epigrammate perstrinxit Martialis Britannus Io. OWENUS:

*Quid sibi ridendi vult
Bibliotheca Rideri?
Unus enim non est Bibli-
otheca liber.
Verborum cum theca sit hæc,
non theca librorum,
Lexicon hoc dici Dictio-
theca potest. CRIS.
Taceo tot claves &c.]*
Spissum enim Volumen
his & similibus stultitiæ

gias, gradus ad Parnassum, Oceanos ^{Baillet}
macro-micro-cosmicos, clypeos veri- ^{Jug. T.}
tatis, fortalitia scientiarum, inventa- ^{I. C. 13.}

B 2

ria

exemplis repleti posset. Quot quæso Curiosissimi, quot Fundamentales, Peculiares, Elegantissimi & (sit venia verbo) Galantissimi Tituli quotidie oculos nostros feriunt. Illud vero iis artibus efficitur, ut simplices ad pecuniam dilapidandam perducantur; maxime, cum hoc plerumque sit librorum fatum, ut quo peiores sint, eo plures recipiant emptores, eo, quod paucissimi dignoscere queant, quid solidum crepet? Vapulant ob hanc moriam imprimis Germani nostri Patino in Libello Gallico *L'Esprit* dicto p. 188. Referendi autem & huc sunt illi, qui titulos suos ab aliis mutuantur, scripserunt e. g. aliqui celebriores Viri *Pericula*; quidni Caji charta idem nomen in fronte gerat? quot Calendaria, Memorias, scripta in Ana definentia, Introductionesve numeramus? nec dubium est, quin imposterum

plaustra Cautelarum sumus habituri. Novi certe homuncionem, qui simile quid jam tentavit. At at

O Imitatores serbum pecus! ut mihi saepe Bilem, saepe jocum vestre movere tumultus!

I. HALL.

Insignem inter hos libros fecundos locum meretur Acta Eruditorum Lipsiensia, ad quorum exemplum tot Acta literaria, latina, germanica, Semi-erudita & nescio quibus aliis Epithetis onerata prodierunt, ut idem prope de illis, quod de Aristippo olim dici queat, quem nimirum

- - - omnis decuit status & color & res.

Conf. Baillet *T. I. des Jugem. c. 13. pag. 534. seqq.*
THEM.

Macro-micro-cosmicos.]

Non ignoro Baillettum (p. 531. T. I. Judiciorum) ob hanc Epigraphen insultasse celeberrimi nominis Medico, qui eadem *Notitiam suam de disci-*

ria cerebri humani, & libros alios sexcentos, quibus, ut emptores allicerent, ex splendido tituli ornatu hederam suspenden-

mine inter motum aquarum & sanguinis insignierat. At enim vero, si libere, quod res poscit, dicendum est, malitiose hic egit censor, aut imperite. Novimus omnes, hominem antiquitus Microcosmum dici, & quoad structuram internam cum ampla Mundi terraquei machina conferri: hac comparatione semel admissa, quid convenientius cum Oceano, & qui in illum devolvuntur, fluviis componi possit, quam circumflua corpore toto sanguinis massa, ego quidem nihil invenio, nihilque aliud suo hoc iudicio egisse mihi videtur Bajulus ille Bajuletus, quam ut suam in elegantissimis Physicis ignorantiam prodiderit. Potiori forsan jure circa *Anatomiam aquæ* hæsitabunt Critici rugosi, quam Sanctassanus Med. Patavinus nuper publicavit. Conf. Nova Litt. Lips. An. I. N. XLIV. p. 350.

Et libros alios sexcen-

tos.] Videas hic etiam Lullistas stultitia reliquos longe post se relinquere suosque vocum inanium catalogos titulis magnificis *Artis artium, Artis universalis, Artis magna sciendi, scribendi, differendi, Operis operum, Phari Scientiarum, Via regia ad omnes scientias & artes,* sexcentisque aliis insignire. Hos inter Claudius Clemens Venetiis 1651. emisit *Prodromum Scientiarum artiumque*; quo specioso sub emblemate, quis credat, non nisi Logices præcepta exhiberi? Commode huc etiam referas hunc operis a Savonarola quodam promissi titulum: *Orbis Literarius Universalis, exhibens Materias & Scriptores in omni Scientiarum & artium genere, quocunque idiomate ab initio rei literariæ usque ad præsens, expressis ut plurimum anno, loco & forma editionis librorum & in eos Commentariis, Notis &c.* Opus ex mundi totius

spenditur. Nonnulli titulos multis allegoriis ac figuris rhetoricis exornant, seu potius involvunt, ut, quid propinare Lectoribus velint, vix possis, omni licet ingenii vi adhibita, divinare.

B 3

Quis

Bibliothecis precipuis concinnatum, ordine Indicis generalis materiarum alphabetici dispositum & characteribus linguarum, Hebraica, Chaldaica, Syriaca, Graeca, Arabica, Persica, Armeniaca, Germanica, Aethiopica, Aegyptiaca, nonnunquam elaboratum, Italis, Gallis, Hispanis, Boëmis, Pannoniis, Anglis, Belgis & ceteris exterarum Nationum Scripto-ribus plerumque Latino, interdum Vernaculo sermone appositis. Autore P. D. Raphaele Savanarola, Patavino ex, Clericis Regularibus vulgo Theatinis S. Theol. Professore. K E N D.

Judæorum quoque Magistri mirifice sibi grandioribus titulis placent, quos plerumque ex sacris Litteris depromunt. Nos saltem unum adducimus librum ritualement, qui jura & consuetudines Hebræorum complecti-

tur. Ejus titulus est כול
בו, kol bo, omnia in eo. Vide Buxtorfi Biblioth. Rabbin. p. 98. S A L.

Ingenii vi adhibita divinare.] Hi illi sunt, quorum titulis non Lector, opus est sed Apolline, quique cum Anonymo Gallo *Stomachationem* boni publici vocant paucas plagulas, in quibus census regius exponitur: qui cum Pseudonymo Hispano, *Miscellanea sua* philologica L. Capitibus distincta, *Pentacontarchum* inscribunt, sive *quingenta militum ductorem*, stipendiis Ramirezii de Prado conductum, cujus auspiciis varia in omni *Literarum ditione* monstrantur, *abditapanduntur*, *latebrae ac tenebrae* peruestigantur & illustrantur: qui demum cum Jachetto Italo, *Iconologiam Salvatoris & Kariologiam Praecursoris* scribere ma-

Ale-
ganbe
Bibl. S.
J. p. 459,
460,

Quis enim in Johannis Haji *Triumpho*
veritatis, ordinati evangelii quadriga in-
vecta, Sanctorum Patrum exercitu stipa-
ta, qui Duaci anno superioris seculi no-
no prodiit, Harmoniam quandam Ev-
angelistarum quæstiverit? Aut quid per-
movit Medicum Lipsiensem, qui ante
complures annos hunc libello suo titu-
lum fecerat: *Fus publicum, hoc est, the-*
ses Medicæ de dolore capitis? Quid me-
morem *Fratrum Roseæ Crucis Famam*
escanziam reducem, buccinam jubilei ul-
timi, Læ hyperbolæ prenuntiam, Mon-
tium Europæ cacumina suo clangore feri-
entem,

Naudé
Hist. des
Fr. de R.
C. p. 96.
seq.

lunt, quam disquisitio-
nem de Imagine Christi
ad Abgarum missi &c. A-
deat, qui centena talia cu-
pit, Thyſium Comment.
ad A. Gellii Præf. N. A.
Salmas. Exerc. ad Solin.
& qui fuſſimus est, Bail-
lettum L. I cap. 13. inte-
gro. Addimus ex no-
ſtris, Joh. Mylium, Rhyth-
mologum germanum,
precationes ſuas titulo
geistreicher lebendiger Her-
tzens-Funcken und kräfti-
ger Stücke des besten Kir-
chen-Veyrauchs exor-
nantem. Itemque pium

illum, qui Parentationes
binas, facta aptiſſima ad
Defunctorum nomen al-
luſione, alteram *Temonem*
inſcripſit *ad ſydera ten-*
dentem, alteram, *Follem*
ſpiritualem *vento conſola-*
torio turgidum, *acrophytio*
S. Scripturæ armatum,
manuque Samaritani ap-
plicatum. Sancta ſimpli-
citas! Cui vero mederi
noſtrum non eſt: ſcili-
cet:

Curentur dubii Medicis
majoribus agri.

THEM.

entem, inter colles & convalles Araba resonantem? Quid Amphitheatrum Sapientiae aeternae solius verae, Christiano-Cabalisticum, divino-Magicum, nec non Physico-Chymicum, tertriunum Catholicum, instructore Henrico Cunrath &c. aliaque titulorum portenta, de quibus idem dixeris, quod de Cumæa Sibylla Virgilius Poeta:

Æn. 6.

B 4

Horren-

Titulorum portenta]
Pertinent huc quoque hybridorum & trilinguium. Titulorum Architecti, nec non ii, qui inscriptiones Latinas, quanquam tritissimas, addita versione vernacula illustrare solent; quod quidem in Disputationibus Juridicis hucusque imprimis obtinuit: quanquam & aliis Eruditis lepidum inventum non displicuisse, copiosa specimina testantur. Prostant ubique in tabernis, qui de Sutoribus eruditus, vulgo von gelehrten Schustern, de doctis Nicolais, von gelehrten Nickeln, & nescio de quibus aliis egregia atque erudita Schediasmata, vulgo: hübsche gelehrte Tractätgen, conscripserunt. Neque

ii prætermittendi, qui methodo Socratica usi, plus uno sæpe Titulo quærunt, *Quam vel mille libris tibi solvere posset Homerus.* Quale est illud: *Le Quare heretique repondu & refuté par le Quia catholique.* Non minus ac *El-Porque' sive le Pourquoi?* Ribadeneiræ apud Bailletum d. l. p. 524. Et Germanica illa: *wer hat das Kalb ins Auge geschlagen? wie viel hat denn das Interim verborgene Tücken hinter ihm?* nuperumque Jesuitæ, *wie kommts denn, daß nichts kommt?* Cui posteriori condigne opposuit magnus Theologus Nostras suum: *Hier kommt etwas.* Aptandum quippe erat patellæ operculum. THEM.

*Horrendas canit ambages, antroque
remugit*

Obscuris falsa involvens.

Quandoquidem vero de libris dicere cœpimus, non possumus hoc loco eos prætermittere, qui se beatos imprimis existimant, si nullum facile mensem, annum nullum abire patiantur, quin

Obscuris falsa involvens.]

Nunquam igitur nigrum ex rubro judicare solitus Binelli potius consilium sequor, quod Gualdus in vita Ejusd. p. 334. exponit. Plurimi certe Lippenii, Bolduani, Draudii, aliorumque errores ex titulis perperam intellectis orti sunt. Copiosa vero inexplicabilium Titulorum exempla suppeditant Hebræorum, Italorum & Hispanorum scripta: quam ea apud Gallos etiam Nostratesque non raro prostant. I. HALL.

Nullum facile mensem.]

Apprime huc quadrat, quod de Alphonso Tostato Andr. Schottus Bibl. Hispan. T. II. p. 207. refert, si numerus dierum quos vivendo superavit, cum scriptis ejus compo-

natur, cuilibet diei, a natiuitate ad obitum ipsius, tria amplius folia tribui posse. Similiter de Felice Lopez de Vega Carpio affirmat Nic. Antonius in Bibl. Hispan. quod si eadem ratione computes, singulis vitæ ipsius diebus quinque ampliora ex scriptis ejus folia convenire. Sed volupe fuerit cognoscere, qua ratione tot tantæque sub manu nascantur volumina. Eam aperit nobis Joach. Fortius Ringelbergius libello de Ratione studii c. 24. ubi ita instruit Polygraphum: *Dic chalcographis, parent sese, librum te dare velle excudendum, etiamsi ne paginam quidem paraveris. Tum facile totam voluminis speciem animò concipere, inde singulas partes leviter*

quin ex foecundissimo ingenio aliquid promant novi, vehementerque commoventur, quando foetus suos, quos tantopere amant ac foveant, in Doctorum ephemeridibus praetermissos vel saltem non omnes sat multis elogiis ornatos, ac impensius viderint Lectoribus commendatos. Nimirum, ut utamur verbis Viri eruditi, *in foecundo vivimus saeculo, quo, ut non nemo lepide pronuntiavit, Eunuchi gignunt & mulæ pariunt, id est, ubi scribendi iste prurigo multos adeo corripuit, ut sibi persuadeant, ob erudito ingenti detrimento futurum, si cogitationes suas, quibus mire sibi placent, privatorum parietum carceribus includant. Adeoque singulis fere mensibus*

Lilien-
thal de
Machia-
vel. Lit-
ter. 94.

B 5 conci-

in comædiarum argumenti modum describere: denique quotidie, quantum illis satis erit, absolvere poteris. Quum sic inceperis aliquid, perficere debes, velis nolis. Hæc Fortius, ipse artificio hoc in libris suis conscribendis nunquam non usus. Idem de seipso paulo ante scripserat: Si vita dabitur mediocriter longa, in animo est opuscula millena (idque summa, quan-

tum in nobis fuerit, adhibita cura Latini sermonis) ante mortem conscribere: quorum corpori universo inde titulus erit Chilias. Nec prius desistere certum est, quam istæc, quæ dixi, perfecero, nisi mors invitum opprimat. Ex hoc numero libellos nuper undeviginti absolvimus, speramusque nos brevi ad centum, hoc est decimam Chiliados partem perventuros. C. R. I. S.

concupientes se ipsos, nemine urgente, præcipitant, cæcosque catulos pariendo in hoc solum gloriantur, nullis sibi doloribus enixos foetus constitisse: in hoc unice intenti, ut in officinis librariis chartarum suarum facies, in Catalogis vero librorum nomina sua infausta conspiciantur. Quin & eo processit effrenis quorundam ambitio, ut, cum toties tabernis librariis scripta sua nequicquam obtulissent, immensos sumtus evulgandis illis facerent, Ulysses Aldrovandum imitati, qui centena millia totumque adeo patrimonium in editione suorum Operum absumpsit, quæ publicis Bibliothecis, ut liberalitatis suæ æque ac doctrinæ exstaret monumentum, gratis inseruit.

L'Esprit
dePatin.

Præterea fertilissimi Scriptores illi, quo magis per ora volitent eruditorum, nullam facile lucubratiunculam aut declamatiunculam emittunt, quin excellentis cujusdam Viri nomen præponant, sive quod famam, quam avidi-

dis-

Nomen præponant] magni nominis libro præmissam. Cujusmodi hominem digne non ita pridem excepit Vir quidam

ndi ibmd
uqi ipwqi
no-on no-on
ndi ibmdi il

diffime aucupantur, illorum commen-
datione consequi se posse sperent, sive
quod, ut Apion quondam Grammati-
cus, quem Tiberius Cæsar *cymbalum* Plin. H.
N. L. I.
p. 10.
mundi vocabat, immortalitati donari a
se credant, ad quos aliquid composue-
runt. Hi sunt illi, qui dum donant
suos libellos Mæcenatibus, tantum ab-
est ut donent, ut potius immenso pre-
tio vendant, chartaceis quippe munu-
B 6 sculis

celeberrimus, qui cum
precibus ejus fatigatus
tandem voti eum damna-
ret, id sibi statuit epistolæ
argumentum, ut falsè tra-
duceret homines mole-
stissimos, qui Præfationes
hujusmodi viris doctis ex-
torquent. Longe libera-
liorem hoc in negotio se-
gessit non nemo, qui au-
ctore invito & quod rem
ipsam ob loci, ubi liber
imprimebatur, distantiam
impedire non posset, gra-
viter saltem indignante,
Diatriben lucubrationi-
bus ejus præmisit com-
mendatoriam, eamque, ut
obiter id addam, Viro in-
scripsit in orbe literato
longe celeberrimo, qui
ad libri nominisque igno-

ti conspectum quæsisse
fertur :

*Qualis & unde genus, qui
sint tibi, Jane, penates?*
atque miratus esse dicitur,
se homini tam familiarem
esse. K E N D.

Vendant } Georgius
Cœlestinus surripuit Chy-
træo historiam Augustanæ
Confessionis, ut nova de-
dicatione præfixa, capta-
ret munus. Idem Sena-
tui Argentoratensi remisit
pecuniam, quæ pro ele-
ganti, ut putabat, dedica-
tione, nimis ei exigua vi-
debatur. Vid. *Obserb. Ha-
lens. præf. Tom. III. p. 18.*
Scarronus, satyrarum cele-
bris auctor, librum quen-
dam cari suo minori de-
dicavit. In additionibus

Epist.
Hotom.
164.

sculis istis munera aurea, torques, uniones captantes. Itaque diligenter expiscantur, quos omnium gratissimos habituri sint inscriptionum suarum remuneratores, quod in Francisco Hotomanno patuit, qui observationes suas dedicaturus erat Justo Reubero, si centum ab eo Joachimicos præmii loco acciperet; verum is quidem tanti emere laudum suarum, quarum erat alioquin appetentissimus, cantilenas noluit. Quidam &, ubi haud satis spem ipsorum impleverint ii, quibus scripta sua consecrarunt, mox priores titulos rescant, novosque patronos quærunt, quorum marsupiis insidientur. Qua
in

ad Observ. Halens. p. 289. dicitur: *Dedicatio librorum est species mendicandi, mendicare vero non pertinet ad eruditionem.* CHAR.

Alioquin appetentissimus] Postulaverat enim jam antea Reuberus ab Hottomanno, ut publico ipsum Elogio mactaret. Conf. Epistola Hottomanni CLXXXI. Ejusmodi animalculum gloriipetum erat & ipse Cicero, qui Epist. 12. L. V. fa-

miliarium, his verbis Lucejum Historicum compellat: *ut me ornes, postulo, rogo etiam vehementer, ut ornes mea vehementius etiam, quam fortasse sentis, & in eo leges historiae negligas, amorique nostro plusculum etiam, quam concedit veritas, largiare.* I. HALL.

Quorum marsupiis insidientur.] Vel plures simul dedicationes diversis operum suorum Exemplis

in re, nisi me omnia fallunt, Puteanus quoque humani aliquid passus est, qui cum *Historiam Insubricam* Philippo

B 7

Wil-

præfigunt, spe lucri certiore; quamvis enim tum unus alterve patulas fauces non expleverit, reliqui tamen larga manu sua non deerunt. Junioribus forte scriptoribus, aut quibus res angusta domi est, piæ hæc fraudes condonari possunt; at vero, quando viri ætate pariter & dignitate graves idem

perpetrant, tum res est -
- De Georgio Cælestino Præposito Berolinensi refertur, quod ausus fuerit suffuratam a se Chytræo A. C. historiam Senatui Argentorateni inscribere; cui tamen postmodum Cælestinus donum, quod in grati animi signum transmiserant Senatores, velut expectatione sua longe inferius, indignabundus remisit. Vid. Fechtius in Suppl. Hist. Sec. XVI. pag. 593. seqq. Ipse etiam David Chytræus Regi Daniæ, dedicationem suam non large satis remuneranti, succenset in Epist. p. 222. seqq. Re-

centiora exempla suppetent, nisi odiosa illa essent, nobisque metuenda esset horum Virorum indignatio. I. HALL.

Adde tamen, si placet, Theod. Gazam nobilem ac eruditum Italiæ hospitem: Qui Æmonia patriæ dilectis pulsus ab oris cum Antistiti Romano *Aristotelis historiam animalium* in Latium deductam, veteri clientum more dicasset, jamque eandem in codice magni pretii eleganter descriptum ipsemet illi obtulisset; hic, quanti ornatus libri constaret? quæsit, & quos eam in rem factos fuisse sumtus audierat, reddi jussit illi, qui amplissimo & Pontificis munificentia vere digno præmio se affectum iri putarat. Itaque Gaza, auro, quod acceperat, protinus in Tiberim abjecto: *Effugere hinc, inquit, lubet, postquam optime segetes in olfactu præpinguibus Asinis sordescunt.* Atque adeo satius duxit

Wilhelmo primum, Principi Arausio-
nensi, inscripsisset, mox eam, præmisso
Historiæ Barbaricæ titulo, Philippo IV
Regi

in Calabria latebris se oc-
cultare, quam Romæ diu-
tius, ubi literæ de gradu
dejicerentur, versari: ut
ex Volaterrano, Vossio
aliisque concinne refert
Vir doctus in altera de
Exul. Græcis dissertatione.
Alius æque pudendum la-
boris sui præmium aquis
mersurus, *perit* clamabat,
opera, pereant & Nummi!
Adde denique magnum
Erasmum, qui graviter in
Epistolis de petulanti Ty-
pographi sphalmate con-
queritur, propter quod
indignationem Sereniss.
Fœminæ incurrens dolen-
dam magni præmii, quod
pro dedicatione expecta-
verat, jacturam fecit. Sed
audiamus ipsum Erasmum
tristem casum Cursio suo
verbis quæ sequuntur, nar-
rantem: *Cum in Vidua*
mea (agnoscis Titulum
libri) *quam Sereniss. Hun-*
garie Reginae dedicaveram,
ad laudem cujusdam san-
ctissimæ fœminæ, inter alia
liberalitatem ejus in paupe-
res referrem, hæc verba sub-

junxi: atque mente illa,
usam eam semper fuisse,
quæ talem fœminam de-
ceret. Scelestus vero Typo-
graphus, animadvertens
sibi vindictæ occasionem,
oblatam esse (erat enim no-
ster in ære Erasmi) *ex*
mente illa, mentula fecit
&c. Tam vero indigne id
tulit Vir optimus, Eras-
mus, ut trecentis aureis
ignominiam hanc redime-
re maluisset. Quoniam
nempe

Non omnes sapiunt, vi-
dentque magnam
Matronæ quoque m - -
lam libenter.

Priap VII. Carm.
Cæterum omnes illos
alienæ munificentiae ca-
ptatores rubore suffunde-
re potest, classicus Criti-
corum sui temporis, Pe-
trus Victorius, qui neque
ullum (verba sunt Impe-
rialis in *Mus. Ital.* p. m.
158.) emeriti lucri com-
modum sibi cordi esse tunc
ostendit, cum bis aureo-
rum millia sibi a nobili
quodam presbytero obla-

Regi Hispaniarum consecravit. Alii, ut Thomas Fullerus, celebratissimus Nicholson Engl. Historic. Libr. T. II. p. 91. Historicus Anglus, Libros suos plurimis voluminibus partiuntur, singulisque singulos præponunt Principes aut Optimates, a quibus lucelli quippiam aucupantur. Et quis credat, apprehendi etiam, qui sibi ipsis foetus proprios plenis titulis inscribunt? quod de H. R. memoratur, qui cum *Historiam belli Dithmarsici* sub Christiani Ciliicii nomine conscripsisset, eam nemini rectius quam sibi ipsi dedicandam judicavit: ut taceam Andream Schot-

Moller. Intr. in Hist. Cimbr. p. 630.

ta, ut Rhetoricæ volumen typis recusum, ejus inscriberet nomini, constantissime rejecit. Q. MARC.

Regi Hispan. consecravit.] Idem jure facere poterat, notus Alchymista, qui Leoni X. P. M. Librum offerens secretissima (quod jactabat) Chrysopœiæ arcana revelantem, & magna hujus sui muneris præmia expectans, nil nisi saccum recepit a sanctissimo Patre, quo scilicet aurum, facile a se, tanto artifice, parandum, reconderet. I. HALL.

Nec felicius fuit Criticus Boccalini, qui Apollini errorum, ex alterius scripto collectorum, Catalogum exhibens, applaudarum acervum tanti laboris mercedem tulit. THEM.

Dedicandum judicavit.] Simile plane quid refert Menagius in Anti-Bailletto T. I. art. 72. de Morino, qui sub ficto Vincentii Panurgi titulo An. 1654. Parisiis excudi fecit *Epistolam de tribus Impestoribus ad Clariss. Virum Johannem Baptistam Morin,*

Schottum, qui, quam ipse collegerat *Italiam illustratam*, a typographo Andrea Cambierio inscribi sibi passus est.

Encom.
Mor.
p. 91.

p. 96.

At nihil, ut Erasmus meus loquitur, omnium suavius, quam cum ipsi inter sese eruditi mutua talione laudant, ac mirantur, vicissimque scabunt, cum mutuis epistolis, carminibus, encomiis sese

Doctorem Medicum, atque Regium Matheseos Professore Parisiis. THEM.

Inscribi sibi passus est.]

Alii non quod pueri in faba se reperisse existimant, dum libellos suos five ipsi Deo, seu SS. Trinitati, seu Ecclesiæ demum militanti, Patriæ, omnibusve piis inscribunt. Alii eosdem Apollini, alii Musis, imo quidam ipsis Adversariis suis consecraverunt, quod ultimum fecerunt Sociniani in Catechismo suo Cracoviensi. Verum quam multum inest humanis rebus inane! I. HALL.

H. D. Geographiam Sacram seu Ecclesiasticam Lipsi. 1704. vernaculo sermone editam tribus summis atque unicis Principibus hæreditariis in cælo

& terra inscripsit. CHRISTO nempe, FRIDERICO AUGUSTO, Principi Electorali Saxonix, & MAURITIO WILHELMO, provinciarum Saxo-Cizenfium hæredi, atque his singulis plenis quidem titulis, in quibus Christus *Imperator* coronatus cælestium exercituum, electus *Rex Zionis*, *semper Augustus* Christianæ Ecclesiæ, *Pontifex Maximus* & *Archi-Episcopus* animarum, *Electo* veritatis, *Archi-Dux* gloriæ, *Dux* vitæ, *Princeps* pacis, *Eques* Portæ inferni, *Triumphator* mortis, *Dominus hæreditarius* gentium, *Dominus* iustitiæ, & Patri cælestia sanctioribus *Consiliis*, additis tribus &c. &c. &c. salutatur. VAND.

fese extollunt, stulti stultos, indoctos indocti. Hic illius suffragio discedit Alcæus, ille hujus Callimachus; ille huic est M. Tullio superior, hic illi Platone doctior. Et memini, e nostratibus aliquem, ad capeffendum in obscuro oppidulo Pædagogi munus evocatum, cum alium laudatorem non inveniret, carmine proprio Marte elaborato sibimet ipsi applausisse, simulque Philuræ nostræ, quod tam charum caput emitteret, graviter indoluisse.

Hic illius suffragio discedit Alcæus &c.] Horatius Ep. II, 2, 99:

Discedo Alcæus puncto illius, ille meo quobis

Quis nisi Callimachus?

S A M.

Alium laudatorem non inveniret.] Huc pertinet Poeta ille Græcus, nescio quis, qui aves loquaciores docuerat, ut per orbem decantarent, non esse meliorem Poetam, quam quidem N. qui ipsos aliquanto tempore aluerat. S A L.

Graviter indoluisse.]

Cui vero non dictus est Hylas? Jacobus inquam Vogelius, qui de sese ipso

sic satis magnifice censet:

Deutschland hat zwar einen Lutherum,

Aber noch keinen Homerum;

Einen rechtschaffenen Propheten,

Aber noch keinen rechtschaffenen Poëten;

Doch nun thut Gott erwecken frey

Einen VOGEL, der ohne Scheu

Zum teutschen Poëten gekrönet ist,

Von hohen Leuten dieser Frist, &c.

i. e. Habet quidem Germania suum Lutherum, nondum vero Homerum; habet genuinum Prophe-

luisse. Nec defunt forte, qui & scriptis suis plena laudis & commendationis carmina plurima, velut a Viris eximiis sponte & ultro congesta, præmittunt, quæ vel composuerunt ipsi, vel servis suis aut clientibus extorserunt; Carolum V quodammodo Rom. Imperatorem imitati, qui, quo majorem ageret in Hispania triumphum, præter ea quæ Protestantibus debellatis ceperat tormenta bellica, longe plura con-

tam, nullum genuinum Poëtam; at vero nunc tandem Deus excitat Avem, (id, puta, nominis erat Vati) ita animose & suaviter modulantem, ut merito ab Illustribus hujus ævi Personis laurea Poëtica ornatus sit &c. Absurda hæc sunt, non inficior; interim eo magis dolendum, plurimos etiam majorum Gentium Eruditos vesana hac autophilia & laudum propriarum concupiscentia laborare, adeo quidem, ut charta nos, non exempla deficere possint eorum, qui bonis lateribus sibimet ipsis occinere haud erubescunt illud Lucretii:

*Nec sine TE pulchrum
dies in luminis auras
Exoritur, neque fit læ-
tum, nec amabile quic-
quam. THEM.*

Ultro congesta] Pulcre hunc morem sequeris, dicam? an rides, Mathanasi, qui libello tuo le Chef d'æurre d'un inconnu &c. non modo tot Theologorum approbationes; verum & Bernardi Francisci Rudolphi Astræolidis Elephantii, artium secretarum Magistri & Scholæ Utopianæ Conrectoris, tum Chilperici Asiatidis aliorumque Carmina Græca, Latina, Anglica, Gallica, Belgica, longo ordine præposuisti. M.

conflari in Germania, insignibusque Hassorum & Saxonum ornari jusserrat.

Contra hæc nonnunquam & antagonistam quærunt novi libellorum artifices, cujus æmulatione famam augeant, nihilque magis illos pungit, quam cum minime punguntur. Itaque *solertissimas nugas*, ut Seneca loquitur, quæ vix somnianti in mentem venerint, comminiscuntur, ut novi aliquid invenisse videantur, cunctaque, quæ rationi ipsisque sensibus conveniunt, magna impudentia oppugnant, non alio profecto fine, quam ut illustrem adversarium nanciscantur, cum quo bellissime depugnent. Quod cum ne sic quidem impetraverint, in propria viscera ineptissime sæviunt; quod de Garopolo Poeta constat, qui carminis sui de Carolo M. censuram ipse acerrimam vulgavit.

Perinde & illorum ridenda temeritas, qui cum vident Virum magni nominis exinium quippiam prodidisse, illud

Virum magni nominis]
Huc pertinent elegantia
verba Paganini Gaudentii
in Obstetricæ litterar. disp.

VII. p. 67: *Hæreant semper in luto ignorantia, in humilibus sordibus inscitia, qui contemptim de præ-*

illud (tametsi sit impar congressus Achilli) protinus velut e specula adoriuntur, modisque omnibus lacerant & fugillant, quod, si is pugnam non detrectaverit, se quoque sperent nonnihil famæ & existimationis consecuturos in Republica literaria. Enimvero hi plerumque operam & oleum perdunt, cum nemo sit literatiorum hominum tam parum sui memor, quin insania sua frui patiatur inficetos illos & insulso. Quam in rem unicum producam Casparum Zieglerum, qui primus omnium in Hugonis Grotii libros de Jure Belli & Pacis commentatus, adversarium nactus esset Henricum Henninges, qui & ipse sola æmulatione ac famæ cupiditate ductus notulas in Grotium

stantissimis sentiunt, loquunturque viris. Varissimi enim non homines, sed semi-homines, & homunciones, patientes nescio quid imaginosi, videntur sibi in excelsa sedere sede, atque altissimo cacumine, sublimique templo conspiciere, ut despiciant ingentes animas, consensu seculorum in fastigio doctrinæ præstantiæ collocatos. CHAR.

Modis omnibus lacerant.] Oscus Rhetor Senecæ natus dicitur ad contumelias omnium ingeniis inurendas in Præfat. ad Controvers. L. V. p. m. 233. Antipater Sidonius, Stoicus Philosophus, dictus fuit καλαμοβόας, propterea quod suo calamo Carneadem male excepit. vid. le Vayer Tom. XIV p. m. 308. SCRIB.

tium ediderat, in quibus subinde nostrum carpit & traducit, tum vero Zieglerus, *iste*, inquebat, *obscurus homo ex me gloriam quærit: imprudentissimus sim mortaliū, si illius votis velificaturus, Zieglerum patiar cum pusillo isto gladiatore committi.*

Cæterum cum alios suarum laudum cantores non invenerint homines miserrimi, magna verborum pompa suam

Magna verborum pompa] Lucanus opus suum *Pharsaliarum* IX, 983. ipse ita prædicat:

Invidia sacra Cæsar ne tangere famæ,

Nam si quid Latius fas est promittere Musis.

Quantum Smyrnæi (intelligit Homerum) durabunt vatis honores,

Venturi me Teque legent,

Pharsalia nostra

Vibet & a nullo tenebris damnabitur ævo.

quem Lucani tumorem reprehendit J. Cæsar Scalliger & Causinus III, 10. de eloquentia sacra & profana. Thomas Hobbesius scribit *Epistola dedicat. element. philosophiæ*

sect. I. quod astronomia sua incrementa debeat Copernico; physica Galilæo Galilæi; medicina Guilielmo Harvæo; philosophia vero civilis non antiquior sit, quam liber suus *de Cibe.* Jo. Wowerius ambitioni maxime deditus fuit: qui veritus, ne nominis & meritorum suorum laudes oblivione sepeli-
rentur, LX thaleros testamento illis constituit, qui orationibus suis panegyricis memoriam suam immortalitati essent consecraturi: plura exempla habet Reimannus in *Critica de Dictionario Bælii* p. 68. D. Jo. Ker, Anglus dedicavit librum suum *Observationes de lingua*

suam ipsi eruditionem extollunt, prorsus circulatoribus similes, qui suas panaceas cunctis morbis mederi ac annos Nestoreos & quandam quasi ἀγναισίαν conciliare, rudi plebeculæ persuadent.

In

Latina Reginae Angliæ Annæ, qua dedicatione dicit, non minimam felicitatis illius Reginae partem esse, quod liber iste ipsa imperante sit editus in lucem. Joannes Jovianus Pontanus hoc sibi elogium composuit:

*Sum etenim Jovianus
Pontanus,
Quem amaverunt bonæ
Musæ,
Suspexerunt viri probi,
Honestaverunt Reges, Domini.* CHAR.

Suam ipsi eruditionem extollunt.] Quos inter referendus Carolus Molinæus, de quo Balsacius: *Charles du Moulin Avocat mis à la tête des plusieurs consultations imprimées: Ego qui a nemini cedo, & qui a nemine doceri possum. v. Entretiens de Balzac.. p. 94.* SER.

Idem Balsacius *Entret.*

p. 89. e Photii Bibliotheca meminit Græci cujusdam, qui vitam Alexandri M. scribens, se rerum gestarum hujus gloriam scribendo æquaturum, fuerit gloriatus, & alterum se fore in charta Alexandrum &c. Ibidem ex eodem Photio ridet cujusdam Græci vesaniam, qui cum novem Epistolas confecisset & tres Orationes scripsisset, illis Musarum, his Gratiarum dederit titulum, tanquam Dearum quidam Parens. Inter Judæos inprimis jactatores plurimos invenias, qualis fuit R. Jochanan B. Saccai, qui in libro מסכת סופרים c. 16. f. 13. ita loquitur: si omnes cœli essent cortices, & omnes arbores calami & totum mare aramentum, non sufficerent ad scribendam meam sapientiam. SCRIB.

In his exercitum ducit Gorgias Leontinus, qui maxima animi elatione ex omnibus, ut traditur, ausus est in conventu poscere, qua de re quisque vellet audire; quem imitatus est Jacobus ^{Erythr.} ^{Pin.} Mazonius, qui ad omnia, quæ quis ^{n. 38.} percontaretur, copiose respondebat ex-
tem-

Exercitum ducit.] Stupeo, mediis fidiis? quoties Charlataneriæ Claverianæ recordor. De hoc enim Jac. Claverio homine Italo refert Erythreus Pinac. I. n. 3. ipsum nummos trivialibus puerulis, cum variis bellariorum generibus distribuisse, quibus nimirum illi pellecti laudes ejusdem versiculis suis celebrarent. Quin eo usque stoliditatis progressus est, ut puerilia hæc carmina una cum reliquis vel ab ipso conscriptis, vel ab aliis emendicatis sui Elogiis, duobus Tomis in lucem edere non dubitaret. Nimirum, ut Phædrus L. I Fab. 2.

*Virtutis expers, verbis
jactans gloriam*

*Ignotos fallit; nobis est
derisui.*

I. HALL.

In contraria omnia ibat Vir modestissimus, Christ. ab Uttenheim, Antistes Basileensis. Hujus enim Statuta Synodi Basileensis cum propter additam elegantem ad Clerum Orationem plurimorum carminibus pænegyricis celebrarentur, Ille hæc sui Eulogia subsequente Tetrasticho deprecari conatus est:

*Parcite Pierides nobis ad-
scribere laudes;*

*Laus virtutis opus: nos
mala multa premunt.*

*Exigua est nobis Virtus,
nec labe caremus.*

*Plangite nos, celebrent
Carmina vestra Deum.*

Referente id Paravicino,
Cent. tertia singul. N. 82.

T H E M.

*Copiose respondebat ex
tempore*] Recordamur hic eorum, qui omni occasione, qua ostentare do-

tempore, nec ullam rem defendisse visus est, quam non probarit, nullam oppugnavit, quam non everterit. Sed omnium instar hic erit Franciscus Phil-

etrimam suam possint, avidissime insidiantur & cum in corona sedent Virorum eruditissimorum, continuo aliis ogganniant, quasi ilia sibi rumpi timerent, nisi suas nugas, a re licet, de qua sermo est, alienissimas, propalaverint. Itaque identidem reliquos interpellant, & veluti rem admodum ingeniosam narraturi ad arrigendas aures sedulo hortantur. Quo in censu fuit Medicus ille Parisiensis T - - de quo Patinus: *Quand il se troube en consultation avec moi, ne manque pas de me prier de le laisser parler, promettant toujours de belles choses sur le sujet. Je m'en donne quelquefois le plaisir, quand les affaires ne me pressent poin trop. Au reste vous jugez bien quel plaisir, ou plutôt quelle mortification que d'entendre un homme qui fait le beau parleur; cette*

affectation suffit pour faire bientôt repentir les Auditeurs de leur complaisante attention. Il y a quelque temps qu'il étoit question d'une fièvre continuë avec de grandes douleurs de tête, il me conta merveilles du syllogisme, du diaphragme & des qualitez de la ciguë, La peste soit du conteur de fariboles, dis je en moimême, il s'agit bien d'une dissertation etrangere, quand la disposition du Malade presse. Il n'en faisoit jamais d'autre, & vous eussiez pensé que cet homme tout herissé de Grec et de Latin, venoit faire plutôt une leçon à de jeunes Medecin, que donner son avis dans une consultation en forme. On peut dire de lui ce qu'un certain Proconsul dit injustement à S. Paul dans les Actes des Apôtres: Votre grand savoir vous methors de sens. V. L'Esprit de Guy Patin p. 52. VAND.

lelphus, qui alicubi magnificentius de se loquitur in Epistolis : *Unum Philel-*^{L. XVI. Ep. 34.}
phus audet affirmare, vel insaniente Can-
dido, (hoc nomen erat adversario) ne-
minem esse hac tempestate, nec fuisse un-
quam apud Latinos, quantum constet ex
omni hominum memoria, qui præter se
unum idem unus tenuerit, exercueritque
Æ Græcam pariter Æ Latinam orationem,
in

Idem unus tenuerit.]
 Nunc quidem in amplis-
 simum superbiæ eruditæ
 campum exspatiari non
 vacat, vix tamen mihi
 ipsi tempero, quin bre-
 vissimis huc transcribam,
 quæ de Salmasio narrat
 Colomesius p. 317. his
 verbis : *Messieurs Gaul-*
min, Saumaise & Maussac
se recontrans un jour à la
Bibliothèque Royale ; le
premier dit aux deux au-
tres : je pense que nous
pourrions bien tous trois
tenir teste à tous les
Scavans de l' Europe.
A quoi M. de Saumaise
repondit : Joignez à tout
ce qu' il y a de Savans
au monde, & vous &

M de Maussac, je vous
tiendray teste moy seul.
 Hucusque Colomesius.
 Parum vero abest, quin
 mea hic faciam, quæ de
 Casaubono olim cecinit
 Vir eruditus :

Ilias in genibus, spumat
manus una Lebetem
Ilina veru versat, tres agit
ille Viros.

Sed mitto Alastorem,
 lubensque Paracelsum,
 Thurvejum, Cardanum,
 Barthium, alios, fileo :
 e quibus alter ille, Thur-
 vejus inquam, blasphe-
 me jactavit, se solo im-
 probante, totam Christi
 legem annihilari posse ;
 si quidem vera sunt, quæ
 tradidit de eo Matthæus
 Paris in Histor. Anglic.

in omni dicendi genere & prosa & versu. Tu si quem habeas alterum, memora. Quid taces homo miserrime? Multum vero hi ad conciliandam famam facere arbitrantur, si eruditis aliis persuaserint, quasi plurima de rebus minime tritis volumina parata habeant, quæ, si iustum incredibilis operæ pretium statueretur, confestim typis mandari possent. Ut nihil dicam de Johanne Bourdelotio & Marco Meibomio, quorum ille in Notis ad Heliodorum subinde provocat ad libros suos, quos nunquam in lucem prodiisse constat, hic vero, cum Amstelodami viveret, grandissi-

apud Paravicinum in Singularibus pag. 4. THEM.

Si eruditis aliis persuaserint] Splendidi huiusmodi Thraſonis meminit etiam Erasmus Adagiorum p. 637. ubi, Vix hæc scribens, inquit, a risu tempero, cum recordor Calliphanis cujusdam, quem olim cognovi, cum in familiâ Charissimi Patris, Henrici Bergensis, Episcopi Cameracini, versarer, sed nomini parceretur pro-

pter convictum domesticum. Is permulta volumina concinnabat exornabatque, sed chartis inani- bus, nisi quod in fronte videre erat magnificos quosdam titulos, velut Carminum, Orationum, Epistolarum. Singulis præscriptum erat hominis ter- geminum nomen, ut qui titulos forte legissent, crederent eruditum, & in literis multa magnaque moli- entem. KEND.

ma volumina monstrabat adventantibus, quæ, si digno pretio redimantur (inmensum autem statuerat) haud ultra invisurus esset eruditis; nemo facile superavit fastum Francisci Crucimannii, qui, edita ad Henricum III Galliarum Regem Epistola, * parata sibi jactat octingenta volumina, de cunctis rebus quæ humanæ scientiæ ambitu comprehenduntur, sua manu exarata, ac centum pluteis disposita, quæ se traditurum omnia Regi spondet, si vel pro singulis pluteis ducenti Joachimici sibi

C 2

nume-

* Exstat illa, cum ipsa plutei delineatione, sub finem ejus Bibliothecæ Gallicæ. Conf. & Baillet Jug. T. I. p. 439. M.

Octingenta Volumina.] Vincentium Marinerium commemorat Nic. Antonius Bibl. Hisp. T. II. publico promississe, quæ ipse elaboraverit, Volumina quinquaginta de argumentis gravissimis, præter versus quos effuderit ultra 38000. Cumque promissori liberalissimo fidem adhibere se posse ne-

garent tantum non omnes, ipse datis ad singulos literis, persuadere ipsis conabatur, vera esse quæ prædicaverat, amplos titulorum catalogos adjiciens. Quod si vero sic etiam dubitare aliquem videret, ad exemplum Trismegisti provocabat, temporis quod lucubrationibus suis insumserat, rationem exponeret, chartæ foliorum, quæ Commentationibus suis impleverat, numerum inhibat.

K E N D.

numerentur, vilissimum scilicet pro thesauris immensis pretium.

Erythr.
Pin.
n. 22.

Atque hi intra promissa tantum sub-
stiterunt: longe vero ineptior mihi vi-
detur Nicolaus Riccardius, Januensis,
qui cum assiduam multorum annorum
operam studiumque se collocasse jacta-
ret in refellendis, quæ contra sacrum
Concilium in celebri vulgatoque libro
scripta essent, cumque eximium ali-
quod opus exspectaretur, vix tandem
prodidit paucas quasdam plagulas, ut
montibus parturientibus similis habe-
retur, qui murem ridiculum esset eni-
xus. Et constat de Johanne Capella-
no, Viro alioquin pererudito, quod
cum pensionem annuam nactus esset
ab Henrico Aurelianensi Principe, ut
de celebratissima Galliæ viragine,
quam Puellam vulgo Aurelianensem
vocant, heroicum quoddam carmen
ad

*Thesauris immensis pre-
tium.*] Multo magis igi-
tur inæstimabilis fuit ille
Fratrum rosæ Crucis li-
ber, de quo præter alias
imposturas jactabant:
*omnia ex illo uno disci
posse, quæcunque in reli-*

*quis libris quibuscunque
editis usque huc, vel impo-
sterum edendis aut scriben-
dis junctim leguntur, &c.*
vid: Naudæus in Instruct.
ad Galliam de Fratr. ro-
sæ Crucis p. 35.

I. HALL.

ad exemplum Homeri aut Virgilii, Gallico idiomate conderet, atque is, quo diutius frueretur Ducis munificentia, annos plurimos impendisset huic labori, vulgato tandem frigidissimo poemate, quod *Puellam* * inscripsit, tantum abest, ut ingenti, quam de se concitaverat, expectationi responderit, ut potius plerorumque in se scommata provocaverit, quos inter aliquis hoc in *Puellam* epigrammate ludit:

* *La Pucelle d' Obleans.*

Ménagiana P. I. p. 15. seq. Cont. P. II. p. 41.

*Ille Capellani dudum expectata Puella
Post longa in lucem tempora produxit
anus.*

Quem in censum, quoniam de iis dictum est hactenus, qui pridem vita functi sunt, nescio num referri etiam debeat e Soc. Jesu Johannes Harduinus eruditæ Galliæ lumen hodie ac decus præcipuum. Is ut multa hactenus edidit scripta cedro dignissima, Plinium imprimis, quo uno labore nominis immortalitatem consecutus est apud omnes, aliquid tamen paradoxo, dubium an animi gratia, an ut ordini suo, quod Crozius aliique suboluisse

C 3

sibi

Quod Crozius aliique.] ze in *Vindiciis Vet. Script.*
Matur. Veyssier la Cro- *adv. Harduinum, Rote-*

sibi visi sunt, velificaretur, obtrudere eruditis voluit, istud nimirum quod plerique Scriptores, Græci pariter ac Romani, atque adeo Patres quoque ipsi, ab otiosis hominibus & nescio qua falsariorum conjurata societate fuerint subornati. At cum id sparsim tantum & leviter scriptis suis insinua-
verit, quæsitumque nuper admodum ab illo fuisset, ut systema quoddam hypothesium suarum proderet latiusq; paulo deduceret, quæ hactenus levi modo brachio attigisset, respondisse fertur, se spisso quodam volumine collegisse omnia, de quo sibi tantum ac
fu-

rod. 1768. & Io. Sartorius *de Ostracismo Literario*, Gedani 1710. qui posterior Crozio multa debet, ejusque vestigia in plurimis legit; aliique non pauci. Ceterum non vana videtur esse Domini la Croze suspicio, quamvis Patres S. J. eandem omninifera a se amoliri conati fuerint. Jure etiam in Thrafonum literariorum numerum refertur Harduinus, non solum propter famosam illam Archontii

officinam, ad quam hic respicitur; sed etiam ob mirum innovandi in Chronologicis pruritus, aliasque conjecturas nimis longe petitas, quas passim Memoriis Trevoltensibus inseruit. Quin in ipso Plinio creberrime, egregius iste Vir humani quid passus est, ubique non inficianda eruditæ vanitatis criteria immiscens. Conf. de la Croze l. c. I. HALL.

supremo Numini constet, cæterum nihil ejus rei, quoad vixerit, proditurum, * qua de re quid sperandum sit, nasutioribus dijudicandum relinquitur.

Sed fatis de his; ad eos pergo, qui cum ipsi nihil habeant, quod prodant, vel polliceantur, fatis tamen se tueri posse putant nomen eruditi, si cunctas suas facultates dilapidantes, quicquid ubique prodeat librorum, quos nec legunt quidem unquam, nec, si legant, intelligunt, avidissime corradant, to-

C 4 tosque

* Nimirum per litteras ab Amico mihi relatum est, his plane verbis respondisse Harduinum: *On le trouvera apres ma mort sur un papier grand comme la main, & il n'y a que Dieu & moy, qui le savent. M.*

Avidissime corradant] Equidem sunt contra alii, qui cum ipsi libris non utantur, ad eos ne quidem admittere quenquam audent, nimirum ne quis forte spolia sua aut amicorum vindicet, certe codicem, quantumvis obvium, nullis blanditiis

aut technis extorqueri sibi vel ad horulam patiuntur. Vir ille, de quo supra p. 23. Bibliothecæ suæ selectum ac raritatem identidem crepat, sed in communicandis libris parcior est, & si quem obtinueris ab illo, & reddendo gratias illi egeris, *appage*, dicet, *cum gratias tuis, neque enim dignas mihi grates referre potis est, qui libri hujus, tam rari, tam exquisiti, usum a me impetaverit.* Petebat ab illo Vir quidam illustri librum mutuo, ut in eo locum aliquem, quem designa-

tosque montes & acervos voluminum congerant, quæ longo ordine velut in armamentariis disposita multoque auro ac purpura distincta aliquoties per diem hilari vultu adspectant, amicisque ac clientibus suis identidem ad nauseam usque demonstrant. Impri-
mis vero cœlum se manibus tetigisse ac Diis simillimos esse putant, cum in codice quendam veteri manu exaratum inciderint, quem, utut exesos tantum
lite-

bat, evolveret; noster notato loco illo quem unicum libere legere licebat, ceteras libri plagulas ab utraque parte compactas sigillis obsignabat, ne quicquam Vir ille præter istum locum degustaret. Postea cum liber ille solutis nihilominus sigillis redderetur, tum nuntium intra musæum pertrahens gladium illico & sclopetorum paria disponit in mensa, & dicit, inquit, hero tuo, hæc ad injuriam, quam intulit & libro & sigillo meo, delendam me parata habere. Sed hæc ὡς ἐν παρόδῳ. VAND.

Voluminum congerant.]
De Hario refert ex Lomai-

ero Paravicinus, *Cent. III. Sing. N. 70.* ipsum Bibliothecam tot voluminibus instructam Hagam transtulisse, ut populus innumerum librorum numerum miratus, publice profiteretur, se nunquam credidisse vel in orbe terrarum tot codices reperiri; indeque eidem Hario, perpetuum post id tempus cognomentum *Johannis de Libris* adhæsit. THEM.

Ad nauseam usque demonstrant] Adduci posset Luciani Dialogus adversus indoctum librorum multorum supellectile, tumentem, qui exstat T. II. p. m. 731. SCRIB.

literarum ductus lacerasque chartas ostendat, sitque vel centies ab eruditis sollicito studio collatus, cum ingentibus divitiis & quicquid in rebus humanis est delitiarum permutare nolint. Nostis, Auditores, quod de Fulvio Ursino, antiquitatis æstumatore maximo, refert Janus Nicius Erythræus. Per-^{Pinae. c. 4.} vetustis codicibus, inquit, quorum multos in sua bibliotheca habebat, immania pretia faciebat: atque illud accidit perridicule, quod cum die quodam Francisco Cardinali Toletio Terentii Comœdias ostendisset, easque affirmasset ante annos mille fuisse conscriptas, ac revera essent antiquæ, sed mire depravatæ atque corruptæ, atque addidisset, nullam esse pecuniam quæ antiquissimi illius codicis æstimationi par esset; proh Deus! Cardinalis inquit,

C 5

quid

Delitiarum permutare] Antonius Becatellus, Panormitanus, An. 1555. prædium, quod habebat unicum, vendidisse fertur, ut exemplum Titi Livii emeret a Poggio Florentino. CHAR.

Affirmasset ante annos
Conscriptas] Div. Chry-

stomus in Oratione *περί πώλλης* refert miram antiquariorum fraudem, qui vilissimos quosque recentium libros abdere soliti sunt frumento, ut situm contraherent, atque ita pro antiquis majori pretio venirent. Vid. Wower. in *Polymathia* c. 6. SCRIE.

quid audio? equidem malle[m]m codicem unum quantumvis recens impressum, sed castigatum emendatumque, quam decem alios mendosos & corruptos, quamvis Sybillæ manu exaratos. Hactenus Erythræus; peropportune profecto & argute omnia.

Sed quoniam de antiquitatum patronis dicere cœpimus, non erit ab hoc loco alienum, illorum notare insaniam, qui

Manu Sybillæ exaratos]
O responsum Cardinalis sapientissimum! quale, utinam omnibus superstitionis Codd. Mssorum veneratoribus curæ cordique esset. Certus sum, nullum hodie Codicem monstrari posse, nisi mendis ubique refertum. Quare bene omnino judicavit Manutius in *Commentario ad Ciceronis Lib. V. Famil. Ep. 2*: *Nec vero librum ullum tam antiquum esse arbitror, qui omni prorsus hæcet mendo.* Eccui enim ignota est Librariorum oscitantia? Quantum gaudium gavisuri essent Critici, si Codicem usquam invenirent Gellii ævo descriptum:

atqui Gellius ipse gaudentes eosdem stultitiæ & ovantes insanix accusaturus videtur, dum *L. VIII. Noct. Attic. c. 20.* expressis verbis, Codices suo jam tempore summe corruptos atque perperam descriptos esse queritur. Criticus certe, qui sanam rationem ducem sequitur, huncque Lydium lapidem examinandis Antiquorum scriptis adhibet, pluris faciendus est, quam alii Correctores Grammaticastri & exesorum Codicum, adoratores bene multi. Adis Rich. Simonium *T. IV. Bibliotheca Criticæ Ep. 16.* & Cl. Heumannum *de Arte Crit. I. HAL L.*

qui nihil laudant, nihil admirantur, nisi quod vetustatem redolet, & dum alios omnes ad morem Sinensium pro mo-

C 6

nocu-

Quod vetustatem redolet] Adrianus Imperator amavit genus dicendi vetustum, Ciceroni Catonem, Virgilio Ennium, Sallustio Coelium prætulit, vide Spartianum in *Adr. c. 16.* Vossius epistola ad reginam Christianam, *epist. III. p. 9.* fateatur, *antiquos historicos perisse sine posteritate: ut enim recentiores vincunt plebem, sic a priscis vinci nostros recentiores.* Pomponius Lætus abrogavit nomen suum Petri, quia Romanam civitatem non sciret, & maluit vocari Pomponius, quam Petrus. Freherus *Theatr. P. IV. p. 1427.* Idem sibi e salario discipulorum agellum ac domum in quirinali comparavit, ubi non solum natalem Urbis coluit, sed Romulum quoque, urbis Romæ conditorem, publice veneratus est, Vossio teste *lib. III. cap. 8. de histor. latinis*; adde Sabellic. *Vita Lati ad Maurocenum* & Heumannum *de anon.*

& pseud. p. 136. 137. Franc. Redus de Peripatetico quodam narrat, quod ex singulari erga Aristotelem reverentia tubum noluerit inspicere, eo fine, ne fateri cogeretur, Galilæum a Galilæis novas & ab Aristotele nondum visas stellas detexisse. Vide ejusd. *Observ. de viperis tom. 1. Ephemerid. nat. curios.* Dacieria libro: *des causes de la corruption du gout*, adfirmat, quod sanior gustus proveniat ex cognitione Latinorum, inprimis vero Græcorum auctorum *p. 20.* Claudius Belurgorius, homo Gallus, infano amore erga Homerum ferebatur. Eum semper habuit in manibus, totum edidicit, in templa detulit secum & recitavit loco sacrarum precum: pictam quoque a celeberrimo pictore habuit Therfitis imaginem, qualem ipse ex Homero dictaverat, & quod nihil illustrius, nihil magis divinum visu censuit. Imo voluit ipsos Troiæ

noculis habent, se solos credunt duobus oculis instructos, quoniam non ea tantum, quæ ante pedes sunt, prospiciunt, verum & antiquissimorum temporum faciem exactissime cognitam, habent & perspectam. Itaque si vel numulus aliquis multo situ & ærugine obductus, vel alia quæcunque vetustæ supellectilis particula ad illos deferatur, bone Deus, quanta gaudia, quantæ mox etiam curæ & sollicitudines, ut accurate examinentur omnes apices, ac singula justis commentariorum libris exposita ad posteros transmittantur. Isti nimirum sunt, qui Sybillæ folia, carmina Carmentæ, Mæandros Lycophronis, libros

campos, vetustique Ilii loca, late omnia oculis suis usurpare; hinc abiit in Italiam, conscensaque Venetiis navi in Ægyptum navigavit, inde abiturus in Asiam. Verum Alexandria morbus eum oppressit. v. Erythr. *Pinac.* I. p. 206. Morhof. *Polyb.* Tom. I. lib. VII. cap. 2. Gadd. de script. non eccl. Tom. I. p. 238. Lipsius ait *Cent. II. Miscell. Epist.* 44: Très sunt, quos admirari unice soleo, & qui in

hominibus excessisse mihi humanum fastigium videntur, Homérus, Hippocrates, Aristoteles. CHAR.

Sybilla folia] Quomodo Hermicus Cajadus, Lusitanus, lapidibus, quibus Sybillinam vaticinationem inscribi curaverat, defossis aliquandiu & erutis, postmodum eruditis aliis imposuerit, legas apud Rappoltum in *Commentario ad Horatium* p. 611. SCRIB.

libros Numæ, myſteria aurei velleris, epitaphium Æliæ Læliæ, librosque Ægyptiorum, quos Apulejus dicit *literis* Lib. II. *ignorabilibus prenotatos, nodosisque & in* Metam. *modum rotæ tortuosis, capreolatimque condensis apicibus, a curiositate profanorum munitos*, nullo negotio ac veluti aliud agendo interpretantur. Sed quam facile imponi sibi patiantur

C 7

tur

Imponi sibi patiantur.]
Præter Sigonium, qui Consolationem Ciceronis artificiosissime confecit, & Nodotum Gallum, e-mentito Petronii fragmento celebrem, adulterinorumque Numismatum fabricatores, Parmesanum, Paduanum, Bolducem atque ipsum Golzium, insignis quoque in his fraudibus artifex fuit Muretus, qui Scaligerum supposito vetusti Comici loco (non, ut vulgo dicitur, Epigrammate aliquo) ludens, re detecta hoc disticho ab indignante illo petitus est:

*Qui rigide flammæ evaserat ante Tolosæ,
Rumetus, fumos vendidit ille mihi.*

Hæc quidem in vulgus

nota sunt; non æque, quam referemus, altera impostura, qua eidem Scaligero (quo ipso tamen nemo magis intima quæque Critices secreta penetrasse Eruditis creditur) palpum obtrusit idem Muretus; qui, quo emendationem Catulliani cujusdam loci feliciter tueretur, versum sub Pacuvii nomine allegavit, a se confictum, nec usquam alibi reperiendum; hunc itidem Scaliger ut genuinum & Pacuvio dignum fragmentum suspexit. Elegantiora sunt Is. Vossii verba, quam quæ Lectoribus nostris invidemus. Ille totam rem, ut gesta est, p. 46. Catulli sui exponit, additque: *Mirum,*

tur hi omnis antiquitatis promi condi, testes nobis sunt, ut alios taceam,

fraudem hanc non detectam fuisse a Scaligero, cui merito suspectæ esse debuerant merces sub quocunque demum titulo e tam dolosa prodeuntes officina; utpote qui adulterinis hujus viri versibus deceptum se fuisse optime nosset. Sed profecto tanti apud Scaligerum ponderis fuit Mureti facundia, ut bis quoque ab eo passus sit se decipi. Evolv. Morhofius L. IV. C. XI. §. 4. & L. VI. C. III. §. 1. Polyb. Add. Menagius T. I. Anti-Bail. Art. 83. ubi fuse de Mureto & objecto ipsi a Scaligero crimine agit, multa etiam a Baileto & aliis secus dicta emendat. Præterea adduci hic illi quoque possent, qui libros dudum typis divulgatos pro ineditis habuerunt, & quasi rarissima Bibliothecarum cimelia literato orbi de novo obtulerunt. Collegit horum aliquot exempla Daumius in Præfat. ad opuscula nonnulla Hieronymi; Idque in sui ipsius excusationem, cum

eundem errorem circa Palponistam Bernh. Geistensis erraverit, quem primum se ex Reinesii Biblioth. A. 1660. edidisse putabat, jam A. 1501. cura Henr. Quentelii publicatum. E recentioribus plures ad hunc scopulum impegerunt, eo difficilius evitandum, quod ipse celeberrimus Fabricius & nuper demum doctiss. Gallus, Montfauconius, sibi non satis ab eodem cavere potuerint. Agmen claudat ridiculus Richelii Cardinalis lapsus, qui Maurum Terentianum celeberrimum Grammaticum Comœdiam Terentii esse credidit, teste Motthæo Vayerio Hexam. Rust. Dial. I. p. m. 30. THEM.

Testes nobis sunt] Io. Scaliger deceptus fuit a Mureto, ac quo afflicta fuerunt Attio Tragico Trabeæque Comico, quæ a Scaligero habita pro genuinis, ad Varronem de re rustica p. 212. edit. 1573. quam fraudem Scaliger ultus est noto epigrammate.

ceam, omni exceptione majores, Athanasius Kircherus & Jacobus Gronovius. Erant Romæ quidam adolescentes lasciviusculi, qui cum alicubi in urbe brevi excitandum ædificium intellexissent, ut Kircheri ingenium tentarent, eodem in loco clam defodi curabant scabrosum lapidem, quem miris nonnullis & ad libidinem excogitatis figuris deformaverant. Quid fit? jaciuntur fundamenta novi operis; tollitur lapis, novum vetustatis monumen-

Vide Bælii *Lexicon* edit. 2. in Trabea & Menagium cap. 83. Anti-Bailleti. Similis fucus Iano Doufæ filio factus ab Hieronymo Groslotio Lysleo notatur in Baudii amoribus p. 463.
CHAR.

Ut alios tateam] Nam & huc referri poterat M. Zuerius Boxhornius, qui satyram quandam nactus Michaelis Hospitalii, eam ceu certissimum vetusti Scriptoris monumentum luculento Commentario illustravit. v. Colom. *Partic.* p. 123. M.

Simili errore Th. Crenius *T. II. Method.* p. 403. fabulam illam, quæ incipit: *Ranæ paludis incolæ* &c. pro indubio vetusti Autoris labore habuit, immo Joh. Christoph. Wolfius eandem suæ Phædri editioni, quasi certissimum ejus Viri foetum inseruit: quæ tamen reapse satyra est Jesuitæ Galli, circa A. 1670. composita, cum Ludovicus Rex Belgium potestati suæ subjicere constituisset. *Evolv. Ars Jesuitarum Metrica* p. 274. ed. Vienn. 1703. I. HALL.

Thef.
Ant.
Græc.
T. III.

mentum, ipsa sui integritate admirandum; quæritur Oedipus; itur ad Kircherum. Is vero, viso lapide, tripudiare præ gaudio & pedibus terram pulsare, mox circulos, cruces & signa ad unum omnia tam concinne, tam apposite explicare, ut nihil supra. Quid Gronovius? Monstraverat illi Vir politissimus (quem vocat) Robertus de Neufville icunculam ligneam, metallifossoris Saxonici habitu indutam, quales vulgo pueri apud nos inter pupas & crepundia servant. Gronovius, qui nunquam homines metallobajulos & natipellitos viderat, *vetustissimi*, ut ipse loquitur, monumenti spectaculo admodum lætatus, *statim religiosam in eam memoriam renovari* judicabat, & cum *imagun-*

Ut nihil supra.] Succurrit alia de eodem Kircheri relatio æque jucunda. Obtulerat illi amicus familiaris chartam bombycinam, quali Chineses utuntur, miris characteribus insignem. His explicandis cum multum operæ & olei impendisset bonus Athanasius, amicus denique impostor va-

ni laboris pertæsus, ulcro papyrum speculo admovit, statimque Kircherus indigne se deceptum deprehendit; cum ista literis Longobardicis retrorsum pictis Schedæ inscripta legerat: *Noli vana sectari & tempus perdere nugis nihil proficientibus.*
THEM.

imagunculam suam bellissime cæleri curasset, interpretabatur *Sacerdotem Germanum portantem navigium Isidis*. * *Risum teneatis amici.*

Et quoniam incidimus in Gronovium, non possumus quin recordemur moris illius non minus ipsi quam Pantocriticis aliis perfamiliaris, ut nihil facile relinquant intactum aut illæsum, verum quoties quisquam aliquid in literis

* Ita vero inter alia in Thesauro Antiqu. Græc. statuam hanc depingit: *Est plane facies effera & incultam torvitatem præferens, velamentum externum capiti velando fere omne (agnoscis mitram metallifossoris) usque ad ipsa supercilia abscondens, ita versus sinistram tergi partem descendens, ut illic commodo loco præbeat aliquid spissum, cui navicula (vasculum scilicet æri colligendo paratum) cuius longior pars ultra tergum eminet, innititur. Vestis apparet longa, sed alte cincta ad liberiores ingressum, ita ut posterior pars (en natipellem, vulgo *Arsleder*) in humiliore*

esset in acumen aliquod desinens. Hic igitur est ille tam celebratus, si Græce placet, ΙΕΡΟΦΟΡΟΣ, si Latine, bajulus ceremoniarum sacra ferens, non ad Musas, ut castus Poeta, sed ad horrendum sui luci secretum &c. Ceterum, ecquis Sacerdotem Germanum inter Græcas Antiquitates quæriverit? M.

Nihil relinquant intactum.] Quantum ohe! Jacobus noster a Patre Johanne Friderico discrepat, Viro omnium modestissimo, qui adeo ab omni altercatione, maxime cum annos juveniles superasset, alienus fuit, ut ne verbo quidem quenquam offenderit & nec provocatus

teris prodit eximium, id continuo al-
latrent ac carpant, tantum quippe de-
cedere rati suis laudibus, quantum
optimorum scriptorum divulgatione
accedit alienis. Dicite, Auditores, ec-
quis vixit nostro ævo paulo literatior,
in

descenderit in arenam. Et-
enim juvenis admodum
personatum quendam Sta-
nii Commentatorem, *Mer-
curium Frondatorem*, in
Elencho Antidiatribæ Par.
1640. 12. edito paulo acer-
bius fale pertricaverat:
at ejus Satyræ ita profecto
illum postea puduit, ut e-
xemplis, quæ comparare
potuit, prope omnibus
Vulcano traditis, nullis
Celeb. Grævii, quo per-
familiariter utebatur, pre-
eibus adduci potuerit, ut
ipsi libri illius copiam fa-
ceret. VAND.

Allatrent aut carpant.]
Ejusdem furfuris fuit
Mich. Apostolius, cujus
animum invidia usque ad-
eo invaserat, ut hac ipsa
ad turpissima quævis sese
impelli pateretur. &c.
Conf. S. R. Bœrneri *Dis-
sert. prima, de Exul. Græ-
cis*. Idem prope de Poli-

tiano refert Jovius in
Elogiis doct. Vir. n. 29. de-
que aliis alii. THEM.

Nicanor Grammaticus
Stigmatias dictus fuit,
quod nullum librum di-
mitteret sine censura. Vid.
Vayerus T. XIII. p. 347.
Dabit hujus similes plures
Spizelius in *Literato feli-
ci Commentat. V. de con-
tentionibus Literator. &
Comment. VI. de maledi-
centia*. Alexander Taf-
sonus optima scripta ex
invidia censura vexare so-
litus est. vid. Morhof. *Po-
lyhistor. Liter. I. 21. pag.*
265. De Petro Aretino,
qui flagellum Principum
dictus fuit, ex facto ipsi
epitaphio, v. *Ancilloniana*
p. 186. de Paulo Benio
Grassus in *Elogiis P. II.*
p. 80. Laurentius Valla se
in Christum quoque spi-
cula habere professus est:
Vid. Pontanus *Lib. II de*
Sermone c. 18. SCRIB.

in quem ille censuras aut satyras suas non emiserit, etiamsi fuisset vix ullo facinore provocatus? Ceterum adeo ferre non potest eos, qui ab ipso diversa sentiunt, ut, cum aliquando Joachimus Fellerus noster, edita sub Francisci Dermasii nomine Epistola, ejus sententiam de nece Judæ oppugnasset, integris duodecim post mortem ejus annis non tantum ipsi Felleri ceu mortuo leoni acerrime insultaverit, sed & in innocentissimam Academiam imo & urbem Lipsiensem immani modo debacchatus sit, Lipsiensem appellans argutandi rationem, cum absonam dicere vult aut inconcinnam.* Atque is plane similis videtur Caspatri Scioppio (quamvis Latini sermonis

Ab ipso diversa sentiunt.] Multos ubique deprehendimus, quos invidia & zelotypia agitat, fastus plus quam hypodidascalicus inflat, atque Antilegophilia risu non indignatione digna effert. Quot horum, proh dolor! & quanta in omni loco exempla prostant! sed novi Virum eruditum, qui amplum de Thraso-

nismo & invidia Eruditorum Commentarium conscripsit, multa exquisitissima Charlataneriae literariae specimina exhibiturum. I. HALL.

* Ediderat Gronovius An. 1683. *Exercitationes Acad. de pernicie & casu Judæ*, in *Actis Erud.* ejus anni p. 513 a Frid. Ben. Carpzovio commendatas. Prodiit inde Felleri Epi-

Bayle
D. C. t.
Sciop-
pius.
not. K.

nis elegantia variaque doctrina longe
majori) quem *Canem Grammaticum*
dictum constat, quod non præstantis-
simos modo suæ ætatis viros, Scalige-
ros, Lipsium, Thuanum, Possevinum,
Vossium, Stradam, Casaubonum,
Mornæum laceffivit, sed & Phæ-
drum Thracismi & ipsum Romanæ e-
loquentiæ patrem Ciceronem Barba-
rismi postulavit. Hi vero quid aliud
tanto conatu, quam plausum quærunt,
quem

stola An. 1687. triennio
post infelici lapsu extin-
cti. Hanc ergo Gronovius,
cum alteram Exercitatio-
num suarum editionem
An. 1702. vulgaret, mo-
deste adeo, pro more suo,
refutandam suscepit. Qua
de re *Act. Erud. An. 1703.*
p. 5. merentur conferri. M.

*Casaubonum, Mor-
næum*] If. Casaubonus ei
dictus *Alpha Cathedrario-
rum*, & Phil. Mornæus
*dignus ob solæcismos nati-
cidio.* M.

Barbarismi postulabit.]
Palæmonis Grammatici
arrogantia fuit tanta, ut
Marcum Varronem por-
cum adpellaret, secum &
natas & morituras litte-

ras jactaret. Vid. Suetoni-
um *de illustrib. Gramma-
tic. n. 23.* & Quintil. *I, 4.*
Huic adjungere possumus
Hieronimum Cardanum,
qui postquam satis temere
alicubi negasset, se quic-
quam ab aliis inventum
sibi adscribere, cum suffi-
cient sibi propria, atque
de iis conquestus fuisset,
qui suppresso nomine, in-
venta ipsius sibi vindica-
rent; omnes eos amentes
vocavit, qui nescirent in-
venta Cardani talia esse, ut
a nullo inveniri potu-
erint, qui non jam fama
egregia esset cognitus, ut
loquitur Spizelius *de vitiis
litteratorum, Comment.*
II. p. 213. CHAR.

quem ut prudentioribus nunquam ex-
torquebunt, ita vix etiam apud insipi-
dos quosdam & insulfos homines & tal-
pa cœciores consequentur. Quod no-
tum etiam & pervulgatum est de Clau-
dio Verdierio, Gallo, qui paucis pla-
gulis, quibus *Censiois Autorum omni-*
um veterum & recentiorum titulum fe-
cit, ne ipsi quidem Antonio, Patri,
pepercit, a quo fuerat in Bibliotheca
Gallica honorificentissime commemo-
ratus, veteres vero scriptores, atque
adeo Tullium quoque, & Maronem,
& Flaccum, acerrime perstrinxit, at-
que in hoc duritatem sermonis, in illo

Morhof.
Polyh.
T. I. L. I.
p. 191.

VO-

Titulum fecit.] Integer
obesi scripti Titulus sic ja-
cet: *Cl. Verdierii in Au-*
tores pene omnes, Antiquos
potissimum, Censio, qua
receptissimorum plerorum-
que Grammaticorum, Poe-
tarum, Historicorum, Di-
alëcticorum, Rhetorum, O-
ratorum, & Actorum vete-
rum & recentiorum, Ma-
thematicorum, Medicorum
& Theologorum errata,
quædam deprehenduntur.
Enimvero totus libellus
vix 30 folia replet, & ma-

ximam partem ineptiis
refertus est &c. I. HALL.

Salse igitur sed merito
hæc volatici & ventosi in-
genii flabra perstringit.
Scioppius in Notis ad
hanc Censioem; quas
integras primæ rar. Libr.
Conlectioni inseruit Gro-
schupfius. Q. MAR.

Maronem & Flaccum.]
Qua ratione Jo. Ciampo-
lus in Virgilium & Hora-
tium invectus sit, doceat
Erythræus *Pinacoth. P. II*
n. 19. S. CRIB.

Gaddi-
us de
Script.
T. II.
p. 296.

voces barbaras deprehendisse sibi visus est. Taceo Franciscum Robortellum, qui parem ferre non potuit, eoque Alciato, Sigonio, Egnatio, doctissimis viris, dicam scripsit. *Inerat enim illi, ut Imperialis Vicentinus testatur, turgida mentis ferocia & effrenis civilis auro cupiditas, quo nullum in secundis elatiorem, aut in adversis infractiorem invenias.* Taceo item Alexandrum Tassonum & Nicolaum Villanum, Ita-
los

Erythr.
Pin. c.
110 &
111.

Franc. Robortellum.] Natus ille Utini Fori-Julii Urbe, Professoreque Eloquentiæ Patavii egit; plura de ejus maledicentia lege apud Gaddiū de Script. T. II p. 396. Baillet Jug. T. II. P. II pag. 204. Morhof. L. 6. Polyb. C. 1. §. 11. & in Casaubonianis p. 38. I. HALL.

Infractiorem invenias.] Digna sunt & sequentia Imperialis verba, quæ ex Musæo ejusd. Ital. addamus. Sic nimirum ille in Elogio nostri pergit: *Inerat in homine hoc peracris obtrectandi libido, summaque in doctos omnes iniquitas, quos, cum pares ferre non posset, continuis*

proscindebat conviciis; & post pauca: Hinc Sigonio semper infensus, ut quem acerrimum sortitus erat æmulum industria, laboris, ingenii. Cum Alciato pariter aliisque clarissimis ejus ævi luminibus interne-cinas prope simultates exercuit. Quo factum, ut semel Venetiis Bapt. Egnatius optimus ac doctissimus vir crebris ab eo laceffitibus injuriis, educto senili gladio, in eum impetum facere non dubitarit. Nihilo vero ille propterea vel ignavior, vel insulsior, ingenitos nunquam fastus deposuit. Hæc Italus. De ipso quoque Scaligero Vossius III. 80. de Idolol. affirmare

los, quorum hic Dantem, Petrarcham, Ariostum, Tassum, quorum nomini-
bus totus Parnassi chorus assurgebat,
aliosque recentiores, partim ut hebe-
tes, tardos ac rudes, partim ut humi-
les, inornatos, abjectos, partim ut si-
ne lepore, pondere & arte exhibilavit
& explosit, ille autem ipsius Homeri,
cui tantus honor est habitus, ut tan-
quam Deo Smyrnæi delubrum ejus in
oppido dedicaverint, quingentas sen-
tentias & eo amplius in unum volumen
collectas se habere, quas editurus es-
set, stulte ridiculas, gloriatus est.
Istud vero libertatem appellant, quam,
si quæ alia, literaria certe Respublica
sibi vindicat plenissimam nulloque li-
mite circumscriptam, scilicet ut impu-
ne alios de re minima laceßere & con-
tumeliis afficere, ac, ut solebat Catullia-
nus ille censor, vecordem liceat exci-
tare

non dubitat, eundem he-
roicas plane ingenii do-
ctrinæque dotes, pruritu
contradicendi nimio ob-
fusasse. De Arnaldo vero,
celeberrimo Gallo, Cleri-
cus in *Epist. Crit.* p. 311. Ille
igitur, inquit, vitam in

*inferendo aut defendendo
bello dum absumit, iræ us-
que adeo addictus fuit, vix
ut ullum opus nisi felle tin-
ctum ab eo prodierit. &c.*
Conf. Selecta Hist. Litter.
Obser. III. THEM.

Gadd. de
Script.
T. II
P. 215.

Ray-
naud. de
bon. &
malis
Libris
P. 51.
Naudée
Mascu-
rat p.
423.

tare rixam. Nata quondam erat levis inter Laurentium Vallam & Poggium Florentinum de vocum quarundam usu concertatio, quæ eo tamen paulatim invaluit, ut hic, atrocissimis in Vallam invektivis editis, eum non modo dementissimum omnium, furiosum, fatuum, monstrum, belluam, impium, detractorem, vesanum, sed & quod dictu horrendum, scortum Romanum vocaret; atqui is idem Valla tam castus ac purus erat, ut, cum aliquando in Grammatici cujusdam veteris explicatione in vocem paulo obscœniorem incidisset, *malo ignorari, diceret, quam me docente sciri.* Quid memorem Petrum Ramum, qui Aristotelem, Georgium Trapezuntium, qui Platonem, tum Angelutium & Castrum, qui Patritium & Licetum indignis plane modis exceperunt? Quid
Jul.

Laurent. Vallam.] In Vallam jam olim dictum fuit:

Carpis majores, & te quoque, Valla, minores: Carperis & carpis, sic tua fata ferunt.

CHAR.

Modis exceperunt.]

Quanta vehementia in Muretum invehitur Saubertus de *Sacrif. CXIX.* ob diversam Phræseos *Hoc age* explicationem? Mor-
dax ille Benevenutus Servium, Grammaticum an-

Jul. Cæs. Scaligerum, qui contra Eras-
mum, ideo quod Ciceronem satis ad-
mirari non posset, tanquam publicum
quietis

Baillet
Jug. T. I
p. 96.

tiquum & optime meri-
tum, bestialem; Valla
Adversarium suum Pog-
gium bestialissimum ap-
pellavit; quamvis & Pog-
gius ipse hoc Elogium sa-
tis meruerit, cujus male-
dicentissimum os gravi a-
liquando colapho per
Trapezuntium in publica
Panegyri castigatum est.
Quid? quod ipse, lenissi-
mus reliqua, Erasmus sibi
temperare non quiverit,
quin impium eundem
Poggium, indoctum &
obscenum Rabulam nun-
cuparet. *L. IV. Ep. 7.* Quo-
modo se invicem excepe-
runt Scaliger, Cardanus
& Petavius, Salmasius &
Grotius, Simon & Vossius
aliique? Non secus certe
ac lippi solent & calones
parasitorumque turba
apud Comicum. I. HALL.

De Poggio addimus:
eidem alapas has a Trape-
zuntio acceptas objici ab
Adversario Valla in *Inse-
ctiva*: verum Poggius ipse
rem totam in ludibrium

vertit, in *Philipp. secun-
da* adversus eundem Val-
lam. Dum non colaphis
saltem, sed calcibus quo-
que, fustibus & ferro tra-
gœdiam actam seque val-
de miratum fuisse testatur,
quod ipse Valla famuli vi-
ces in abstergendis sauciis
administraturus, non ad-
volaverit &c. Ceterum
tanta in hodierna impri-
mis Literatorum Demo-
cratia duellorum & di-
gladiationum ubertas est,
ut facilius sit arenam
calculare, quam tot cum
applausu dimicantium re-
censum instituere. Ex
reliquis tamen, qui no-
strum seculum illustrant,
Heroibus, post Gronovi-
um, Clericumque

Caput extulit unus

P.* * B.* * * Vir de to-
gata militia immortaliter
meritus, de cujus in his
Gymnicis artibus experi-
entia maxima quæque
nos expectare jubent
specimina, quæ subinde
edidit, non contemnenda.

D

quietis turbatorem declamavit? Nec ignoratis forte, Auditores, quid inter Ulricum Huberum & Jacobum Perizonium, doctissimos Viros, ante annos haud ita multos in Belgio gestum sit. Nam cum Perizonius illius Historiam, civilem paulo attentius considerasset, & prope mille errorum reum egisset autorem, tum Huberus, cum esset præterea liberioribus verbis subinde laces- situs, rem deduxit in forum, eoque, ut erat in agendis causis exercitatissi- mus, adegit adversarium, ut culpam deprecari ac pro illatis injuriis mulctam fisco inferre juberetur. Sed ohe quan- ti inde clamores, quanta jurgia exorta inter Criticos, qui ista severitate vim inferri libertati literariæ, & quoniam difficile sit hoc tempore satyram non scribere, ignaviam confirmari & attol- li, eorum vero, quibus

de

Burmänniana vero, qui- bus contra incomparabi- lem Virum insurgere au- sus est, nescio quis de ple- be pugil, parum movent Virum magnanimum,

*Quo non Hectoreor, quo
non Rolandior alter.*

Tu interim B. L. *ex Itine- re ejus in Arcadiam*, ejus- que gravissima in Cleri- cum satyra, *le Gazettier menteur* inscripta, velut ex unguibus leonem hunc agnosce, mecumque si sa- pis, venerare. Q. M. A. R.

*de meliori luto finxit prœcordia
Titan,*

nobilissimum ardorem opprimi querebantur & exstingui. Certe ut in Romana Republica, donec illa libertate frueretur, artes ac bonæ litteræ egregie effloruerunt, quæ contemptæ paulatim sub Imperatoribus & ad barbariem adductæ sunt, ita ipsam literariam Rempublicam, ubi metus ac servitus accesserint, stare neutiquam posse putant. Et dici quidem vix potest, quantum istæ eruditorum contentiones tum ad excitanda ingenia, tum ad ornanda literarum studia valeant: id quod nuper Caroli Boylii maxime & Richardi Bentleji lite patuit, quæ ut ex levi admodum causa nata erat, attamen, cum ab utra-

D 2

que

Ex levi admodum causa] Nimirum cum Boylius juvenis admodum, ut specimen daret eruditionis, in ea ætate non vulgaris, Phalaridis Epistolas cum versione & notis edere constituisset & MSptum Codicem petiisset e Bibliotheca Regia, quem Bibliothecarius Bentlejus post aliquot mensium usum

nondum satis collatum repetebat, Boylius in præfatione operis inter alia, de illo Codice his verbis loquebatur: *cujus mibi copiam ulteriorem Bibliothecarius pro singulari sua humanitate negabit.* Quibus Bentlejus non leviter offensus mox Dissertationem emisit de Epistolis Phalaridis, Themistoclis

que parte omnes ingenii vites intenderentur, foetus longe elegantissimos produxit.

Quandoquidem vero de concertationibus, quæ calamo instituuntur, verba fecimus, dicendum quoque hoc loco erit de eo conflictu, qui in Academiis & e cathedra depugnari solet.

Etenim

aliorumque, quas omnes pro spuriis venditavit, ut nimirum ostenderet, vix operæ pretium fecisse Phalaridis Editorem. Quæ in re etsi plerosque eruditos consentientes haberet, Boylius tamen cum Sociis, ut creditur, aliis Collegii Aedis Christi quod Oxonii est, edito elegantissimo libro, contrariam sententiam tuebatur, cui mox iterum Bentlejus Dissertationibus nonnullis *cultis Aedepol & laboriosis* respondit, ita quidem ut Boylius ingenio, Bentlejus vero doctrina vicisse, vulgo perhibeatur. VAND.

E cathedra depugnari]
Io. Picus Mirandulæ Dominus Romæ conclusiones nongentas in omni scientiarum genere dispu-

tandas proposuit, quas per totum Orbem emiserrat. Ne quis autem eorum, quos ad opponendum invitaverat, itineris longitudinem caussaretur, omnes contra se disputatum venturos ab omni sumtu liberos præstare pollicebatur. Vide *Perroniana*. Erasmus quum in Anglia cum Thoma Moro de omnipræsentia Christi disputaret, Morus inter alia dixit: *Crede, quod habes, & re vera habes corpus Christi*. Abeunti postea Erasmo Morus honoris causa equum suum commodabat, quo veheretur ad littora maris: Erasmus vero trajecit equum in Hollandiam, quod quum audiret Morus, litteras ad eum dedit, repetens equum suum.

Etenim a longo tempore mos ille ita degeneravit, ut sæpe de lana caprina, quod ajunt, rebusque vilissimis ingenti animi contentione ac incredibili verborum ambitu disputetur : quas disceptationes ipsi etiam veteres vitilitigia non incommode dixerunt. Sic & olim Amasinius & Rabirius, ipso Tullio teste, de rebus ante oculos positis acerrime disputabant ; & inter Palæmonem

Acad.
Qu. L. I
C. 2.

D 3 ac

Cui Erasmus hæc verba tantum reposuit :

*Quod mihi dixisti nuper
de corpore Christi,
Crede quod habes, &
habes :*

*Hoc tibi rescribo tantum
de tuo Caballo,
Crede quod habes, &
habes.*

Disputantes, qui vitia colligunt, satyrica ratione perstringit Charisius ab Amicis epist. de pædantismo & galantismo Latinæ linguæ, quum ait : hoc intellectus morbo multi philosophia magistri in Academiis laborant, quippe qui ne vitam silentio transigant & nomen suum com-

mendent immortalitati, id agunt, ut publice disputantes peccatorum Grammatices accusent & auditorum oculos in se convertant : quumque stercore sua exposuerint, discedunt elati spiritu & id cogitatione sua complectuntur : Me præstiti virum, & hunc Magistrum Philosophiæ infamiæ nota adfeci. Cruenta sane pugna ! prælium eternitatis memoria dignum ! Cicero de officiis lib. 1. dicit : rectum est, etiam in illis contentionibus, quæ cum inimicissimis fiunt, etiamsi nobis indigna audiamus, tamen gravitatem retinere, iracundiam repellere. VAND.

Balzac
le Bar-
bon p.
363.

Conr.
Ep. ad
H, Mei-
dom.

ac Orbilium gravis intercedebat con-
troversia, utrum Æneas, cum in Ita-
liam appulisset, dextro prius an sinistro
pede terram tetigisset; & Maximus
orator Zopyrionem Grammaticum ve-
hementissime exagitabat, quod, utra
manus Veneris vulnerata sit a Diome-
de, haud satis haberet exploratum.
Deinde sunt, qui Andabatarum more
pugnantes, nullam certaminis legem,
nullum ordinem admittunt, sed variis
artibus eludunt ictus adversarii, &
quem

Variis artibus eludunt]

Inter artes conciliandi
plausum utique hæc po-
strema non est, ut in veli-
tationibus publicis spicu-
la habeas parata, quibus
risum excites inter audi-
tores. Pulcrum est At-
tilæ Philosophici vel Fla-
gelli Neo-Magistrorum
nomine superbire. Ad
quam rem multum im-
primis valent instantiæ,
quas vocant Logici, lepide
excogitatæ, in quibus ex-
pedite retorquendis inge-
nio opus est. Narrant
Lipsiæ aliquando I. T. ma-
sio vitilitigatorem talem,
absurditatem adversæ o-
pinionis demonstratu-

rum, inter alia scommata
objecisse, *id perinde esse
ac si dixeris: tute Lepus
es & pulpamentum queris;*
at cum is forte medius in-
ter duos affideret, prom-
pte respondebat I. T. *quod
ad Leporem attinet, illum
quidem in medio relinqua-
mus;* atque ita effusis in-
maximum cachinnum au-
ditoribus omnis in Ad-
versario vis elusa fuit. Va-
cabat ibidem Professio
Hebr. linguæ, quam cum
ambiret Vir Cl. C. Z. the-
ma e Rabbiorum Com-
mentariis producebat in
cathedram: accedebat er-
go, qui ad idem munus
adspirabat, quod & obtri-

quem argumentis non possunt, voce stentorea & futili ac inani loquacitate vincunt, jocularis etiam sermones & aculeos subinde injicientes, quibus risum eliciant ex Auditoribus. Narra-
bo vobis, Auditores, rem admodum ridiculam & jucundam, quam in hac ipsa Academia contigisse meminerint forte aliqui adhuc e venerandis Senibus nostris. Accesserat ad nos Theologus magnæ famæ & existimationis, præterea tantæ gravitatis, ut solo adspectu omnium animos sibi devinceret, sed doctrina mediocri præditus & exigua disputandi peritia. Itaque cum cathedram ascendisset, nactusque esset adversarium in hac arte exercitatissimum, & Pontificiorum, Calvinianorum, Socinianorum, aliorumque, quos fortissime debellaverat, trophæis illustrem,

D 4

alto

nuit postea, Vir Summe Rev. A. P. ac dubia sua urgebat maximo nisu, sed cum ille & fortiter responderet & subinde pro more suo scommata injiceret, hæc ita paulatim bilem movebant P. - ero, ut filum abrumpens, nullis

gratis, ut moris est, actis discederet cum verbis: *triumphator abeo*: quibus vix auditis, cæstro velut percitus Præses, hoc eum versu extemporaneo insequiebatur: *En modo Victor, qui fugitivus abit!*
V A N D.

alto illum supercilio despiciebat, & in cathedra hinc inde deambulando, cum primum in ipsum telum detorsisset adversarius, ingenti fastu respondebat: *Istunc quidem nodulum vel canis meus* (quem nimirum in cathedra collusorem habebat) *solverit*; cumque eo misso alterum etiam objiceretur, tum noster, *formidandum*, inquit, *profecto est Herculeum argumentum, ad quod nec ipse Μυριότεχνίτης quicquam reponat*. Quæ cum ille minus recte caperet, quod, ut fieri necesse est, haberet animum ex tanta temeritate non leviter perturbatum, negaretque se *μυριότεχνίτην*; tum noster victoriam habere in manibus cernens, elato maximo cachinno, *ecquis vero*, exclamabat, *dixit, te esse μυριότεχνίτην*? Quid multa? discedebat ex ea palæstra inglorius fortissimus pugnator. Tanta vero, Auditores, vis est impudentiæ, etiam in re seria. Quod cum animadvertant nonnulli, antequam descendant in aciem, non secus ac ignavi milites solent, liberaliori haustu genium provocant, atque ita tumulenti, si non penitus obmutuerint, de insigni ac luculenta victoria sibi

sibi gratulantur. Ita Dominicum de <sup>Gaddius de Scri-
ptor. T.
I p. 102.</sup> Flandria ajunt, cum ab Argyrophilo, Græco, Viro singularis doctrinæ ac famæ, palmam reportasset in certamine literario, solutis omnino centum argumentis, dixisse: *si alterum ærophorum* (nam unum hauserat, antequam certamen ingrederetur) *addidissem, totam omnino Græciam confudissem.*

Denique egregie circulatores imitantur, qui, ut omnium in se oculos

D 5 con-

Totam Græciam confudissem] Agricola, celebris Medicus, ex acerrimo conflictu in febrem ardentem incidit, & Azo, illustris Sec. XII. Jctus, disputandi fervore abreptus, cultro in Adversarium irruens, lethale ipsi vulnus inflixit. De Trapezuntio Poggium colaphis objurgante supra dictum, & ipse memini duos Patriæ meæ Eruditos, oborta inter eos de verbo *inquam* controversia, multisque præmissis convitiis, mutuos tandem sibi fustes in publico vico impegisse. Alter nimirum quartæ, alter tertiæ

Conjugationis id verbum esse contenderat. [Næ vero! multo his prudentior judicandus est Antiochus Sophista, qui, quod suæ sibi impotentiae conscius, probe sciret, quam difficile sit

*Perverse rabidos natura
abscondere motus,*

per omne vitæ tempus domi latere maluit, quam in publico comparens, commune incontinentis iracundiæ exemplum allegari. Immo vero, prudentissimos illos, qui cum Wolfg. Frantzio cunctis Disputatoribus in singularis exempli vicem com-

convertant, vestitu utuntur splendidissimo, aut certo eo qui a communi rerum usu alienior est. Non morabor veteres, Pythagoræos, Stoicos aliosque, qui cum baculum peramque gestarent, pallioque incederent, ac barbam alerent promissam, vultumque torvum ac squalidum induissent, qualis palliatus ille & crinitus barbaque prope ad pubem usque porrecta, apud
 N. A. L. Gellium; tum vero nihil sibi deesse ad
 IX Cap. dignitatem Philosophi existimabant.
 2. Quorum ne sequi morem videretur Aristoteles, quod nemo tam pauper esset &

mendari merentur; quique, cum reliquos dignitate forte & scientia præeant animi simul modestia testantur, quod

*Diversum sentire duos
 de rebus iisdem,
 Incolumi liceat semper
 amicitia.*

THEM.

Dignitatem Philosophi]
 Inter illos, qui decorum vestium neglexerunt, noti sunt Caspar Barthius, Io. Bapt. Bartolus, Hier. Cardanus, Franciscus Petrarcha, & recentiori ætate Henricus Sickius. De-

mosthenes & Hortensius ob nimias vestium delicias olim reprehensi sunt, vid. Gellium N. A. Lib. 1. cap. 5. Basileensium quidam Professor quum videret, se ab omnibus obviis, nudato capite salutari veste ἑτερομαλλῶ (*Sammet-Peltz*) indutum, quod ante factum non esse observarat, indignabundus, vesti, non sibi, id honoris exhiberi, illam ascia arrepta minutatim concidit. Vide plura exempla in Autoris nostri Dissert. de eo quod decorum est. CHAR.

& ineptus, qui Philosophum mentiri non auferit, atque illa vestium sordities paulatim risum potius ac despectum quam admirationem concitaret, novam viam ingressus est, & pretiosissimis indutus vestibus & calceamentis, barba præter morem Philosophorum, tonsa, digitisque annulis exornatis, id egit, ut vix ipse quoque, si rem accurate perpendimus, a charlataneriæ, quam vocamus, suspicione queat liberari. Ita vero & nostris temporibus fieri consuevit, ut vel inani gloriæ cupiditate inflati, magna vestium pompa se efferant eruditi, ut videantur homines ad genium seculi compositi, quos *galant-hommes* lingua Gallica dicimus, ^{Conf. Lilienth. Mach. litt. p. 107.}

D 6

vel

Vestium pompa se efferant eruditi.] Scilicet:

purpura vendit

*Causidicum, vendunt amethystina: convenit illis
Et strepitu: & facie majoris vivere census.*

* * * * Ciceroni nemo ducentos

Nunc dederit nummos, nisi fulserit annulus ingens.

* * Ideo conducta Paulus agebat

Sardanyche, atque ideo

pluris, quam Gallus agebat.

Juv. Sat. VII. SAM.

Nec male: eo quippe seculo vivimus, quo:
Vir bene vestitus, pro vestibus esse peritus

Creditur a mille, quamvis idiota sit ille:

Si careat veste, nec sit vestitus honeste,

Nullius est laudis, quamvis sciat omne quod audis.

vel habitum decentem cum squalore
permutent, pallio velati sordido, veste
tecti carbonaria, ac tibialibus inceden-
tes

Mascurat p. 205. Alias nota est fabula, quam de Hermannno Buschio, holoserica veste domo repetente, narrant. Prodeat etiam hic iterum aliquoties jam in scenam vocatus Glareanus, de quo quidem Rud. Gualterus affirmare non dubitavit; illum esse doctissimum omnium stultorum, quos ipse quidem in omni vita sua esset conspiciatus. Hic Loritus noster in patriam Glaronam visendorum amicorum gratia commeaturus, Tigurum Helvetiae Metropolin transit, ibique ad Ensem (caupona est, ni fallor, publica) divertit. Quoniam vero hic quoque necessarios quosdam habebat, adire & eos collibitum est; ideoque ab Hospite petiit, ut togam sibi quandam commodaret. Quod enim diem totum sub dio confecisset, sua, quae pluviis madebat, uti non poterat. Hospes igitur, ne Loritum non omni populo

deridendum propinaret, sibi præter amiculum domesticum quotidianumque, unicum duntaxat esse causatus est, idque, quod crocei coloris sit, ejus personæ minus fortasse congruere. Verum Glareanus, nihil hunc colorem quicquam moratus, tunicam confestim afferri jubet, eaque indutus, in publicum evo-lat, amicosque invisit. Itaque magnus puerorum grex cum novo isto habitu prole-tatus, tum ab ipso etiam hospite instructus, ingenti cum strepitu atque clamore insequitur, hocque præconio nobilitat: ecce Dominum Glareanum, cujus Grammaticam discimus. Hunc ad modum Glareanus a pueris & deductus & reductus fuit. Sic quidem ut lippis atque tonsoribus, atque adeo non hominibus tantum sed & pecudibus ipse innotesceret. Ista Melander in Joco. ser. T. I. p. 720. qui, post alia quædam, pergit: Caterum,

tes ad crura demissis, non alia fere de causa quam ut credantur omnem suam cogitationem in studia unice direxisse. Horum etsi totas phalanges producere queam, vereor tamen, Auditores, ne quid apud vos detrimenti patiatur nomen eruditi, cum tot viros eruditissimos tam parum sui fuisse studiosos intellexeritis. Unum non possum prætermittere Jacobum Rohault, rerum naturalium scrutatorem profundissimum, qui pileum frequenti plica deformem portare sueverat: itaque Molerius, cum Philosophum umbrati-

D 7

cum

Glareanum domum reber-
sum hanc in rationem affa-
tus est nequam hospes: ex
ore infantium & lactan-
tium perfecisti laudem.

Quam pulchrum est di-
gito monstrari & dici,
hic est. Tantum autem

abest, ut hac quidem ho-
spitis cavillatio Lorito sto-
machum fecerit, ut potius
subridens dixerit: ita me
profecto pallium hoc tuum
civitati huic notum fecit,

Notior ut jam sit canibus
non Delia nostris:

ac denique præ se tulerit,
sibi non parum sæpe inter
eundum venisse in mentem
Martialis carmen:

Rideris, multoque magis
traducere, Apher,
Quam nudus medio si
spaciere foro.

THEM.

Pileum frequenti pli-
ca] Einen Hut mit etli-
chen Krempe; testatur
Grimaret dans la vie de
Moliere, id in dramate le
Bourgeois Gentilhomme fa-
ctum esse. Conf. Acta E-
rud. A. 1706. p. 84. M.

cum producere vellet in theatrum, pileum illum mutuatus eo rem deduxit, ut vix eo conspecto omnes Rohaultum agnoscerent atque effusissime riderent.

Præterea vero nec defunt, qui semet ipsos data opera deridendos propinant, modo id videantur consecuti, ut omnium in ore ferantur velut novum quoddam & inauditum facinus aggressi. Quam in rem unus nobis instar omnium erit Henricus Loritus Glareanus, Frasini familiaris, qui Basileæ primum Philosophiam & deinde Friburgi Brisgoiæ Historiam & Poesin ingenti plausu publice professus est. Nimirum magna fuit olim inter Professores Basileenses controversia, ecquis Glareano in Professorum numerum cooptato in publicis confessionibus locus esset assignandus. Etenim cum illustris esset Poeta & Commentariis aliquot in lucem editis clarus, Magistrorum subsellis videbatur superior; quia vero Doctoralibus insignibus non erat ornatus, inter ejus ordinis homines non videbatur admittendus. Itaque bonus Glareanus, vel inter Scholasticos delitescere, vel Magistris extremus adhærere

C. Ens
Epi-
dorp. L.
IV P.
115.

re coge batur. Tulit id quidem molestissime, dissimulavit tamen, futurum sperans, ut sibi honestior aliquando assignaretur locus; verum posteaquam rem exitum nullum habere vidit, rationem aliquam comminisci instituit, qua certum inter Professores locum inveniret. Itaque cum Doctores nonnulli creandi essent, asinum conducit & conscendit, & in Gymnasium sic invehitur, & Scholasticorum cœtui immistus, sic asino insidens, omnium oculos in se convertit. Variæ tum erant, pro cuiusque ingenio, spectatorum cogitationes. Erant, qui subverebantur, ne homo e mentis potestate exiisset: alii vero risu prope rumpebantur, quoties asinus vel ruderet, vel calcitraret: alii denique putabant fieri hoc ab eo, ut Doctorandis medium ostenderet digitum, eorumque infulsitatem perstringeret. Quid multa? cœpit ad extremum ejus scholæ Rector e Glareano ipso percontari, quamobrem jumento isto sic in panegyrim hanc deferri voluerit? Ut, respondit ille, certa mihi sit & stabilis sedes: tot enim nunc menses dubitatis, inter Doctoresne an

Ma-

Magistros mihi locus assignandus sit; quamobrem ut & vobis hunc scrupulum evellam & mihi ipsi non desim, constitui deinceps huic asino insidere, & ex eo vos audire. Sed mittamus asinum.

Jam restabat, ut singulas scientiarum classes lustraremus, ea advertentes imprimis, quæ passim ad fallendam alliciendamque in Republica literaria plebem mira ingenii humani perversitas excogitavit; at, cum temporis habenda sit ratio, hæc in aliam panegyrim rejicimus, eoque propius nunc accedimus ad id, quod hujus diei celebritas a nobis exigit. Et quoniam more ac consuetudine majorum laudabili, publica in hac panegyria Candidatis Magisterii edi specimen, receptum est, tu primus in hanc scenam prodeas, J. D. S. Philos. & Bon. Art. Licent. ac nomine Nationis Misnicæ Orationem Latino sermone compositam de pruritu contradicendi, de quo nos quoque paulo ante non nihil tetigimus, breviter edisseras.

* * *

Turpitudinem, quam studium ἀν-
θολικῆς

Σολκῆς secum trahit, egregie nobis depinxisti, doctissime Domine Candide, nec quisquam nostrum futurus est, qui tibi contradicendi pruritu agatur. Quin potius omnes ambabus manibus applaudunt, & has tibi cogitationes, hanc mentem perpetuam esse cupiunt.

Ad te nunc convertor, doctissime itidem Philosophiæ & optimarum artium Licentiate, S. B. & quoniam Græca amas inprimis, in quibus illustrandis, cum jampridem eximios tuos labores probaveris Orbi erudito, & nomen quoque apud summos viros consecutus sis, nomine Nationis Saxonicae, quæ in patria tua per tot sæcula floruit, nunc Græcam Oratiunculam de capefendis honorum gradibus Academicis recita.

* * *

Σοφῶς, καλῶς, ἀγαθῶς, ita tibi plane applaudo, mi B. quemadmodum veteres quoque Oratoribus suis publice acclamasse accepimus. Pergas hac via, quam ingressus es, & ut in Homero hætenus & Aristophane, ita in Herodoto quoque, quem sub manibus habes, aliisque Græcis auctoribus ornandis

dis operam porro strenuam ponas, nec unquam tibi credas amicos, qui quoscunque honores tecum impense tibi gratulentur, nunquam Mæcenates futuros, qui novis honoribus, & laudatissimis, quæ mereris, præmiis te cumulent.

At tibi quoque pulcrum est aliquid in Græcis conari, politissime J. G. G. Philosophiæ & Bon. Art. Licentiate, qui, cum apud animum tuum perpenderes, quæ tristia nuper fata experta sit florentissima civitas, de metu graviori propter bella urbiumque incendia, nomine nationis Polonicæ, Græcum nobis carmen decantabis.

* * *

Ohe! jam satis est querelarum: avertat sinistrum omen Deus immortalis; tibi vero, quoniam de incendiis dixisti, accendat animum, ut paulatim bonis literis lucem affundas fulgentissimam.

Nulla utique salus bello, pacem te poscimus omnes. Itaque Tu, solertissime L. M. Phil. & Bon. Art. recens create Licentiate, nomine Nationis Fran-

Franconicæ, de pacis Trajectinæ fructibus, quod in promptu habes, carmen heroicum Latinum nobis non invideas.

Auguror, te Poetam olim futurum non publici saporis, sed tersum satis atque elegantem. Faxit autem Deus, ut pax læta ac proficua propediem affulgeat, pax optima rerum quas homini novisse datum est!

Jam audiendi etiam essent reliqui, nisi temporis habenda foret ratio; & persuasos vos satis esse puto, Auditores, neminem esse ex tota hac Candidatorum corona, qui non paria præstare valeat. Quin audeo ipse asseverare, vix unquam e Facultate nostra tot in scenam productos fuisse Viros juvenes apprime eruditos, quorum aliqui jam publice tuendis thesibus auditoribus eruditionem probarunt, alii non Græcis modo, sed & Latinis optimæ ætatis autoribus edendis atque illustrandis, alii denique historiæ litterariæ juvandæ ita operam addixerunt, ut nomen in erudito orbe jamdum fuerint consecuti.

Cum

Cum igitur vos, præsentēs optimarum Artium Licentiatos, voti vestri, ut Magisterii axiomata consequamini, reddi compotes unanimi inclytæ Communitatis Philosophicæ decreto sit constitutum, agite, antequam, quod mearum nunc est partium, absolvam, eminentiorem hunc, vobis peculiariter paratum, omnes & singuli conscendatis locum.

CATHEDRA.

Ecce, primum in altiore hoc vos collocavi loco cathedraque, non, ut cathedrarios, umbratilesque, sed sinceræ doctrinæ Philosophos, ut intelligatis vos Scholasticorum censu jam esse eximendos; veterum nempe Romanorum exemplo, qui militem spectatæ virtutis, ad se in sublimius tribunal receptum, coram tota concione laudabant, & imitandum reliquis proponebant.

PILEUS.

Pileos rotundos, violaceosque vobis impono; pileos, inquam, tanquam signum libertatis, non effrenis quidem illius, quam in Republica Literaria nequa-

qua-

quaquam tolerandam ostendi, sed quod emissi jam sitis ex angustis studiorum cancellis in campum liberum publice docendi. Rotundos, ut rotunde ad quæsitæ, quæ vobis incumbunt, & non per ambages & Sophistarum more ambigue respondeatis, doceatis. Viola-ceos, qui humilitati proprior color est, ut superbiam deponatis, & non elato, ut illi, quos in Charlataneriæ censum posuimus, animo incedatis.

LIBRI APERTI.

Libros vobis aperio, ut, antequam vos Magistros renuntiem, intelligatis, e quibus profeceritis magistris, eosque diligenter habeatis ante oculos, nec ideo quod ipsi audiat Magistri, prorsus credatis ex manibus deponendos. Neque tamen existimetis, in omnibus rebus vobis, æque ac tyronibus ad dictionaria sua, ad libros esse recurrendum. Quapropter

LIBRI CLAUSI.

claudio iterum libros, autorque vobis existo, ne vosmet mancipetis aliorum sententiis, & multum quidem aliorum
judi-

judicio, aliquid autem & vestro tribuat, continuo memores illius: amicus Plato, amicus Aristoteles, sed magis amica veritas.

ANNULUS.

Denique hunc annulum vobis induo, quo vos castissimæ virgini Sophiae desponsatos utique cupio, cui & perpetuo vinculo conjuncti, nunquam patiemiini vos ullis malevolorum persuasionibus dimoveri.

His ita peractis nihil superesse videtur, quam ut vobis decretos a Facultate honores solemnī actū impertiam.

RENUNCIATIO.

Quod igitur æternus & misericors Deus, Pater Domini nostri JESU Christi, in divini sui nominis gloriam, Ecclesiæ, Reipublicæ Christianæ & Academiae salutem, vestrumque omnium honorem atque emolumentum benevertat; Ego Johannes Burch. Menckenius, Lipsiensis, J. U. D. Potentiss. Regis Poloniarum & Electoris Sax. Consiliarius & Historiographus, Historiarum in hac Academia Professor publi-

Publicus, Facultatis Phil. Assessor, & hoc tempore Decanus, autoritate plena & potestate, a Spectatissimo Domino Procancellario mihi concessa, Vos optimarum Artium & Philosophiæ Licentiatos, nominatim

* * *

Vos inquam, numero triginta quatuor, omnes & singulos, absentes tanquam præsentem, optimarum Artium & Linguarum Magistros, id est, totius veræ, salutaris & infucatæ Philosophiæ facio, creo Doctores, factos creatosque publica voce renuntio, tribuens vobis plenam potestatem docendi hic & ubique, cum omnibus privilegiis, juribus & commodis, quibus Magistrorum ordo, more antiquo, & recepta hujus Academiae consuetudine, uti frui consuevit, & quibus notis distingui eos a reliquis ordinibus Majores nostri voluerunt, in nomine Dei Patris, Dei Filii & Dei Spiritus sancti, Dei triunius, a quo, in quo, per quem & ad quem sunt omnia, qui est totus, unus, ipse. Amen.

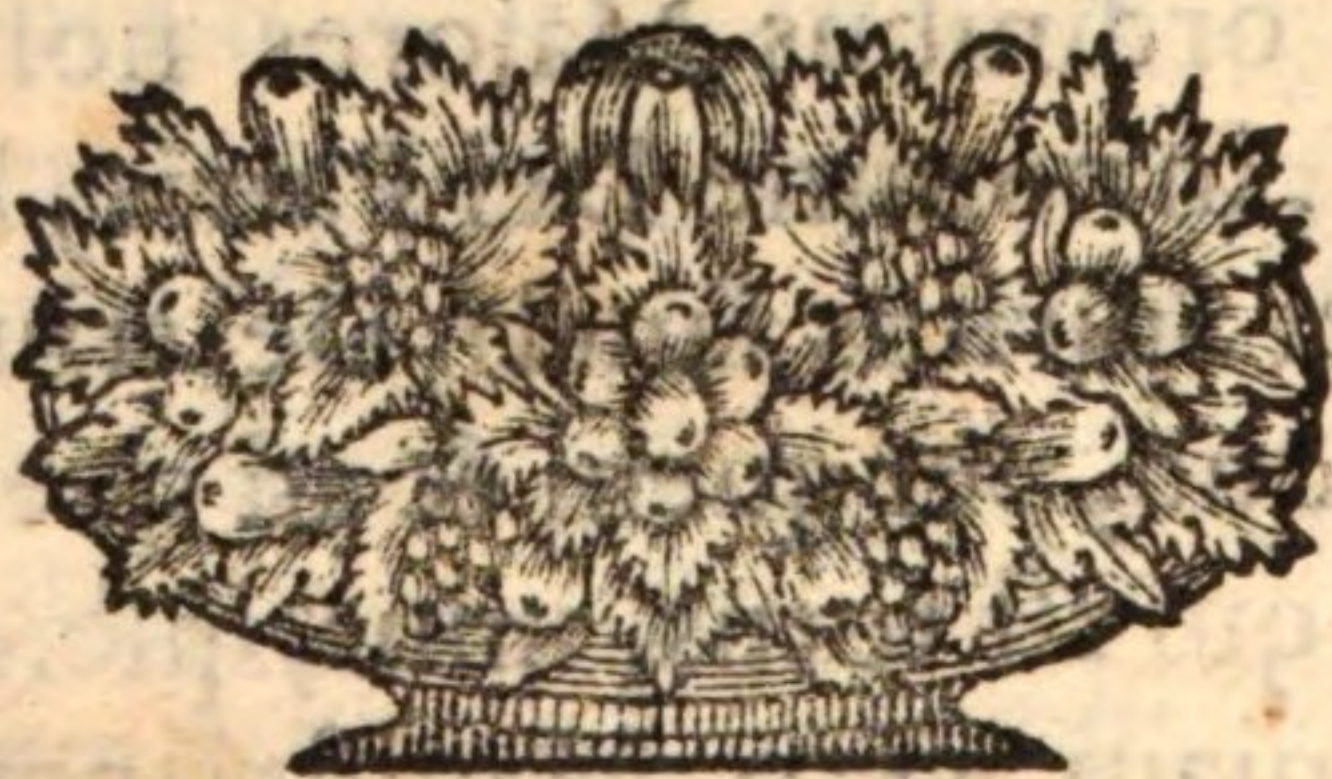
Quoniam vero Magistri præcipuæ partes sitæ sunt in docendo & explicando

do bonos Autores, ut auditores etiam de hoc possint esse securi, faxis intelligant ii, qua dexteritate, tu, J. C. O. Linguarum, Artium & Philosophiæ recens create Magister, qui primus in ordine adstas, nobis jam breviter pensum e libris Philosophi ad Nicomachum explicare possis.

* *

Credo de viribus tuis persuasos esse Dominos Auditores, quare non est ut patientia illorum diutius abutamur.

Nunc, quod unicum nobis restat, & ipsa in Deum & Superos pietas jubet, tu, C. G. B. Philos. Linguarum & Liberal. Artium Magister, felicem huic Actui colophonem decenti gratiarum actione imponas.

DÉCLA-

DECLAMATIO II.

*Magnifice Academiae RECTOR,
Spectatissime Fac. Phil. Decane,
Viri ceteri excellentissimi,
Tuque ornatissima Studiosorum Co-
rona.*

EX quo primus omnium mortalium
in maxima rerum præstantissima-
rum affluentia cœpit nauscare, cœ-
lumque ipsum petere stultitia, ita cun-
ctos implevit rerum novarum studio,
ut, quo quis doctior prudentiorque
habetur, eo flagrantius infectetur ea,
quæ & mira & stupenda & a publico
rerum ordine videntur aliena. *Quod* <sup>in Enco-
mio Cal.</sup> *intellectu facillimum est, ut Synesii ver-
bis utar, despicitur, prodigiosa narratio-
nes afferantur, oportet.* Nimirum is
demon de plausu securus est, qui uti
Amphion uniones & gemmas allicere,
ut Giges oculis præsentium se furripe-
re, ut Janus biceps non minus futura
quam præterita intueri, & ut Dædalus
per aera volitare didicerit, montesque
aureos, insulas errantes, minotauros,
E chi-

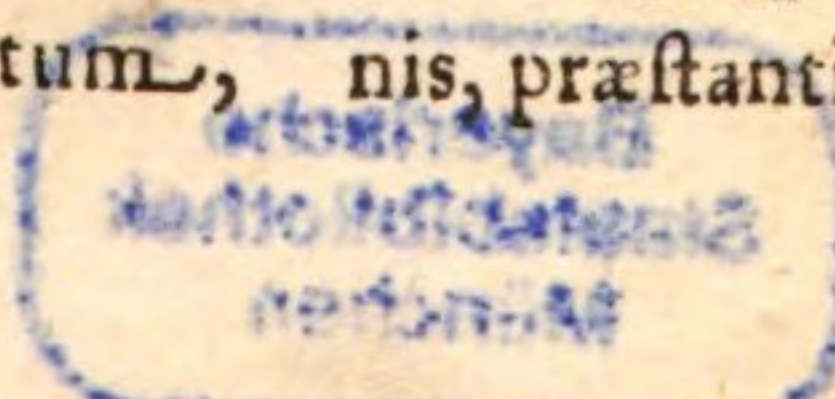
chimæras, gryphos ac difficiles nugas alias crepet. Ut nihil dicam de Apollonio, Theophrasto, Cardano atque aliis, qui cum essent absurdissimi, suos tamen admiratores invenerunt, non possum quidem præterire Guilielmum Postellum, qui cum somnia sua atque deliramenta de Virgine Veneta, quam matrem suam Johannam appellare consueverat, publice exponeret in Collegio Lombardico, tantam auditorum multitudinem concitavit, ut plurimi, quos haud capiebat spatiosa area, ad fenestras, admotis scalis, adreperent.

Quæ

Admotis scalis adreperent.] Eousque Postellum fascinavit mulier hæc Itala, ut præter publicas illas prælectiones, Librum etiam peculiarem de Virgine Veneta conscripserit, in quo hanc suam Johannam, alteram Mariam Virginem & foeminei sexus Redemptricem laudare, non dubitavit. Conatus etiam est, secundum quorundam Autorum testimonia, Auditoribus suis, magno numero congregatis, persuadere, se a mortuis resuscitatum,

perque singulare artificium juvenili vigori restitutum esse: id, quod inde facilius quidam crediderunt, quod Postellus Parisiis in Orientem abiens, annosus jam esset & canescens, nunc vero rediens post annos bene multos, nigra barba ornatus, & quasi vegetæ ætatis Vir incederet. Verum, fraus statim detecta fuit, cum Postellum nigro pigmento capillos tinxisse innotesceret. Erat alias Vir abstrusæ imaginationis, præstantis ingenii, sed

Naudé
Instr. sur
l' Hist.
des Fr.
de la
Roze-
Croix
p. 5.

Quæ Fratres Rosæ Crucis, quanto hominum non obsecæ naris plausu fuerint commenti, Vir elegantissimus Gabriel Naudæus luculento ac lepido libello exposuit. Quos porro non fascinavit ars magna Lulliana, e cœlo, si Diis placeat demissa? Enimvero citius utique e tenebris Heracliti lucem, e dubitati-

E 2

one

perexigui iudicii, quod porro, tot linguas orientales discendo, tantum non penitus corruerat: ita ut jure eum Is. Vossius *Hominem non satis sanæ syncipitis esse* asseruerit in *Observ. singul.* p. 367. Et quamvis magni a multis fiat ejus notitia linguarum, recte tamen judicasse videtur Scaliger in *Excerptis*, quæ ab ipso nomen gerunt, *prioribus* p. 125. quod scilicet *nullius lingue ad unguem fuerit peritus*. Mirum igitur, quod aliquibus nugæ Postelli in tanto fuerint pretio, ut omnia ejus verba velut tot oracula, & ex tripode dicta apophtegmata suspexerint. Vid. Pope-Blount in *Cens. Aut.* p. 670. Multo sanius de ipso iudicium tulit Nau-

dæus in *Instruct. ad Galliam suam de fratr. R. C.* p. 8. ubi & historiam superius allatam exponit, add. Sammarthanus in *Elog. L. III.* I. HALL.

[Idem laudatus Scaliger c. 1. *vere stultum fuisse*, aperte dicit, cum alias vivicomburium non effugisset. Sic Baconi quoque, *Vir capite motus & non integræ Phantasiæ* vocatur in *Tr. de Long. & brev. Vitæ*. Omnem vero miri hominis historiam accuratissime, post Colomesium & Observatores Halenses, exposuit Autor *Memoriarum litterariarum*, quæ nuper in Belgio edicæperunt, T. I. Art. 1. qui tamen & ipse elegantem B. Ittigii *Exercit. Historico-Theologicam* de Gu. Postello ignoravit. Q. MARC.

one Socratis certam scientiam, & e Diogenis stultitia sapientiam elicias, quam ex illius logogryphis & thaumaturgicis micam salis. Et cum nihil, ut vulgo ferunt, tam absonum, nihil æque ab omni ratione remotum excogitari queat, pro quo non sapientum aliquis tanquam pro aris & focis depugnaverit; ita non minus vere affirmaverim, neminem unquam exstitisse tam stolidum, tamque insipidum prorsus & inficetum, quin nactus fuerit assentatores, longe, ut par est, se ipso stultiores. Neque enim defuere, qui cum Heraclito primum principium, cum Parmenide rerum pluralitatem, cum Protogene veritatem ipsam negarunt, aut cum Anaxagora coelum lapidem & nivem nigram sibi persuaferunt. Præterea quamvis unum omnino Deum Opt. Max. non solum res humanas præsentibus omnes uno obtutu contueri, verum & ea, quæ futura sunt, longissime prospicere, ipsa nos doceat religio, multi nihilominus mortalium futuros rerum eventus curiosissimo oculo rimantur.

Nandé
l. c. p. 6. Non memorabo nunc Merlinum Anglum, Joachimum Germanum, Savana-

vanarolam Italum, Johannem Parisiensem, tum Telesphorum de Cuzentia, Dandalum, Rusticanum, Ulbertinum de Casali, Lolliardum, Nostradamum, Lichtembergenssem & febriculosos centum alios, quorum quidem somnia haud infimi subsellii Viri eruditi, Arnaldus de Villanova, Cyprianus Leonicens, & Cusanus Romanæ Ecclesiæ Cardinalis avidissimis auribus excepere; quin potius hominem novum producam, Isaacum Bickersstaff, Anglum, qui sive serio, sive ut vesanæ hominum curiositati illuderet, tot portentosas summorum Principum mortes eodem anno annuntiare ausus, non Angliam modo, verum & Orbem universum diu anxium tenuit & sollicitum. Quæ cuncta dum recta lance perpendimus,

E 3 mus,

Isaacum Bickersstaff]
Fictum est nomen, quo autor imprimis etiam inclaruit, cum libellum, *the Tatler* vulgaret, quo mores Anglorum mire perstrinxit, unde in Dedicatione Epistolarum Obscurorum Virorum, Londini 1710. 12. editarum,

quæ ad ipsum directæ est, elogio *Censoris M. Britanniæ* mactatus est. Enimvero quæ ille Calendario-graphi personam induens prædixerat, ideo tantum vulgaverat, ut horum hominum, quos Angli curiosius sectantur, vanitati illuderet. SAM.

mus, haud aliter profecto comparata videntur, atque Empiricorum deliria, qui ut miseram plebem illiciant ac fallant, mimos & præstigiatorum omne genus, simiasque & mures alpinos alunt, atque inter hæc jactitantes sua pharmaca, panacæas, emplastra, spectatorum marsupia callidissime emungunt. Jam pridem, ni fallor, existis, Auditores, quorsum mea tendat oratio; nam cum de Charlataneria Eruditorum generatim ex hac ipsa cathedra dicere cœperim abhinc bienio, restabat, ut hoc tempore, quo Pro-cancellarii munus in me delatum video, quæ dicenda supersunt, reliqua paulo distinctius percenserem. Quod dum paro, id mihi curandum præcipue intelligo, ne circulatorum, quos rideo, consuetudinem ipsemet amplecti deprehendar, neve in ipso orationis meæ limine nimio ambitu utar, verbisque sesamo, quod ajunt, & papavere sparsis ad arrigendas aures Vos exstimulem, Auditores; nihil enim addo præter veterem formulam: linguis animisque favete.

Prima nobis prodeat Grammaticorum ac Criticorum gens aspera & ferox, qui cum pueros ad virgam obsequentes habuere in scholis, nulli eruditorum parcunt, & in ipsum Orbem Romanum Græciamque universam principatum

E 4.

quen-

Gens aspera & ferox] Bene est, si suis hariolationibus addant, ἱσως vel forte; sed tum Principatum sibi vindicant, cum his formulis utuntur: *lege meo periculo; legere jubeo; ita legi debere, quobis pretio ausim contendere; nihil videam, si non ita legendum sit; & ubique, quamvis sensus Sole meridiano clareat magis, nebulas obscurissimas, portentosa Lectionum, Augiæ stabula, deprehendunt.* SER.

Nulli eruditorum parcunt] Gravis est ea de re querela. Thomas Brown in *Religione Medici* P. II. Section. 3. ita loquitur: *Quæ rixæ, quæ prælia Grammaticorum! quoties solummodo, quid Jupiter in Genitibo gignat, contenditur? Quam misere sibi ipsis cerebrum comminunt, ut Prisciani calvitium*

tutentur! si foret in terris, rideret Democritus. Imo de ejusodi lana caprina etiam a prudentioribus non raro confligitur. Quot vulnera data & accepta sunt! Quanta nominum strages edita, quoties de ignobili aliqua opinione, aut vili distinctiuncula prælium instituitur! Doctorum quidem togæ sunt, non arma; at linguis utuntur Actii nobacula acutioribus, & calami ipsorum ipsis tonitribus longius petunt, longius audiuntur. Archibalistæ furorem excipere malo, quam sevientis calami. Suum huic calculum addit Leo Allatius de Patria Homeri p. 108. ita scribens: Ea est censorum rabies & fastus, ut, dum autores corrigunt, mentem illius, qui dixerit, non inquirant, sed quid debuisset dicere, & modum illum præscribant, quem ipsi re-

quendam ambitiose sibi vindicant. Si-
ve enim Græcus, sive Latinus Scriptor
proponatur, non tam id agunt, ut sci-
te & apposite dicta evolvant ac nitori
suo reddant, quam ut nodum quærant
in scirpo, & ad manuscriptos codices
confugiant, variasque lectiones, nul-
lo

lum judicant, non quem
autor ille servabit. Qua-
re superstitiosa quadam &
lima plus aequo iniqua ita
auctorum dicta pertra-
ctant, ut in alium cælum
deferant, & auctores ipsi, si
reviviscerent, propria scri-
pta, uti sibi incognita dete-
starentur. Ne exemplis
rem satis notam confun-
dam & Plauti aliorumque
Poetarum manes nobis que-
stibus exturbem, quid in-
tentatum recentiores isti
censores argutulis senten-
tiolis & otiosis ad nequi-
tiam usque correctionibus
in uno Tacito reliquerunt?
Fere omnia a prima illa
facie, & antiquo prospe-
ctu, quo in publicum pri-
mum venit, in senustiore,
ac placidiorem, ut ipsis pla-
cet, immutarunt. Quo-
rum studium sicuti, ubi
opus fuit, & lacera ac in-

versa auctoris verba reme-
dium poscebant, eoque præ-
cipue, si aliorum codicum
auxilio id factum sit, lau-
do; ita, ubi similis neces-
sitas non urget, sed ut inge-
nium ostentent, ex ingenio
corrigunt, & suppleant, di-
ligentiam vitupero. SCRIB.

Ad MStos codices con-
fugiant.] Sunt certe ho-
dientum Viri *ἡρωικώτατοι*
bene multi, quos cum
Beccatello prædiolum
suum pro unico Livii
MSto vendidisse non pi-
geat. (vid. Baillet T. I.
p. 546.) quibusque Co-
dex, longa carie ac situ
squalidus tanti est,

*Quanti vix Priamus to-
taque Troja fuit.*

Scilicet ultra vulgus fa-
piunt hæc SS. Antiquitatis
mancia, & bene norunt,
ex quovis vetusto Roma-
norum stercore recens au-

lo habito delectu, cumulent; tum vero urere, secare & nihil a virgula cen-

E 5

soria

rum colligi posse. Iisdem tamen palmam superstitiosæ ineptiæ, si non praripit, certe dubiam reddit. Cuminifetorum genus, quod omnia mavult sceleratæ crimina vitæ admittere, quodve

*Ædes sacratas populari,
fanaque Divum*

Contrectare velit;

quam pati, ut Classicus suus Autor erroris vel minimi reus postuletur. Quo fit, ut miseri homines per integrum sæpe novendinum ungues rodant, donec inveniant, unde *verberabilissima* quævis & manifesta Idoli sui, (antiqui inquam scriptoris,) paroramata, invita Minerva, invitis Musis nescio quo fuce obducere, & tantum non pro elegantibus impervestigabilibus credulo auditorio obtrudere possint. Ridet hoc nomine *Mascuratus Naudæanus* p. 219. Pontanum, Mazzovium & Galluzcium, quibus Turnebum ego junctum volo & Grute-

rum. Hi omnes mire, ingeniosi fuerunt in excusando Mantuani Vatis Anachronismo, quando ille IV. Æneid. v. 366. Palinurum Velinos portus laudantem introduxit, quæ tamen Velia tum quidem nusquam terrarum exstitit. Multo itaque expeditius de tota controversia Servius judicavit, qui optime *hæc in opere*, inquit, *inemendato miranda non sunt*. Conf. si tanti est, A. Gellius N. A. X. 16. Quanto fervore hoc nostro tempore Galli pro Homero suo digladiantur, omnibus constat, & publica Reipubl. Literariæ Acta loquuntur. Ex Nummophilis unum addo Adolphum Occonem, qui Gordianum argentum tanti redemerat quanti postmodum fateri puduit; notatus tamen ob id ipsum a Patino, qui majori fastu an vanitate publice testatus fuit, sibi pudori futurum, si rem tantam tantulo pretio coemisset. THEM.

Gravina
Orat.
III p.
137.

foria intactum relinquere. Et quanta quæso litigia, quanta bella exoriuntur, si ab istis Hypercriticis & Pantocriticis vel latum unguem discesseris? Neque enim dubium ullum est, quin læsæ majestatis literariæ reum te acturi continuo, & de lana caprina litem intentantur sint gravissimam. *Itaque ars critica, ut loquitur nostri temporis Tullius, quæ discrimen erat veritatis, & temporum, atque falx errorum, nunc seditio-
num literarium fomes, ac turbo ingenio-
rum*

Seditionum literariorum fomes] E veteribus Gellius XIV. 5. habet elegantia exempla. E recentioribus pertinet huc exemplum Manutii & Lambini de scriptura vocis *consumtus*, num sit scribenda *consumptus* an *consumtus*, de quo risu digna habet Boccalinus *Relat. ex Parnasso*; Nizolii & Majoragii, quoniam Majoragius non tantus æstimator erat Ciceronis, ac Nizolius, de qua controversia videatur Jo. Imperialis *Museum historicum*, & Freherus *theatro suo* P. IV. p. 1455; Siberi ac

Decimatoris, vide Morhofium *Polyb. litter. IV*, 9, 13; Leon. Aretini & Francisci Floridi Sabini, de discrimine linguæ Romanæ doctæ & plebejæ, vid. pluribus Morhofium *de Patavinitate Liviana* cap. VI. De Politiano dicit Mornæus de veritate religionis Christianæ: *Politianus Scripturarum lectionem plane rejiciebat, Videamus, quid idem in pretio habuerit: disputavit, quamdiu vixit, dicendumne esset Vergilius an Virgilius, Carthaginensis, an Carthaginiensis, primus an preimus, & si quid otii ab*

rum evasit. Hi nimirum sunt illi cen-
sores Catulliani, qui *vecordem solent ex-
citare rixam, ut veniant in ora vulgi.*
Quos inter exercitum e veteribus ducit
Asinius Pollio, qui & Livio & Sallustio
& ipsi Romanæ eloquentiæ patri Cice-
roni suos nævos exprobrabat.* Refe-
runt de Francisco Philelpho, quod,
cum de unius vocabuli Græci genuino
sensu barbam stipulatus esset cum Ti-
motheo, victorque demum evasisset,
nullis Timothei precibus adduci po-
tuerit, ut barbæ parceret; discissam

E 6

uti-

*istis nugis superfuit, epi-
gramma aliquod Græce
composuit in Cupidinis aut
præposteræ Veneris laudem.*
*Grave profecto hominis ju-
diciū, dignum, quod præ-
judiciū adferat nobis.*
Plura habet Paschius in
Invent. non-antiquis p. 69.

CHAR.

Huc referendi sunt illi,
qui studiose solent colli-
gere vitia grammaticalia.
Elegans exemplum pro-
fert Charisius ab Amicis
Epistola de pæd. & galan-
tismo Latinæ linguæ: *de
C. C. ab amico quadam
mibi e B. hac scripta fue-*

*runt: cum inviserem C.
multum disputavit de C.
P. deinde varios libros mi-
hi ostendit, in quorum
margine vitia Grammati-
calia notaverat, quæ digi-
to mihi monstrabat, hæc
verba adjiciens: his armis
de hostibus meis triumphare
possum & quum desti-
tutus sum omni spe, uni-
cum solatium mihi sunt.*

VAND.

* Vide exempla plura
selectissimatum veterum,
tum recentiorum, apud A-
grippam de vanitate Sci-
ent. Cap. III. sub fin. &
conf. nostram Orat. I. M.

Seneca
de brev.
Vitæ C.
13.

Suetonius in
Vitæ e-
jus C.
70.

utique barbam velut ingens tropæum
circumferens in triumpho. Et ple-
rumque sane circa minutias & quis-
quillas occupantur homines isti, qui
& Græcorum morbus fuit, qui *quem nu-
merum remigium Ulysses habuisset? pri-
orne esset scripta Ilias, an Odyssea?* & si-
miles quæstiunculas alias miro conatu
agitabant; & Romanis adeo familia-
ris erat, ut ipse Tiberius Imp. minu-
tiarum illarum usque ad ineptias & de-
risum studiosus, his plerumque quæ-
stionibus exerceret Grammaticos:
*quæ mater Hecubæ? quod Achilli nomen
inter virgines fuisset? quid Sirenes can-
tare sueverint?* & reliqua. Et hinc
de re minima vasta sæpe volumina
conscripta videas: nam & Nicanor
Gram-

*In Triumpho.] Ap-
plausum est triumphanti
Victori sequenti Epini-
cio:*

*Lis super accentus Græci ra-
tione Philelphum*

*Timotheumq; inter (Græ-
culus ille fuit,)*

*Orta est: dissidium placet
hoc sopire periclo,*

*Græculus es: barbam,
Victor ut ille ferat.*

*Di bene, Romanus supera-
bit: Et ille coactus
E pacti barbam trade-
re lege fuit.*

*Exultas spolio: Græcaque
Ilxore superbis,
Non est ingenio laus mi-
nor ista tuo.*

*sic Latomus in Elog. Doct.
Viror. Jobii p. 44.*

THEM.

V. Lili-
enthal
de Ma-
chiavel-
lismo
literar.
p. 115.

Grammaticus sex libros de puncto Grammatico composuit, & Messala Corvinus de litera S, ac Mart. Fogelius de Germanorum litera B, prolixius differuerunt, ut taceam Agnum Benignum Sanrey, qui de recta nominis Paracleti pronuntiatione integrum tractatum scripsit, & alios. Nescio vero, annon & inter inanes lites nostris temporibus referri debeant illæ, quæ Bentlejum & Boylium, Fabrettum & Gronovium, Clericum & Burmannum, &

E 7 nuper

De Germanorum litera B] De litera Q & ejus pronuntiatione acriter disceptatum in Gallia sub A. C. 1550, Sorbona sonum patrium in vocibus Latinis defendente, & unum e Sociis retibus suis spoliante, quod veterem pronuntiationem Latinam Gallicæ anteferat, & P. Ramo veterem adstruente pronuntiationem, nec approbante illa vocabula *quisquis*, *quanquam*, per *kiskis*, *kankam* efferri. Vid. Zwinger. in *Theatro vite hum.* L. I. f. 110. SCRIB.

Alia lis est inter Criticos de Orthographia, u-

trum scilicet Literæ Q in-
sit vis τ & U, quod adeo fir-
miter sibi persuasit Tho-
mas Gatakerus, ut inte-
grum opus M. Antonii
Imp. *de rebus suis* ita cu-
raverit imprimi Cantabri-
giæ 1652, ut U post Q o-
mitteretur, & v. g. *qi*, *qæ*,
qod scriberetur, quod
quantum offendat Lecto-
rem, quis facile intelligit.
Et Gatakero hæc forte
condonanda: at illud vix
ferendum, quod Belgæ,
cum *Opera* illius *Critica*
junctim ederent Trajecti
ad Rhenum 1698, eandem
rationem in hoc scripto
servaverint, in ceteris
communem secuti. VAND.

In Sö.
mnio p.
12. 13.
Conf.
Lilien-
thal l. c.
p. 110.

nuper Kufferum & Perizonium, de unica voce *cerno* disputantes, exercuerunt, quos summos in re literaria Viros, nostrique ævi heroes, par erat in re magis ardua laborem posuisse. Sed ut ad Pseudo-Grammaticos revertar, nemo illos expressit luculentius Antonio Bynæo, cujus verba vix temperare mihi possum quin hoc loco repetam. Ita vero ille: Omnis cogitatio & industria horum hominum in levibus & minimi momenti rebus tota versatur. Hi vietas & rancidas tantum observatiunculas

Voce cerno disputantes]
Videtur quoque Massonius *Historiam suam Reipublicæ literariæ criticam* (opus cetera egregium) huiusmodi de lana caprina controversiis nugisque eruditis consecrasse. Testes ejus rei sunt diversa cum Daceria ejusque Marito, Clerico item, & de Epistolis Bælianis, nummisque aliquot, ac minutiis alijs, disceptationes. Neque suspicio abest, nos posthac plura de bellis grammaticalibus novamini esse lecturos. Pugnare hi homines pro fama, cumque ambitio eru-

dita sit omnium maxima, præstat omnino vitiligare, quam latendo cum reliquis ingloriis animalculis, post fata ignorari. L. HALL.

Neque facile quis inficias ibit, huc quoque Jesuitas Gallos referendos esse, quibus Memorias Trevoltienſe debemus, quibusque rigidissimis Italorum censoribus, celeberr. Fontaninius eo nomine vapulavit, quod duo Capita immediate sequentia eadem vocula *Sed* orsus fuerit. Vid. *Giorn. de Letterati* T. XXI. Art. II. ubi plura. Q. MARC.

culus proferunt, quasi iis ignoratis Res-
publica literaria periret; ac in eo di-
sputant: *Virgilius scribendum sit, an*
Vergilius? & *Noctium Atticarum autor*
vocandus Agellius, an Aulus Gellius? Ta-
les quæstiones hi vani homines & sui
ostentatores maximi avide captant &
arripiunt, extali mustaceo laureolam
quærunt, totamque in nugis istius-
modi terunt ætatem. Hos capita &
diatribas conscribere videas, si non in-
tegra volumina, de antiquis illis næniis:
Homerus, an Hesiodus sit natu major?
& reliqua. Si MStum aliquod nacti
fuerint, qualia summo studio undique
conquirunt, & e Bibliothecis eruunt,
ac in eo vocem aliquam, paulo aliter
quam in editis scriptam, repererint,
vel literam mutatam, statim corrigunt,
&

Si MStum nacti fuerint]
In vita Antonii Walæi
scribitur p. 614 edit. Bate-
sianæ: *Maximi aestimabat*
Bibliothecam MSctorum
autorum, ad quam illi li-
ber aditus per Virum Cla-
rissimum Jonum Grute-
ram, Conterraneum suum,
patuit: Verum ad collatio-
nem Manuscriptorum cum

impressis plane animus non
inclinabit. Nimia varie-
tate lectionum alienus sæpe
sensus autoribus affragitur:
Et nisi in locis tantum sit
maximi momenti, inglo-
rius prorsus est labor, nec
pluris est aestimandus, quam
eorum, qui Indices confici-
unt. SCRIB.

& εὐσυχον quam maxime clamant, majoremque gloriam in tam bella inventionem collocant, quam si Babylona vel Trojam ipsam expugnassent, ac de literula vel syllaba triumphant, quas jugularunt. Tum quicquid non implet, ut ipsi solent dicere, aures eorum, vel non Latinum satis videtur, statim de

Trojam oppugnassent]
Ita Heinſius Orat. in funere Joſephi Scaligeri Orat. p. 40, 41 : *Si quis locum unum Nonii aut Feſti emendaſſet, literulam aut ſyllabam reſtituiſſet alibi aut eieciffet, & hunc ludum ſine ſolida cognitione rerum ſtrenue, ſed ſic ut nihil ageret, luſiſſet, Trojam expugnaffe videbatur ; & hos tamen, ſi Diis placet, Criticos vocabant.* SCRIB.

Non implet aures eorum] Pertinent huc, quæ Vulgus de numero oratorio nugatur, re vera inter ideas otioſæ mentis chimericas referenda : certo enim perſuaſus ſum, quod ii ipſi, qui ubique poſitionem numericam crepant, quod illi, inquam, ipſi, quid hoc rei ſit, neſciant. Neque enim de illa judi-

cium ferri poteſt, cum res omnis auribus ſit permit-tenda, auditus autem non minus ac guſtus variet. Illud, eſſe videtur, vel quæ alia eſt Cicero-nis polyſyllabica periodi clauſula, non omnibus æque placet ; imo forte nec deliberato conſilio eandem adhibuit Romanus Orator. I. HALL.

Non Latinum ſatis videtur] Huc pertinent, qui ſuperſtitioſe colunt Latinam linguam. Ad quam claſſem refert Charifiſius in Episto-la ſupra cit. illos, qui de caſtitate vocis uni-us acerbe diſputant : hoc illuſtrat exemplo Cellarii, qui de ſe ipſo p. 307. Curarum poſter. fateatur : *Hieronimi exemplum quod Cælius vel Stephanus in Foro R. allegat, invenire non*

de mendo suspectum habent, ac ex conjectura illud corrigunt, vel, si verum audire velint, corrumpunt, & loca sana lacerant, distrahunt ac pervertunt. Veri librorum carnifices & pestes, qui auctores urunt, secant, mutilant, ac pro suo lubitu eorum membra transponunt, & monstra quædam ex iis conficiunt. Adeo ut jam vere dici possit, quod

potui, quanquam integros tomos ejus caussa perlegi; illos porro, qui de originibus Latinarum dictionum adeo sint solliciti, quasi ab illis salus reipublicæ dependeat, quod illustrat exemplis Scaligeri, Vossii, Martinii, Daumii; illos, qui Ciceronem solum imitandum commendent, quod probat exemplis Petri Bembi, Christophori Longolii, Marii Nizolii, Pauli Manutii, Lazari Bonamici, qui dixerit: *Se magis Velle loqui, ut Cicero, quam esse Pontificem Romanorum*; illos, qui in orthographia sollicite versentur, &c. VAND.

De D. Reunemann dicitur, quod non *ejus*, sed *eijus*, non *major*, sed *major* scripserit. Vid. Ano-

nymi *Beschr. der Stadt Erfurt* Lib. I cap. 6. Alexander Burgius obvius in via amicos sententia aliqua aut verbis ex Ciceronis epistolis desumptis salvere jussit, unde apud eos, qui eum non nossent, prædagogi speciem non poterat effugere. Vid. Erythræum *Pinac. p. 119.* Andreas Bajanus Grammaticam non in luce hominum, nec in illustri quodam loco, sed in tenebris atque urbis angulis plebem docuit, teste Erythr. *Pinac. p. 258.* Idem de illo narrat, quod barbaro & superbo fastidio repudiaverit patriam, arque ex Indo Lusitanum, ex Goano Conimbricensem se dici voluerit. CHAR.

quod de Homeri exemplaribus olim dictum est : auctores multo meliores & emendatiores esse, qui minime sunt emendati. Hactenus Bynæus. Ceterum horum morem callidissime æmulatus est, quisquis sub Chrysoptomi Mathanasii persona nuper admodum acerbam in Criticos Satyram Gallico sermone conscripsit.* Sed

Barlæus
Poeni.

*Cedite, Grammatici, magno quibus illa
fastu*

*Inconsulta tument, delapsaque litera
sede*

*Sufficit ad bellum, vel iniquum comma
minaces*

*Exacuit calamos & tanti scena paratur
Nominis.*

Proxime hos consequuntur illi, qui persuadere nobis cupiunt, quasi linguas

* Titulus est: *Le Chef d'œuvre d'un Inconnu avec des remarques &c.* A la Haye, 1714. 12. M.

Quasi linguas devoraverint] Quo pauciores sunt, qui linguarum studium sectantur, eo & arrogantiores plerumque deprehenduntur, & cum unam forte alteramve leviter de-

gustaverint, omnes se perspectas habere hoc impudens gloriatur, quo rarius suam inscitiam prodident. Nam ut de cultu linguæ Sinensis tantum dicam, Memini A. P. catalogum Codicum Sinensium, qui in Lipsiensi Bibliotheca Senatoria exstant, consignandi mu-

guas devoraverint omnium gentium, eoq; ad se potissimum pertinere volunt illud Apostoli: *Gratias ago Deo meo, quod omnium vestrum linguis loquor.* Ita inter

mus quondam in se suscepisse, in quo codicem quendam retulit inter Medicos, quem post aliquot annos Jobus Ludolfus, linguæ illius, si quisquam alius, scientissimus, vix inspectum Historicum esse demonstrabat. Hic eorum etiam mentio fieri posset, qui Albi Studioforum, vulgo *Stämmbücher*, Arabicas, Armenicas aut Runicas symbolas inferunt, ut supra vulgus sapere videantur, quum re vera præter eam sententiam nihil omnino aut parum sapiant. Quem morem risisse videtur idem, quem modo innui, A. P. qui in ultima Albi plagula Arabico characterè adscribebat verba, illa ex Joh. X. 8: *omnes, quotquot ante me venerunt, fures sunt & latrones.* VAND.

De Andrea Müllero constat, quod officio suo se abdicaverit, ut linguis

vacaret; nec desunt tamen, qui *Clavem* ejus *Sinica*, quam identidem minabatur, ad Bibliothecam promissam & latentem jure meritoque referant. Et quis Mathanasio fidem habeat, qui de Massonii, cui librum suum *Chæf d'œuvre d'un inconnu* inscripsit, scientia Sinica magnificentius loquitur. SER.

Omnium vestrum linguis loquor] Jactabundum aliquem, qui ut *πολλυλωττίας* laudem consequeretur, Ebraice, Græce & Latine Albo cujusdam inscripserat, false perstrinxit Frid. Taubmannus, ista e Johannis Evangelio adscribens: hæc scripta sunt Ebraice, Græce & Latine. Vid. *Taubmanniana* p. 211. An laudabile sit diversarum gentium idiomata discendi studium, disquirat Arnoldus Geulinck *Saturnal. Question. XI. p. m. 225.*

Naudé
hist. p.
94.

ter admiranda Fratrum Rosæ Crucis id quoque celebratum est, quod in universo terrarum orbe dispersi, ubique tamen linguam habuerint propemodum vernaculam & usque adeo familiarem, ut in ea nati viderentur atque educati. Guilielmus Postellus linguas quindecim, Andreas Thevet viginti octo ita callebat, ut expeditissime loqueretur;

De Antonio Walæo in Vita ejus p. 606. edition. Bates. traditur, existimasse, eos, qui nimium studii, nimium operæ linguis impendunt, raro solere, severiores disciplinas capere solide, & in eas profunde penetrare; ubi addit Autor vitæ hæc: *Linguae superbae sunt, solæ colunt, nec aliarum scientiarum servitio discentis animum patiuntur occupari; tantum in memoria consistunt, nec ullam cum rebus similitudinem habent, quæ eum in sui notitiam deducant aut initiata cognitio possit promoveri.*

SCRIB.

Expeditissime loqueretur.] Petr. Kirstenium, Medicum Hamburgen-

fem, XXVI. linguas ex assuecalluisse, testatur Inscriptio sepulchralis, apud Bælium *T. II. Diction. p. 1714.* Schurmanniam perhibent XIV. Jobum vero Ludolfum, præter vernaculam, XXV. exoticorum idiomatum peritissimum fuisse. Vid. Junckerus in *Vita Ludolfi*. Sic quoque J. H. Heideggerus, A. Pfeifferus, A. Acoluthus, magno consensu, ut Viri orientalium occidentali-umque linguarum peritissimi ab omnibus celebrantur. Verum enimvero, si, quod mihi videtur, libere fatendum est, nihil Oratorem nostrum a veritate alienum dixisse arbitror. Postellus minimum & Thevet (quibus-

retur; at Josephum Scaligerum, qui ne quidem unicam se ignorare gloria-
batur, quam divitem linguarum fuisse
existi-

cum tamen, absit, ut laudatos modo celeberrimos viros in unam classem posuisse velim) hi duo inquam, ejusmodi Terræ filii erant, qui verbis sæpe numero sidera pulsaturi, reapse ut plurimum parum præstare valebant. I. HALL.

Jos. Scaligerum] Dignus $\mu\alpha\lambda\acute{\alpha}$ Δία! Scaliger, qui ob hoc pariter & alia dicta Charlatanικώτατα Reipublicæ Babinensis Syndicus constituatur. Nihil enim profecto hujus Viri jactantia dici potest stolidius, neque arroganti-
tius, neque mendaciloquius, neque argutum minus. THEM.

Insignem quoque inter Circulatores eruditos locum merentur illi Grammatici, qui multo conatu eo tendunt, ut reliqui eodem, quo ipsi, styli genere utantur; secusque facientes odio plus quam Vatiniano prosequi solent. Miramur certe eadem infania laborasse Josephum

Scaligerum, de quo Ba-
lius in *Dict.* testis est, eum in ipso moris articulo constitutum moribunda, jam, sed severa voce professum esse: *id denique se edicere, quod nunquam sibi probatus fuerit Lipsii stylus plus justo concisus.* Miror hoc ultimum ejus plus quam Archi-hypodidascaleum judicium, non in tabulas testamenti relatum fuisse; quo scilicet puri sermonis cultores solliciti sibi ab hac Lipsiana brevitate cavere possent. I. HALL.

Ignorare gloriabatur.] An plures igitur Scaliger linguas calluit, quam ultimi illi Ægypti Principes vel Josephus etiam, Moy-
ses, & Rex denique Salomon: de quibus singulis Judæorum Doctores fabulantur, LXX. eosdem linguis locutos fuisse. Leg. Gaulmin *de vita & morte Moysis* p. 312. & Carpzov. *de Sapientia Salomonis.* Quis interim neget, dignissimum fuisse Scalige-

existimatis, Auditores, si in nostrum orbem quadrarent, quæ de septimi cœli habitatoribus Mahumedes impudentissime effutivit, *quorum nimirum quisque habebat septingenta millia caput, & in quolibet capite septingenta millia ora, & in quolibet ore mille septingentas linguas, laudantes Deum septingentis millibus idiomatibus.* Nec desunt recentissima jactatorum horum exempla, de quibus haud immerito dixeris, quod Selestadius olim Poeta de Hispanis:

Si quantum lingue, tantundem cordis haberent,

Non foret atherea tutus in arce Deus.

Jam ut ad Oratores transeam, non morabor illos, qui, ut infamem Sophorum appellationem vitarent, Sophistæ vocari maluerunt. Isti res in aprico positas

rum, qui Synedrii Hierosolymitani magni Præses eligeretur? quem nimirum LXXII. idiomatibus omnibus Terrarum Nationibus, in totidem Dialectos divisis, responsa dedisse, autor est Maymonides. I. HALL.

Sophistæ] De Sophistis egregia habet Cresollius

in Theatro Rhetorum apud Gronov. *Thes. Antiqu. Gr.* Tomo X. & Kriegkii *de Sophistarum eloquentia* Jen. 1700, 4. Ceterum eorum qui res viles laudarunt, multa exempla collegit Caspar Dornavius in Amphitheatro Sapientiæ Socratico-jocoseriæ T. I & II. CHAR.

fitas ac cunctis Scriptorum calculis probatas, conquisitis undique ratiunculis, in dubium vocare audent, Iliumque nunquam captum, aut magnum illum Alexandrum meticulosum, Helenam imbellem ac deformem in theatrum trahunt; pocula & libidines & quicquid est flagitiorum, multo verborum apparatu commendant; ipsamque stultitiam, febrim quartanam, podagram, calvitiem, asinum, muscam, pulicem, laudibus ad cœlum extollunt. Nam & isti quid aliud agunt,

Conquisitis undique ratiunculis] Scitissime de his Vossius C. I. de nat. Rhet. p. 6: Alii id nomen, tanquam gloriosum sibi, studiose arripiebant, quales Protagoras, Gorgias, Hippias, alii, viri in dicendo præstantes, & doctrine suæ caupones. Quam acceptionem ejus vocis aperit M. Tullius I I. Acad. Quæst. Quis, inquit, fuit hic? num Sophistes? Sic enim appellantur ii, qui stentationis, aut quæstus causa philosophantur. Ac similiter Seneca epist. XXIX. Illos nisi circula-

tores sophistas, qui philosophiam honestius neglexissent, quam vendunt. Ubi circulatores, h. e. *περιωδευτὰς* appellat, quia ostentationis, aut quæstus causa, Græciam atque Asiam peragrarent. THEM.

In dubium vocare audent] Hos inter suo merito referendus Autor anonymus, qui A. 1672. librum edidit sub titulo: *La Fatalité de S. Clou*, quo probare voluit, Henricum III nequaquam a Jacobo Clemente fuisse occisum. Vid. *Journal Liter.* 1715. T. VII p. 169. VAND.

gunt, quam ut falsis ac fictitiis rerum imaginibus ludentes gloriolam captent apud illos, qui nihil nisi quod aures blande titillet, admirantur ac genuina artis Rhetoricæ præcepta nunquam degustarunt. Itaque dum phaleras sectantur & figurarum omne genus, & amplificationes afferunt portentosas, ipsum orationis nervum amittunt. Id quod de iis quoque non incongrue dixerim, qui e rethoricis scholis Christiani Weisii prodeunt, nihil se eximium conari posse credunt, nisi vel symbolis atque emblematis, e Picinello, Saavedra vel Petrasancto sollicite corrogatis, cunctos parietes impleve-

E scholis C. Vveisii prodeunt] Bene est, quod non de ipso Weisio, sed de quibusdam ejus discipulis hic agat Autor. Nam cum ipse non ignoraret, quæ ad veram & masculam illam eloquentiam requiruntur, pueris interrim, rerum ignaris, viam facilem demonstrare voluit, qua verba facere discerent; qua in re cum aliqui artem universam consistere existimarent, ni-

hil se parere in oratione eximium posse putarunt, nisi numerum inscriptiones, emblemata, symbola venarentur. VAND.

Emblematis] Emblematum nimium usum bene improbat Morhof. *Polyhist.* P. I. L. VI. c. 4. p. 292: *Minime omnium placent, qui emblemata velut in scenam magno apparatu producunt. &c.*

SCRIB.

pleverint, vel ingenioso quodam numismate donaverint auditores suos, veluti oculos fascinaturi aut manus deauraturi eorum, quorum mentibus imponere laborant. Præcipue vero hic de saltatione rhetorica & rhetorismo histrionico dicendum nobis videtur: quandoquidem hodie plerosque Agr. de Van. Sci. Cap. 21. deprehendimus mira vocis contentione, vultu multiformi, oculo vago & petulanti, jactatis brachiis, saltantibus pedibus, lascivientibus lumbis, ac variis motibus, inversionibus, circumductionibus, resupinationibus, saltibus, gesticulante toto corpore, animi videlicet mobilitate ipsum secum volvente, ad populum proclamare, memores fortassis Demosthenis sententiæ, qui (ut est apud Valerium) interrogatus, quidnam esset in dicendo efficacissimum? respondit: hypocrysis; iterum deinde & tertio interrogatus, idem dixit, ac pene totam dicendi vim huic deberi affirmavit. Equidem haud ignoramus, Socratem, Platonem, Ciceronem, Quintilianum ac Stoicorum plurimos artem illam admodum utilem Oratori, imo & necessariam existimasse,

F

qua-

quatenus nimirum apto quodam corporis gestu, vultus & corporis composita adformatione constat, tum vigore oculorum, pondere vultus, accommodatoque singulis verbis & sententiis sono vocis & efficaci corporis motu ad ea, quæ exprimuntur. Quod cum intelligeret Petrus Francius, artificium jam pridem deperditum quasi postliminio revocare cœpit, & novam quodammodo *eloquentiam* commentus est, quam *externam* vocavit. Itaque adolescentes continuo duxit ad speculum, ut, quomodo & ora & oculos ipsasque manus ad singulas voces componerent, hoc veluti magistro discerent; tum vero novos Roscios prodire in theatrum ac declamare jussit orationem quandam Romanæ eloquentiæ patris Ciceronis, ingenti utique Auditorum plausu, qui ad rem novam, ut solet fieri, non

v. *Specimina*
Eloqu.
externæ
& *Or.*
pro E-
loqu in
Posth.

Duxit ad speculum.] Idem de celeberrimi nominis Oratore sacro, D. J. F. M. retulerunt amici, qui, quoties coram concione aliqua honoratiore verba facienda essent, toties speculum (quod in

hunc usum amplissimum, & ex purissimo chrystallo Veneto affabre fabricatum in Musæo custodire solebat) gestuum suorum & παρρησίας necessariæ judicem consulebat. ΤΗΒΜ.

non leviter commovebantur. Verum tantum abest, ut eloquentiam ut potius affectationis turpissimum vitium cum Thraconismo isto discipulis suis instillaverit Francius, Vir alioquin laude sua nequaquam fraudandus.

Pergimus ad Historicos, qui, cum res gestas summorum Principum aut familiarum origines describere, non minus in Charlataneriæ, quam vocamus, vitium inciderunt. Quidam ut ad Livii gloriam quam proxime accedant, historiolas suas longis atque tædiosis orationibus inferciunt, adeo ut barbaris etiam hominibus tribuant ingenio-

F 2

genio-

Turpissimum vitium cum Thraconismo] In *Parrhasianis* p. 129. dicitur, hodie gestibus operam dari, ut attentiores fiant auditores; olim Apostolos excitasse attentionem miraculis & sanitate vitæ. Ibidem p. 124. quidam in eo studio nimius dicitur *un grand chasseur des moulins*.
SCRIB.

Nequaquam fraudandus.] Addi forte hic possent, quæ de Andreæ Bajani oratoria narrat Ery-

thræus *Pinacoth.* p. 258. Is nimirum pueris orationunculas scripsit, quas in Æde D. Eustachii die eisdem sacro, ut mos est illorum adolescentium, haberent, quæ ineptam ac ridiculam pædagogi sedulitatem & industriam declarant, cujusmodi fuit illa, in qua ita verba coagmentantur componunturque, ut ipsa per sese se teneant ac sustentent, nec aliquo verborum adminiculo innitantur.

CHAR.

geniosissimos sermones, id quod in Paulo Æmylio, Gallico Scriptore, plures adnotarunt. Alii, quasi de Lectoribus desperent, nisi oculos jucundo spectaculo oblectent, singulas paginas scitissimis figuris exornant, & quod ridiculum, pugnas quoque ipsas & velitationes, nullo sæpe ordine gestas, sollicite depingunt: qui non magis mihi sapere videntur ac primi illi librorum figuris distinctorum editores, qui quoties vel urbis alicujus, vel prælii, vel viri aut foeminæ illustrioris meminere, ean-

Singulas paginas scitissimis figuris] Freheri Theatrum ob putidas imagines notat Thomasius in *Colloquiis mensuris P. II. p. 261. s. Clarmundum*, vitarum scriptorem & mirificum imaginum concinnatorem, personatus Caspar Bonifacius in Epistola de Clarmundo, quæ Bibliothecæ Halensi inserta est, *P. VII. p. 567.*

SCRIB.

Ordine gestas] Quare non immerito Michaëlem le Vassor dehortatus est celeberrimus Belli Dux Schombergius, ne prælia

& pugnantium actiones fusius deduceret, quippe quod ipse, quoties cum hostibus conflixerit, paucissima accurate fatis observare potuerit. Multo interim felicior est Vulgus Scriptorum, qui omnia hæc artificiosissime exsequitur. Ictus illi præliantium graphice depingunt, & globorum abeuntium, redeuntium vias ad amussim delineant. I. HALL.

Vel prælii, vel viri] Similes etiam picturas Ill. Pufendorffii Historiæ Caroli Gustavi nulla qui-

eandem nobis tabulam identidem exhibent, id quod in Stumpfii & Dresseri Chronicis, nec non in Pantaleonis Prosopographia aliisque superioris ævi libris plurimis deprehendimus. Sed & minus meo iudicio ferendus Johannes Palatius, qui, ut genio seculi, quo res numaria florebat, placeret, ex sanguine & elumbe historiæ suæ corpus opplevit numismatibus, sed adulternis, ex otioso ipsius cerebello profectis. Alii quotius ad blandiantur suis Mæcenatibus, & Lectoribus obtrudant fabulas Milesias, nescio quæ archiva, quos codices jactant, & eruta ex obscuris latebris manuscripta; quos inter artifices nequissimos principem locum merentur, e nostris Georgius Ruxnerus, qui, ut familias quorundam nobilium extolleret, ad Magdeburgici codicis, quem nemo vidit, fidem provocat, & ex Gallis Antonius Varillasius, qui, quoties genio indulget, spissa manuscriptorum nube

Bibl. des
Hist.
p. 175.

F 3

se

dem Autoris culpa, insertas adnotamus, quas, ut compendium fieri posset sumtum, præstaret (ut in ceteris tanti Viri libris factum) penitus omisos. Et observarunt aliqui, in

ipso Theatro Europæo nonnullas præliorum representationes in diversis Tomis reperitas easdemque picturas præliis diversis fuisse dicatas. VAND.

ib. p.
324.

p. 225.

se tuetur. Taceo falsarios & fycophantas alios, qui integros libros nobis dedere, Annium Viterbiensem, qui Berosi Chaldaei Antiquitates, Inghiramum, hominem Florentinum, qui Antiquitates Etruscas, Ant. Dominicum Floccum, qui L. Fenestellæ librum de Magistratu & Sacerdotio Romano, Hieronymum Romanum de la Higuera, qui Flavii Lucii Dextrî, Marci Maximi, Braulionis & Helecaë, Ant. Lupianum Zapatam, qui Hauberti, & Gregorium de Argaez, qui Liberatî Chronica excogitavit: neque ex his quisquam tam bardus fuit aut ineptus, quin ex vetustis codicibus accurate omnia descripta prædicaret; quin & aliqui, quod de Zapata in primis fertur, quo facilius fidem invenirent, se furto abstulisse codices e Bibliothecis exteris, Lectores suos persuadere conati sunt, vel nova subinde chronica confin-

Chronica excogitarunt.]
Conf. testis omni exceptione major, Nic. Antonius, qui in *Bibl. Hisp.* T. II. P. I. c. 8. imposturas hujus Higuerae, Joan. vero Tamaji de Salazar

T. I. p. 601. & Thomæ Tamaji de Vargas fraudes T. II. p. 252. prolixè exposuit. Add. Struvii *Diss. de doctis Impostoribus.* I. HALL.

finxerunt, quod de Argaezio constat, ut spuriis antea editis auctoritatem conciliarent. Verum ut hi onerant Annalibus suis orbem literarum, quos æterna nocte sepultos præstabat, ita sunt alii contra, qui splendidos historiarum libros publice nobis pollicentur, eoque nomen sibi comparant inter historicos primi ordinis, quos tamen, cum diem obierint, ne per somnium quidem ea de re apparet cogitasse. Quo nomine Jo. Franciscum Carrettonium non ineleganter arguit Erythræus, qui cum idoneus esset ha-

Pinac.
C. 63.

F 4

qui

Splendidos historiarum libros publice nobis pollicentur.] Ita Sammarthanus Elogior. L.II. p.m. 61. de Gulielmo Philandro testatur: Commentationum in Vitruvium Proæmio multa insuper alia reconditioris & insolentioris doctrina opera temere pol-

licitus, tam pulchræ lubricationis gloriam inani tot promissorum expectatione non mediocriter obscuravit. Quasi enim esset eo famæ nascentis auspicio contentus, pristinam deinceps diligentiam abjecit. &c.
S C R I B.

qui viverent , majori , quam ipsum eloquentiæ ceterarumque virtutum instructu apparatuque ornatum , ad scribendam historiam accessisse : sed tam magnificum dictum , utpote plenum vanitatis ac spiritus , tenues abiit in auras , nec adhuc annalia , quæ nemo unquam est inspecturus , apparent. Et nostis , Auditores , quæ inter nostros Vir magni nominis de vita Leopoldi M. & inter Batavos de rebus gestis Wilhelmi III , Regis Magnæ Britanniæ , Historiographus ejus minatus fuerit , quorum in schedis , postquam e vita discessere , vix una atque altera lineola , quæ huc faceret , reperta est. Quotusquisque est porro historicorum , qui non in ipso limine omnia ad unam

Quæ huc faceret, reperta est] Ita tempore Henrici II. Regis Galliæ Carolus Pascal, e Vasconibus oriundus, multis persuaferat, se Vitas editurum clarorum Virorum sui temporis , quo id effecit, ut plurimi, qui in his Elogiis locum sibi dari optabant , versiculis eum & epistolis honorarent. Fa-

ctum & inde, ut ad Historiographi Regii munus vocaretur ; atque tum in Delphini nuptias orationem publicabat , velut ex Historiæ suæ Libro IV & V depromptam. Enimvero post illius mortem, patuit, eum ne quidem de simili opere unquam cogitasse, v. *Lettres de Pasquier*. S. E. R.

unam veritatis regulam exactissimam redacta liberaliter polliceatur, quos ipsos tamen cum inter se componimus, rarissime videmus conspirare. Herodianus Alexandrum Mammææ filium accusat, quem laudant Lampridius alique; Juliani virtutes commendant Ammianus Marcellinus & Montanus, cujus vitia perstringunt alii: Dio facta Bruti & Cassii damnat, probat contra Plutarchus: Paterculus Sejanum extollit, plerisque aliis exosum: Claudianus Ruffinum proscindit, Arcadii præceptorem, quem Zosimus, Zonaras, Eutropius & Paulus Orosius summis laudibus afficiunt. Sed missis his,

F 5 in

Rarissime videmus conspirare] At hi fere sunt quibus unice fidem habemus in iis, quæ tradidere. Ergo Pyrrhonismo historico opus est, de quo subinde eleganter egit Bælius in *Diët.* SER.

Summis laudibus afficiunt] Sunt etiam Historici, qui veritatem scribere plane non volunt, sed orbem eruditum decipere ultro conantur; qualis, præter Varillasium Galum, Polyd. Vergilius

fuit, de quo ingeniose Owenus *L. IV. Epigr. 49:*

Virgilii duo sunt, alter Ma-
ro, tu, Polydore,

Alter, tu mendax, ille
Poeta fuit.

Talis fuit Poggius Florentinus, de quo itidem non male Sannazarius ap. Vossium *de Arte Hist. C. X. p. 56:*

Dum Patriam laudat, te-
mnit dum Poggius

hostem,
Nec malus est civis, nec
bonus Historicus.

in quibus enarrandis dies nos citius, quam dicendi materia deficiet, eorum quoque attingenda est temeritas, qui in

Alii e contrario non possunt, etiam si velint, veritatem dicere, vel propter intellectus vitium & iudicii defectum, vel quod oculi cæco quodam affectu obfuscati, eorum scelera non dignoscant, quos venerantur, vel illorum merita non agnoscant, quibus infensi sunt.

Aliqui veritatem ex proprio commodo metiuntur, largis pollicitationibus inducti, ut Annales condant. Ejusmodi perversi mores non possunt non Lectorem cautum reddere & diffidentem. Quippe haud vereor, pluribus recentioribus pariter & antiquioribus Historicis applicare verba Terentii ex Andriæ Prologo :

*Historicus cum primum
animum adscribendum
appulit,*

Id sibi negotii credidit solum dari,

*Populo ut placerent, quas
fecisset, fabulas.*

Pari jure in hunc censum referendi sunt multi Ephemeridum scriptores, qui sine ullo aut iudicio aut delectu excerpta compilare & superfluis suis insulsisque alieni laboris sive censuris, sive Panegyricis mercedem mensuram promereri soliti sunt. &c. I. HALL.

Alii id curant tantum, ut suos ipsi libellos, eosque qui ex officina Typographi sui prodeunt, extollant, ceteros omnes, præstantissimos licet, carpunt & sugillant, quo id consequuntur, ut Autores, velint nolint, sua scripta offerant gratis Censoribus illis, ut vel levi saltem censura afficiantur, vel indicta certe maneant. Scilicet de illis quoque dici posset, quod de P. Jovio refert Teissier *Elog. des Sav. T. I. p. 65. il se van-
toit d'avoir une plume d'or
& une de fer, pour traiter
les Princes inégalement,
selon les faveurs, qu'il en
recevoit.* VAND.

in re Genealogica ad primam stirpem descendere audent. Nam ut taceamus veterum Gentilium infaniam, qui Principes suos Deorum sanguine procreatos mentiebantur, aut eorum, qui gentium origines tradidere, & Hispanos a Tubale Japeti filio, Cambros a Gomero, altero ejusdem filio, Britannos a Bruto, Francos a Francione, Priami aut Hectoris filio, Brandenburgicos a Brenno, ab aliis alios, arcessiverunt; illud profecto dignum risu ac multo cachinno, Franciscum Sando-

Oeuvres
de la
Mothe
le Vayer
T. I. ed.
in fol.
Nichol-
son
Scoreh
Hist.
Libr. p.
140.

F 6

inter-

Ad primam stirpem descendere audent] Sic Johannes le Maire Gallorum Regum originem ad Trojanos refert, teste Sorrello in *Bibliotheca* p. 294. In Oppido Heverlea, haud procul Lovanio, est templum & in hoc marmorea

Principum Crojorum & affinium monumenta. Ibi Genealogiam Ducum de Areschot ab Adamo usque ad praesentes ultimos videbis in choro ad latera, uti testatur Göl nitius in *Itinerario Belgico-Gallico* p. 114. S. C. R. I. B.

interrupta per tot capita serie, deduxisse. Neque felicius, ut arbitror, operam suam collocarunt Jacobus Zabarella, qui Joannis Casimiri Poloniae Regis, & Godofredus Siegfried Megander, qui Christiani Saxoniae Ducis, cum Regibus ac Principibus Europae tantum non omnibus cognationes, descriptis pluribus tabulis, delinearunt.

Accedo ad Poetas, genus hominum lepidum & facetum, sed & inflatum & arrogans, de quibus, nisi alia dicenda super-

Delinearunt] Non inepte forte illi quoque accenferi ceteris poterant, qui arcana aularum sollicitius rimantur & nova, identidem ac inaudita crepant, velut ea effutientes quae e sanctiori concilio accepissent. Quem incensum ex Italis Gregorium Letum & e Gallis Michaelcm le Vassor aliqui referunt, quorum hic tamen illo multo ingeniofior est. S E R.

Genus hominum lepidum & facetum] P. l. Beronici in quem P. Rabus in Carminum ejus, quam

adornavit, editione incomparabilis Poetae titulo insignivit, ad Poetas Charlatanos merito referas. Hunc enim, cum stupenda prorsus carminis extemplo fingendi vi polleteret, versusque furore quodam quasi percitus funderet non ineptos, saepius Thraasonis instar de ingenii sui promptitudine miram narrasse; artisquae suae documenta nimium ostentasse aliisque obtrusisse, tradit Ant. Borremansius *Var. lect. c. 6.* qui praeterea caminos verrendo, cultros acuendo, & similibus

superessent, latissimum utique haberem differendi campum. Nimirum ex quo ita persuasum fuit nonnullis, quasi ex ipso Poetarum patre Homero rerum omnium humanarum atque divinarum fontes derivari possent, incredibilis profecto fastus invasit cunctos, qui in re poetica fuere vel leviter exercitati. Nam ut olim Accium Lucium Poetam, cujus vix nomen ad nos propagatum est, Julio Cæsari, in Collegium Poetarum venienti, nunquam assurrexisse constat, quod tantum Impe-

F 7

rato-

artium mechanicarum vilissimis, in primis autem agyrtam agendo & populo vendendo fumos vitam ipsum tolerasse scribit. Conf. *Act. Erud. Suppl. T. II. p. 161.* TRIVULT.

Patre Homero] Quantæ anno superiori de Homero lites inter ejus fautores, Daceriam, Gacon aliosque & Homeromastiges, de la Motte, Terrasson &c. ortæ fuerint in Gallia, non attinet hic repetere: plena de iis sunt diaria. Carmina, quæ ad hanc litem spectant, in primis diligenter exhibet

Autor Novorum Liter.

(*Nouvelles Littéraires*) quæ

Hagæ Com. A. 1715. singulis septimanis prodire

cœperunt. Ceterum ut

taceam eos, qui Theolo-

giam ipsam ex Homero

petunt, & in ejus descri-

ptione cesti Veneris Iliad.

Æ v. 215, 216, 217. mysteria

& ænigmata multa conti-

neri putant, teste Eusta-

thio in Schol. ad Hom.

l. c. p. 979. (qua de re vi-

deri poterit Autor noster

in Diss. *περί τῆς ἀρῆς*

ros, seu de eo quod placet

§, 8.) ecquis putet, con-

tra morbos quoque reme-

Frythr.
Pinac.
Cap. 2.

ratorem in carmine multo se putaret inferiorem; ita inventi sunt sequioribus temporibus longe plurimi, qui neminem poematis gloria parem ferre potuere, nedum superiorem. Unus nobis instar omnium erit Belmontes Cagnolus, Abbas Italus, qui cum Aquilejam captam soloque æquatam carmine descripsisset, nomen suum in toto orbe celebratum arbitrabatur, eo-que, si literatus aliquis ei continuo non assurrexisset, elatus iracundia hisce hominem verbis increpabat: Itane? Abbas Cagnolus, everſæ Aquilejæ & tan-
torum

dia ex Homero peti posse, quod patet ex ejus Scholiaste Latino, qui testatur, versum illius Iliad. B. v. 95.

Τετρίχας δ' ἀγορήν ὑπὸ
δ' ἐσυναχέζετο γαῖαν
podagræ mederi. VAND.

Quod vero Homero inter Græcos, ut plura sæpe invenisse sibi in eo videantur Lectores quam ipse quidem fatis Homerus perspecta habuit, idem fere etiam Virgilio inter Latinos accidit. Nam ut de fortibus Virgilianis nihil dicam, non desunt sa-

ne, qui Phyzices, Oratoria &c. præcepta atque argumenta ex eo deprompserunt, qualis Casp. Knittelius e Soc. Jes. qui in Regia Via ad omnes artes & scientias, primum Aeneidos Virgilianæ ver-

sum: Ille ego qui quondam gracili modulatus avena,

septem verbis constantem, totidem argumenta de hu-

militate dicturo subministrare docuit. Conf. Acta

Erud. A. 1682. p. 336. & Morhof. Polyh. P. I. Lib.

II. p. 353. sq. C H A R.

torum carminum Autor, tuam potuit
 notitiam effugere? non fit verisimile;
 cumque in Humoristarum cœtu carmi-
 na quædam horrida & inculta recitans
 omnium in se risus excitasset, quid ri-
 detis, inclamabat, infani? ego sum
 ille Abbas Cagnolus, omnium, qui
 sunt in hoc numero, multo antiquissi-
 mus, quique ex dirutæ Aquilejæ poe-
 mate tantam mihi gloriam famamque
 collegi, ut nullus in terra vivat, cujus
 nomen sit apud omnes illustrius & cla-
 rius. Et quid mirum cristas erexisse
 Poetas, quos ab ipsis summis Principi-
 bus aliisque spectatissimis in Republica
 Viris longe plurimis in delitiis habitos
 magnisque honoribus ac præmiis affe-
 ctos fuisse novimus. Alexander M.
 cum

*Cujus nomen sit illustri-
 us & clarius*] Tria Epi-
 grammata veterum Poeta-
 rum, Nævii, Plauti, Pa-
 cuvii, quæ sepulchris in-
 cidenda ipsi sibi scripse-
 runt, plena fastus & su-
 perbiæ legenda sunt apud
 Gellium L. 24. Noct. At-
 tic. De Suffeno Catullus
 Epigr. XXII:

- - - Neque idem un-
 quam

*Æque est beatus, ac Poema
 cum scribit,*

*Tam gaudet in se tamque
 se ipsum miratur.*

Cicero proinde T. Q. V.
 22: *Adhuc neminem co-
 gnovi Poetam (& mihi
 fuit cum Aquino amicitia)
 qui sibi non optimus vide-
 retur.* SCRIB.

Nouv.
Oeuvr.
de M. le
Pays T.
II p. 182.

cum ad tumulum constitisset Achillis, eum hoc uno beatum prædicabat, quod præconem virtutum suarum Homerum nactus esset; & nisi Ilias exstitisset, inquit Tullius, idem tumulus, qui corpus contexerat, nomen quoque obruisset. Augustus versus in laudem Æneidos ipse componebat, ut vel sic abstergeret illos, qui ad ipsius Maronis moribundi præceptum præstantissimum poema igne cremari ac subduci posteritati cupiebant. Et ut alios taceam inter recentiores, qui modicis carminibus ingentes divitias collegerunt, non possum certe hoc loco præterire Petrum Ronfardum, qui non modo tanta apud Regem Carolum IX gratia florebat, ut cum illo carminum certamen inire non detrectaret, sed & ob unam poematis gloriam ab Elisabetha

Divitias collegerunt]
Huc referri possunt Malherba, cui Maria Medicea 15000. librarum pensionem annuam procuravit, teste Menagio *Rem. sur les Poes. de Malherbe* p. 378; & Desportes, de quo ita loquitur le Pays *Nouv. Oeuv. T. II. p. 180: Un*

seul Sonnet luy fit payé dix mil francs par l'Amiral de Joyeuse & enfin apres s'estre bien lassé à faire des vers, sa Muse acquit un repos de dix mille ecus de rente. M.

Philippus Desportes pro parvo poemate a Carolo IX. centum aureos num-

betha Angliæ Regina adamante pretio-
fissimo, & a Maria Scotica supellectile
aurea

mos & pro paucis versibus ab Henrico III. mille unciales accepit. Vid. Baillet *Jugemens* T. IV. P. IV. p. 84. Jo. Baptistam Marinum pro *Adonide* Maria Medicea, Regina Galliæ, munere 100000. florenorum donavit, quod ipsi tamen non longe post furto ablatum fuit, tanquam quod ita magnum non meritus esset. Vid. d. l. p. 204. De Barlæo in Sorberianis p. 40. hæc leguntur: est tamen vir inter magnos ævi nostri numerandus; elogium scripsit Cardinali Richelio quinque millibus florenor. repensum. Ipse Barlæus ad Jacob. Petitium *Epistol.* XXXVIII. inter eas, quas Jo. Brant ineditas ante Amstelodami a. 1702. vulgavit: *Illi per triduum Hagæ Comitum, evocatus ab illustrissimo Oxenstirnio Legato, qui lacrimas meas, quas superiori æstate in obitum Regis Gustavi effundi, absterxit aureo sindone. Sane hæc ex Aquilone mihi tempestas non fuit gravis.*

Expediet reges sic mihi sæpe mori. Idem, cum e Britannia regium munus accepisset, ita ad Godofredum de Hæstreht læto calamo scribit: *Ante pauculos dies ad me misit Legatus Britannicus, Serenissimi Regis nomine, aureum torquem, δῶρον vere βασιλικόν. Jactet vetustas laureatos aut hederatcos Poetas; ego auratus esse malim.* 6. *Epistol.* 58. inter Barlæanas, quas Gerhardus Brandt vulgavit; sed idem tamen Baudii conditionem tangit, non æque feliciter auro inhiantis, ita scribens *Ep.* 61: *Baudii sortem memoras, cui minus feliciter successit poeticum, hoc negotium. Memini Scaligerum abiturienti illi in Angliam cum ingenti Jamborum mole ad Jacobum Regem dixisse: Baudii, tu abis in Angliam gravis spe, sed redibis levis ære. Nec fefellit vatem, augurium istud.* SCRIB.

Supellectile aurea & argentea. J Naudæi *Mascurat* p. 185. de Mazarino.

aurea & argentea donari meruerit, dictumque vulgo fuerit, nunquam Galliam ex tristi luctu, quem ob captivitatem Francisci I Regis sui conceperat, recolligere se potuisse, nisi Ronfardus eo ipso die, quo Franciscus captus est, miraculo quodam in lucem editus fuisset. Memoratu dignum est, quod de Camillo Querno refert Scriptor disertus

suo: Balsac & Corneille l'ont remercié publiquement, le premier, de ce qu'il luy faisoit payer punctuellement une pension de quinze cens livres, & l'autre de ce qu'il luy en avoit donné une de cent pistoles. - - - Mais crainte que tu ne me serves du'n vel duo vel nemo, venons, je te prie aux autres. L'Ode de Monsieur Chapellain, n'a-t'elle pas esté recogneüe d'une pension de cinq cens escus? la preface des poësies du president Maynard ne luy valut-elle pas milles livres? le Cordelier, du Bosc n'a-t'il pas esté gratifié d'une pension de six cens? &c. De Desportes conferri meretur. Mena-

gius in *Anti-Bail.* T. I. p. 385. & ipse Bailletus T. I. p. 558. qui a p. 556. usque 562. plura talia exempla cumulavit. Ex his illa tantum nostra facimus, quæ p. 562. leguntur, ut constet, quandoque & Baviis regalia donavisse: Mr. de Balzac avoit raison de louer ce Dictateur Roman, qui donna de l'argent à un mauvais Poëte, qui luy avoit présenté des Vers, à condition, qu'il n'en feroit plus à l'avenir. Et l'on estimera toujours un trait de la sagesse & de la generosité de la Reine de Suede, qui recompensa un froid & pitoyable Harangueur, pour avoir fini. THEM.

tus Paulus Jovius. Is, inquit, e Mo- Elog. P.
II p. 156
nopoli Leonis X Pont. fama excitus,
quum non dubiis unquam præmiis Po-
etas in honore esse didicisset, in Urbem
venit, lyram secum afferens, ad quam
suæ Alexiados supra viginti millia ver-
sum decantaret. Arrisere ei statim
Academiæ sodales, quod Apulus præ-
pingui vultu alacer, & prolixè coma-
tus, omnino dignus festa laurea videre-
tur. Itaque soleinni exceptum epulo
in insula Tyberi Æsculapio dicata po-
tanjemque sæpe ingenti patera, & to-
tius

*Potantemque sæpe in-
genti patera]* Scilicet ut
Flaccus ait:

*Nulla placere diu nec vixe-
re carmina possunt,
Quæ scribuntur aqua potan-
tibus.*

& Plutarchus in *Symposia-
cis* testatur, ideo Æschy-
lum Tragœdias potando
scripsisse, quoniam vini
calor inveniendi vim ex-
citât, quæ in sobriis tor-
pet aliquando: imagi-
nationes movet, impetum-
que & fiduciam ministrat.
Atque ideo, vel Platone
& Aristotele etiam do-
centibus, Bacchus quidam

est furoris Deus, sine quo
vates & Poetæ parum pro-
ficere gentes arbitran-
tur. v. Gyraldum *de Poe-
tar. hist. Dial. VI. Opp.*
T. II. p. 345. Et hanc ob
causam hedera olim non-
minus ac lauro coronatos
fuisse Poetas ostendit Bor-
remansius *de Poetis &
Proph. p. 24. seq.* De
Anacreonte nemo dubita-
verit, qui ejus Odam
XXXIX legat, ad quam
vide interpretis Galli Lon-
gepierre Notas p. 200.
Nec minus de Propertio
constat, fuisse vini aman-
tem, siquidem *Lib. III.*

tius ingenii opes pulsata lyra proferentem, novo ferti genere coronarunt: id erat ex pampino, brassica & lauro eleganter intextum, sic, ut tam false quam lepide ejus temulentia brassicæ remedio cohibenda notaretur, & ipse publico consensu *Archipoeta* cognomen, manantibus præ gaudio lacrymis,

Eleg. XV, ad Bacchum, ita loquitur:

*Quod superest vitæ, per te,
& tua cornua, bibam:*

*Virtutisque tuæ, Bacche,
poeta ferar.*

E recentioribus exempla plurima prostant eorum qui genium mero provocarunt. De Mureto certe, quem merito Poetis accensemus, refert Erythræus *Pinac. n. 5*, quod interdum vino se ad ebrietatem oneraverit. Cæsar Urfinus, *Vir sane carus*, ut Anagramma habet, Bacchi furore multa se scripsisse fatetur in Præfatione *Macaronicorum*, quæ sub nomine *Magistri Stopini* edidit, & in *Poem. I.* Johannem Bocerum post cœnam sæpe, ac Ennii exemplo bene potum,

magnam optimorum versuum capiam fundere sine ullo labore & sine lituris se vidisse, testatur David Chytræus apud Jo. Goes *Opusc. de Westphalia p. 26.* Pontus de Thiard, Poeta Gallus, capacissimos calices exhaustit, nec unquam cubitum ivit, quin mero se totum prolueret, ut testis est Baillet *Jug. sur les Poet. n. 1367.* Dominicus Baudius passim πολυπότῃς audit, quem & ideo, ut notum est, Jac. Arminius *scandalum* vocabat *Academiae Leydensis.* Conf. Arnd. *Bibl. Pol. Herald. p. 133.* De Beronicio vero (de quo paulo ante)

*Vitam cui vinum præbuit,
unda necem,*
vide *Acta Erud. Lips. l. c.*
VAND.

mis, lætus acciperet, salutareturque
itidem cum plausu, hoc repetito sæpe
carmine:

Salve brassicea virens corona,

Et lauro, Archipoeta, pampinoque,

Dignus Principis auribus Leonis.

Nec multo post tanto cognomine per-
celebris productus ad Leonem, infini-
ta carmina, in torrentis morem rotun-
do ore decantavit, fuitque diu inter
instrumenta eruditæ voluptatis longe
gratissimus, cum cœnante Leone por-
rectis de mensa semesis obsoniis stans
in fenestra vesceretur, & de Principis
lagona perpotando, subitaria carmina
factitaret, ea demum lege, ut præscri-
pto argumento bina saltem carmina ad
mensam tributi nomine solverentur, &
in pœnam sterili vel inepto longe di-
lutissime foret perbibendum. Itaque
cum

*Subitaria carmina fa-
ctitaret*] Quotusquisque
est Poetarum, qui, ubi stans
pede in uno centum aut
mille versus effuderit, non
glorietur maxime & ex-
sultet? Instar omnium
ille apud Horat. Serm. L.
IV, 14. fuerit:

*Crispinus nummo me pro-
vocat: accipe, si vis,
Accipe jam tabulas: detur
nobis locus, hora,
Custodes: Videamus, uter
plus scribere possit.
Nummo lego cum Cl.
Bentlejo, non minimo, quæ
fuit hætenus recepta le-
ctio. S A M.*

cum aliquando, ut idem Jovius testatur, de se canere jussus, in hunc hexametrum erupisset :

*Archipoeta facit versus pro mille
Poetis,*

& demum hæsitaret, illico Pontifex perargute addebat pentametrum :

Et pro mille aliis Archipoeta bibit.

Etenim & longe plures commemorari poterant Poetæ, qui genium mero sollicitare paulo largius consueverunt, nisi temporis habenda esset ratio. At de

Jovius testatur.] Refert id quidem de Andrea Marone, Poeta, sed haud dubio errore, Caspar Ens *Epidorpidum* L. I. p. 248. M.

Habenda esset ratio.] Non levis quoque est Gallorum ineptia, arbitrantium, sola sua patria vina sufficere ad excitanda & alenda elegantiora ingenia, nec inde fieri posse, ut genuinus Germanus sit genuinus Poeta. Atqui confundant illos, non refutent Viri præstantissimi & ingeniosissimi Hofmanswaldau, Besser, Neumeister, alii. Doctissimus Gundlingius hæc de Gal-

lis illis Thraconibus C. I. p. 79. edit. primæ, *Otiarum* monuit: Galli Germanorum Carmina legere nesciunt, eo quod linguam nostram militibus saltem convenire existimant, & hinc est quod suspicantur nulla nobis alia Poëmata esse, quam quæ callidas *Reinicke* vulpis technas exponunt, aut boni illius *Sachsi* Rhythmologias, quas Phonaſci hodiernum in pretio habent. I. HALL.

Quid inde mirum, quod ignorantes hi oſores nobis quoque impudico ore ogganniant *Distichon*, quo *Gambaram*,

de Poetis laureatis nonnihil hoc loco dicendi peropportuna nobis nascitur occasio, quippe qui non minus ac victores in Olympicis, sibi placent, & quendam quasi in Poesi dominatum erigunt. Ipse Petrarcha, qui primus fere honorem illum consecutus est, non alio in loco Romæ, quam quo Imperatores Romani consueverant, coronari voluit; & constat de Ludovico Ariosto, quod, cum ab ipso Imperatore Carolo V lauream accepisset, tanto repetente gaudio fuerit perfusus, ut velut

Nouv.
Oeuvr.
de M. le
Pays T.
II p. 186.

Poetam Antwerpiensem,
paucis mutatis lusit Muretus:

*Credite, Vestratum merdosa
solumina Vatum*

*Non sunt Nostrates ter-
gere digna nates.*

Sed facessant bardii illi & inficeti. Condigne tamen ipsorum convitiis responderunt post Lanfium, Cramerus in *Vindiciis*, Bernhardi in *Meditat. Acad. de Germania artibus literisque nulli secunda*, Richey in *Judiciis quor. Gallorum iniquitatis convictis*, Gryphius in *Schediasm. Anecdoto de erroribus*

Gallorum Geographicis, & alii; de quibus olim ex instituto. Q. MARC.

De Poetis laureatis]
Utique hi sibi maxime placebant, cum se laurea caput cincti in speculo vel are conspicerent.

*Beatus Fannius, ultro
Delatis capsis & imagine.*

Hor. Serm. IV, 21, 22.

Ceterum de Poetis laureatis vide Berneggerum *Observ. hist. pol. I. in fine*, Taubmannum in *Dissert. de Latina lingua* & Jac. Thomasi & Th. Reinesii *Epistolas duas Maresianis sub finem additas. S.A.M.*

Laffel
Voy. d'
Ital. T.
II p.
244.
Paravi-
cini Sin-
gul. de
vit. cl.
p. 81.

velut œstro percitus per omnes plateas
cursitaverit, ipso *Rolando furioso*, quem
carmine descripserat, longe furiosior.
Henricus Loritus Glareanus, cujus &
supra mentionem fecimus, a Maximili-
ano I Imp. corona poetica donatus,
cum peregrinos aliquos se ipsum visen-
di gratia accessisse audivisset, tum lau-
rea indutus & aurea torque ornatus ac
conclave elegans & amplum ingressus,
& in hemicyclum se recipiens, sedebat
immotus, perinde atque illos non vi-
deret,

Longe furiosior.] He-
truscum est poema, quod
Orlando furioso inscribi-
tur: dedicaverat illud au-
tor Duci Ferrariensi, sed
nihil aliud ab eo retulit
præter verba illa: *Signor
Aristo dove per Dio habete
pigliato tante coionnerie?*
v. Le Pays l. c. p. 184. &
ridetur false Ariostus ab
autore libri *Hist. Poet. de
la Guerre entre les Anc. &
Mod. Lib. 5. M.*

Sedebat immotus.] Non
multum abit, quod de
Barthio habet Paravicinus
Cent. III. Singul. N. 4.
Ille, ut erat in plurimis
morosus, ita exteris ac-

cessum, ad se videndum,
non facile permittebat.
Cum tamen aliquando
ipsum Anglus quispiam
inviseret, intentis eum o-
culis aspiciebat, sed clau-
so ore; denique se aver-
tens aiebat: *Si me a parte
antere contemplatus es,
contemplare nunc etiam a
posteriore.*

Quantum vero ad Da-
chium, certiores nos fecit
Vir gravis & fide dignus,
nihil sibi horum, cum an-
te annos jam bene multos
Regiomonti degeret, de
optimo viro innotuisse,
quin potius contrarium
se testari posse; quod sci-

deret, qui accesserant, atque ita etiam abire patiebatur. Et relatum accepimus de Simone Dach, cujus est in Borussia nomen celebratissimum, nunquam eum in publicum prodiisse, quin corona ac ceteris ornamentis, quæ Poetam laureatum decent, fuerit insignitus. Deinde illud quoque præcipuum habent Poetæ, quod ingenii sui fœtus, perinde ut canis catulos suos, amant & lambiunt, & præmaturo sæpe partu in lucem protrusos centies prælegunt amicis suis ac patrōnis, & cum
 alios

licet Dachii memoria apud omnes cum Academiæ tum oppidi Cives, ut Viri moderati & placidi in summo honore fuerit. Neque ipse diffiteri possum, mihi similem pene narrationem de nescio quo *Homburgio* Poeta Germano, factam esse. Quanquam & de hoc nihil certi affirmare ausim. THEM.

Centies prælegunt amicis suis] Equidem & veteribus id solenne fuit. Unde Plato Antimacho sua poemata recitanti omnium instar fuisse perhibetur. Conf. Rob. Titii

Bergensis Prælect. in Catull. p. 601. Quintilius liberrime corrigebat, quæcunque ipsi prælegebantur, carmina, fidelissime, admonens morigeros, sed cum obstinatum videret Poetam, tacite illum, nullo addito verbo dimittebat. Vid. Robortelli *Comm. in Poet. Hor. p. 18.* Et Ferdinandus Fürstenbergius in Poem. p. 99. scribit:

*Sic Venusinorum sermonum
 candidus audit*

*Judex Tibullus, & suos
 Nasoni solitus recitare Propertius ignes*

Arbitrio illius stetit.

alios non invenerint, quorum aures obtundant, novem Musas cum Apolline provocant, ut numerum faciant. Quin & nova comminiscuntur carminum genera, Choriantica, Asclepiadica,

Sed ea est plerumque Poetarum arrogantia, ut pauci æquo animo ferant amicorum admonitiones: verum plausus tantum ac præconia quærunt, eoque ad alteram identidem stropham in sinu quasi gaudentes oculos in auditores suos conjiciunt, ut illis se placuisse intelligant.

VAND.

Ut numerum faciant]
O felices quondam Poetas Romanorum, qui, cum recitandum esset poema aliquod, certos alebant homines, qui recitantibus plauderent. Juvenalis Sat. VII:

*Scit dare libertos extrema
in parte sedentes
Ordinis, & magnas comitum
disponere voces.*

SAM.

Comminiscuntur genera.] Germanos præ reliquis hujus pruritus insinulat Naudæus l. c. p. 213. ubi personatus Saint-An-

ge ad Mascuratum suum: Je m'étonne toute fois, qu'ayant parlé de celles (Poésies Macaroniques) des Italiens & des François, tu ne dis rien des Allemands & Flamands, qui sont naturellement portez a toutes ces sortes des Badineries. &c. Atque, si verum fatendum,

*Nil intentatum nostri
liquere Poëta;*

*Sed minimum meruere
decus*

Carminibus suis hieroglyphicis, cancrinis, pyramidalibus, cruci- & caliciformibus, aliisque genuinæ Poeseos dehonestamentis. Ut mirer sane, Virum litteratum, ante XII. hos annos peculiarem Commentarium de Poesi Germanorum Symbolica publicasse. Taceo Poetastros & Rhythmidædalos, qui in sutrina sua vel ad textorium sedentes Musis vim inferre,

dica, Dicola, Distropha, Tetrasticha, Acrosticha, & nescio quæ alia, in quibus non quod pueri in faba invenisse sibi videntur. Taceo vefanam illorum fingendi ac mentiendi libidinem, qui vel cum Ariosto illo, de quo modo

G 2

dixi-

versuumque, si Diis placeat, Myriades profundere non verentur. Talis fuit sciolus ille Pædotriba rusticanus, qui tantum non Megalesia celebrari fecit, aut munera accolis suis edidit, cum post quinque & quod excedit dierum sudores, distortum denique hunc Pentametrum enixus esset:

*Quæ non mutari, sunt
toleranda, queunt.*

Itemque bonus iste Andr. Colbius, qui, quod porcus mactatus erat præpin-
guis, atque ei & anser & capus & gallina suppetebant, lepus etiam piscesque ex sententia aderant, admovendum omnino dubiæ Cœnæ putavit Petr. Paganum, Veterem Fautorem, istumque his versiculis invitatum voluit:

*Domine Petre, Domine
Pagane,*

*Colbius rogat, velis, ut,
Andreas,*

*Vesperis quarta mactabi-
mus suem,*

Ad se venire.

Bellissime omnia! nec enim hospites opiparum convivium recusarunt, sed læte coenatum est, crateresque in seram usque noctem everfi. THEM.

Cancrinos versus, qui retrogrado ordine legi possunt, nemo ante Joannem Henricum Risium, in comitatu Sponheimensi natum, aggressus est, qui Epigrammata cancrina, Viris eruditis primus scripsit, teste Frehero *The. Vir. claror. p. 690.* De versibus Leoninis plurima lectu jucunda collegit S. R. Rechenbergius in *Diff. de ineptiis Clericorum Romanens. literariis p. 590. seqq. Diff. Acad.* CHAR.

In Dio-
nyfiac,

diximus, cum hippogryphis ex Luna descendunt, vel cum Typhone apud Nonnum, se aurigaturos cœlum, imo octies majus effecturos, quod hoc nostro capisatis non possent, & novis nuptiis copulatuos stellas, ut cœlo plenior sit soboles, ineptissime somniant. Nec quidquam addam de *Furore*, quem vocant, *poetico*, in quo Θεῖον quippiam inesse sibi persuadent; quamvis

Inesse sibi persuadent.]
Maxime in Anagrammatibus nescio quid peculiare & ominosum quærunt ista Vervecum capita. Atqui divini nihil nullumve Θεῖον in illis latere, vel ex eo solo clarum fit, quod Eruditi etiam in scriptis eristicis adversarios suos iisdem traducere non dubitarunt. Sic Emericus Cruceus a Joh. Frid. Gronovio forte laceffit, hæc ex ejus nomine fabricatus est: *Ego unus, cor asini ferens, rudo*: quibus & hoc Distichon superaddidit:
*Lucius inversus hominis
sub Pelle Gronovi
Occultas asinum, quem
procul ire jubes?*
Evolvotia Gundlingiana,

ubi C. VI. lepidum Epistolum de Anagrammatum Admiratoribus & p. 255. edit. vet. singulare illud de Gronovio & Cruceo legitur. Possent hic afferri plura aculeata Anagrammata, quæ mores ejus quo de sermo est, non male exprimunt; quia vero & illa ipsa sæpius animi exacerbati & infesti, quam excellentis ingenii inventa fuerunt, nobis quidem ista tangere nefas esto. I. HALL.

Lipsiæ quidem in anagrammatibus multam olim operam posuit quidam M. Frenzelius, quæ cum funus duceretur Viri honoratioris, illud uno saltem anagrammate, si

vis illum quoque facillime trahi posse in rem nostram, nemo ibit inficias.

Nunc ubi ad doctrinam Logicam, & Metaphysicam delabimur, proh quantum ubique ineptiarum deprehendimus! Quis enim ferat tot vanas & in-
utiles digladiationes, de formalitati-
bus, hæcceitatibus, quidditatibus, in-
tentionibus, suppositionibus, exponi-
bilibus, reduplicativis, particularisa-
tionibus, suppositis, mediatis & im-

Conf.
Agr. de
Van. Sc.
Cap. 8.

G 3

me-

non pluribus, prosequi
fuevit. Sed referunt, tam
difficiles ipsi partus hos
exstitisse, ut, quoties in
anagrammate inveniando
laboraret, toties humi se
projecerit toto corpore,
atque ita se mirum in mo-
dum contorquens & nunc
huc nunc illuc volutans,
nunquam cessaverit, quin
aliquid elicuisset, invita-
licet sæpius Minerva.
VAND.

Ad doctrinam Logicam]
Meum hic facere pote-
ram versiculum, quem, te-
ste Naudæo in dialogo *le*
Mascurat p. 393. Cœlesti-
ni monachi Parisiis cœno-
bii sui foribus inscripsere:

*Liquo Coax ranis, Cra-
corbis, Vanaque Vanis;
Ad Logicam pergo, quæ
mortis non timet ergo.*

Autor ejus perhibetur
quidam Silo seu Serlo,
Professor Log. in Acade-
mia Parisiensi circa A. 1181,
qui a discipulo quodam
harum ineptiarum studio-
sissimo, ut convenerat in-
ter ipsos, post mortem
de pœnis infernalibus ad-
monitus, missis sophisti-
cationibus, & adscito ha-
bitu religioso, hoc ipso
versiculo ultimum vale,
dicebat auditoribus suis.
Conf. Ant. Wood *Athen.*
Oxon. in Fastis T. I. pag.
833. M.

mediatis, complexis & incomplexis, (jam spiritus me deficit) breviter, tot intolerandis subtilitatibus, cum quibus si Cleanthis aut Chrysippi argutiæ una cum Daphitæ, Euthydemæ, Dionysiodori circumventiunculis componantur, penitus crassæ rusticanæque futuræ sunt. Enimvero etsi jam pridem a nostris explosas novimus Scholasticorum quæstiunculas, tot bellissimis Sophisticatio-

Subtilitatibus] Adde passionabilitates, ampliationes, coessentialitates, futuritiones, potentionalitates, virtualitates, fœmineitates, bestieitates, equeitates, petreitates & similes, tum distinctiones inter *κατανοητικῶς* & restrictive &c. CHAR.

Scholasticorum quæstiunculas] Addamus nonnullas illustrationis ergo: Utrum logica sit scientia rationalis una & ab aliis distincta? utrum sit modus sciendi? utrum logica sit acquisita per logicam? quodnam sit principium individuationis? quomodo ens se habeat ad Deum & creaturas, ad

substantiam & accidens, an univoce, an æquivoce, an analogice? an Physicæ objectum sit ens mobile, an corpus mobile; si hoc, an qua mobile, an vero qua naturale? an materia prima sit pura puta potentia? utrum materia sit actus entitativus? quomodo privatio principiet corpora naturalia? utrum inter materiam & formam, quando uniuntur, detur duplex unio? an primæ qualitates sint formæ elementorum? num, si quis duobus collegiis intersit, dici de eo debeat: iste est *membrum* duorum collegiorum, an vero: iste est *membra* duorum collegiorum, & reliqua. CHAR.

cationibus involutas : *utrum* scilicet *Deus in firmamento sit in aliquo prædicamento ? num Magister nostrandus , an noster Magistrandus dici debeat ? Quodnam majus sit miraculum , an , si elephas æque exiguus fuerit ac pulex , an vero si pulex magnitudine sua æquaverit elephantem ? aut num chimæra in vacuo bombilans possit comedere secundas intentiones ?* adhuc tamen monstra illa verborum perterrefaciendis pueris inventa , *barbara* , scilicet , *celarent* , *darapti* , *ferison* & similia studiose colimus ac tuemur. Prorsus ut ad nostra quoque tempora accommodatum videatur epitaphium , quod barbaris sæculis quisquiliarum harum patrono positum accepimus :

*Hic jacet Magister noster ,
Qui disputavit bis aut ter ,
In barbara & celarent ,
Ita ut omnes admirarent ,
In fapesmo & frisesimorum ,
Orate pro animas eorum .*

Naudé
Hist. des
Fr. de R.
C. p. 92.

G 4

Me-

In Barbara & Celarent]
B. Sch. pulchro epigrammate primæ Figuræ modus complexus est. Scripserat non nemo novam

Logicam, atque in ea novitatis studio primum modum in prima Figura, quem *Barbara* vocant Logici, omiserat; accidit

Memini B. Parentem meum ita olim, his ineptiis occupatum fuisse, ut sæpe postea execratus fuerit tot horas atque dies futili labori consecratos, quos multo rectius insumpsisset illis studiis, quæ deinde, cum ad se rediisset, non sine aliqua laude tractavit. Et dignus est auribus vestris titulus, Auditores, thematis prope inextricabilis, quod admodum juvenis ad capeffendum inter Magistros Jenenses locum (nam jura ipsa Magisterii apud nos jam adeptus fuerat) publice in Academia Salana proposuit: *de Precisione inter creata realiter identificata, num objectiva sit, an verotantum*

vero, ut idem postea Gothæ Barbaram, virginem, imprægnaret, quam uxorem ducere jubebatur a Principe. Itaque his in eum versibus lusit:

Novam qui scripsit Logicam,

*Figuram negat unicam,
Gothanam nempe Barbaram.*

Quàm vellet, ut celarent nunc,

Quam concupivit dari tunc!

Hanc tu figuram ducito;

Dicit Princeps, aut ferio.

VAND.

Creata realiter identificata] Quis credat etiam hodie, & quidem in media Gallia, illa politioris literaturæ fede, deprehendi, qui rerum extra se omnium realitatem negent? Refertur enim in Memoriis Trevoltiensibus, Parisiis novæ sectæ autorem (cujus quidem nomen non

tantum formalis? Etenim audax facinus & temerarium visum est omnibus, quod Vir imberbis & aliunde in hanc altercationis sphæram delatus, rem usque adeo perplexam & absconditam in cathedram deducere & cum exercitatissimis vitilitigatoribus ac logodædalis in arenam descendere non dubitaret. Gloriabatur ante alios ex Adjunctorum, quos vocant, Facultatis Philosophicæ ordine aliquis, (quem, nescio num subtilitatibus istis, ad dementiam demum adactum constat) Vir utique acutissimus, quem non secus atque olim Raymundum Lullum, radium mundi & virum illuminatum vocabant discipuli, se Lipsiensem istum Juvenem mire depexum daturum & ducturum ad absurdum. Fit pugna: torquentur in nostrum tela acerrima, intermixtis haud

G 5 parce

additur) existere, qui ex Mallebranchii Metaphysicis plenum sapiens, eo processerit, ut statuatur, se solum re vera existere, ceteros homines & creaturas omnes suos esse conceptus, vel rectius, somnia. Atque is quidem nactus

est discipulos, *Egoistas* dictos, quorum singulos pariter de se ipsis credere tradunt, quod soli sint in mundo, cetera omnia tantum in ipsorum cogitationibus existant.

V A N D:

parce scommatibus, quæ probe norunt Athletæ isti, quantum faciant ad excitandos risus & cachinnos. Sed non minus ille fortiter cuncta excipiebat & juvenili paulatim ardore inflammatus hostem crudelissimum redigebat ad incitas, victoriamque omnium confessione luculentissimam deportabat. Pungebant hæc non parum Adversarium, quare, ut novum æmulum in invidiam adduceret apud studiosos juvenes, proximo statim post pugnam die ex valvis publicis indicabat, sibi propositum esse, docere juventutem, qua ratione non tantum Opponens & Respondens, verum & Præses maxime in congressibus disputatoriis prudenter ac modeste se gerere debeat. Quibus vix auditis, noster ex iisdem valvis annuntiabat scholas novas, in quibus, quo ordine, quave modestia non modo Præsidem & Respondentem, verum & præcipue Opponentem uti conveniat, demonstraturum se pollicebatur: id quod incredibili omnium concursu haud infeliciter præstitit. Sed justo longius me abduxit dulcissima Parentis mei memoria, cujus hic mentionem

me

me fecisse eo minus indecorum arbitror, quod ipse, quoties ista narraret, fateretur ingenue, se illo tempore, quo tenerum animum invaserant nugæ illæ, fuisse omnium quos Sol adspicit, stultissimum. *Nihil enim, ut Sarisberiensis loquitur, est infelicius, quam in eo, in quo minimum proficias, plurimum laborare.*

In Polycratico.

De disciplinis practicis nihil dicam; ecquis enim ineptias quæsierit inter
G 6 eos,

Plurimum laborare] Possent de illis aliqua addi, qui sive dicant, sive scribant, meros syllogismos loquuntur; quasi vero scitum argumentum non absque addita etiam *Majore* valide concludat. I. HALL.

Imo addi & impoterant; qui methodos singulares in tradendis disciplinis crepant. Nonnulli in rebus incertissimis Mathematicam secuti sunt methodum, quem nec satis videntur habuisse perspectam. Quo loco non possum prætermittere Trevonem Gaukes M.D. qui in Dissertatione *de Medicina ad certitudinem Mathematicam revolvenda* Amst. 1712. methodum

Mathematicam sequi constituit, e qua tamen nihil adhibuit, præter verba illa, *Definitio, Propositio, Postulatum, Scholium*, quæ discursibus suis addidit, & probationibus; quæ nihil habent cum Mathesi commune, citationes nonnullas inseruit. Atque ita tamen casus e praxi clinica demonstrare ausus est; e. g. probat Propositionem: *febris decem dies durabit*, ex eo, quia decem dierum spatium remota fuit causa febris; item illam: *Homo quidam triginta annorum febrem accepit*, ex eo, quia hominis triginta annos nati sanguis calidior sit, quam aliorum. Conf. *Acta Erud. Lips.* 1713. p. 33. 34. VAND.

eos, qui primi omnium animum hominis ad sapientiam & virtutem componunt? Quamvis nec hic quidem prorsus sterilis nobis futurus sit ager, si vel unam de affectibus doctrinam consideremus, cum alii in perspicendis aliorum affectibus lynceos oculos, alii in frenandis eradicandisque propriis vires Herculeas jactitent. Notæ

Vires Herculeas jactitent] Hi homines nobilissimum DEI donum neque recte cognoscunt, neque grati agnoscunt. Quemadmodum enim aqua stagnans vix à corruptione absque motu conservatur, sic humani corporis machina sine affectuum adjumento in statu suo subsistere haud potest. Abusus, etsi permagnus, rectum tamen usum, tot egregia præstantem, non tollit. Affectari in extirpandis affectibus Heroes aut seipso decipiunt, aut alios; crebro utrosque. Dantur homines ejus simplicitatis pariter & audaciæ, ut aliis persuadere conentur, se affectibus, voluntate, concupiscentia, imo cogita-

tionibus ipsis & sensibus, (quidni & ratione?) carere. Illis addenda videntur Ingenia sympathetica, quæ sese hominem ex odore, visu vel voce dijudicare posse, jactant, utrum sibi similis sit, & affectuum domitor? At, ô quam verum est nostrum illud: *Mundus vult decipi*. Eandem Epigraphen ii quoque merentur, qui conjecturas aliquot morales, vix levem probabilitatem inferentes, summa cum fiducia pro certissimis criteriis venditare audent, quibus instructus, abditos cujusque hominis affectus felici successu conjectare queas. Ecquod vero, sodes, necessarium vinculum est inter alicujus pronunciationem, stylum,

tæ sunt Stoicorum nugæ, qui sapientem credidere neminem, nisi qui perturbationum prorsus expers, hoc est, homo marmoreus aus stipes fuerit. Quos imitati sunt quodammodo Aloysius Luifinus, Lælius Peregrinus, alique

G 7

sexcen-

incessum, vultus colorem, inter capillos denique, pedes & manus cum ejusdem motibus internis? Hoc nihil obstante tam firmus est in sua arte Claramontius, ejusque dignissimi successores Cajus, Lucius & Sylvester, ut tibi certas conjectandi regulas præscribere nulli dubitent. I. HALL.

Stoicorum nugæ] Nonnulli veterum Philosophorum omnes affectus malos adeoque tollendos contendebant, ἀπάθειαν statuentes, ut Stoici, vide Lipsium *manud. ad phil. Stoic. lib. II. Diss. VII. p. 120. seqq.* quidam duriores Stoicorum voces tollere, eradicare, carere emolliendas esse censuerunt, ut in gratiam redeant cum reliquis philosophis, vid. Rappoltum *ad Horatium p. 1224.* Alii in alterum extremum prolabentes

ἐμπάθειαν affirmarunt, quæ Epicuræis vulgo tribuitur sententia, quamquam constet aliunde, quæ Epicuri mens de hac re fuerit. Temperandos esse affectus, reliqui existimabant Philosophi, Pythagoræi, Platonici, & Peripatetici, conf. Buddei *Inst. Theol. moral. I, 1, 6, 31. p. 303.* Atque hic quoque error recentiorum quorundam Philosophorum, illorum præcipue, qui Cartesium sequuntur, debet subnotari, qui versantur in ea opinione, quasi omnes affectus sint indifferentes. CHAR.

Lælius Peregrinus] Lælius Peregrinus, cujus liber de noscendis & emendandis animi affectionibus prodiit Romæ MDXCXVII, Vrsellis MDCCIII, Argentorati MDCCXIV cum libris *Ethicorum* Abrahami Sculteti & Lipsiæ

sexcenti, qui ad compescendas suffocandasque feras animi libidines durissimas leges proposuerunt. Et quis nescit nostris temporibus exstitisse plures, qui novam quandam artem exploratoriam commenti, intimos mentis humanæ recessus perreptarunt, & iræ, avaritiæ, cupiditatis nunc semiunciam, nunc assem deprehendisse sibi visi sunt.

Nec

MDCCXIV. cum Placcii *moralis studii succincta historia*, hanc affectuum doctrinam pro ratione illius temporis multum illustravit & ad vitæ usum accommodavit. Sed maxime abest a Scholasticorum nugis, nec leges ejus, quas tradidit, adeo semper sunt durissimæ. CHAR.

Artem exploratoriam] Hæc ars etiam dicitur *characteristica*, item *σημειωτική*. Continet *signatum*, id est, intellectum & voluntatem, cujus vires, propensiones, affectus non solum, sed infimos quoque illorum gradus se noscere quidam sibi videntur, imo ex stilo de internis animi propensionibus indicare contendunt; &

ipsa signa, quæ dividunt in causalia & non causalia, & hæc iterum in naturalia & moralia. Ad naturalia etiam pertinent physiognomica. En! ex naso, ejusque magnitudine, ex incessu, ex comâ, ex barba, quomodo sit longâ, modo crassior, modo suavior, ex manibus, ex oculis, ex colore cognoscunt interiores mentis propensiones; quæ? qualis? quanta? connexio? hac ratione ars *characteristica* nullius esset negotii. CHAR.

Itaque Physiognomiæ gnaros esse oportet, lineasque ac ductus oris diligenter annotare, qui homines intus & in cute nosse, eorumque adeo ingenio se attemperate rite ve-

Nec Politici deessent, qui cuncta ad Reipublicæ Platonicæ, quam nusquam nisi forte in Utopia invenerint, formam metientes, beatitudinem nobis, qualem vel Dii invideant, perfectissimam pollicentur. Sed properandum est ad alias disciplinas.

Succedant itaque Mathematicæ, quæ Gravina
Orat. I.
p. 126. mentes ordine certo a certis quoque ducunt

lint. Sed non sola morum doctrina ea arte indiget; ipsa historia & antiquitates ab illa lumen quoddam mutuuntur. Quam probe certe cum fide historica conspirent nummi, ex iconibus Principum in nummis repræsentatis, ipsisque adeo Physionomia regulis, non ineleganter docuit Sponius in Miscell. cur Antiqu. (*Recherches curieuses d'Antiquité*) Dissertatione XXIV. VAND.

Nec Politici] Fraudes Politicorum sunt multi generis, quo pertinet *Pacifici a Lapide homo politicus*, hoc est, consiliarius novus, officarius & aulicus, secundum hodiernam praxin, Cosmopol. li. 1665. 4. plag. 7. Auctor

pestilentissimos Pseudopoliticorum artes protulit, minime vero animi sui sensa. Vide Placcium in *Pseudon.* n. 1977. & Heumannum in *Schediasmat.* p. 95. Becanus lib. V. *manualis controversiarum*, egit de controversiis Politicorum, quas ita describit: *qui pluris faciunt politiam, quam fidem Christi.* Adjungi potest Stapletoni oratio: an Politici horum temporum sint in numero Christianorum habendi?

CHAR.

Mathematicæ] Ut usum Matheseos eximium, facile agnoscimus, ita non dissimulamus, inter eos qui in circulo occupantur, multos quoque circulatores deprehendi, qui sua

ducunt simplicibusque principiis, unde obscura diluuntur, dissolutaque com-

inventis paulo nimis jactant. Nihil enim hos magis pungit, quam si gloriam inventionis sibi ab aliis præreptam vident, at quanta gaudia, quum problema intra temporis, quod is, qui dedit, præfixerat, spatium solverint. Atque hinc omnes animi vires intendunt, ut nomen consequantur. Quæ ambitio movit haud dubie Georgium Joachimum Rheticum, ut de Martis motu assequendo desperans, malum genium invocaverit, qui eum capillitio arreptum capite ad imminens laquear affixisse ac deinde ad pavementum proturbans amarulenter irrissse fertur, additis verbis: *hic est motus Martis*; quamvis Keplerus in Epistola dedicatoria ad Comment. Martis, putet illum conturbato e perplexitate rei spiritu furibundum surrexisse caputque allisisse ad parietem. VAND.

Etenim Mathematici eo audentius reliquis Mortalium imponunt,

quo pauciores sunt profundioris Matheseos itagnari, ut probrosas Circulatorum myriotechnas aggredi, larvaque, sub qua securus latet impostor, detecta, Eruditorum sibilis eundem exponere audeant. Quotus quæso annus elabitur, in quo non repentinus aliquis Archimedes *Ευρηκα* canat, corvosque hiantes sive *Quadratura circuli* recens inventa, sive *latitudine Maris* exactissimo calculo emensa, sive expetito tot seculorum votis *Perpetuo Mobili* exstructo deludere præsumat. Imo vero, si quandoque genuinus albæ gallinæ filius insigne quid præstitit, mirum est, ut ex quovis statim angulo profiliat nobis *Rhombodidascalidifaciarius*, qui quasi stipendio conductus quosvis optimi hominis conatus arrodere, extenuare, & quantum quidem in se est, penitus evertere allaborat. Verum: *Crabrones ne temere!* THEM.

componuntur, & composita in suas dirimuntur partes : ut hac recta differendi consuetudine mens assuescat semper insistere ipsis rebus, atque ita omnis cogitatio, seriesque omnis argumentorum progrediatur a veris, & mens exuat sibi sensim quod e vulgari iudicio temere ac stulte conceperat, neque deinceps admittat, nisi quod ordine illo expensum fuerit & exploratum. Etsi vero tantum omnino utilitatis habeant illa studia, ut eleganter diduxit ornatissimus Gravina, insunt tamen & plurima, quæ *nec ignorantibus nocent, nec scientem juvant*. Longum foret, per singulas Matheseos partes ire, in quibus
me

Laetant
Ep. 45.
Lib. 6.

Longum foret per singulas Matheseos partes ire]
Neque tamen temperare nobis possumus, quin mentionem hic injiciamus Optici cujusdam jactabundi, Cornelii van Drebbel, qui in epistola ad Isebrandum a Rietwick ita loquitur : Ego, inquit, in camera manifeste sedeo solus, nemine mihi adsistente. Et primo vestitum meum, transformo in præsentia & adspectu illorum omnium,

qui in cubiculo sunt. Nunc induor totus nigro holoserico, & momenti spatio, imo tam confestim, quam aliquis cogitatione assequi possit, holoserico viridi ac rubro amictus sum, in colores omnes mundi me transmutans. Nec solum hoc, sed commuto meam vestem cum qualibet specie pannorum, qua ipsemet volo : nunc bombycina seu sericea colorum omnium, tum ex vilis texta omnium colorum :

25 192 e
1 1
67, 102 103 e
107 108 109 e
1 1
67, 102 103 e
107 108 109 e

me fateor mediocriter esse versatum;
Arithmeticos tantum & Astrologos
tangam. Atque illi quidem nihil tam
immensum putant ac nullo limite cir-
cumscriptum, cujus numerum inire
posse desperent; itaque & cœli stellas
&

nunc argento, nunc auro va-
riegatis vestibus utor: nunc
regis ornatu, & adamante
ac omni gemmarum specie
sum splendidus, at in mo-
mento postea mendici habi-
tum assumo, pannis obsitus
ac deformis: cum in illo
actu unicam duntaxat ve-
stem habeam, quam abs me
non depono. Præterea,
converto memet in arborem
naturalem, contra quam
aliter aliquis animadver-
tere queat, folia hinc inde
motantem quasi vento agi-
taretur. Nec solum in
formam arboris, sed in o-
mnia genera arborum,
prout mihi placuerit. Po-
stea formam mutuo cuius-
libet rei creata, quamcun-
que cupio, ut jam muter in
Leonem, jam in Equum,
jam in Ursu, in Vaccam,
in Ovem, in Vitulum, in
Porcum &c. Et præter hæc
apparere facio, quasi terra
aperiretur, & spiritus ex

ea provenirent; primum
in forma nubis, & postea
se vertentes in aliam spe-
ciem, quam illis impero, &
uti quæque mihi bona vi-
dentur, ut in personam Ale-
xandri M. vel alterius
Principis, aut Regis, pro
arbitratu meo. Quin &
hoc exhibeo, ut Gigantes
veteri ævo cogniti ex ter-
ra prodire videantur, vi-
ginti ac triginta pedum
longitudinem exæquant,
qui tam miris modis ac ea
perfectitudine corporis sui
membra librent ac move-
ant, quasi naturaliter vi-
ventes. Atque hæc omnia
in medium produco nova
inventionem, quam beneficio
Opticæ excogitavi, cujus vi-
res mirabiles ac pulcherri-
me præstari possunt, quas
longum hic memorare fo-
ret. V. Epist. a Colome-
sio Clementinis additas.
TRIVULT.

& calculos omnes ad littora maris, nescio an non & atomos ac ipsas exhalationum particulas, per analysin infinitorum exactissime computant, & ad sacra conversi ipsum flagellorum, quibus

Analysin infinitorum]

Non ignoravit forte Autor, quantum hic Leibnizius & Newtonus, magna lumina, præstiterint, sed Wyerum Gulielmum Muys videtur arguere, qui quantitates infinite, parvas, seu infinitesimas pro veris entibus habuit, eoque docuit, extensum magnitudinis finitæ non modo secundum unamquamque dimensionem in infinitum, sed in infinities infinitum, immo in infinities infinities infinitum & sic porro sine fine divisibile esse, eademque ratione augmentabilitatem extensum non modo in infinitum sed in infinities infinitum sine fine admittit. Quæ in re falli Virum eruditum, in *Actis Erud. Lipsiensibus* A. 1711. p. 394, 395. demonstratum est. Neque minus huc spectare videtur Guido Grandus, qui unus nunc inter Mathe-

maticos Italiæ triumphat, cum eandem lineam infinities positam & infinities subtractam relinquere sui medietatem, atque adeo nullitates infinitas aggregare quantitatem, statuit, quod quantum repugnet sanæ Geometriæ legibus, patet ex iisdem *Actis* A. 1715. p. 41. sq. Idem fervide satis defendit, dari spatia plusquam infinita, quæ Wallisius per precipitantiam statuerat, & ideo insultavit Varignio, qui errorem correxerat, approbante Ill. Leibnitio. Vid. *Acta Erud.* A. 1714. VAND.

Ad sacra conversi] Parum plerumque feliciter in re sacra versantur Mathematici. Et quamvis Mersennus, Leibnizius, Bernardus & pauci alii de religione Christiana immortaliter meriti sint, plures tamen, quum cogitationibus suis ea quæ

Naudé
l. c. p. 7.

id. p. 14.

p. 15.

bus laceratus est sanctissimus Salvator, numerum designant, & in corona spinea mille aculeos numerant, atque ipsius sacrosanctæ Trinitatis mysteria rimati, eam ex numeri ternarii ratione sollicitè explicant; tum & novam de Nihilo doctrinam longe, si Diis placeat, utilissimam construunt, & nunc cum Demonio *de quarta parte nihili* argute philosophantur, nunc cum Bouvellio *de plusquam nihilo* vasta volumina conscribunt. Præterea de Sole ac Luna

sunt a sensibus remotissima, assequi se posse intelligunt, divini Numinis omnipotentiam & attributa alia mirari desinunt, ut taceam, eos, qui Apocalypsin supposuere calculo suo, mera somnia dedisse & redactos aliquando fuisse ad insaniam.

VAND.

Johannes Craig, Mathematicus Scotus, *Theologia Christianæ Principia Mathematica* edidit Lond. 1699. 4. In eo libro de viribus & diminutione probabilitatis agit. Omne *testimonium humanum*, si-
ve ex inspiratione proveniat sive minus, probabile

dicat. Supponit, hanc probabilitatem hoc magis decrescere, quo magis proceditur ab eo tempore quo testes illi vixerunt. Itaque adhibito calculo Algebraico, reperisse se præten-
dit, quod Religio Christiana possit adhuc durare 1454. annos, iis absolutis eam cum ipsa probabilitate nullam futuram. Credit autem, paulo antequam terminum Christum venturum ad judicium, ut *eclipsin* illam præveniat, & quæ sunt alia otiosi ingenii deliramenta. Vid. Bælii *Epist.* 176. pag. 670. seqq.
CHAR.

Luna & stellis omnibus veluti de patrimonio suo liberrime transigunt.

Nam ex quo Hevelius Lunam accurate dimensus, perelegantes nobis dedit ta-

Sele-
nogr. p.
226.

bulas Geographicas Lunares, montes-
que & sylvas, lacus & flumina detexit;

id sibi reliquum putavit Ricciolus, ut
novum hunc Orbem in certas provin-

cias distribueret, & unam Copernico,
alteram Galilæo, tertiam Keplero as-

In Al-
mag.
204.

signavit, sibi ipsi vero tractum opti-
mum ac maxime conspicuum animo

nequaquam novercante vindicavit. Isti
nimirum sunt, qui non modo Pomum

Imperiale, Sceptrum Brandeburgicum,
Enses Saxonicos & insignia alia pro suo

in Principes affectu cœlo inferunt & a-
stris appendunt, verum & apotheoseos

jura sibi sumunt, ac nova consecrandi
ratione, quoscunque velint, sive vivos,

sive mortuos, inter sidera collocant,
cujus quidem assentationis luculentissi-

ma afferri possent exempla, nisi parcen-
dum esset nominibus. Præcipue vero

hoc

Vivos inter sidera collo-
cant.] G. K. stellæ nebu-
losæ, a se detectæ, impo-
nebat nomen *Ile*, Amici

sui, qui & ipse inter stel-
las magis, quam inter ho-
mines habitabat.

VAND.

hoc loco de iis dicendum esset, qui rerum mortalium omnium eventus ex astris portentosa ratione derivantes, ut lucellum captent, quod volunt, & quibus volunt, vitam, salutem, honores, opes, potentiam, victoriam, sanitatem, sobolem, amicos, conjugia, magistratus & similia prædicunt, & ab iis drachmam petunt, quibus regna pollicentur. Verum de præstigiatoribus istis, qui

Ratione derivantes,]
 Quam periculosum sit
 atra futuri nuntios con-
 sulere, suo nos Cardanus
 exemplo docere potest:
 qui, quod se annum ætatis
septuagesimum quintum
 non superaturum ex nata-
 litio Themate prædixisset,
 inedia perire, quam falle-
 re voluit. Longum fo-
 ret tot Astrologorum præ-
 stigias recensere, longius
 easdem refutare; sed gau-
 dent brevitate moderni,
 indeque nihil addo, præter
 ludicrum distichon, quo
 Latomus jocatus est apud
 Jovium in Joh. Manar-
 dum, Vladislai Regis Ung.
 Proto-Medicum, qui de-
 crepitus senex ex intem-
 perantis Veneris usu sibi

mortem acceleravit, quam-
 vis, nescio quis Circulator
 astrophus severe horta-
 tus esset bonum Virum,
 ut sedulo sibi a fovea ca-
 veret, lapsuque. hinc
 Poëta:

*In fovea qui te periturum
 dixit Aruspex,
 Non est mentitus, Con-
 jugis illa fuit.*

THEM.

De Præstigiatoribus istis]
 Utique Mathematicos
 imprimis technis uti con-
 venit, si Auditores velint
 allicere. Nimirum ex-
 spatiandum in campos,
 fossæ ducendæ, fortalitia
 excitanda, oppugnatio-
 nes instituendæ, tentan-
 di insultus, per lulum
 quidem omnia & jocum.

qui eo audaciæ processere, ut ipsius Christi horoscopum construerent, & virtutes ejus ac miracula ex eo repeterent, quod Saturnum habuerit in Geminis, mortemque ipsam humano generi

Hæc si neglexeris, raros iuvenes Auditores vel nullos; cuncti te hominem morosum exclamabant, qui in re nullius ponderis vel usus sollicitè nimis labores. Dicit hic posset de Erhardo Weigelio, qui Mechanicis inventis corvos hiantes deducebat, prudentiorum vero provocabat satyras. Ejus ligneos equos cursorios D. Becherus ridet in *der nârrischen VVeisheit*, inventa alia alii. Ridicula imprimis fuit ejus puerorum institutio, quos petrauro (*Schaukel, Knebel*) hinc inde agitados, & lanceis instructos, literas alphabeti e sacharo efformatas petere jubebat, simulque singulari adhibita admodulatione (nam literas alphabeti singulas ut & conjugationes & declinationes notis musicis adornaverat) quam petere vellent, literam into-

nare, quam si lancea sustulissent, comedebant, ut ita plane in succum & sanguinem converterent. Accidit autem sinistro fato, ut discipulus non immeritus, idemque unicus e familia nobili hæres, petrauro non satis obfirmato, e fenestra decideret ac misere vitam finiret. Idem Weigelius in Philosophia Mathematica multa obscura vocabula effinxit, ut maxime vulgaria tanquam singularia & sublimia proponere posset. Neque tamen Hugenum probo, qui in suo exemplari Actorum Eruditorum recensione libri hujus hæc verba adjecit: *Nobi & conveni hunc Virum; erat senex nugivendulus & Mathematicum imperitus.* VAND.

[Mortemque ipsam] Notum est Cardanum Christi genesis construxisse, quam cum defendendam

Libris
XII ad-
versus
Astro-
logos.
De Van.
sc. Cap.
31 seq.

neri tam salutarem Martis opus fuisse
fabularentur, malo vos, Auditores, e
Jo. Pico Mirandula, Henrico Cornelio
Agrippa, atque aliis quorum plena sunt
de his volumina, accuratius cogno-
scere.

Nec magis morabor Physicos, quo-
rum aliqui nihil omnino in rebus, quæ
sub Sole sunt, inaccessum, nihil imper-
vium putant, adeo ut non modo in his,
quæ ante oculos posita sunt, ad insa-
niam usque scrupulosi sint, verum &
tentare

suscepisset Jo. Bapt. Mo-
rinus in Astrologia Gal-
lica, eam vel hanc ob cau-
sam ipsi Christo inscri-
psit. M.

*Nihil impervium pu-
tant*] Quemadmodum
Mathematici mirum in
modum se torserunt ha-
ctenus, ut quadraturam
circuli, gradus longitudi-
nis & lineam hyperbolen
in speculo caustico inve-
nirent, frustra quidem ha-
ctenus, ita Physici operam
fere incredibilem in eo
posuere, ut virtutem mol-
liendi vitra, liquorem Al-
cahest, lumen æternum,
lapidem Philosophorum,

& Mobile perpetuum de-
tegerent. Motum per-
petuum artificialem ita
inventu difficilem imo
impossibilem judicant
Itali, ut qui eum quærere
tentet, *Matto perpetuo* ap-
pellent, ut testatur D. Be-
cher in *der nârrischen
VVeisheit* p. 160, qui &
refert p. 162. Hartman-
num quendam Lipsien-
sem, de inveniendò motu
perpetuo demum despe-
rantem, ipsum e triangu-
lo infausto motum per-
petuum in litera longa
Erasmi, ut loquitur, fa-
ctum esse. VAND.

tentare cabas uteri & terebrare latebras

assueti, in ipsum terræ centrum descendant, ignisque subterranei vires causticas explorent, imo & ipsum tentent primum mundi chaos, ac præterea in Luna homines, dæmonesque & gehennam quærant in Sole. Tum nemo est in his rebus paulo nasutior, qui non nova sibi fingat rerum naturalium principia, quibus tanquam firmissimo fundamento Systema Philosophiæ naturalis integrum superstruat, tam parum sæpe sibi constans, ut vix exstructum dementiam prodat Architecti, & ad levissimum venti sufflatum corruat. Nam Thales Milesius, primus sapiens ab oraculo judicatus, ex aqua omnia constare voluit: ejus auditor & in schola successor Anaximander rerum principia dixit infinita; illius autem discipulus Anaximenes infinitum aerem esse rerum principium adstruit. Hipparchus,

Agrip.
l. c. C.
50.

Querant in Sole] In-
fernales tenebras, quæ
nemini hætenus mortali-
um viventi patuere, in
Sole lucidissimo depre-

hendisse sibi nuper visus
est oculatissimus Angelus
Anonymus, de quo vide
Acta Erud. Anni 1715.
Mens. Mart. p. 107. sq. M.

chus, Heraclitus Ephesius, Archelaus Atheniensis ignem, Anaxagoras Clazomenus infinita principia tanquam particulas minutas & confusas, sed divina mente in ordinem postea redactas, Parmenides calidum & frigidum, tanquam ignem qui moveat, & terram quæ formet, Leucippus, Diodorus & Democritus plenum & vacuum, Diogenes Libertus aerem, divinæ tamen rationis compotem, Pythagoras numeros, Empedocles litem & amicitiam ac quatuor elementa, Epicurus atomos & inane, Plato ac Socrates Deum, ideas, materiam, Zeno Deum, materiam & elementa, Aristoteles materiam, formam & privationem, & Hebræorum Philosophi materiam, formam & spiritum, pro primis rerum principiis venditant. Nec major recentiorum consensus est, quos inter Lincolnienfis radios, Reuchlinus Cabalam, Campanella calorem, frigus & spatium, Verulamius instantias, Chymici denique sal, sulphur & mercurium substituunt; ut taceam centum alios quorum deliria si

repe-

Naudé
l. c. p.
100.

Deliria si repetam] Possent hæc inter referri etiam, quæ veteres Scholastici in physica sua dispu-

repetam, vereor ne & aures vestras obtundam, Auditores, & crabrones irriterem. Quid alias memorem Physicorum sententias, ut Sanctorii, qui transpirationis insensibilis quantitatem exactissime ponderabat; Fusilii, qui Jul. Cæs. Vaninum in medio rogo constitutum fumo potius suffocatum quam igne absumptum affirmabat, quoniam, ut loquitur in *Mastigophoro*, ignis multo magis frigidus est, quam calidus; Suisseti, qui tanta subtilitate res naturales explicavit, ut ipse Cardanus, subtilitatis autor, fateretur, *in ejus unico argumento, quod contra experimentum de ratione est, solvendo, totam posteritatem laborasse.* Quibus nescio an non accenseri possint Aristotelici, qui suas qualitates occultas tantopere jactitant,

Id. p. 16.

Lib. 16.
de Subtil.

H 2

Car-

tarunt de appetitu materiæ, de ipsius potentia-bilitate, subijcibilitate, transmutabilitate, componibilitate, resolubilitate, aptitudinabilitate, de prædicatis essentialibus causæ; de prædicato prioritatis debito causæ, de prædicato indistantiæ debito causis, de præexi-

stentia formarum in materia, de distinctione actionis creativæ a re creata, de compositione continui successivi. Legi possunt Jesuitæ *Thomæ Mlodzia-nowsky* prælectiones, in octo libros physicorum Aristotelis, Lesnæ anno MDC LXXI. fol. CHAR.

Cap. 8.
Lib. 3.
divin.
institut.

Cartesiani, qui bruta animantia sensu prorsus carere, & automati in modum agere somniant, ac nostro tempore Angli quidam, qui in rebus omnibus *vim* quandam *attrahtricem* deprehendisse sibi visi sunt. Et *quæ beatitudo erit mihi proposita*, ut cum Lactantio loquar, *si scivero, unde Nilus oriatur, vel quicquid Physici de cælo delirant?* Ceterum non esset forte ab hoc loco alienum de iis nonnihil commentari, qui ad exemplum

Automati in modum.]

Memini me inter literas Dn. d'Her elegans epistolum legisse, in quo satyrici ingenii mulier familiarem suam, Cartesianæ Philosophiæ addictam, lepidissime exagitat. Illa percepisse se scribit, eundem Cartesii asseclam factum esse, sicque nullum apud se dubium restare, quin ipse quoque animalia bruta pro meris machinis artificiosis habiturus sit, quæ sensu & perceptione destitutæ, velut alia automata per internam partium structuram moveant se & moveantur. Verum ne huius asserti experimentum

desit, rogare se, ut binas ejusmodi affabre factas machinas, canem e. c. matrem & foemellam per aliquod tempus committere velit, brevi numerum suum duplicaturas, atque tertiam quartamque & quintam sibimet ipsis simillimas machinas producturas. Ex quo (pergit illa) colligat, simplicesne machinæ credenda sint bruta, aut pro meris avtomatibus habenda? Ego quidem lubens concedam foeminæ argutissimæ, multum in hoc passu brutis animalibus cum hominibus convenire. I.
HALL.

plum Midæ, cuncta quæ contrectant, in aurum converti posse sperant, & bona dilapidant omnia pro lapide, nisi hæc constaret ab aliis jam pridem occupata & explosa.

Quamobrem ad Medicos, qua proxima via est, transeo, quibus hoc charlataneriæ vitium adeo familiare & veluti proprium est, ut difficulter admodum distinxeris Empiricos a probis &

H 3 doctis

In aurum converti] Alchymistarum artes nemo magis graphice descripsit autore libri rhythmi vernaculi, sub tit. *Froschmaeusler* editi, qui in dedicatione præmissa vocatur *Marcus Hüpfinsholz von Meusebach, der jungen Frösch Vorsinger und Calmeuser im alten Mätschenwigk*. Ceterum de iis forte hic etiam agi potuisset, qui de præsagiis, quæ ex Cometis, Eclipsibus &c. petuntur, de magis item, sagis, spectris & id generis aliis parum apte, quod Physica ignorarent, egerunt. C H A R.

Difficulter distinxeris Empiricos] Si exemplum Empirici seu Agyrtæ desideres, dabit id Gargilius

Mamurra, seu Petrus de Montmaur, Græcæ linguæ Parisiis quondam Professor, de quo lege Menagium in ejus Vita, qui ita inquit: *Mamurra, qui Aristotelem pharmaca vendidisse acceperat, nec erat nescius, ut quisque inter Agyrtas loquendo pollet, Medicinæ licet imperitum, maximi illico fieri, cum circulatoriam quandam volubilitatem haberet, Avenione περιόδευτικὴν cæpit profiteri: ubi pharmacium quoddam, quod panchymagogum vocabat, venditando, quæstus fecit uberrimos:*

Πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς αἰδοίη προΐκυσεν.

Vide *Hist. de Montmaur par Sallengre T. I. p. 52. seq.* V A N D.

Cic. Lib.
I de Nat.
Deor.

doctis Medicis. Etenim non ignoramus, optimos quosque e filiis Æsculapii ingenue fateri, admodum instabilem, fallacem & lubricam esse hanc artem, cum & morborum causæ sint incertissimæ, & expeditissima remedia non raro spem Medici fallant. Adeo ut idem de Medicis dici possit, quod de Haruspibus Cato quondam pronuntiavit, scilicet *mirari se, quod non rideret haruspex, haruspicem cum vidisset.* Nulla certe iis formula solennior præter illam :

Si vis sanari de morbo nescio quali,

*Accipias herbam, sed quam vel nescio
qualem,*

*Ponas nescio quo, sanabere nescio
quando.*

Nam cum omnia profundissime nesciant, suas tamen pillulas, syrupes, guttulas, & nescio quæ alia arcana, ceu panaceas, cunctis propinant tanta impudentia, ut vel mortuos in vitam se revocaturos polliceantur. Interim pro immensa, qua valent, potestate impune occidunt, felices utique dicendi, quod prosperos ipsorum successus Sol
ad-

adspiciat & illustret, adversos autem
terra contegat. Exemplum luculentum
præbet Andreas Baccius, Medicus Flo-

C. Ens
Epid. p.
342.

H 4

rentinus,

Terra contegat.] De his
vere Mantuanus Eccl. VI.
His, etsi tenebras palpant,
est facta potestas
Excruciandi egros, homi-
nesque impune necandi.
Namque

*Nuper erat Medicus, nunc
est Vespillo Diaulus,
Cæpit, quod potuit Cli-
nicus esse modo.*

sive, ut alii :

*Quod Vespillo facit, fe-
cerat & Medicus.*

Satis id intellexit Petrar-
cha, non vulgaris Medi-
cæ gentis adversarius,
quando ad verba, *Ars lon-
ga, vita brevis*, quibus A-
phorismos suos auspica-
tur Hippocrates, ita com-
mentatus est : Hi vero,
(Medici) vitam dum bre-
vem dixerunt, brevissimam
effecerunt. Neque dis-
sentit Menagius T. I. Me-
nagian. p. 294. sic dis-
serens : *Senèque disoit au-
trefois de la multitude des
Livres. Distrahit animum
librorum multitudo, o-
nerat discentem turba,*

non instruit ; *La quantité
en est plus onereuse qu' uti-
le. Il est bien plus vrai de
dire de la quantité des Mé-
decins, onerat ægrotum,
turba, non solatur : idem-
que pag. antecédenti se
ipsum ceu exemplum alle-
gat his plane verbis : Je de-
vrois être immortel, car les
Charlatans & les Méde-
cins n'ont pu venir à bout
de me faire mourir. J'ai
eu jusqu'à treize Méde-
cins de la Faculté tout à la
fois. Ils m'avoient con-
damné à ne point étudier
& à ne jamais écrire, di-
sant que ce seroit le mo-
yen de me faire mourir plu-
tôt. Depuis que je n'ai
plus eu besoin d'eux, j'ai
plus étudié & plus fait im-
primer qu' auparavant.
Caute igitur Princeps æ-
grotus ad Medicastrum
summam artis suæ periti-
am jactantem : non ego
alium recipio Medicum,
nisi qui triginta homines
occiderit ; cui Medicus :
*Parum abest, nunc enim**

rentinus, artis suæ probe gnarus sed cerebrosus, qui ad foeminæ cujusdam curam vocatus, explorato arteriæ pulsu, qui vehementis febris indicium faciebat, inter alia tandem de ætate rogavit: cumque illa sexaginta tres annos se natam diceret, rejecto ægræ brachio, quam diu, inquit, tu in hoc mundo superesse cupis? & irato similis protinus discessit. Porro cum non ignorent isti,

jamjam omnino XXIX. contumulari feci. Ad quod iterum Princeps: Tu igitur mihi quidem idoneus non es, cum timendum sit, ne ego numerum completurus trigesimus fiam.
THEM.

Irato similis &c.] Mihi artis suæ non multo peritior fuisse videtur quam alter ille, qui cum ægro de certa pecuniæ summa pro pellenda febris tertiana pactus erat. Verum cum illi hæc brevi post in semitertianam degeneraret, parentes decumbentis Medicastrum ulterius ferre noluerunt. Ille igitur indignabundus, solvite saltem, inquit, dimidiam promissæ merce-

dis partem, cum & ipse febrem jam partitus semitertianam ex tertiana fecerim. Existimabat scilicet Idiota tertianam febrem graviores esse & magis malignam, quam ipsam semitertianam. I. HALL.

Protinus discessit.] Multo tamen Baccius hic felicior, immo & prudentior Andr. Vesalio celeberrimo cetera Medico fuit, qui Nobilem quendam Hispanum obiisse credens, cadaver ejusdem concedentibus necessariis cultro anatomico disseccuit; sed postquam pectus aperuisset, cor palpitare, & hominem vivere cum horrore deprehendit. Sed ægre

isti, quanta sit vis imaginationis, nunc cum Kenelmo Digby pulverem sympatheticum extollunt, nunc cum Leonar-^{Naudé l.c.p.14.}do Turneissero simplicia sub certis cœli constellationibus colligunt, nunc cum Joanne Floyero nova adhibent horolo-^{Aq. Er. 1711 p.4.}gia, ad quæ pulsum motum examinant, & cum circulatoribus aliis lotium in consilium advocant, & ex colore, tactu, pene dixerim, etiam ex gustu de morbi constitutione sententiam ferunt. Narrabo vobis rem ridiculam, Auditores, quam a Viro fide digno ac gravi relatam memini. Jactabat Empiricus quidam, se ex solo urinæ adspectu non solum de morbis omnibus, sed & de illorum causis, quæcunque demum illæ fuerint, sive natura, sive fors tulisset, certissime cognoscere; interea vero ita instruxerat servulos suos, ut callide homines ad se accedentes explorarent & de his, quæ comperta haberent, clam ad se referrent. Accedit

H 5 mu-

ob id civile pariter & sacrum Inquisitionis judicium evasit eoq; peregrinationem religiosam in terram sanctam instituit.

Adeat, qui plura vult, Paravicinum in Singulari rem fusius Huberti Langueti verbis exponentem; Cent. II. p. 214. THEM.

mulier paupercula cum lotio mariti, quo vix viso, Vir tuus, inquit, per scallas domus infausto casu decidit. Tum illa admirabunda, istudne, ait, exurina intelligis? Imo vero, inquit Empiricus, & nisi me omnia fallunt, per quindecim scalæ gradus delapsus est. At cum illa, utique viginti se numerasse referret, hic indignatus quærit: num omnem secum urinam attulisset, atque illa negante, quod vasculum materiam omnem non caperet; itaque, ait, effudisti cum urina quinque gradus illos, qui mihi ad numerum deerant. Ecquis vero artes omnes edisserat ac tech-

nas

Ecquis artes omnes edisserat] Cl. Autor largius de Charlataneria medicorum potuisset differere, nisi id a proposita brevitate fuisset alienum. Plures dantur Pseudo-Medici, quam veri artis hujus statores; plures mendaces, quam doctores; plures professores falsitatum, quam veritatum. *Rodericus Castellanus* Hispanus, Episcopus Zamorensis, Referend. Papæ Pauli II. in *Speculo vite human.* fate-

tur, vidisse se plures, heri aromatarios, hodie medicos: heri barbarum raso- res, hodie morborum gravium censores: heri herbas ceteraque materia- lia in apothecis commi- scentes, hodie in princi- pum aulis morbos diju- dicantes. Huc pertinent versus illi:

*Singuli se Medicos doctos,
Idiota, Sacerdos,
Judeus, Monachus, bi-
sorio, rator, anus.*

nas' ad fallendam plebem excogitatas, quibus illi vulgo utuntur, quorum commune symbolum est: *Mundus vult decipi, ergo decipiatur?*

Ascendimus ad JCtos, quos *invictis-
simos juris in orbe Monarchas* superiori-
bus seculis dictos deprehendimus; &
quotusquisque est hodie inter Docto-
res vel infimi subsellii, qui non *ex utro-
que Jure Caesar* appellari gestiat? Enim-

Ad
Erud.

A. 1702.
p. 84.

H 6

vero

*Miles, Mercator, Cerdo,
nutrix & arator, &c.*

Levinus Lemnius in simil.

Bibl. cap. 41. ait, novisse

se quendam plumbei in-

genii sacrificum, qui cine-

res buxi deustæ atque se-

cundum ritum ecclesiæ

romanæ dominica die

palmarum consecratæ,

aquæ lustrali immersos,

adhibito ridiculo quo-

dam & inani exorcismo,

ad dispellendas, ut adstan-

tibus persuaserit, febres

& vermes expellendos,

cnidam adolescentulo

ebibendas propinarit. Ve-

rum paullo post febrim

quidem depulsam, ast

adolescentem morte sopi-

tum fuisse, adeo ut auctor

fuerit suis civibus, ne quis

simile quiddam iterum

tentaret, quum buxæ

frondes sint exitiales &

propter gravem ac viro-

sum earum odorem, sapo-

rem amarulentum, corpo-

ri humano noxiæ atque

perniciosa. Romanis fe-

minæ medicæ erant, *Grut-*

terus Inscript. p. 635. 636.

immo servi Romæ medi-

cinam professi sunt, quam-

vis *Sponius miscell. erud.*

antiq. p. 144. indigne fe-

rat, Robortellum ejusque

sequaces adferere, Romæ

tantum servos medicinam

exercuisse. Athenienses

lege caverunt, *ne quis ser-*

vus aut femina medici-

nam disceret, ut Hyginus

refert *fab. CC LXXIV.*

CHAR.

Cic. Or.
proMur.

vero dignitas in tam tenui scientia quæ potest esse? (utor verbis potentissimi Romanorum Oratoris, non meis) res enim sunt parvæ, prope in singulis literis atque interpunctionibus verborum occupatæ. Deinde etiamsi quid apud majores nostros fuit in isto studio admirationis; id enuntiatis vestris mysteriis totum est contemptum & abjectum. Itaque irati aliqui, quod sunt veriti, ne dierum ratione pervulgata & cognita, sine sua opera lege posset agi, notas quasdam composuerunt, ut omnibus in rebus ipsi interessent. Has vero notas atque formulas, quas ubi edidicerint nostri homines tum jura omnia se devorasse arbitrantur, idem Tullius inanissimas prudentiæ, fraudis autem & stultitiæ plenissimas, nuncupat, totamque eam scientiam ex rebus fictis & commentitiis constare pronuntiat, ac postremo scite admodum in hæc verba prorumpit: Itaque, si mihi, homini vehementer occupato, stomachum moveritis, triduo me Jurisconsultum esse profitebor. Quæ cuncta mentior nisi nostris temporibus sint admodum accommodata. Equidem sunt alii, qui paulo magis supra vulgus fa-

sapientes sollicitius exercent crisin, & Græca continuo crepant, & cum hariolationes suas a Codice Pandectarum Florentino, cana senectute venerabili, non prorsus abludere intellexerint, tum vero Diis se simillimos arbitrantur. At verendum est sane, ne hi ipsi sæpius, dum in emendandis legibus omne ponunt studium, sanas leges corrumpant, corruptas lacerent penitus & pervertant. Sed magis tamen illi etiam videntur ridiculi, qui, quum pro rostris dicendum est ac legibus agendum, ne leguleji videantur, veterum Philosophorum aut Poetarum sententias cre-

H 7

bro

Veterum Philosophorum sententias] Quod e Balsacio hic refertur exemplum, optime quadrat ad ea, quæ Menagius de Mamurra (*Montmaur*) supra inter Medicos memorato, qui postea ad Themidos sacra accessit, memorat. Dignus est locus quem integrum huc transcribamus. Solebant illis temporibus, inquit Menagius, *Parisienses Advocati* quoties locum aliquem ex antiquorum scriptis pro-

tulissent, qui belle in adversarium conveniret, Horatii verba subjungere:

*Mutato nomine de te
Fabula narratur.*

At Pragmaticus noster, haud contentus ea rei quæ de agebatur, similitudine, nomina ipsa Litigantium, in libris Antiquorum investigabat. Hujus rei exemplum unum aut alterum temperare mihi non possum, quin hic adscribam. Forte fuit quædam litigatrix nomine Titie: monui:

Epist.
 sel. Lat.
 p. 272.
 ff.

bro in medium adducunt ; qualem se
 audivisse Balsacius alicubi testatur di-
 fertissimum, ut creditus est, fori prin-
 cipem

Mamurra ejus Advocatum, de illa agere L. Titia 36. D. de Legat. 1. Fuit & alia nomine Nexra, clara in foro litibus femina : docuit & Patronum Adversarii, de ea accipiendos esse versus nonnullos Tibulli in Nexram. Ita factum est, ut a plerisque Caussidicorum, quibus hoc annominationum genus mire arridebat, multum coleretur : & quoties una cenitarent ; nam Et certare solent simul & cenare Patroni, nunquam non vocaretur : vixq; ullus fuit, qui non secum male agi putaret, si in Mamurrae amicitia locum aliquem non obtineret : adeo isti μαμαργισμοί (sic enim vocabantur) omnibus placebant. Sed eos tandem fugavit e foro hujus figura crudelis eventus. Meaudrum quendam, dubiae hominem nobilitatis, immunem capitis tributo, ob plurima sua in patriam merita, cum Judices Pedanei pronuntiassent ; ad su-

premam Veltigalium Curiam Vicani provocarunt. Ut titerarum n & u & similitudo inter se maxima est, & facillima alterius in alteram mutatio, forte in titulo sacculi litigatorii, nec non in plerisque litis instrumentis, Meander scriptum fuerat, non Meauder. Vicanorum Advocatas, quæ sit re vera Adversarium vocari existimabat, illum de Popularibus quidem bene meritum fatetur : at liberum idcirco a tributo negat esse oportere, idque cepit accepto a Mamurra Meandri fluvii exemplo confirmare : qui cum in Decurum numerum quondam voluisset referri, licet universæ Lydiæ valde commodus esset, quam non modo opimo limo fecundaret, sed etiam ita amaret, ut ab ea discederet quasi invitæ, quod sinuosis suis recursibus testatur satis superque ; tamen propter maximam pecuniam, quæ in hanc Apotheosin erat impenden-

cipem ita differentem : *Docebit vos, o Procuratores, officium vestrum Homerus Iliados K, & Eustathius Scholiastes Homeri in illos versus* ; quos memoriter ad decem vel duodecim recitabat, nulla numerorum & accentuum habita ratione. Aliis nec Justinianus, nec Trebonianus satis placet, homines quippe, si illis credas, ineptissimi & vix obelo digni, qui si Jus naturæ, tantopere hoc seculo decantatum, a nostris hominibus addidicissent, longe aliud ac emendatius Juris corpus nobis dedissent. Itaque nihil admittunt a Legislatore sapienter constitutum & tot judicum calculis firmatum, quod non ad naturæ, quam sibi fingunt, legem dijudicent, Conf. Agr. l. c. C. 9^a quam si quisque rationem sequi pro libidine velit, ecquid tandem æquum aut

da, prohibitus est a Regionis incolis. Dum hæc magna contentione Rusticorum Advocatus loquitur, dicentem interpellabit, qui in hac homonymia litis summam versari existimabat, ineptus quidam Meandri Procurator, monuitque Judices, clientem suum non Meandrum, sed Meau-

drum vocari: quod terque quaterque magna voce clamabit: unde tam magnus repente risus exortus est, ut perorare vix licuerit Advocato. Atque ex eo tempore nemo amplius ausus est παραγγέλλειν. Vid. Hist. de Montmaur par Sallengre T. I. p. 56. seq. VAND.

Enc.
Mor. p.
96.

aut justum futurum existimatis, Auditores? Alii, cum materia aliqua juris deducenda est, & sive consilium sive sententiam rogantur, omnes omnium Jctorum libros evolvendos sibi putant, totaque citatorum, quæ vocant, plaustra colligunt, quibus suas dissertationiunculas, responsa, decreta non tam ornant, quam onerant. Id quod suo etiam sæculo vidit Erasmus, qui, inter eruditos, ait, Jurisconsulti sibi vel primum vindicant locum, neque quisquam alius æque sibi placet, dum Sisyphi saxum assidue volvunt, ac sexcentas leges eodem spiritu contexunt, nihil refert quam ad rem pertinentes, dumque glossematis glossemata, opiniones opinionibus cumulantes efficiunt, ut stultum illud omnium difficillimum videatur. Quicquid enim laborio-

rio-

Justum futurum.] Modo non nimius sit Juris Romani amor, qui nos leges patrias, mores Germaniæ, ipsumve jus Naturæ negligere faciat, nullis etiam si convenientissimis argumentis eo perducendos, ut vel latum unguem

a SS. Romanorum jure secedamus. Talis fuit egregius ille Disputator, qui verbis initialibus *In Nomine Domini nostri Jesu Christi* studiose subjunxit allegatum necessarium: *juxta Proem. Institutionum.* I. HALL.

riosum, illud protinus & præclarum existimant. Jam de illis dicendum erat, qui Causidicinam seu Rabulisticam exercent, artem mentiendi ab Aristotele dictam; isti cum necessitati similes, hoc est, sine legibus sint, literarum

Causidicinam] Ita vocat Scioppius, qui ante alios in *Consultat. de Scholar. & studior. ratione*, de artibus Jure-consultorum meretur conferri p. 40 sq. M.

Sine legibus sint] De his dici possunt notaverlus:

*In Institutis comparo
vos brutis,*

In Digestis nihil potestis,

In Codice scitis modice,

*In Novellis ceciores estis
catellis*

*In den Reichs-Abscheid
Seyd ihr kommen nicht
weit,*

*Et tamen creamini do-
ctores.*

O tempora, o mores!

Alii ineptas protulerunt & interpretati sunt quaestiones e. g. an is, cujus gladio caput abscissum, si revivisceret, eodem iterum sit afficiendus poena-

rum genere? *Finckelth. praefat. ad observ. practic. n. 12*; vel, num Lazarus redivivus uxorem suam repetere queat? cui proprium sit ovum, quod a variis gallinis in eodem nido positum? *Hering. de fidejuss. c. 10. n. 102. Zwingerus de barbarie super. seculor. oratione p. 121. dicit: Ludovicus XII. Galliarum Rex Christianissimus sapius dicere solitus fuit, leges Juris-consultorum similes esse corio sutorum. Ut enim hi corium, si brevius aut densius sit, quam conveniebat, dentium morsibus fricent, stringant, atque distendant: sic & Juris-consultos suas leges distrahere, stringere, contorquere et artibus mirabilibus tornare, donec proposito iniquo reddant accommodas. CHA R.*

rarum tendiculas & aucupia verborum vibrantesq; sententiolas sectantur, quibus causas bellissime circumducunt, donec emunxerint penitus suos clientes; aut si id fieri non possit, propter illorum opulentiam, litem ex lite trahunt, a seris demum nepotibus finiendam aut potius deferendam. Longæ sunt lites, longæ ambages & cetera de genere hoc, adeo sunt multa, loquacem delassare valent Fabium.

Denique dum ad Theologos accedo, præcipua mihi circumspeditione opus esse video, ne, dum Pseudo-Theologos in theatrum produco, eorum tangam sacrum caput, quos profundissima animi religione cum piis omnibus prosequor: quare, etsi nostros nequaquam fatear omni vitio carere, ab iis tamen potissimum dicendi materiam petere constitui, quorum par fuerat non minus perversos mores quam doctrinam destituisse. Hic itaque illi primum mihi memorandi sunt, qui cum sint flagitiosissimi, pietatis tamen larvam induunt, eoque continuo ad aram Lavernæ Deæ adgeniculantes exclamant:

Pulcra

Pulcra Laverna,

Horat.
Epist.

Da mihi fallere, da justum sanctumque

videri,

Noctem peccatis & fraudibus objice nu-

bem.

Hinc tot, ut cum Agrippa loquamur, De Van.
Sc. C.
20.

Stoicæ sumiæ, tot insolentissima posci-

nummia, tot palliata mendicabula, tot

cucullata monstra, barbigeri, funige-

ri, restiferi, saccogeruli, loripedes,

lignipedes, nudipedes, atrati, nigri-

tæ, grifones, albichlamydes, versico-

lores, multipelles, linoſtolii, retiarii,

palliati, chlamydati, pullati, paluda-

ti, præcincti, brachati, ac id genus

aliorum turba histrionum, qui cum de

rebus humanis nullam fidem habeant

reliquam, (ob monstrosæ vestis habi-

tum creduntur illis divina,) hodieque

sacrum religionis nomen sibi solis usur-

pant, ac se Christi sodales Apostolo-

rumque contubernales jactant: quo-

rum vita sæpe scelestissima est, avari-

tia, libidine, gula, ambitione, teme-

ritate, petulantia & omni scelere re-

ferta, sed religionis prætextu semper

inulta. S. Vitalis lupanaria frequen-

tissime ingrediebatur, scilicet ut mere-

Matha-
næus
p. 129.

tricu-

Id. p. 81. trículas ad bonam mentem adduceret; at hoc multo audacior Robertus de Arbrissellis cum sacris virginibus, si quæ pulcriores illi visæ essent, secure decumbens, quicquid erat titillationum ac prurientium libidinum, velut arietes ad expugnandam castitatem admovebat, nimirum ut de tot tentationibus eo gloriosius triumpharent. Deinde de illis dici poterat, qui cum e sacro suggestu verba faciunt liberrime, nec quenquam timent, qui illis palam refragari ausit, non tam illud curant, quemadmodum officii sui rationes impleant, quam ut auram popularem captent, eoque in hos, a quibus se haud satis profunda latria coli existimant, satyram perpetuo exercent, & quoscunque volunt, ita depingunt, ut manibus palpari queant; quod dum faciunt,

tum

Verba faciunt liberrime] Charlataneriam Concionatorum sui temporis reprehendit sæpius Erasmus in scriptis suis, in primis in Ecclesiaste S. libr. 4. de ratione concionandi, nec non in Colloquiis. Quod si quis complures eloquentiæ illius circumforaneæ

flores colligere velit, adeat libros Anglica lingua conscriptos: Scotch Presbyterian Eloquence or the foolishness of their teaching discovered &c. it. The Grounds and Occasions of the contempt of the Clergy and religion enquired into. TRIVULT.

tum demum expergiscuntur, eriguntur, inhiant omnes. Aniles porro fabel-
las, quas a nugacissimis mulierculis ac-
cepere, tanta fiducia narrant, ut cen-
tum ad minimum rei gestæ testes jura-
tos habere dixeris, quæ nihilominus, si
accuratius introspiciantur, mera depre-
henduntur mendacia ac deliramenta.
Imprimis vero ut plebeculam territent,
in

Fabellas] Quidni et-
iam aliqui, dici poterat
de ineptis illis Theologo-
rum imprimis Pontificio-
rum disputationibus? e.
g. quomodo Deus diligat
contraria & quomodo
possibilia nunquam exi-
stentia? quomodo Deus
possit plura scire quam
scit? utrum Deus possit
aliqua facere, quæ nec
fecit nec faciet? utrum
conveniens fuiteductio
carnis Christi de viro &
muliere? utrum corpus
virginis Mariæ fuerit ex-
positum influentiis stella-
rum? utrum convenien-
tius fuerit, Angelum ap-
parere Mariæ in specie
humana, an vero serpen-
tina aut columbina? an
in salutatione Angelus

genu flexerit? cur Adam
extra paradysum creatus,
Eva in paradiso, angelus
in cælo empyreo? utrum
in statu innocentiae æqua-
lis semper numerus fuisset
virorum & mulierum?
utrum Christus sit tantus
in una parva hostia, sicut
in una magna? &c. CHAR.

Ut plebeculam territent]
Convenientissimæ quere-
læ! unus sæpe Cometa
tot malorum prodromus
esse perhibetur, ut mirum
non sit simpliciore ple-
bem, ultro in superstitionem
pronam, magis ma-
gisque in eadem confirma-
ri. Nihilominus tam per-
tinax est horum Virorum
mala præfagiendi pruri-
tus, ut cum Sempronio,
urbis non incelebris Pa-

in portentis fingendis frequentissimi sunt, nunc piscinas clamantes in sanguinem mutatas, nunc puteos sponte sua

com-

stori, aliqui objicerent, nullum malorum, quæ cometam nunciare prædixerat, subsequutum fuisse; ille publice & pro concione protestaretur his verbis: *Quod si nunc eventus nondum respondet, nemo tamen novit, quid intra proximos quinquaginta annos futurum sit.* Stolidiores adhuc sunt illi, qui ventum concitatiores, eclipsesve solares, Titii more, ceu tristiorum casuum nuncios allegant. Demus enim, post phænomena ejusmodi pure naturalia, dura quandoque tempora incidisse, eadem tamen illorum signorum, quæ libri Pufendorfiani de O. H. & C. culpa est, quod studiosus quidam atra bile laborans vitam spontaneo suspendio finierit: quamvis & hoc ipsam Clerus quidam hel-leboro indigens, constanter asseruerit. I. HALL.

Scilicet non semper magis magni Clerici sunt magis magni Sapientes. Fa-

teor tamen, tantam sacri ordinis reverentiam penes me esse, ut paucorum aliquot vitia, & si quidem cadunt in viros Theologos, gesticulatorias artes honesto silentio obtere, quam talia revelando, reliquorum odium incurrere malim. Unum saltem Naudæi de Cometarum Interpretibus locum non addidisse pigeret, quem, (nisi ille festinanter quærentis oculis se subduxit) Bælius in egregiis suis Meditationibus aut in partes vocare oblitus est, aut nescivit. Verba Naudæi sic jacent p. 422. cit. sæpius Dial. Comme (explosa erant pagina antecedenti reliqua futuri mali omina, Inundationes &c.) *des Cometes, de quibus etsi dicat Poeta, nunquam visum impune Cometen, tamen Puteanus, Grisaldus, Guinifius & Paschalius ont tous prouvé par une infinité de raisons & d'expérience, Cometas indicium esse felicitatis futu-*

commotos, nunc ejulatus nocturnos, quæ certissima bellorum, incendiive aut pestis prælagia interpretantur: quibus tamen rebus, si eventu destituantur, valde vereor, ne Atheismum facilius quam morum emendationem provehant, & fidem apud prudentiores penitus amittant. Jam si exempla poscitis, non est, ut ea copiosius edifferam, quæ de Nicolao Riccardio, Francisco Panicarola, Thoma Rhedonensi, vulgo Conette dicto, Joanne Capistrano,

re, non ut Vulgus putat calamitatis: Mais pour moy j'estime plus veritable, que toutes ces choses là à nous ne font ny bien ny mal, & qu'elles nous sont tout à fait indifferentes, au moins pour ce qui est des Cometes, car pour les inondations, le mal qu'elles nous font n'est que trop sensible; aussi est ce à mon advis, ce qui a donné lieu à nostre proverbe: de grand Seigneur, grande Riviere & grand chemin, suis si tu peux d'estre voisin. Q. MARC.

Penitus amittant.] Religio obstat, quo minus colophonem addere ju-

beam Diaconum Wurmsfeldensem, qui postquam terribilissima quæque auditoribus suis retulisset de Vitulo recens nato Anthropocephalo, illa demum subjunxit: Et quod si denique falsus etiam fuerit de monstroso hoc vitulo rumor: Vos nihilominus o Mei! persuasissimi estote, hunc & similes casus certa signa esse appropinquantis judicii supremi. (Solte ja dergleichen Kalb nicht geboren seyn, so glaubet doch sicher, meine VVerthen, es sind dieses alles Zeichen vor dem lieben jungsten Tage.)

THEM.

no, & clamorosis hominibus aliis, narrant Scriptores fide digni; domesticum afferam longe luculentissimum. Venerat Lipsiam superiori seculo callidissimus impostor, homo Italus, qui Comitem de Pompejis mentiebatur, & se religionis causa huc delatum simulans, diligenter adibat Ministros ecclesiæ, ne pecuniæ quidem in loco parcens, quod, quanta illorum ad commovendos opulentiorum animos excutiendosque loculos vis esset, probe intelligeret. Eo delectabatur ante alios gravissimus quidam diœceseos nostræ

Anti-

Clamorosis hominibus aliis] De Ricardio & Panicarola vide Erythræum *Pinac. C. 22. § 46*: de Thoma Conette, qui sæpe habuit Auditores 20000, tantoque in honore habitus est, ut quocunque iter faceret, magistratus & populus ex urbibus illi velut Principi obviam procederet, vide Bayle *Dict. T. I. p. 891. ed. 1*, & de Capistrano refert Manlius *Comment. Lusat. MS. L. V. C. 78*. quod artem gesticulandi tam probe percullu-

erit, ut ex auditoribus, quos habebat innumeros, illi etiam, qui longissime abessent, ita ut nec verbum percipere possent, largissimas nihilominus lacrymas profuderint. Ceterum in percensendis Pseudo-Theologorum ineptiis otium nobis fecit Erasmus in Encomio Moriae, qui cum ipse fuerit Theologus incomparabilis, non passus tamen est illis ob characterem indelebilem stultitiæ immunitatem concedi. M.

Antistes, eundemque, ceu e Magni Pompeji lumbis iusta posteriorum serie procreatum, pro ea, qua pollebat, facundia auditoribus suis enixe commendabat. Enimvero cum paulo post audiret, clarissimum Historicum, C. F. F. in familiari sermone asseverasse, quod e certissimis historiarum monumentis constet, jam tum ante mille quingentos fere annos penitus defecisse stirpem Pompeji Magni; tum vero Antistes, denuo se prorumpens in suggestum, Pompejum suum vehementius extollere & tantum non diris devovere omnes, qui de prosapia illius dubitarent, adlegatis in rem suam verbis Salvatoris: *Joh. III. v. 12.*
Si terrena dixi vobis, & non creditis, quomodo, si dixero vobis cœlestia, credetis? Sed manum de tabula. **Quin**

Manum de tabula.]
 Cum de circumforanea maxime Eruditorum jactantia agere constituerit Autor, non erat abs re inter Pseudo-Theologos, quos vocat, memorare Quirinum Kuhlmannum, qui in libro Lugduni Batavorum 1674. vernacula lingua edito, cujus titulus:

Neubegeisterter Böhme &c.
 plusquam 10000000000. quæstiones, quas vocat, Theosophicas h. e. uti cap. XXI. p. 374. rem explicat, infinitas quæstionum myriadas, omnibus Theologis atque Eruditis solvendas proposuisse sibi visus est. TRIVULT.

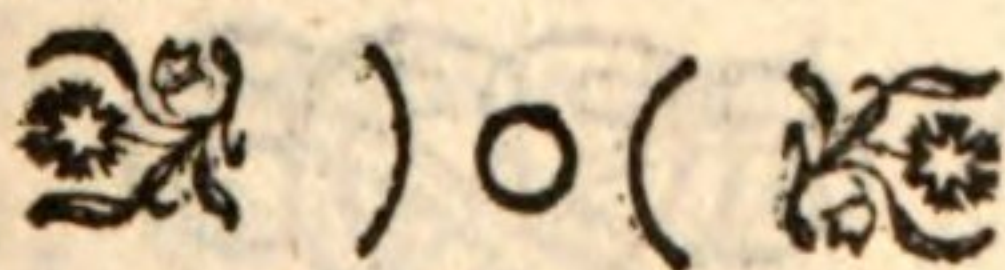
Quin ad id potius me converto, cu-
 jus gratia hanc cathedram conscendi.
 Nunc enim vos mihi compellendi
 estis, doctissimi Domini Candidati, qui
 vestrum in bonis literis studium & in-
 dustriam Excellentissimis Dominis Exa-
 minatoribus abunde probastis, eoque
 digni estis habiti, quibus suprema in
 Philosophia laurea a Spectatissimo Fa-
 cultatis nostræ Decano in hac solenni
 panegyri conferatur. Quare pro ea,
 quæ a Serenissimo Principe ac Domino,
 Domino MAURITIO WILHELMO,
 Duce Saxoniae, Juliae, Cliviae, Mon-
 tium, Angriae & Westphaliae, Postula-
 to Administratore Episcopatus Martis-
 burgensis, Landgravio Thuringiae,
 Marchione Misniae, ut & superioris &
 inferioris Lusatiae, Comite Principali
 dignitate Hennebergico, Comite de
 Marca & Ravensberg, Domino in Ra-
 venstein, Academiae nostræ Cancellario
 Perpetuo, Domino meo Clemen-
 tissimo, mihi clementissime demanda-
 ta est, potestate, ego D. J. B. M. - - &
 ad hunc actum constitutus Procancel-
 larius, Vos Philosophiae ac Bonarum
 Artium Baccalaureos, Te - -

Vos

* * *

Vos inquam numero XXX Philosophiæ ac Bonarum Artium Licentiatos facio accreo, factosque renuntio, tribuens vobis jura omnia quæ huic ordini conveniunt, idque in nomine Patris & Filii & Spiritus S. Amen.

Tandem ad Te convertor, Vir Spectatissime, Excellentissime atque Amplissime, Domine Ulrice Juni, Mathematicum in hac Academia Professor Publ. celeberrime, ut & Mathematicæ Regiæ, Collegii Maj. Princ. Collegiate, & li. t. Fac. Philos. Decane, Domine Collega, Compater ac Fautor multis nominibus colende, tibi que porro potestatem facio his a me modo renuntiatis Dominis Licentiatis supremos in Philosophia honores publice & solenni ritu conferendi; Deus faxit, feliciter!

EPIPHONEMA LECTORIS FEBRICITANTIS AD CHARLATANERIAM MENCKENII.

*O*be, jam satis est, obe, libelle,
 Tandem desine Charlataneriis,
 Doctis quisquiliis ineptisque
 Tantorum mihi cranium virorum
 Ægro rumpere nugivendulorum:
 Cessent Demonsius, Politianus,
 Segerus, reliqui cum Buccaferro,
 Nil te jam retinet, rudens aselle,
 Cum sessore furente Glareano,
 Formet Menckenius Licentiatos:
 Nugis quippe satis febriculosus
 Repletum est mihi languido cerebrum:
 Cum sanus fuero, magis placebis.
 Obe, nunc satis est, obe libelle:

METROBRAVIUS.

SEBA-

SEBASTIANI STADELII
 AD
 IANVM PHILOMVSVM
 EPISTOLA
 DE
 CIRCVMFORANEA LITERATORVM
 VANITATE.

NON festivas solum, quod soles, *Philomuse*, superioribus diebus ad me misisti literas, & ingenii tui & tranquillissimi animi indices, sed etiam libellum non ita pridem editum, quo (ita me Musæ ament!) nihil esse potest festivius. Quo magis doleo, quam voluptatem ex ejus lectione capere potuissem, quo minus solida ea esset, imperiosis Tuis Te precibus impediisse, a me exigentem, ut epistola non nimis brevi tria rescribam, *primum* quid existimem de illo libro, vel potius de illo Satyrarum pari, quas nuper vulgavit MENCKENIUS, *Vir Tuae laudis*, (uti scribis,) *non indigus, sed sua luce radians*, in *Charlataneriam*, quam vocat, *eruditorum*: deinde an non barbara ista appellatio alio possit permutari vocabulo, scilicet pure Latino: *denique* si plura *Char-*
 I 3 *lata-*

latanismi exempla forte mihi suppetant, ut opiparum eorum ferculum Tibi apponam.

Poteram, Vir optime, molestum hunc & invidiosum laborem recusare, ne vel *Menckonii*, si de ejus Satyris liber, quod sentio, dixero; vel Charlatanorum illorum, quorum ulcera tractanda sunt manu immitiori, iras provocem & aculeos. Cum enim *Menckenius* vix par sit Charlatanorum, quos irritavit, insidiis, quid me futurum putas, si utrique impetum in me faciant, conjunctisque signis tam imbecilem homuncionem adoriantur. Notum illud: *Veritas odium parit*. Et alterum ejusdem Comici: *Omnia assentari is questus nunc est multo uberrimus*. Quid ergo? Rescribam, ut Tibi: tacebo, ut mihi gratificer. Rescribo scilicet Tibi, taceo aliis. Scis, quid velim? Tibi soli hæc dicta funto, ut & amicitiae legibus satisfaciam, nec alios temere offendam.

Ut igitur primo loco meam exponam de *Menckenianis* Orationibus sententiam, scias, eas hætenus vel maxime mihi probari, quod Auctor celeberrimus

Terent.
Eunuch.
II. 2. 22.

berrimus vitiosos literatorum mores docto fale consperfit. Quippe hoc pacto non solum impeditur, quo minus vitia literatorum ipsis literis aliquid infamiae affricent: sed etiam ipsi literarum cultores sive exuere sua sive non imitari aliorum vitia pœnæ Satyricis dandæ metu coguntur, atque ita suus literis honos, sua literatis existimatio servatur illibata. Præterea fatendum est mihi, non adversante Genio effusas esse illas Satyras, sed naturali lepore, profluenti sermone, docto delectu, castis facetiis lectorum animos vi quadam dulci & grata ad se rapere.

Tria tamen sunt, quæ peccasse videri possit *Menckenius*. Nam *primum* injurius quodam modo est in literatorum ordinem, cum ne obiter quidem Charlatanismi a cæteris ordinibus exerciti meminit, adeoque nostrum ordinem in suspicionem adducit, quasi in eo solo ridiculum illud genus hominum inveniatur. Scilicet vel tribus verbis indicare debebat, turpem illam artem, *Charlataneriam* quam vocat, non coli a solis eruditis, sed Charlatanorum

Lib II. de Jure
Nat. & Gent.
cap. IV.
§. 3. ex-
tremo,
p. 256.

plena esse omnia: se vero jam Charlatanos duntaxat eruditos mordaci fodiendos stylo suscepisse. Perspecte observavit *Pufendorfius*, *Pedantismum mentis, non literarum aut sectæ alicujus vitium esse, sed omnis generis, conditionis & ordinis homines perambulare.* Idem verissime de Charlatanismo dici posse, haud dubie non nescivit, sed tamen non monuit *Menckenius*. Qui enim ignoraret, quod jamdudum præter singulorum dierum experientiam docuit *Petronius*, totum orbem exercere *histrioniam*, id est, Menckeniano vocabulo, *Charlataneriam*. Quod si verbulo indicasset, illiterati non possent abuti ejus optimis alioqui Satyris in contumeliam literarum, sed secum recordati, idem vitium propriis nasci in hortis, moderatiores se præberent in eo, quod ex *Cadmæa* hac pugna capiunt, gaudio.

Alterum, quod in Menckenianis desidero Satyris, illud est, quod, neglecto *Ciceronis* præcepto, nulla apparet Charlatanismi definitio, quæ naturam ejus plane describat, ac Charlatanismum a ceteris literatorum vitiis sejungat. Ita enim

enim factum est, ut, maxime in posteriori oratione, permulta non tam Charlatanismi, quam Pædantismi, exempla afferantur. Ergo, inquires, Tu utrumque fini & distingue. Accipe igitur imaginem utriusque vitii, quam concepianimo. *Pædantismus est ambitio ex ejusmodi eruditione nata, quæ versatur in rebus non maximi momenti.* Hæc ambitio, quia inopiam judicii prodit, non potest non gignere facta ineptissima & quæ largam præbeant ridendi materiam: verbi gratia, cum illud Criticorum par de quæstione, *utrum emtum an emptum* scribi fas esset, non verbis, sed telis, digladiaretur: cum Poeta ille, *Menckenio* laudatus sci- p. 133. licet, ne Cæsari quidem assurgere dignaretur: cum Grammaticus ille Suetonius secum natas, secum morituras quiritabatur literas: cum Nero Imp. citharam, histrioniam & poësin doctissimus, morti propinquus identidem exclamaret: *Qualis artifex pereo!* *Pædantismus* igitur arguit simplicitatem mentis: *Charlatanismus* in impostores cadit, qui more circulatorum id agunt, ut decipiendis hominibus

Suetonius in Vita Neronius cap. 49.

I 5 quæ-

quæstum faciant. *Pædantæ* igitur se ipsos prius, quam alios, decipiunt, vana nescio cuius sapientiæ opinione turgidi: *Charlatani* contra non tam sibi, quam aliis, imponunt, animumque habent quæstum inde faciendi. Ambitio quidem certe a Pædantismo separari non potest, Charlatanismus potest: quippe non omnis ambitio lucrum & applausum spectat, ut vel ex allatis Pædantisimi exemplis facile intelligitur. Ita *Segerus* ille miserabilis fuit Pædanta, Charlatanus non fuit. *Charlatanus* igitur *literatus* (en definitionem!) est homo vix mediocriter eruditus, qui immoderata scientiæ suæ jactantia, histrionicis interdum facetiis mixta, hominum applausum captat, eo consilio, ut aliorum stultitia fruatur ad famam opesque suas augendas. Talem illum ex futuro Medicum sive Charlatanum describit *Phadrus*: tales videmus circulatores in nundinis: tales ergo oportet esse, quos Charlatanorum literatorum appellatione insignire jure velis.

Tertium superest, quod in Menckeni-
anis Satyris reprehendere ausim. Sci-
licet

Vid.
Men-
ckenius
P. 19.

Lib. 1.
Fab. 14.

licet cum ostentatio faciat Charlatanismum, interdumque scurriles accedant facetiæ, cave, quasvis facetias a bono doctore abesse oportere putes, nec omnem scientiæ ostentationem ab ejus persona alienam judica. Hoc igitur est, quod præteriit *Menckenius*. Quid? ostentationem sui honestam a vitiosa, itemque εὐπραπείαν sive laudabilem sermonis jucunditatem ab histrionibus scurrilibusque facetiis non discernendo, ipsam eruditorum prudentiam invidiæ & obtreptioni exposuisse videtur. Nimirum non quivis jocus histrionem facit, sed sapientissimus quisque hoc interdum condimento utitur veritatis cibum præbens auditoribus.

Duplex, inquam, Doctoris dos est, quod aurem capit, & quod errorem corrigit mortaliū. Duplex, inquam cum Cicerone, omnino est jocandi genus: unum illiberale, petulans, flagitiosum, obscœnum: alterum elegans, urbanum, ingenuum, facetum: quo genere etiam philosophorum Socraticorum libri referti sunt. Deinde nec omnis ostentatio est bono viro indigna, sed est omnino ars quædam, virtutes suas aliorum inge-

Phædrus
lib. 1.

proleg.
v. 3.

Item lib.
II. pro-

leg. v. 30
& 6.

Lib. I.
de offic.
cap. 29.

rendi oculis salva modestiæ lege, eo-
 que tantummodo fine, aliorum ut
 commodis eo magis consulere possis.
 Ignoti nulla cupido, nulla æstimatio.
 Quare prodeundum sane in publicum
 est, mercesque exponendæ, nullos ali-
 as inventuræ sive amatores, sive emto-
 res. *Non parva est prudentiæ preroga-
 tiva, (agnosce perspicacissimi illius Ve-
 rulamii verba,) si quis arte quadam
 & decore specimen sui apud alios exhibere
 possit, virtutes suas, merita, atque for-
 tunam etiam (quod sine arrogantia aut
 fastidio fieri possit,) commode ostentan-
 do : contra, vitia, defectus & dedecora
 artificiose occultando.* Plura in hanc rem
 ibidem edifferit, quæ suo loco, si libet,
 leges.

Habes, *Philomuse*, meam de *Mencke-
 nii* libro sententiam, vel potius leves
 in tam pulchro corpore nævos. Nihil
 enim addo, ne calamus crimineris
 censorium, aut πολυθρύλλητον illud oc-
 cinas : Πᾶσιν μωμεῖσθαι. Sequitur, ut
 appellationem plane Latinam nec ipsis
 priscis illis Romanis inficiandam cir-
 cumspiciam, quæ, quod *Menckenius*
Charlataneriam vocavit, declaret. Ac
 fane

Libro
 VIII. de
 Augm.
 Scient.
 cap. 2.
 p. 433.

sane dubito, an uno verbo vis barbari illius nominis satis exprimi possit. Venit mihi in mentem *Thrasonismi*, item *Scioppiani* * *Solipsismi*. Sed neutrum satisfacit, nec omnes *Charlatanerie* recessus pandit. Nec tamen tam inops est ** Latium, ut *Charlatanismum* in civitatem cogatur recipere. Poterat *Menckenius*, quod & in præfatione fateatur, librum suum inscribere *de circulatoriis* *** *literatorum artibus*: poterat, quod mihi placuit, *de circumforanea literatorum vanitate*: poterat *de areta-*

I 7

logis

* Scioppius adscito *L. Com. Europæi* nomine contra Jesuitas scripsit *Monarchiam Solipsorum*.

** Quod ad Græcam linguam attinet, ea Charlatanos Philosophos vocat σοφιστάς. Σοφιστής, inquit *Aristoteles* Lib. de Elenchis sophisticis cap. 1. §. 8, est χρηματιστής ἀπὸ φαινομένης σοφίας, ἀλλ' ἔκ' ἑσθης, id est, qui falsam illam philosophiam in quæstum suum convertit.

*** Hæc appellatio jam *Lipsio* arrisit & *Bælio*, quorum ille in *Seneca* Epist. 88. ita legit: *Appion* sub *C. Cæsare* tota circumlatus (pro circumlatus) est *Græcia*; eumque *Appionem agyrtam* fuisse & *circulatorem*, scilicet *literatorum*, scribit; Hic *Lipsio* subscribens eundem *Appionem* (*Diction. v. Appion. not. D.*) vocat *un Charlatan* et *un Saltinbanque*.

*logis * literatis* : poterat denique *de seplasiariis literatorum artibus*.

Postremum restat, idemque molestissimum, ut, si qua alia hujus furfuris exempla in promptu habeam, Tibi liberaliter ac toto, quod ajunt, horreo admetiar. Neque vero, *Phitomuse*, ad fastidium usque Te obruam, sed *Menckenium* imitatus potiora seligam, hoc Te Catone contentum fore confidens. Repetas autem & ob oculos tibi ponas velim, ne a janua aberremus, allatam modo definitionem *Charlatani literati*. Scilicet is est *homo vix mediocriter eruditus, qui immoderata scientiæ suæ jactantia, histrionalibus interdum facetiis mixta, hominum applausum captat, eo consilio, ut aliorum stultitia fruatur ad famam opesque suas augendas*.

Ut de histrionalibus facetiis prius dicam, eæ claro honestoque viro indignæ sunt, ideoque pauciores ex literatorum ordine producere potero honoris sui tam prodigos, ut scurrilibus nugis

* Recordor, hanc appellationem jam *Morbosio* in mentem venisse, qui Lib. 1. Pol. lit. c. 9.

S. 12. *Aretalogorum & Thrasonum literariorum* meminit.

gis applausum & opes quærerent. Nam ipsi quoque Medici Charlatani gravitate sua indignum judicant, risum captare stultiloquio, sed sannionem sibi adjungunt, qui ridiculis gestibus ac fabulis populum delectet. Interim nec tales literati moriones desunt. Cui enim ignotus est *Taubmannus*, cui *Abrahamus a S. Clara*? In celebri quadam Academia sacerdotio Bavarus quidam fungebatur, qui in sacris concionibus tam lepidus erat ac festivus, sæpe ut in cachinnos solveretur auditorium. In eadem alius, & Philosophi personam sustinens & Theologi, tantos in scholis risus ciere quotidie solebat, ut jurares, ipsum Titi Imp. illud suum fecisse: *nulum debere tristem ab ipso discedere*. Adeo enim ipse in risum effusus erat, suisque auditoribus & exemplum & materiam ridendi præibat, ut quovis morione eum facetiorem esse facile assentireris. Verum, ut dixi, pauci literati a se impetrare possunt, ut rideri gaudeant sermones suos. Ceterum haud pauci in admirationem sui rapere student alios, ac *digito* gaudent *monstrari* & dicier: *HIC EST*. Charlatanismi hujus

hujus sequentes potissimum sive artes
sive genera deprehendi.

Aliis pulchrum visum est, suas ipso-
rum laudes ebuccinare more Aftyda-
mantis. Hoc faciebat ille paucis igno-
tus, qui tres esse sua ætate eruditorum
principes dictitabat, quorum duos no-
minans, tertium se proferre nolle ad-
debat, scilicet ut auditoribus proclive
esset adjungere magistrum. Ipse novi
quendam Philosophiæ Professore,
magnæ famæ hominem, novitios ad se
a Depositore adductos hac adhortatio-
ne dimittere solitum: *Frequentate, qua-
so, meas scholas: quippe princeps ego Phi-
losophorum sum in hoc Lyceo, nec meliorem
ducem nanciscemini alium.* Atque is
quidem imitari malebat notum illum
in Saxonica circulatorem, qui cum
prodit in scenam & populo fit spectacu-
lo, hoc statim proœmio fascinat cir-
cumfusam turbam: *Ego sum celeberr-
mus ille Sideropogon; quam Socratem,
qui rogatus a quodam, quis optimus
esset Philosophiæ magister, eum in alius
Scholam prosequebatur.* In Poetis
maxime notatur illa sua laudandi im-
pudentia: inter quos eminere Mal-
berbi-

berbium notat *Belius*. Talis olim fuit *Appion* ille, qui *Polybistor* appellatus est. Hunc enim in predicandis suis doctrinis maximum venditorem fuisse, testis est *Aulus Gellius*. Idem auctor alium producit jactatorem; qui se unum & unicum lectorem esse enarrantoremque *Sallustii* dicebat, neque primam tantum cutem ac sententiarum speciem, sed sanguinem quoque ipsum ac medullam verborum ejus eruere atque introspicere penitus predicabat. Annon *Caspar Barthius* in præfatione *Adversariis* suis præfixa *Appionis* vestigia presserit, aliis permitto arbitrandum.

Diction.
v. Mal-
herbe
not. C.

Noct.
Att. Lib.
v. c. 14.

Lib. XVI
cap. 4.

Ad eos, qui, quam magnifice de semet ipsi sentiant, manifestum facere non erubescunt, eos quoque refero suo merito, qui nomen infantibus inditum mutant longe augustiore. *Vaninus* ille *Julii Caesaris* nomen stolidissimo fastu adscivit: *Philippus Bombastus* latet sub splendido tegmine *Aureoli Theophrasti Paracelsi*.

Ad eandem caveam pertinent, qui nominibus suis omnes suos titulos, quorum plerique inanes soni esse solent, longa serie subjiciunt. Quid est enim hoc

hoc aliud, quam Charlatanorum illud: *Sechter, meine Herren!* Talibus non sufficit, quod scriptæ a clientibus epistolæ illam titulorum pompam præferunt: sed ipsi *omnes * triumphos suos, omnia ornamenta bonorum, monumenta gloria, laudis insignia*, repræsentant oculis legentium quavis occasione, immemores Tulliani ** illius: *Insignia virtutis multi sine virtute affecuti sunt.* Horum hominum propterea me miseret, quod *Sycophantam* illum Plautinum imitantur, qui nomen suum rogatus ita respondebat; *Si ante lucem ire occipias a meo primo nomine, concubium sit noctis, priusquam ad postremum perveneris: opus face est & viatico ad meum nomen.* Sarsinati is ideo *solide sycophanta* visus est, mihi illi *solide Charlatani* videntur.

Tri-
nummo
IV.
43.

v. 47.

Vos quoque in hanc Charlatanorum tribum adscriberem, nisi vestra timerem graphia, Clarissimi Domini Magistri atque Doctores, qui soluta impuden-
ter

* Agnosce verba Ciceronis Orat. III. in Catil. cap. XI.

** Lib. III. Epist. 13.

Idem Cicero Lib. X. Ep. 6. *Dignitatis insignia* discernit ab *honorum vocabulis.*

ter pecunia licentiam emitis vos appellandi Magistros Philosophiæ, (vah quam nomen hoc magnificum est!) Doctores * Theologiæ vel Jurisprudentiæ vel artis Medicæ. Ecquis non misereatur virginis, se ipsam formosam appellantis, suæque formæ testimonium magna pecunia redimentis? Quid, quæso, vos facitis aliud? Facite vero, ut, quemadmodum puellæ pulchritudo, sic eruditio vestra incurrat in oculos, ac de semet ipsa irrefragabile edat testimonium. Præsta, inquam, Te virum, præsta Te Doctorem, præsta Te Magistrum. Quid opus est verbis, quid titulis, ubi rerum adesse debent testimonia? Pythagoras ne *sapientem* quidem se ab aliis appellari patiebatur. Vos vobis non videmini solum, sed vocari gestitis, non *sapientes*, sed *sapientiæ magistri*. Valde ridebatur Roterodamensis ille Medicus, sacerdotis simul mune-

* Erasmus Chârlatanicum hunc morem averfatus, nunquam nomini suo præscripsit sacrosanctum illud D, cum tamen creatus esset in Academia Taurinensi Theologiæ

Doctor. Hodie multi idem spectare videri possint, cum *Magistri* titulum abdicant, nisi constaret, eos non splendore, sed vilitate hujus tituli adductos id facere.

Jesaiæ
LXIII, 1.
Teste
August.
Pfeiffe-
ro in
Theol.
Medic.

munere fungens, cum hæc vatis anti-
qui verba ædibus inscripsisset suis: *Ich*
bins, der Gerechtigkeit lehret, und ein
Meister zu helffen. Annon vestrum
quisque, quoties cum elogio nomen
suum emittit in publicum, hoc ipsum
dicit: *Ich bins?* Sed indicta sunt, quæ
dixi. Nolo namque propria vineta cæ-
dere, nec optare, ut proscriptio hujus
Charlatanismi iis Academiis fraudi sit,
quæ more majorum sumunt pécuniam
& mittunt *Doctores Magistrosque* in pa-
triam: maxime cum satis gravibus ra-
tionibus Academiae permoveantur ad
illam titulorum erogationem conti-
nuandam.

Ceterum libet hac occasione de titu-
lorum magnificentia, qua quidam li-
terati, pariter in hunc Charlatanorum
ordinem referendi, gaudent, addere
non nulla. Inter hos haud dubie im-
modestiores sunt, qui semet ipsi magnis
exornant titulis: sed nec illi intra mo-
destiæ limites consistunt, qui titulos
justo majores ab aliis sibi tributos non
recusant. Utriusque generis exem-
pla, quæ occurrunt, afferam. *Vani-*
nus princeps loco poni meretur, cujus
Char-

Charlatanismum vix quisquam supera-
vit. Suis enim in *Dialogis* modo acu-
tissimum Doctorem, modo ingeniosissimum
Philosophum, modo Philosophorum Prin-
cipem se appellat. Nec sane (quæ Parke-
ri verba sunt,) tenui isto Sophista (*Va-* Disp. I.
de Dec
9. 26.
pag. 77.
nino) quævis hominum ætas virum pepe-
rit, qui, tanta de se opinione & scien-
tiæ ostentatione, minus intellexerit.
Nec modica vanitas proditur isto Epi-
taphio, quod etiamnum in quodam
urbis Patavinæ templo visitur: *Paulo*
de Castro, Avo, & Angelo, Patri, Comiti
Palat. Ultr. Jur. Doctoribus & in orbe
Monarchis, Nicolaus de Castro, Ultr. Jur.
Doctor, Canonicus Paduanus, Apost. Cubi-
cul. & Comes Palat. fieri fecit M CCCC.
LXXXVIII. Quam inscriptionem
cum nescio quis Lipsiensi luce dignam
judicasset, recte hanc ἐπίγραφον subje-
cit: *O quantam voluptatis titillationem* in Actis
Erud.
A. 1702.
pag. 84.
sensisse credamus Nicolaum, dum Monar-
chas qualescunque inter suos progenitores
numerare potuit! Recordor opportune
ejusdem valoris titulum, quem Stephe-
no Riccio in epistolis ad eum datis tri-
buebat Thomas Naogeorgus. Appella-
bat enim eum Imperatorem Scholæ Sal-
felden-

Hist. Eccl. Or-
 lamund. p. 403. *feldensis, Læbero* teste. Sic quis nescit,
 quam vulgati usus hodie in Italia sit ti-
 tulus *Viri illustrissimi*, cum olim *Illustris*
 titulo contenti fuerint potentissimi
 Francorum reges? Adi sis *Michaelis*
Piccarti Observationes historicas & poli-
ticas, in quibus singulare deprehendes
 Caput, quo ambitionem quorundam
 circa titulos false exagitat, inter alia his
 utens verbis: *Principes olim optimos &*
clarissimos dicere multum erat: At quis
hodie contentus illis sit ludimagister? Pari
 acrimonia titulorum pompam insecta-
 tur *Buchnerus*, Germanos addens præ
 ceteris gentibus hoc morbi genere la-
 borare. *Solent*, inquit, *Belgæ & Galli*
ridere Germanos, cum legunt talia, nosque
hebetioris cujusdam nec satis politi ingenii
damnare. Quam exosa *Jo. Michaeli Bru-*
to fuerit hæc titulorum arrogantia, vel
Balius Te docere potest. Eadem *Fran-*
cisco Hotomanno mens fuit, qui cum a
Scipione Gentile rogaretur, unde *Excellen-*
tia ipsius advenerit: *Quam tu*, inquit,
Excellentiam mihi nominas? Dic potius:
Tua miseria, tua calamitas, tuum naufra-
gium. Hoc ipse *Gentilis* refert in epi-
 stola quadam, quæ inter epistolas ad *Jo.*

Hotom-

Hotemannum & ab eo scriptas est centesima trigesima quinta. Non adeo his assentationibus adversus est clarissimus vir, *Thomas Crenius*, qui, cum aliquot abhinc annis eum convenirem, non unas mihi prælegebat literas ad se datas, in quibus *Excellentiæ* titulus ipsi tribuebatur. Experiebar & ipse ejus patientiam, an *Excellentiæ* titulum æquis auribus excipere ac ferre posset. Ferebat vero fortiter &, ut credo, in sinu sibi applaudebat. Unam adjungo historiolum, cujus ipse pariter testis sum. *αὐτήκοος*. Græcus quidam Abbas paucis abhinc annis in quandam delatus Academiam accedebat ad Professore Theologiæ in ordine suo ultimum, mixtisque variis sermonibus cum discessurus erat, rogabat, quonam in ista Academia fungeretur munere. *Εγώ εἰμι*, inquiebat ille ipsissimis hisce verbis, *ὁ ἀρχιδιδάσκαλος τῆς Θεολογίας*.

Charlatanissimum quoque redolet, imo foetet, mos eorum, qui tabulas amicorum encomiasticas in fronte librorum suorum suspendunt, istoque præjudicio admirationem lectoris excitare student. Enim vero vino vendibili

dibili non opus esse suspensa hederā, tritum sermone comprobatumque ab omnibus proverbium est. Ridicule vero prorsus faciunt, qui emendicata ista suffragia valere putant ad fidem in re dubia faciendam, adversariis que suis hæc testimonia tanquam Medusæ caput obvertunt. Quasi vero tam impolitum sit sæculum nostrum, ut nesciat, civilitatis esse, etiam ea, maxime rogatum, magnis efferre laudibus, quæ vix mediocri digna esse tecum intus in animo iudices. Proinde sapientiæ suæ documentum dedit *Samuel Werenfelsius*, epigrammatibus, quæ amici ipsius *Dissertationibus Theologicis* præfixerant, hoc subjungens ἐπιφώνημα:

Nemo fidem vestris habebit laudibus:

Hic non amicis nec poetis creditur.

Huc pertinent ii, qui ex amicorum ad se scriptis epistolis encomia suæ eruditionis suorumve librorum publicant. Quam parum enim fidei subsit talibus judiciis, *Bælii*, *Salmasii* & *Buchneri* exemplis probatum legi in *Eruditorum*

A. 1714. *Actis*, quæ Lipsiæ quot mensibus in lucem emittuntur.

Aliud

Aliud Charlatanorum genus est eorum, qui libris suis gloriosos, & ad quos vel vadimonium deferas, præfigunt titulos. Nosti, *Philomuse*, fuisse tempus, cum omnis ferme libellus *curiositatis* lenocinio prima statim fronte se commendaret legentibus: nec desunt hodie, quibus eadem fraus pia, arridet. Quot libris inscripta est hæc formula salutaris: *Liber omnibus cujusque Facultatis studiosis utilis ac necessarius*? Jam olim *Gellius* risit eos, qui libros suos inscripserant *Cornu copie*, *Pandectas*, &c. *Jacobum Gaddium* notat *Morhofius*, quod magnificum suis libris titulum imposuerit, ut solent (en ἐπίτισις Morhofianam!) plerumque esse verborum prodigi, qui rerum sunt parci. Scilicet *Phædri* verbis,

Non semper ea sunt, quæ videntur:

decipit

Frons prima multos.

Idem *Morhofius* parem *Claudii Verderii* Charlatanismum exagitat. Is, inquit, *librum scripsit exiguum magnifico hoc titulo*: Censio autorum omnium veterum & recentiorum.

K

Quis non de locuple-

Lib. IV.
proleg.

v. s. 6.

Lib. XX.

cap. ult.

Polit.

Lib. I.

cap. 16.

cap. cit.

Cap.
XVII.

*cuplete penu hujus Pantosophistæ præclara omnia & tanti promissoris biatu digna sibi sponderet? Sed misere ille cornos deludit biantes. Alibi Ludovici Jacobi Librum De Bibliothecis produciens cum integro titulo, hæc addit: Magnam hic rem agi credideris: sed si, quod res est, dicendum, amphoram titulus instituit, liber exit in urceum. Eodem capite de simili Galleſii libro, grandiloquum pariter præferenti titulum, ita judicat: Magnos ille titulus strepitus facit: sed pro thesauris carbones. Idem alio ejusdem libri loco ita scribit: Aliqui, ut docti videantur, inauditos librorum titulos nominumque monstra crepant. Plura possem addere, sed claudat agmen * Hispanus, qui, vitio suæ gentis immodicus*

* Hispano jungere liceat Lusitanum, eodem sub Sole calentem, cujus ingens exstat volumen, hoc præsignatum elogio: *Elysus jucundarum questionum Campus, omnium literarum amœnissima varietate refertus, Medicis imprimis, tanquam in quo luxuriantis nature spectatissimi flores erumpant, & admiranda illius opera*

contemplantur, maxime delectabilis: Theologis deinde, Juris peritis, & omnium denique bonarum disciplinarum studiosis, Philosophis, Philiatris, Philologis, Philomusis, summe utilis ac ab omnibus expectitus: Autore Caspare a Reies Franco, Illustrissimæ Urbis Carmenensis Medico Jurato.

dicus æstimator sui, librum hoc titulo insignitum emisit: Πεντηκόνταρχος, sive *Quinquaginta militum ductor, stipendiis Laurentii Ramirez de Prado * conductus, cujus auspiciis varia in omni literarum ditione monstra profligantur, abdita panduntur, latebræ ac tenebræ peruestigantur & illustrantur.*

Perstringendi mihi sunt & illi Charlatani, qui πολυγλωττίαν jactantes scriptis suis præfigunt compendia scribendi Rabbinica, vel inserunt aliorum verba autorum, Rabbinico, Anglico, Gallico, Hispanico, Syriaco, Arabico (cur non & Utopico atque Sevarambico?) fermone ** usorum. Adjungendi his sunt, qui in allegationibus, quas hodie vocant, modum excedunt, ac, *Baudio* Cent. I. Epist. 83. p. 138. *judice, hoc unum gloriæ choragium sectantur, ut multos libros evoluisse videantur.*

Jam olim in *Thoma Messanensi* id vitii

K 2

casti-

* Hujus Ramirezii circulatoriam δοκησισοφίαν in præsentī libro ostensam graviter exagitat *Gatakerus* Lib. de stylo N. T. c. 22.

** Huc pertinent quoque, qui in concionibus sacris Græca & Latina Pa-

trum, Hebraica Rabbino- rum, &c. testimonia recitant: vel *Propositiones*, quas vocant, Latinas afferunt: quem morem recte notat *Benthemius* Holl. Stat. P. I. cap. 8. §. 7. pag. 260.

Lib. IV. castigavit *Petrarcha*, sic ad ipsum scri-
 Epist. 9. bens: *Animadverti, te in scriptis tuis*
 p. 148. *omni studio, ut appareas, niti. Hinc ille*
discursus per ignota volumina, ut ex sin-
gulis aliquid decerpens rebus tuis inter-
feras. Plaudunt tibi discipuli, & omni-
scium vocant, innumerabilium autorum
nominibus attoniti. Addit autem, hunc
doctis morem minime placere. JCto-
rum fere proprium esse hoc Charlata-
nismi genus, in vulgus constat. Nec
dubitat Morhofius inter eos, qui ineptis
allegationibus magnos constipant li-
bro, primum locum tribuere JCtis,
*qui (inquit) * notissima quæque infinitis*
testimoniis confirmant. Addit, ludibri-
um propterea debuisse JCtos Paulo Sar-
 Obstr. lit. Diff. III. p. 29. *pio: cui adjungerem Pag. Gaudentium,*
 nisi consultius esset, Juris consultorum
 inconsultas allegationes domesticis
 infectari damnationibus. Reprehen-
 dunt enim hoc moris ipsi JCtorum,
 Lib. III. principes, *Diodorus, Tuldenus, Leibni-*
 de co- gnit. sui cap. 3. *tius, Thomafius, Boineburgius, cujus de*
 pag. 275. *Tilemanno JCto sententiam ipsius ver-*
 In Nova meth. *bis*

Juris
 prud.
 Disp. de
 Crim.
 Magiæ

* Pol. Lit. Lib. I. cap.
 22. Ubi addit, hoc alle-
 gandi cacoethes a Germa-

nicis frequentari potissi-
 mum.

bis proferam : *Fuit is vir, inquit, uti- Ex Aetis*
que pereruditus : at pravo sui & ævi & lit. Stru-
ordinis more tam vanus in alienis dictis III. p. 51.
citandis & coacervandis est, ut fastidium
sui cieat. Concludam testimonio Stru-
vii, qui maximi Jcti filius, ipseque
Jctus, ita differit: Jctis hoc fere pro
prium videtur, qui scripta sua tot allega-
tis munire solent, quæ tamen plerumque
unus ex altero haurit. Pruritus (Char-
latanismus inquam,) hic est sane non
laudandus, cujus finis potior hic est, ut
quis videatur instructus insigni bibliothe-
ca, & multæ lectionis, cum tamen vix
centenam quandoque librorum possideat.

Introd.
ad rem
lit. cap.
V. §. 4.
p. 200.
sqq.

Volui, *Philomuse*, epistolam scribere.
 Quare ne liber fiat, paucis cætera
 Charlatanorum literatorum genera
 accipe. In hunc censum igitur porro
 illos refero Philosophos dicam an So-
 phistas, qui sapientiam suam ænigma-
 tum symbolorumve velamentis invol-
 vunt. Sciunt scilicet, verum esse Lu-
 cretianum illud :

*Omnia enim stolidi magis admirantur
 amantque,*

*Inversis quæ sub verbis latitantia cer-
 nunt.*

Art. eo-
git. P. I.
cap. 13.
fine.

Pseudo-
lo I. I.
23. sq.

Hi ænigmatici scriptores (ita recte judi-
cat non infimi subcellii philosophus,) arbitrantur, *res inficetissimas, ne dicam falsissimas & maxime flagitiosas, grandium mysteriorum instar æstimatum iri, ubi vocibus, ultra communem hominum captum inintelligibilibus, amictæ prodierint in lucem.* Hac fraude in primis Alchymistæ utuntur, de quorum libris merito usurpaveris illud *Plauti: Nisi Sibylla legat, interpretari alium potesse neminem.* Ad hos arcanorum venditatores refer eos, qui commercium cum Genio quodam jactitarunt, uti *Plotinus, Porphyrius, Brunus, Cardanus*, alii. Junge his Caballisticos nugivendulos, e. g. *Scalichium*, de quo multa dabit *Morbofius*. Nec omittendi sunt *Scholastici*, terminis suis obscurissimis tanquam ignorantia involucris totum orbem infatuantes. Scilicet ea est vulgi natura, ut, ubi nihil videt, eo magis spem suam inflet ac maxima sibi bona promittat, nec nisi post damnum & ludibrium suum sapiat. Non possum facere, *Philomuse*, quin hic acceptam ab aliis historiolum Tibi narrem, ut videas, Charlatanicas artes nec infimis quidem homini-

minibus incognitas vel inusitatas esse. Erat in oppidulo quodam bubulcus, homo ultra suam sortem nequam, cui per aliquot annos homines querquera laborantes feliciter curanti, non contemnendo quæstui erat civium stultitia. Dabat autem ægris, soluta quarta imperialis nummi parte, amuletum ex collo suspendendum, cui inesse aliquid præsentissima præditum efficacia, serio jactabat. Ac ne fraude prodita lucrum cessaret, vultu ad sanctissimam severitatem composito prædicere solebat, qui ausus esset amuletum profane curiosis manibus resolutum inspicere, eum febrim nunquam cariturum, quoad viveret. Tandem denique quidam superstitione vacuus, forte in id oppidum delatus, aperiebat sacrarium istud, in quo nihil offendeat præter schedulam his inscriptam versiculis:

*Der schießende Valten heiß ich,
Sechs Groschen krieg ich, das weiß ich,
Ein Zippel-Peltz und ein Filtz-Hut,
Die sind im Winter vors Kalte gut.*

Proximos his colloco eos, qui vanarum scientiarum doctrinas *Abrahami,*

Hermetis, Zoroastris nomine præscribunt: item, qui per plagium* literarium vel aliud imposturæ genus alienæ laudis hæreditatem cernunt. Notum satis est *ignavum* hoc *pecus, fuci*, qui apum deprædant alvearia. Qualis, ut vel unum adducam, erat *Ouzelius* in suis ad *Minucium Felicem* annotationibus. Ejus omnia furta singulis paginis & lineis annotaverat in suo exemplari *Paulus Terbaarius*, teste *Boxbornio*.

Epist.
p. 235.

Charlatani, ut merces suas majoris vendant, ceterorum medicamina contemnunt, & invidiosissimis traducunt nominibus: id quod jam olim proverbio locum fecit: *Medicus medico invidet*. Quis jam dubitet literatos illos vocare Charlatanos, qui eundem morem sua in arte sequuntur? Merito hic sisto *Aristotelem*, qui gloriæ studio, quosvis alios Philosophos despiciatui habebat, ratus, *se regnare haud tuto posse, nisi more Ottomanorum fratres suos omnes*

Verulamius
Lib. III.
de augm.
scient.

cap. 4.
pag. 166.

* Talem plagiarium scite describit *Themistius Orat. I. pag. 24. edit. Donzellini*, hunc in modum, quod aliena cum ab altero didicerit & paululum

immutarit, tanquam *Autolyceus* furta, ea secum circumferat, jactans se atque ostentans apud eos, quibus eorum autor & inventor est ignotus.

omnes contrucidasset. An *Democritus* quoque Charlatanismi sive circumforaneæ vanitatis reus sit, qui suum jactasse dicitur pharmacum, quo pulchri, fortunati, prudentes & docti efficiantur homines, alii viderint. *Paracelsi* vero illius vanitas nimis in aprico est, qui minimo suo in digito plus dictitabat inesse scientiæ medicæ, quam in toto Hippocrate & Galeno. Huc eos refero, qui magnis & illustri laude conspicuis viris bellum inferunt, Alexandri exemplo credentis, *magritudinem suam* Curtius, *clarior fore, quo majores fuissent, quos ipse vicisset:* multoque majori jure eos, qui aliis doctoribus exitialis erroris (*hæresin* vocant,) infamiam adspargere gestiunt. Memini, me olim videre librum nescio cujus Theologi ita inscriptum: *Absurda absurdorum absurdissima, Calvinistica absurda.* Vidi alium librum J. Cti, cujus pariter nomen non succurrit, qui *Millenarios errorum* in fronte præferebat. Adjungo Medicum, Jo. Freitagium, cujus existat *Detectio & refutatio novæ sectæ Sennerto-Paracelsica.* Ipsum Hieronymum his darem focium & collegam, nisi ejus inter Di-

vos relati autoritas plus ponderis apud me haberet, quam criminationes

In Dis- *Clerici.*

sert. de
argum.

Theolo-
gico ab
invidia
ducto.

Nec parum Charlatanismi inest in plerisque Disputationibus Academicis. Fere enim, qui cathedram conscendunt, publice demonstratum eunt, se invictos esse gladiatores: posteaque quam inani verborum strepitu duas tresve horas auditoribus suffurati sunt, triumphantium ritu museum repetunt, & solennes amicorum congratulationes expectant: imo sæpe ante victoriam triumphum canere jubent amicos, quorum ἐπινίκια Disputationibus associant. Quam acri sale hunc morem perfricent *Cassellius* atque *Morbofius*, alibi legas licet. Illustrius Charlatanismi hujus exemplum non succurrit, quam *Jo. Pici*, Mirandulani Comititis, qui (ut ipse *Jo. Franciscus Picus* fatetur,) *humanae laudis & gloria cupidus*, & ingenium ostentare cupiens, Romam evocavit omnium gentium atque ordinum literatos, de thesibus non gentis secum disputaturos. Caruit res successu. Ceterum fatis scio, a Davide quodam hunc Goliathum prosternei potu-

Morhof.
Pol.
L. II.
cap. XI.
§. 15.
& 16.

potuisse. Adeo inepta multa & falsa insunt in illis thesibus. Memoratu nec indignus est *Franciscus Macedo*, de cujus Charlatanismo disputatorio haud pauca tibi ridenda propinabunt *Morbosius* ac *Bælius*. Existat contra *Macedonem* illum exasciatissima Satyra summi viri, *Henrici Norisii*, Amstelodami A. 1709. sub hoc titulo recusa: *Thraso seu miles Macedonicus Plautino sale perfrictus*.

Lib. I.
Pol. lit.
cap. 22.
Diction.
v. Ma-
cedo.

Ab Academico Charlatanismo ordo me deducit ad Scholasticum. Scholastici enim doctores *tanquam piscatores eam imponunt hamis escam, quam sciunt appetituros esse pisciculos*, (id est, discipulorum parentes,) *alias sine spe præde moraturi in scopulo*. Agnosces verba Petronii, qui in Satyrico suo libello satis id genus hominum depexum dedit. Neque vero unquam hi tales desiderabuntur, quamdiu non intermoriatur spes lucri. Quot enim quotidie prope modum videmus Programmata Scholastica, in quibus imberbes oratores (perinde quasi arduo huic muneri pueri sufficerent,) non solum producuntur, sed tantis laudibus oneran-

Tacitus
Agric.
XXX. 4.

tur verius quam ornantur, vix ut quicquam ad perfectam eruditionem deesse credas hisce discipulis, ex quorum invidendis scilicet profectibus metientur (si nimirum sapiunt) lectores magistri magnitudinem. Illud vero obscœnius multo, quam Charlatanismi, nomen meretur, cum iidem umbratici doctores discipulos jubent publice declamare Græco, Syriaco, Hebraicove sermone, & oratoribus & auditoribus ignoto. Sed profecto *omne ignotum pro magnifico est*, adeoque nunquam desunt, qui talibus & magistris & discipulis frigidam stultæ admirationis & assentationis suffundant, & in societatem infaniæ veniant. Pertinet huc jactatio omnipotentiae, ut ita loquar, oratoriæ, quorum Thraasonum familiam ducit *Gorgias* ille *Leontinus*, jam *Menckenio* notatus.

Non sunt prætereundi gloriosi promissores librorum edendorum, quorum cum integri catalogi prostent, unum tantummodo * adducam *Andream*

* Non plane præter *rinus* ille *Kuhlmannus*, mittendus, saltim in margine laudandus erat *Qui-* promittendis vastissimis

dream Mullerum Greisenbagium, qui intimam linguæ Sinicæ peritiam jactitabat, ejusque *Clavem* magno promittebat hiatu, sed, ut eventus docuit *Jobum Ludolfum*, ** eam tenebat juxta cum ignarissimis, adeoque *magna minatus extricavit nihil.* Phædr. IV, 22. 4.

Tandem illi Charlatanismi se reos faciunt, qui in Academiis, quando disciplinam aliquam docere aggrediuntur, in præfatione solenniter præmissa mirificis elogiis suam celebrant Hele-
nam, scilicet ut ceteræ disciplinæ ad hanc nihil esse videantur, & auditorum vel potius emtorum augeatur numerus. Eadem chorda oberrant Criticorum permulti, qui solos artis critica peritos *eruditos* vocant, ceteros tanquam umbras contemnunt. Idem Charlatanismus in quibusdam Mathematicis deprehenditur, meliora docendis a *Clerico*. Horum princeps *Archimedes* non leve Charlatanismi specimen edidit, cum ab Hierone Rege vid. Politic. Lib. de erudit. falsa. §. 63.
Logic. P. III. cap. 3. §. 13, 14 15.

K 7 pete-

operibus mirari cogetur, quisquis vel Morhofium evolverit Pol. Lit. lib. II. cap. 5.

** Hujus duas lectu jucundissimas hac de re epistolas exhibet Struvius Act. lit. T. VI. pag. 47-51.

peteret, ut locum sibi quempiam extra has mortalium sedes daret, sese tunc artis suæ viribus totum terrarum orbem suo loco moturum esse.

Ohe! jam satis est, *Philomuse*. Unum adjicio, quod ex recenti orationis pro lege Manilia lectione adhuc memini:

c. XIII. *Vestra admurmuratio facit, Quirites, ut agnoscere videamini, qui hac fecerint. Ego autem neminem nomino.*

Quare irasci nemo poterit, nisi qui ante de se voluerit confiteri. Accipe & illud

Poetæ uno verbo mutatum, nec Tibi tamen, sed Charlatano nescio cui, di-

Lib. IV.

Trist.

Eleg. 4.

v. 7.

sq.

ctum:

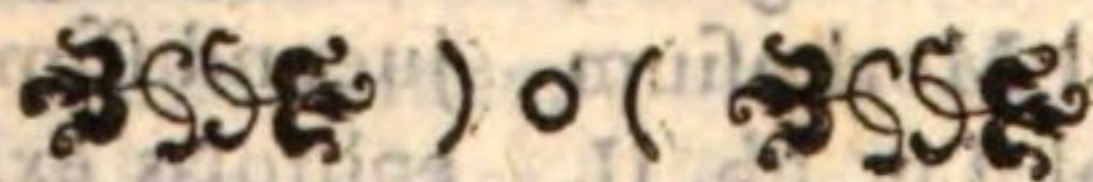
*Quod minime volui, positis pro nomi-
mine signis*

*Dictus es. Ignoscas laudibus ipse
tais.*

*Nil ego peccavi: tua te mala cognita
produunt.*

*Si, quod es, appares, culpa soluta
mea est.*

Vale, *Philomuse*, ac salve! Scrib. Cal.
Sept. A. C. 1715.

Pro-

*Programma Declamationi primæ
præmissum.*

DE APPLAUSU ERUDITORUM.

JAm pridem Eruditis observatum est,
plausum & acclamationes e thea-
tro in scholas atque auditoria mi-
grasse, & Rhetores olim Sophistasque
ac Declamatores cœnis sportulisque
datis plausum redemisse, domique alu-
isse acclamantium & plaudentium cho-
rum, qui dicturo aut recitaturō sem-
per adesset, prodeuntem comitaretur,
& in ipsa etiam deductione acclama-
ret; imo & magnificas potentiorum
ædes conduxisse & numerosa posuisse
subsellia, quo major alliceretur audi-
torum numerus; qua de re Viri omni-
um confessione doctissimi, Ludovicus
Cresollius *a* & Franciscus Bernardinus
Ferrarius, *b* pereleganter atque erudite
commentati sunt, ut taceam Josephum
Laurentium, libelli perexigui *c* auto-
rem haud prorsus contemnendum.
Enimvero non minori hodie cura at-
que sollicitudine Eruditi de plausu sibi
conciliando laborant, eoque artibus
propemodum utuntur iisdem, quas mi-
mi

a Theatr
Rhet.

L. III. C.
20.

b De ve-
terum

Acclam.
& plau-
su L. III.

c De Ac-
clamati-
onibus

ap. Gro-
nov.
Thes.

Gr. T.
VIII
Conf. &
Gauden-
tii Ob-
stetrix
Litter.
p. 70.

mi atque histriones in theatris ad con-
citandos populi plausus & cachinnos
adhibere consueverunt. De qua ca-
ptatione plausus, quam uno, quanquam
barbaro, vocabulo *Charlataneriam* Eru-
ditorum dixeris, quum in ipsa Magi-
strorum Panegyri proxime verba fa-
cturus sim, nunc tantum Programma-
tis loco quædam de iis præfari consti-
tui, qui miro quodam ac insolito Au-
ditorum applausu sive in prælectioni-
bus sive declamationibus gavisi sunt.
Et ut veteres prætermittam, ut THEO-
PHRASTUM Eresium, apud Laertium,
aliosque, qui ultra bis vel quater mille
auditores habuere, primus quidem hic
occurrit PETRUS ABÆLARDUS,
qui quum in ea incidisset tempora,
quibus sordebant bonæ litteræ spississi-
misque tenebris obvolvebantur, audi-
tores nactus est prope innumeros, qui
non ex Gallia tantum universa, verum
& Hispania, Italia, Germania, Bel-
gio ac Britannia certatim ad illum con-
volabant, & rusticationis causa Lutetia
emigrantem tanta frequentia comita-
bantur, ut si ipsi credimus *d*, *nec locus*
hospitiis, nec terra sufficeret alimentis.

Nec

d Ope-
rum p.
19. Conf.
Bayle
Diet. Cr.
tit. Foul-
ones.

Nec minor postea PETRI RAMI applausus fuit, qui cum Aristotelicos fortissime oppugnasset, clarissimæ sectæ, quam plurimi inde, in Germania imprimis, Angliaque & Scotia, secuti sunt, autor exstitit. Is vero, cum aliquando contra Carpentarium vehementius excanduisset, *ubi sunt*, inquit, *illa tempora, ubi duo millia hominum, qui Ramum volentes audire, non potuerunt?* e Circa eadem tempora florebat in Italia lepidissimum JOANNIS ANTONII CAMPANI ingenium, qui vir quanto hominum concursu Perusiæ, cum primum scholas aperiret, declamaverit horas tres, ex ejusdem Epistolis a nobis editis jucundissime patet. Ita enim, ut alia nunc prætermittamus, loquitur *f*: XII. Kal. Novembris orationem habui apud Perusinos longe gloriosissimam. Aderat Beneventanus Antistes urbis; aderant & ceteri octo & quadraginta: quid tibi dicam Medicos, Grammaticos, Oratores pæne innumera- biles? quales sunt Oratores hodie, si solum non barbare illatineque loquantur. Præterea hominum plusquam tria millia, qui ad me, de quo aliqua præcesserat exspecta-

e Nau-
dée dans
le Ma-
scurat.
p. III.

f L. II.
Ep. I. p.
50. ed.
nostræ.

spectatio, audiendum convenerant frequentia incredibili. Et paulo infra: Effeci, ut totum triduum ingens quidam in civitate stupor ac tumultus esse videretur, omnes me loquebantur, digitis me, quocunque irem, ostendebant. Quin & testatur Michael Fernus in Vita Campani, g Guidum Grammaticum ex eo tempore Perusiæ publice docere haud ausum. Quanta & Florentiæ eadem ætate FRANCISCI PHILELPHI fuerit existimatio, ipse alicubi b gloriosius prædicat, ubi non tantum ipsas nobilissimas fœminas honorandi sui gratia via cedere sibi, verum & auditores esse quotidie quadringentos & amplius, & hos quidem magna ex parte viros grandiores & Senatores, testatur. De JANO PARRHASIO referunt, eum tanto Mediolani plausu docuisse, ut inter juvenes Auditores Senex Trivultius, summi nominis & autoritatis Imperator,

Senex Trivultius] Huc pertinet, quod de M. Musuro Erasmus testatur L. I. Ep. 23 ubi de Raph. Regio loquutus, pergit: Eratum, ut opinor, non minor annis LXX. (Regius scil.)

Et tamen nulla hyems fuit tam aspera, quin ille mane bora septima adiret M. Musurum Græce profitemtem, qui toto anno vix quatuor intermittebat horas, quin publice profiteretur,

g Ope-
ribus
Ven.
1502. f.
editis
præmis-
sa.
b lib. II.
Epist. 2.

tor, conspiceretur. *i* Et scribit de se ipso ANGELUS POLITIANUS; *k* cum Catullum forte Veronæ in officina quadam, Viris nonnullis Literatis pœne cogentibus, explicaret, non minus multos spectata doctrina Viros, quam magnam scholasticorum manum pronis auribus cuncta accepisse ac identidem clamasse: *demissum cœlitus Angelum sibi, qui Poetam contrerraneum interpretaretur.* His proximus JULIUS POMPONIUS LÆTUS fuit, Vir Latini

i Jac. Gaddius Script. non Eccl. T. II, p. 182. *k* in Miscell. Cap. 19.

tar. Et Theodorum Bezam coram XX. aut XXX. millibus auditorum verba facere solitum fuisse, ex Epistola anecdota probamus, quam anno sexagesimo secundo seculi XVI. Car. Clusius Antw. ad Cratonem, trium Imperatorum Archiatrum, Lutetia misit, & ex qua hæc transcribimus: *Religionis negotium, tametsi Satanas, quantum possit, impedire conetur, satis belle procedit; conveniunt enim singulis diebus ad XX. vel XXX. hominum millia, ad verbum DEI audiendum, quibus Dn. Theod. Beza con-*

cionatur, nonnunquam, Franc. Parucellus. THBM.

Demissum cœlitus Angelum] Artes, quibus Angelus ille Bassus, a Patria Politianus, in parando auditorum plausu usus est, egregie tradit Franc. Duarenius, ad Fr. Balduinum scribens, pag. 1478. Operum Editionis 1484. *Non possum, inquit, mihi temperare, quin tibi nunc referam, quod Budens noster de Angelo Politiano quondam nobis domi sue narrare solebat, idque se ex Jano Lascare, qui Politiani fuerat equalis, crebro audiisse confirmabat.*

Paul.
Jov.
Elog.

m Vi-
gneul
Marvil-
le Mel.
d' Hist.
& de
Litt.
T. I. p.
226.

tini sermonis ac veteris historiæ gloria illustrissimus, qui etsi in familiari consuetudine hæsitante lingua balbutire solitus est, / tanta tamen eloquentia tamque expedite ac venuste e suggestu ad cupidam juventutem verba fecit, ut auditores a media nocte ad præoccupanda subsellia in auditorium concurrerent. *m* Quod idem ferme de summo Theologo JOANNE MALDONATO testantur scriptores, qui duabus quotidie tribusve horis certatim discipulos

Cum enim Politianus Florentiæ Interpretationem Homericæ Iliados in magna celebritate aggrederetur; non sine ingenti ostentatione, quæ de Homeri Poemate perscripta sunt ab Herodoto, auditoribus suis e suo genio recitabat, quo tempore Herodoti liber Græce scriptus, a nullo adhuc conversus in linguam Latinam, nec Typographorum formis excusus erat. Itaque Lascaris, qui tum honoris causa auditorum numerum augebat, cum paucis quibusdam aliis Græce doctis hominibus, qui non ignorarent, unde omnia,

quæ pro suis recitaverat, hausisset, is igitur paulo post ad hominem conversus, eumque seducens, Dic mihi quæso, inquit, Politiane, quo ore Herodoti opus insigne, quod ante tot secula conscriptum est, in tanto cœtu, ut tuum recitasti? Cui mox subridens Politianus, Nunquam, inquit, putassem sane hominem, Græcum adeo ejus artificii rudem & ignarum esse, quo apud multitudinem existimatio & fama comparari solet. Quasi vero, inquit, non satis intelligam, tres aut summum quatuor fortassis vos hic adesse, quibus

scipulos subsellia occupasse prius, tradunt, quam ille ludum ingrederetur, sæpeque eum in aperto atque adeo in viis publicis docere coactum esse, ob multitudinem auditorum, quos nulla exhedræ capiebant. *n* Quemadmodum vero Maldonatus inter Theologos, ita inter Jureconsultos illa ætate JACOBUS CUJACIUS, quem per eminentiam *Jureconsultum* appellatum, fuisse Thuanus autor est, incredibili nationum omnium concursu o docuit, ac id imprimis impetravit, ut in tanto Auditorum numero nemo vel minimum obstrepere ausus fuerit. *p* Spectatque huc, quod Menagius refert, Cujacium, cum Maldonatum, qui prior illum inviserat, resalutaret, *corona q* *A la* *tête de* *800 eco-* *liers. v.* *Mena-* *giana* *Vol. I.* *p. 13.* *octingentorum juvenum stipatum q* processisse, quos nunquam non auditores habuerit. Sed non inferior Cujacio fuit

Herodoti libros aliquando inspicere contigerit. Sed quænam hic sit turba nobis applaudentium & in cælum laudibus ferentium, vides, apud quos si estimationem nostram (quod minime spero) vel tantil-

lum ledere volueritis; oratio profecto vestra non multum fidei ponderisque habitura est. Hucusque Duarenius apud Colomesium κειμηλ. Litter. c. 31. pag. Opp. 304. THEM.

fuit ANDREAS ALCIATUS, qui in
 Epistola ad Calvum ita loquitur: *Octin-*
gentis & eo amplius auditoribus profiteor;
atque in his cum Episcopi, tum Abbates,
Comites aliqui proceres sunt, sed & de re-
motissimis nationibus quam plurimi, qui
ob solius Alciati nomen confluxerunt. q̄q̄
 Ita prorsus de FRANCISCO BALDUI-
 NO, doctissimo Jcto, refert Sammar-
 thanus, & testis oculatus, quod sæpe
 eum viderit Lutetiæ profitentem, cum
 ad ejus auditorium permulti primæ notæ
 homines, Episcopi, Senatores, Equites
 libenter & maxima frequentia conflu-
 rent. Et ut taceam JOANNEM COR-
 RESIUM, quem Tolosæ jura profi-
 tentem quater mille juvenes studiosos
 audivisse ferunt, reliquis haud imme-
 rito subjungimus HIERONYMUM
 BUCCAFERRUM, Juris in Italia decus,
 de quo juvat audire Erythræum: & Duos
 & quadraginta annos, quibus jus civile
 docuit, tanti ad eum concursus fiebant, ut
 non modo locus in subselliis mature occupa-
 retur, verum etiam schola, atque adeo
 ambulacrum scholæ adjunctum, audito-
 rum frequentia compleretur: tantum a
 corona silentium fiebat, ut nemo ne mutire
 qui-

q̄q̄ Epist.
doct.

Vir. e.
Bibl.

Gud. Ep.

3. p. 78.
r. Elog.

I. II p.
101,

Sci.
VVeil.

de fati

Er. in

aula c. 1.

§. 5.

Pinac.

n. 46.

*quidem auderet; tam multæ assensiones,
tam crebræ admirationes oriebantur, ut
qui procul adspexisset, summum esse in
schola magistrum & tanquam in scena
Roscium intelligeret. &c. Verum nemo
auditorum numero superavit A Z O-
NEM Bononiensem, cujus, pristina
jura primum revocantis, celebritas ex
omnibus Italiae regionibus excibat audi-
tores; ita ut Bononiam attraxerit juve-
num fere decem millia, ut loquitur ele-
gantissimus J. V. Gravina. u Nec Me-
dici exemplum deest, JACOBI SYL-
VII, qui cum ne gradum quidem Do-
ctoris obtinuisset, in ipsa tamen Pari-
sienfi Academia tanto plausu docebat,
ut de illo J. Vævræus x caneret:*

Quem certa methodo medicis de rebus
agentem

x ap.
Morell.
in vita
Sylvii.

*Affidue in ludo totius principe terra,
Mille acri affidue spectabant lumina
visu;*

Quamquam ipse tantummodo audito-
res numeraverit circiter quadringentos. y
Cui forte adjungi posset CAROLUS
PATINUS, qui cum juvenis admodum
cadaver foemininum cultro Anatomico
subjecisset, maximo applausu gavi-
sus

Præf.
libri de
Offibus.

z L' E-
sprit de
Guy Pa.
tin p. 57.

aa Kö-
nig in
Bibl. p.
527.
bb Præ-
stant.
Theol.
Effig. &
Elog.
p. 29.

ec Præ-
missa est
Xeno-
phantis
Apolo-
gia So-
cratis Gr.
Hagen.

sus est; id quod de illo pater Guido z
his verbis testatur: *il a un si grand nom-
bre d'Auditeurs, qu'outre le theatre, la
cour est encore toute pleine.* Et quo-
niam hactenus de Gallis tantum Italis-
ve dictum est, e Germanis nunc pro-
ducamus PHILIPPUM MELANCH-
THONEM, quem auditores interdum
mille quingentos habuisse tradunt. *aa*
Neque incommode huc referas, quæ
de illo refert Jacobus Verheiden: *bb*
*Tantus, inquit, studiosorum hic concursus
atque frequentia: tanta Ministrorum
Ecclesie & Ludimagistrorum multitudo ex
una Melanchthonis schola progressa, ut
amplissima Germania vicinæque regiones
doctos piosque ministros ac præceptores,
beneficio Melanchthonis, passim suis in lo-
cis habuerit, ita ut non immerito ministro-
rum præceptorumque Pater dictus sit. Ita
JOHANNES REUCHLINUS, vulgo
CAPNIO, qui inter Melanchthonis fa-
miliares præcipuus fuit, in Epistola ad
Jo. Secerium cc fortunam suam prædi-
cat, dum esse sibi scribit in Scholis
Græcis & Hebraicis quotidie auditores
prope quadringentos, numerumque
augeri indies. His addi possent multo
plures*

to plures, ut Eobanus Hessus, alique,^{1520. 4}
etiam recentiores, qui plausum ut me-^{a Sece-}
ruerunt, ita nacti sunt longe maximum.^{rio edi.}
Quibus adjungi hoc loco illi etiam,^{tax.}
possent, qui cum omnium primi plau-
sum meruissent, illo tamen ita destitu-
ti sunt, ut, qua hora discipulorum
multitudini doctrinæ præcepta traden-
da erant, a corona derelicti ante scho-
læ ostium cum uno aut altero obam-
bulerent; id quod de Aldo Manutio
disertis verbis testatur Erythræus. Cui
Paulum Benium, Julium Pacium JC.
ipsiunque Lipsium, Puteanum alios-
que addere possemus; nisi ad id nunc
propius accedendum esset, cujus causa
hæc præmisimus. Nimirum produ-
cimus Viros juvenes, doctrina & mo-
ribus admodum excultos XXXIV, qui-
bus, cum hactenus in examinibus stu-
dia litterarum nobis probaverint ma-
xime, Bonarum Artium & Philosophiæ
Magistri titulum, jura & honores, au-
toritate ac jussu Serenissimi hujus Aca-
demix Cancellarii, tum & Spectatissi-
mi Procancellarii, impertire consti-
tuimus.

Itaque ut publicam hanc Panegy-
rin, ad diem proximum IX Febr. cele-

brandam, sua præsentia illustriorem reddere non graventur, Rectorem Academiae Magnificum, Comites Illustrissimos ac utriusque Reipublicæ Proceres & Cives ea qua par est observantia rogamus atque invitamus. Dab. Lipsiæ Dom. V post Epiph. M DCC XIII.

Programma Declamationi secundæ præmissum.

DE DIGNITATE MAGISTRI,
PRÆSERTIM LIPSIENSIS.

Dum ad capeffendos supremos in Philosophia honores juveniles animos erigere atque incitare constituimus, id agendum nobis videtur, ut nec eorum probemus timiditatem, qui perpetuo ad pedem Heliconis hærentes dignitates omnes fastidiunt, & fastum reprimamus illorum, qui ad splendidos Magisterii titulos non secus atque ad tiaram vel diadema rapiuntur. Etenim si primam vocis in Romana Republica consuetudinem contueamur, principes ex omni ordine viros Magistros appellatos fuisse deprehendimus. Habebant Romani *Magistrum Officiorum*, quem sequiori atque ipsa Caroli M. ætate *Magistrum aulæ*
Impe-

Imperialis, & hoc tempore in aula Rom. Pontificis *Magistrum Sacri Palatii* dictum, novimus: *Magistrum Scriniorum*, qui *Magistros Memoria, Libellorum, Epistolarum, Dispositionum* complectebatur: *Magistrum Archivi*, cui *Archeota* successit: *Magistrum Admissionum* quem *Ostiariorum* postea dixere. Quid referam *Magistrum Populi*, seu *Dictatorem*, *Magistrum* porro *curiae, census, societatis, pagorum*, aut *vicorum*, seu *Vico-magistrum*, tum in re sacra *Magistrum Collegii Augurum, Larum, Saliorum, Fani*, denique *Magistros militiae, navium, armorum, equitum peditumve*? Quin & *Magister* erat *plausus*, qui *Musicam* ordinabat, & *Magister bibendi*, qui *leges* ferebat *bibituri*entibus, ut alios taceam longe plures. Transiit inde nomen ad scholas, primaque *Parisiensis Academia* *Magistros* habuit *Scholarum*, quorum princeps *Magistri Maximi* elogio superbiebat. Non memorabo eos, qui *Magistri* nomine in re literaria fuere illustres, *Magistrum Sententiarum Lombardum*, *Magistrum Decretorum Gratianum*, *Magistrum Historiae Scholasticae Petrum Comestorem*, tum & *Græcos*, *Thomam Magistrum*, *Simeonem Magistrum Logothetam*, aliosque;

illud mihi præcipue visum est memoria dignum, quod tanta olim Seculo XII in universa Gallia *Magistri* fuit existimatio, ut nemo ad suprema in Ecclesia & Republica munia admitti posset, qui *Magistri* honores non esset consecutus, ipsique Cardinales & potentissimi in curia Regia viri titulum hunc ceteris omnibus anteponerent, quod diserte docet doctissimus Bulæus in *Hist. Acad. Paris. Tomo II p. 369.* Atque id & alibi evenisse observamus, quoties ipse Princeps amaret bonas litteras, quod Anglorum imprimis Annales testantur. Ita Jacobo I. imperante, Magnæ Britanniae Rege, quem ob singularem in studia ardorem Henricus IV Galliae Rex *Magistri* (*Mons. le Maître Jacques*) elogio compellare consueverat, nemo erat paulo in aula spectatior, quin publico ac solenni ritu *Magisterii* honores capefferet; & quo quis fortius sub Carolo I in obsidione Oxoniensi causam optimi Principis tuebatur, (pugnabant vero certatim pro Rege studiosi juvenes) hoc promptius consequeretur *Magistri*, vel Doctoris titulos ac privilegia, scilicet ne laurea deesset in utroque campo, Martis & Apollinis, strenue decertantibus. Equidem & fue-

& fuere tempora, cum perexigua haberetur Magistrorum ratio, sive quod Magistelli immenso numero veluti fungi una nocte propullularent, sive quod optimarum literarum amor barbaris & obscuris seculis refrigesceret. Nam & Michael Montanus suo tempore idem fuisse narrat *Magistri* atque *Padantæ* cognomen, teste Hubero *Or. X, &*, si Nau-dæo credimus, in *Dial. Mascurat p. 6*, spectatur Romæ epitaphium, cujus hæc inscriptio :

*Hic jacet Jodocus,
Qui fuit Romæ coquus,
Magister in Artibus
Et Doctor in partibus;
De gratia speciali
Mortuus in Hospitali.*

Atque ita fit utique, ut nihil sit tam eximium, nihil tam laudabile ac gloriosum, quod, ubi abusus accesserit, derisioni haud exponatur ac despectui. Nostra certe Academia eam hætenus ab æquis rerum arbitris ipsisque adeo exteris laudem obtinuit præcipuam, quod bardos, stupidosque ac inficetos & vervecum e patria natos a summis honorum titulis longissime arceat, iique demum docti, probi literisque perpoliti & subacti vul-

go censeantur, qui ex alma Lipsiensi Academia lauream deportarunt. Quodsi vero & jura atque privilegia, quæ nostris competunt Magistris, perpendere paulo diligentius velimus; nullam omnino esse Academiam, quæ cum nostra componi penitus queat, vix erit quisquam qui dubitare auset. Non urgebo nunc illud, quod *Rex Potentissimus* ceterique *Academiae Nutritii clementissimi* in Literarum, quæ ad Academiam mittuntur, inscriptionibus (*dem* Rectori, Magistris *und* Doctoribus *der Univers. Leipz. &c.*) Doctores Magistris postponant, quod olim & a Carolo V. factum fuisse, apud Goldastum in *Const. Imp. p. 245.* legimus. Id enim ex eo ortum constat, quod superioribus seculis, qui supremum in Theologia gradum consecuti essent, Magistri potius Theologiæ, quam Doctores appellarentur. Idemque in Jure etiam ac Medicina antiquissimis temporibus obtinuisse proclive est, quandoquidem Seculo demum XIII Doctoris vocem auditam fuisse, observarunt Viri eruditi. Quamprimum itaque, ut reliqua persequamur, Magister fueris salutatus, nullis tibi ambagibus utendum, nec, quod fit alibi, a præceptore in cathedram inferiorio-

feriorem deducendus es : suprema patet ; neque enim decorum est ex hac ipsa, quam jam semel superaveras, rursus ad infima descendere, ut loquuntur leges nostræ ; atque ita sumtum quoque compendium facies. Cum probe depugnaveris, nulla ad docendum indulgentia opus habes ; utere jure tuo, & ad scholas Philosophicas publice invita juvenes studiosos : nam & lubens volensque Decanus Facultatis nostræ, & gratis, calculum apponet. Licebit vero philosophari libere : dudum enim a nobis exulavit lex crudelis jurandi in verba Magistri ; id caveas tantum, ne aut rationem aut sanctam religionem lædas ; nugivendulis enim & obscœnis Divini Numinis contemptoribus nullum in Philuræa præsidium. Patet hinc aditus ad sacros Patrum confessus ; quoties vel Rector eligitur Academiæ Magnificus, vel Canonicus, vel Syndicus, vel Decemvir, vel Senior, vel Assessor Concilii, non erit minoris ponderis suffragium tuum, etiamsi infimum locum tuearis, quam vel Primicerii, vel Secundicerii, aut cujuscunque e Decemprimis, ut vocabulis utar scholæ veteris. Deinde habes paratam ad honores & præmia viam:

nam ubi bina disputatione dignum te præstiteris, adlegeris in consortium Assessorum Facultatis Philosophicæ, tumque & locus tibi patebit inter Quatuorviros in Concilio perpetuo, quo tota regitur Universitas, quem honorem tanti habitum fuisse a Viris haud obescenaris meminimus, ut quamvis alibi summis muneribus præfecti, adduci tamen haud potuerint, ut titulum *Assessoris Concilii Lipsiensis Perp.* abjicerent. Et quotusquisque ignorat, sæpissime Magistros nostros, spectatissimis ex omni ordine, etiam Professorio, Viris insuper habitis, in Collegiatorum numerum adscitos, eoque illorum rei familiari pulcre fuisse prospectum. Enimvero hæc ita comparata sunt, ut facile allicere possint Viros juvenes ingenuos, doctos, probos, diligentes, quibus de meliori luto finxit præcordia Titan. Nam cum *Princeps Serenissimus, Dominus, Dn. MAURITIUS WILHELMUS, Dux Saxonie, Julie, Clivie, Montium, Angrie & Westphalie, Postulatus Administrator Episcopatus Martisburgensis, Landgravius Thuringie, Marchio Misnie, ut & Superioris ac Inferioris Lusatie, Comes Principali dignitate Hennebergicus, Comes de Marca*

& Ra-

Et Ravensberg, Dominus in Ravenstein,
 Academiae nostrae *Cancellarius*, munus Pro-
 cancellarii nuper mihi demandaverit, eoque
 sub auspiciis Februarii anni proxime instan-
 tis distribuendi a me sint supremi in Philoso-
 phia honores, eos tantum hoc programme
 publico invitamus, qui literis, ut par est, se-
 dulo incubuerunt, suaque studia ac doctri-
 nam Examinatoribus probabunt, ceteros ve-
 ro, qui crudis studiis praemia deberi autu-
 mant, serio obtestamur, ne sacros cancellos
 irrumpere & repulsae periculum facere au-
 deant. Valete. Dabam Lipsiae Domin.
 I Advent. M DCC XIV.

OMISSA IN NOTIS.

Ad pag. 22. *Omnes adi-
 tus se reclusuros jactitant*]

Memorandi hic etiam, qui
 eruditos ad velitationes
 literarias de quovis argu-
 mento invitant. Quo in
 genere jactantiae nescio an
 quisquam superarit Fran-
 ciscum a S. Augustino Ma-
 cedum, virum equidem
 omnibus ingenii dotibus
 ad miraculum instructum,
 maximum tamen simul, si
 quis alius, Thraſonem
 literarium. Is Romae an-
 no 1658 per triduum, &
 paulo post Venetiis per in-
 tegros octo dies ad solven-

das, quae sibi a quocunque
 eruditorum ex omni sci-
 entiarum ambitu proponi
 possent difficultates, se
 obtulit; sicuti testatur
 Gregorius Leti *Italiae im-
 perantis* L. 3. c. 3. In men-
 tem venit hic Lullistarum
 & Kuhlmanni inprimis,
 qui quemlibet de quavis
 re vel extemporalia car-
 mina fundere, vel copiose,
 ornate, promte, ad stupo-
 rem usque differere; imo
 stupidos etiam & omnium
 rerum ignaros unico scri-
 pto suo docturum spo-
 spondit, libros doctos, no-

vos, utiles, omni rerum scientia plenos levissima opera edere. Vid. ejus *Prodromus Quinquennii mirabilis*. CRIS.

Memorari hic quoque poterat Petrus de Montmaur, de quo supra, ex ipsius quidem Biographi ejus nuperrimi de Sallengre consilio, cujus verba huc transcribemus. Ita vero ille : *Je ne saurois passer sous silence un trait propre à faire connoître sa forfenterie, s'il faut ainsi dire. On sait que les Professeurs sont tenus de faire des leçons publiques. Montmaur avoit négligé pendant long-tems son devoir à cet égard, mais à la fin craignant qu'on lui ôtât sa Chaire, il fit afficher qu'il expliqueroit publiquement HESYCHIUS Grammairien Grec. Il promettoit dans cet affiche des choses magnifiques en termes extrêmement pompeux, qu'on nommeroit en Latin sesquipedalia verba, bullatæ nugæ. La voici toute entière. Si on fait une seconde édition des savantes Dissertations que M. MENCKE vient de publier sur la Charlatane-*

rie des gens de Lettres, de Charlatanerie eruditorum, on pourra fort bien y faire entrer nostre Montmaur.

Cum Deo PETRUS de MONTMAUR, Græcarum Literarum Regius Professor, Hesychii recondita eruditione refertas Glossas visendas, fruendas proponet, lectissimis parenchiresibus earundem præstantiam patefaciet; Autorem eximium non fuisse alienum a Christianis pietatis nostræ sacris, præfationis epicheremate demonstrabit; arduis vocibus explanationem asseret, vetustis novitatem, novis auctoritatem, obsoletis nitorem, obscuris lucem, fastiditis gratiam, dubiis fidem, in omnibus vero Deum quaeret & in Deo omnia, quo digna (ipso faciente) præferentur, ne quid piis cogitationibus, his præsertim sacris statis ceremoniis & esuralibus feriis, pereat. Τὰ καλὰ ἔζω. Die Martis hora 7. antemeridiana, in Auditorio Franciæ novo.

Remarquez qu'il destine pour

Pour ses leçons une heure ou presque tout le monae dort, savoir à sept heure du matin. Aussi n'avoit il presque pas d' Auditeurs, & on l'appelloit par derision la Voix de celui qui crie au desert. V. Hist. de Pierre de Montmaur Preface pag. 71. sq. VAND.

Ad p. 34. Patrimonium in editione suorum operum absumpsit] D. J. in recensione nostri operis (6. Journal. Liter. 1715. T. VII. p. 163.) addit exemplum aliud : M. de Marolles, Abbé de Villeloin, faisoit imprimer d'ordinaire ses Ouvrages a ses propres fraix : & même pour pouvoir imprimer ses Ouvrages, il etoit souvent réduit à vendre ses Livres ; c'est ce qu'il fut obligé à faire en imprimant sa traduction d'Athenée. VAND.

Ad p. 43. Censuram ipse vulgavit] Addit hic D. J. Journal Liter. 1715. T. VII. p. 164. in recensione nostri operis : Grimaret, Auteur de la Vie de Molière, a publié une foible critique de cette même vie, afin d'avoir occasion d'y répondre. VAND.

Ad p. 125. Adblandi-

antur suis Mæcenatibus] Hi sæpenumero, ut cum Naudæo meo loquar, peccant, non quia judicio carent, sed quia moribus ita receptum est, imo quia, Plutarcho teste, τὸ κέρδος ἦδὺ, καὶ ἀπὸ ψευδῶν ἐστίν. Lucrī scilicet bonus odor ex re qualibet est, cur non & a mendaciis profecti? Hanc ditescendi & proficiendi artem non ignoravit Jovius, de quo Lipsius L. I. Polit. in Not. ita : Judicio ac fide ambiguus, ubi affectus non distrahunt, rectus, ubi illi adsunt, obnoxius. Ad gratiam scilicet se dat & aurem. Laudationum nec causam sæpe habet, nec modum &c. Quid, quod ipse de se jactare solitus fuit, binos sibi calamos esse, aureum alterum, alterum chalybeum, ad inæqualiter tractandos Principes, inæqualibus se beneficiis affecturos. &c. conf. Teisferius in ejus Elogio. Verum, vix quidem opus est exempla horum hominum a majoribus repetere, cum hodieque omnis terra plena sit pennis manibusque venalibus, & nostri temporis Annales magnam

magnam partem mendacii
 atque adulationis Gymna-
 sia esse consueverint, ubi
 uni se atque eidem studio
 omnes dedere & arti,
 Verba dare, ut caute pos-
 sint pugnare; dolose
 Blandiri, certare, bonum si-
 mulare virum se,
 Insidias facere, ut si hostes
 sint omnibus omnes.

Lucilius apud Lactantium
 L. V. de Justitia C. IX.
 Conf. Naudæus in Dial.
 Masc. p. 75. THEM.

Ad p. 143. *Quendam
 in Poesi dominatum eri-
 gunt*] Taubmannum ad-
 huc Alumnum Melissus
 laurea donavit; vid. Era-
 smi Schmidii Orat. in me-
 moriam Taubmanni in
*Memoriis Philosophorum
 VVittenii Decad. I. p. 83.*
 qui tamen in dissertatione
de Latina lingua P. L. 109.
 Poetæ doctissimi Adami
 Theodori Siberi meminit,
 qui nomen suum Poema-
 tibus subsignaturus, se
 Poetam non laureatum
 scripsit. SCRIB.

Ad pag. 149. *De for-
 malitatibus, hæceitatibus
 &c.*] Alia id genus voca-
 bula, tum & quæstionum
 solidarum & inutilium
 exempla, qualia barbara

secula olim pepererunt,
 suppeditabit Rostochien-
 sium celeberrimus Theo-
 logus Dn. Jo. Fechtius in
 Dissertat. Jo. Reuchlini Vi-
 ta, a Majo conscriptæ,
 præmissa. A. 5. 6. SCRIB.

Ad p. 155. *Omnium
 quos Sol adspicit stultissi-
 mum*] Ita B. Christ. Weis-
 sius in Epistola ad Balbi-
 num non obscure suam
 vicem deplorat, cum octo-
 decim annorum adole-
 scens Lipsiam deductus
 esset, totos dies, totas no-
 ctes sæpe Suaresii, Ovie-
 donis, Arriagæ, Dantis le-
 ctioni, & scribendi suam
 rationem non parum ita
 corrumpentis. Vid. *Epist.*
 ejus nuper ed. p. 58. SCRIB.

Ad p. 159. *Ad Reipubli-
 cæ Platonice formam*] Res-
 publicas tales ideales fin-
 xerunt Autor *des Staats
 des Königr. Ophir*, Jaco-
 bus Harringthornius in
Oceana Londini 1700. fol.
 edita, Baco Verulamius
Novam Atlantidem emit-
 tendo, & alii, de quibus
 Doctissimus Polyhistor
 J. A. Fabricius in *Biblio-
 graphia Antiquar. XIV.*
 16. p. 490. SCRIB.

Ad p. 163. *Ad litora
 maris*] Quæ ratione Ar-
 chimedes

chimedes coram Gelone Rege Siciliæ arenarum numerum syllogistice voluerit inferre, e Clavii *Sphæræ* c. 1. Weberus ostendit, in *Arte discurrendi* p. 13. SCRIB.

Ad p. 165. *Heselius Lunam dimensus*] Lunæ incolæ tribuit Hoel Anglicus, in *Epistolis* vernacula lingua scriptis, *Volum. II. ep. 9. p. 409.* at Luna ipsa indigna multa de se confingi & proponi queritur ad Menippum apud Lucian. *T. I. Opp. pag. 701.* SCRIB.

Ad p. 167. *Ipsius Christi horoscopum*] Fecit istud etiam Tiberius Ruffilianus Sextus; vid. Naudæus in *Judicio de Augustino Nipho*; & Paulus Jovius Lutheri hæresin, ut vocat, ab occulta cœli potestate & maligno siderum concursu vult provenisse. *Historiar. L. XIII. pag. 239.* SCRIB.

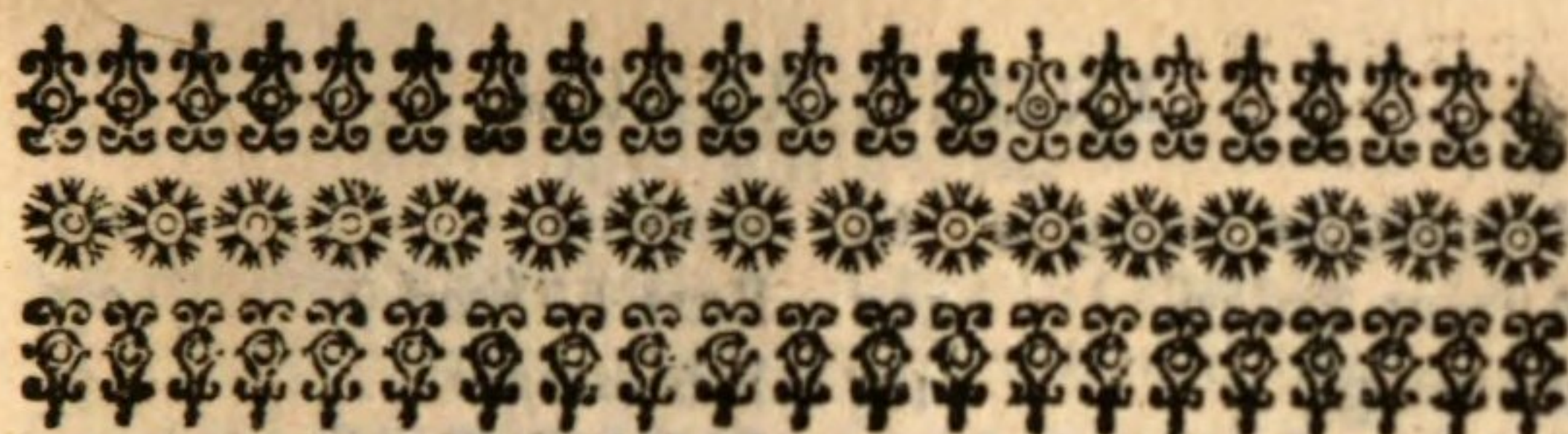
Ad p. 174. *Nam cum omnia profundissime*] De his Grimaret in *Vita Molerii* ita scribit: *On m'a*

assuré, que Moliere desinistrait un Medecin un homme que l'on paye pour conter de fareboles dans la chambre d'un malade, jusqu'à ce que la nature l'ait guéri, ou que les remedes l'aient tué. v. la Vie de Moliere p. 15. Notum est illud Medici cujusdam Itali de quodam suo ductu juxta regulas artis mortuo effatum: *e morto canonicamente, e con tutti gli ordini*, ut citatur in libro Anonymi: *Germania milite destituta.* Vid. *Collectio librorum rariorum fascicul. II. p. 314.* SCRIB.

Ad p. 179. *Quos invidiosos Juris in orbe Monarchas*] In Vita Renati Choppini, Jcti apud Gallos celeberrimi, cujus de *Jure Cœnobitarum* opus Francof. A. 1709. iterum excusum est, tale ipsi tribuitur elogium: *Lugete, Pan magnus oraculorum forensium occidit, Choppinus ille, scrinium legum, Canonum sacrarium, lux Juris Gallici, fax municipis, Orator causarum pius, verus, elegans, mirabilis!* SCRIB.

ERRATA.

Pag. 3 lin. 2 lege *de la Serre* ; **p. 6. a. l. 1.** legunt quidam
s'il m'en souvient ? **p. 24 a. l. 2** lege *Conticinio* ; **p. 27**
a. l. 15 lege *reperiant* ; **p. 16 b. l. 26 & p. 47 b. l. 24**
pro THEM. lege *Q. MAR.* **p. 30. b. l. 8.** lege *Acro-*
phytio ; **p. 38. b. l. 8.** **pro Erasmi** lege *ejus* ; **p. 84.**
a. l. 4. lege *holosericam vestem* ; **p. 103. a. l. 32.**
 lege *Galluccium*.

INDEX AUCTORUM ET RERUM.

A.

A Bælardus (<i>Petr.</i>)	232	Anagrammata	147
Abeille (<i>Abbas</i>)	5	Anaximenes	169
Absurdorum admiratores		Anaximander	ibid.
	78	Angelutius	72
Academiæ Italarum	11	Animalia bruta meræ ma-	
Accius (<i>Lucius</i>)	133	chinæ	172
Acoluthus (<i>A.</i>)	116	Annius Viterbiensis	126
Acta Eruditor. Lipsiens.		Antiquitatis Rudicæ	57
	27		105
Actio oratoria	121	Apion Grammaticus	35
Adfectuum doctrinæ	156	Applausus eruditorum	
Adrianus Imperator	59		231
Ænigmatum velamenta		Apostolius (<i>Mich.</i>)	66
	221	Aquæ anatomia	28
Æschylus	6. 139	De Arbrissellis (<i>Rob.</i>)	188
Agricola	51	Archimedes	229. 251
Alanus	18	Archipoeta	140
Alchymistæ	173. 222	Aretalogi litterati	206
Alciatus (<i>Andr.</i>)	238	Aretius (<i>Petrus</i>)	66
Aldrovandus (<i>Ulysses</i>)	34	Aretini controv. cum	
Alexander M. Homeri a-		Flor. Sabino	106
mans	136	De Argæz (<i>Gregorius</i>)	126
Allegationum abusus	219	Argyrophilus	81
Altercationis studiosi	65	Ariostus (<i>Ludovic.</i>)	143
Ambitionis exempla	14.	Aristoteles	225
	45. 49. 135	magni habetur	59
Anacreon	139	Arnaldus	7

INDEX RERUM

Arrogantiæ exempla	68	Berosus	126
Asinius Pollio	107	Beza (<i>Theod.</i>)	235
Astrologi	165	Bibliomania	55
Atheniensium medici	179	Bickersstaff (<i>Isaac.</i>)	101
Augustus Virgilii amans	136	Bocerus (<i>Jo.</i>)	140
Aurelianensis Puella	52	Bourdelotius (<i>Jo.</i>)	50
Autophilia vesana erudi- torum	41	Bouvellius	164
Azo Bonon.	81. 230	Boxhornius (<i>M. Zuerius</i>)	63
B.		Boylius (<i>Carol.</i>)	75
De B. litera tract.	109	Brandenburgicorum ori- go	131
Bacchus furoris Deus	139	Britannorum origo	ibid.
Baccius (<i>Andr.</i>)	175	Brutus (<i>Jo. Mich.</i>)	214
Bajanus (<i>Andr.</i>)	113	Buccaferrus (<i>Hier.</i>)	238
ejus oratoria	123	Bullialdus	16
Bailletus (<i>Adr.</i>) notatus	27	Burgius (<i>Alex.</i>)	113
Balduinus (<i>Franc.</i>)	238	Buschius (<i>Hermann.</i>)	84
Balsacius	182	C.	
Barbara omittitur in Lo- gica	151	Cabbalistici	222
Barlaeus	137	Cæsaris (<i>Jul.</i>) favor in Laberium	4
Barthius (<i>Cass.</i>)	81. 144	Cagnolus (<i>Belmontes</i>)	134
Bartolus Jctus	18	Cajadus (<i>Hermicus</i>)	60
Bartolus (<i>Jo. Bapt.</i>)	82	Cambierius (<i>Andr.</i>)	40
Baudius (<i>Domin.</i>)	137	Cambrorum origo	131
πολυπότης	140	Campanella	170
Bella		Campanus (<i>Jo. Anton.</i>)	233
eruditorum	226	Cancrini versus	147
grammaticorum	72.	Capellanus (<i>Jo.</i>)	52
	77. 106	Capistranus (<i>Jo.</i>)	191
magistrorum	78	Characteristica ars	156
Belurgerius (<i>Claud.</i>)	59		158
Benius (<i>Paulus</i>)	66. 241	Cardanus (<i>Hier.</i>)	68
Bentlejus (<i>Rich.</i>)	75	ejus mors	166
Beronicius	132	Caret-	

ET RERUM.

Carettonius (<i>Joh. Franc.</i>)	127	Colbius (<i>Andr.</i>)	147
Carielani, tragœdiæ, fata	5	Collegia academica	23
Carminum genera	145	Concionatores	188. 219
Carolus (<i>Theod.</i>)	16	Conette (<i>Thom.</i>)	191
Caroli M. tituli	15	Consumtus vocis controuv.	106
Caroli V. triumphus in Hispania	42	Contumeliarum studiosi	44
Castelvetrus	8	Corinna	7
Causidicina	185	Cornelius (<i>Petr.</i>)	3
Cellarius (<i>Christoph.</i>)	112	Correfius (<i>Joh.</i>)	238
Vocis cerno controversia	110	Craig (<i>Joan.</i>)	164
Præf. III. Charlataneria, unde dicta? est vitium omnis ordinis	199	Crenius (<i>Thom.</i>)	63. 215
Charlatanismus quid sit?	10. 201	Critici	103. 229
ejus genera	208	Cruceus (<i>Emeric</i>)	148
Choppinus (<i>Renat.</i>)	252	Crucimanii (<i>Franc.</i>) fa- stus	51
Christi horoscopus	167	Crusius (<i>Mart.</i>)	24
Chymici	170	Cujacius (<i>Jacob.</i>)	237
Chytræus (<i>David.</i>)	37		D.
Ciampolus (<i>Joh.</i>)	69	Dach (<i>Simon</i>)	145
Cicero gloriæ studiosus	36	Dandalus	101
ejus orat. Philipp.	24	Daumii (<i>Christ.</i>) error	62
Le Cid drama	3	Decimatoris controuv. cum Sibero	106
Circulatoriæ artes	205	Declamatores	21
Circumforanea litterato- rum vanitas	205	Dedicationum librorum abusus	35
Citata Jctorum	184	Democritus	226
Claritas urinosa	16	Demonfius	164
Clarmundus notatus	124	Demosthenes	121
Claverius (<i>Joh.</i>)	47	Diodorus	170
Clemens (<i>Claud.</i>)	28	Diogenes Libertus	ibid.
Codd. MSt. patroni	56	Dermasius (<i>Franc.</i>)	67
Cœlestinus (<i>Georgius</i>)	35	Desportes (<i>Philipp.</i>)	136
		M 3	Digby

INDEX AUCTORUM

Digby (<i>Kenelmus</i>)	177	Formula medicorum	174
Disputationes acad.	227	Fortius (<i>Joach.</i>)	32
earum bella	78	Fortunatus	18
Divitiæ poetarum	136	Francius (<i>Petr.</i>)	122
Doctoris titulus	211	Francorum origo	131
Van Drebbel (<i>Cornel.</i>)	161	Fraudes eruditorum	61
Dresseri Chronicon	124	Freheri theatrum nota-	
Drydenius (<i>Jo.</i>)	7	tum	124
		Frenzelius	148
		Fullerus (<i>Thom.</i>)	39
		Furor poeticus	147
		Fusilius	171

E.

Egoistæ	153
<i>Ejus</i> quomodo scribatur?	113
Eloquentia externa	122
Emblematum usus	120
Empedocles	170
Empiricorum deliria	102
Ephemeridum auctorum	
vitia	130
Epicurus	170
Epitaphium Magistri	151
	245
Erasmus (<i>Desid.</i>)	38
Excellentissimi tituli usus	15

F.

Fellerus (<i>Joach.</i>)	67
Figuræ historicorum	124
de Flandria (<i>Dominicus</i>)	81
Flavus (<i>Ant. Dominicus</i>)	126
Floyerus (<i>Joann.</i>)	177

G.

Gaddius (<i>Jac.</i>)	217
Gallesius	218
Galli sinistre judicant de	
poesi Germ.	142
num vina illorum fa-	
ciant ad poesin?	143
Garopolus poeta	43
Gaudentius (<i>Pag.</i>)	220
Gaukes (<i>X60</i>)	155
Gaza (<i>Theod.</i>)	37
Geminianus (<i>Philipp.</i>)	13
Genealogici	131
Genius familiaris	222
Germanorum poesis	142
Glareanus (<i>Henr. Lorit.</i>)	
	84. 86. 144
Gorgias (<i>Leontinus</i>)	47
Grammatici	103
eorum bella	106
vitia	107
nugæ	108
Grandus (<i>Guido</i>)	163
Grimaret	250
Grono-	

ET RERUM.

Gronovius (<i>Jo. Frid.</i>) 65	Jacobus I. rex Angl.	244
Gronovius (<i>Jacob.</i>) 64.67	Jactatores eruditi	46

H.

Hajus (Jo.)	30	Inferni sedes	169
Halesius	18	Infinitorum analysis	163
Harduinus (Jo.)	53	Inghiramus	126
Harii bibliomania	56	Inquam vocis contro.	81
Harringtonius (Jac.)	251	Inscriptiones Latinae ver-	
Hecyra Terentii	4	nacula illustrantur	31
Heideggerus (J. H.)	116	De Insulis (Alanus)	21
Henricus IV. Gall. Rex	244	Invidia eruditiorum	224
Heraclitus Ephesius	170	Joachimus	110
Herodotus	100	R. Jochanan B. Saccai	46
Hevelius	165	Jovius (Paulus)	130. 250
De la Higuera (Hier. Rom.)	126	Italarum academiae	11
Hipparchus	169	Judæorum magistrorum	
Hispanorum origo	131	tituli	29
Historici	123. 129	Jure consulti	179
Historia reipublicæ litte-		eorum allegata	220
rariæ critica notatur		veterum tituli	18
		Juris Romani amor	134

K.

Hobbesii (Thom.) ambi-	Kariologia præcursoris	29
tio	Ker (Jo.)	45
45	Kircherus (Athanas.)	63
Homeri	Kirstenius (Petr.)	116
auctoritas	Kuhlmannus (Quir.)	193
59. 133		
theologia		
133		
Hotomannus (Franc.)		
36		
214		

L.

I.	Laberius	4
	Lætus (<i>J. Pomp.</i>)	59. 235
	Lambinus (<i>Dion.</i>)	106
Jacchettus		29
Jacobi (<i>Ludob.</i>)		218
	Latinae linguæ cultus su-	
	perstitiosus	112

INDEX AUCTORUM

Latomus	166	epitaphium	151. 245
Laudes suas ebuccinantes	208	Major quomodo scriba-	113
Laurentius Josephus	231	tur?	
Leo X. Pont.	139	Majoragii controuv. cum	
Leonini versus	147	Nizolio	106
Leucippus	170	Le Maire (Jo.)	131
Lexicon Anglico - Lati-		Malaherba	136
num Rideri	26	Maldonatus (Jo.)	236
Libri		Mamurra (Gargil.)	173
eorum tituli	24		250
promissores	228	Manardus (Jo.)	166
editi habentur pro in-		Mantuanianachronismus	105
editis	62	Manutius (Aldus)	106. 241
Lincolniensis	170	Marinerius (Vincentius)	51
Linguarum multarum co-		De Marolles	259
gnitio	114	Martis motus	160
Lipſienſis magiſtri privi-		Matanaſius (Chryſoſt.)	43. 114
legia	246	Mathematici	159. 219
Livii Codex	57	Mazonius (Jacobus)	47
Logici	149	Medici	10. 173
Logices ſpecioſus titulus	28	Medicina traditur me-	
Lolliardus	101	thodo mathem.	155
Lucani ambitio	45	ejus partes	9
Ludolfus (Jobus)	116	Megander (Godofred.	
Luiſinus (Aloyſius)	157	Siegfr.)	132
Lulliana ars magna	99	Meibomius (Marcus)	50
Lunæ incolæ	252	Melanchthon (Philipp.)	239
M.		Menckenius (Jo. Burch.)	
Macedo (Franc.)	227. 249	notatus	199
Magiſtri titulus	211. 242	Menckenius (Otto)	152
ejus dignitas	244	Mendacia Poetarum	147
contemptus	245	Merlinus	100
Lipſienſis privilegia	246	Mellanenſis (Thom.)	219
		Mellenius (Job.)	131
		Metaphyſici	149
		Metho-	

ET RERUM.

Methodi singulares disciplinarum	155
Microcosmus dicitur homo	28
Molerius	5
Molinæus (<i>Carolus</i>)	46
Montinaur (<i>Petrus</i>) v. <i>Mamurra</i> .	
Morinus (<i>Jo. Baptista</i>)	39.
	139
Morus (<i>Thom.</i>)	76
Motus perpetuus	168
Mullerus (<i>Andreas</i>)	165.
	168. 229
Muretus vini amans	140
ejus fraus in Scaligerum	61
Mylius (<i>Jo.</i>)	30

N.

Naogeorgus (<i>Thom.</i>)	213
Naturalium rerum principium	169
Nicanor grammaticus	66.
	108
Nizolii controversia cum Majoragio	106
Nominum mutatio	12.
	209
Nostradamus	101
Novitatis studium	97
Nugæ grammaticorum	108.
Numerus Oratorius	112

O.

Occo (<i>Adolphus</i>)	105
--------------------------	-----

De Omnipræsentia Christi disputatio	76
Oratores	118
Oratoria Scholastica	218
Origines dictionum Latin.	113
Orlando furioso, poema.	144
Orthographica controversia	109
Ostentatio scientiæ	203
Ostracismus litterarius	54
Ouzelius	224

P.

Pacius (<i>Julius</i>)	241
Pædantismus quid sit?	200
Palatius (<i>Jo.</i>)	125
Palæmon grammaticus	68
Panicarola (<i>Francisc.</i>)	191
Pansophi	21
Pantaleonis Prosopographia	125
Panurgus (<i>Vincent.</i>)	39
Paracleti vocis pronuntiatio	109
Paracelsus	226
Parrhasius (<i>Jan.</i>)	234
Pascal (<i>Carolus</i>)	128
Passio Christi repræsentata	8
Patinus (<i>Carol.</i>)	9. 239
Peiskerus (<i>Jo.</i>)	19
Peregrinus (<i>Lælius</i>)	157
Perizonius (<i>Jacob.</i>)	74
M 5	Petrar-

INDEX AUCTORUM

Petrarcha (<i>Franc.</i>)	82	Postellus (<i>Guil.</i>)	98
	143	ejus virgo Veneta	ibid.
Pfeifferus (<i>Aug.</i>)	116	ingenium	99
Phalaridis epistolarum,		Præcticae disciplinae	155
controversia	75	Præmia Poetarum	136
Philander (<i>Guilielm.</i>)	127	Principium rerum natu-	
Philelphus (<i>Franc.</i>)	49	ralium	169
ejus nugæ	107	Promissa eruditorum	50
applausus	234	Promissores librorum	228
Philippicæ orationes Cicer.		Propertius vini amans	
	24		139
Philomusus (<i>Jan.</i>)	197	Puella Aurelianensis	52
Philosophi	220	Puteanus	37
Physici	168	Pyrrhonismus historicus	
Picus (<i>Io. Mir.</i>)	76. 227		129
Pindarus	6		
Plagiarii	225	Q.	
Platonicae respublicae	251	De Q. littera controv.	
Plautus veterum	I		109
eruditorum	231	Qualitates occultæ	171
Poetæ	132	Quernus (<i>Camillus</i>)	138
laureati	143	Quintilianus	121
eorum ambitio	135		
honores & præ-		R.	
mia	ibid.	Rabirius	77
mendacia	147	Rabulistica ars	185
Poggius	129	Ramirez (<i>Laur.</i>)	29. 219
Politianus (<i>Angel.</i>)	235	Ramus (<i>Petr.</i>)	72. 233
ejus ingenium	106	Recitatio veterum Poeta-	
Politicorum fraudes	159	rum	145
Πολυγλωττία	219	A Reies (<i>Caspar</i>)	218
Polygraphi	32	Religionis christianæ du-	
Pontanus (<i>Jacob.</i>)	13	ratio	164
Pontanus (<i>Jo. Job.</i>)	45	Reuberus (<i>Just.</i>)	36
Pontificiorum Theolog.		Reuchlinus (<i>Jo.</i>)	239
nugæ	189	Rhetonensis (<i>Thom.</i>)	191
		Rhe-	

ET RERUM.

Rheticus (<i>G. Joach.</i>)	160	Schottus (<i>Andr.</i>)	40
Rhetorismus histrionicus		Schurmannia	116
	121	Scioppius (<i>Casspar</i>)	13. 67
Riccardius (<i>Nic.</i>)	191. 213	Segerus (<i>Jo.</i>)	19
Riccus (<i>Steph.</i>)	213	Seplasiaræ litteratorum	
Riderus (<i>Jo.</i>)	26	artes	206
Robortellus (<i>Franc.</i>)	70	Serlo	149
Rohault (<i>Jacob.</i>)	84	De la Serre (<i>Jo.</i>)	3
Romanorum medici	179	Siberus (<i>Ad. Th.</i>)	257
Ronsardus (<i>Petr.</i>)	136	Sickius (<i>Henric.</i>)	82
Rosæ crucis fratres	30	Silo	149
	99	Sinicæ linguæ scientia	
Rusticanus	101		115
Ruxnerus (<i>Georg.</i>)	125	Slatyrer (<i>V Vilb.</i>)	131
Ryckelius	18	Sol sedes inferni	169
		Solipsismus	205
S.		Σοφιστῆς quid sit?	205
De S. litera tractatus	109	Sophistæ	118
Sacerdos Germ.	65	Sophocles	6
Salmasius (<i>Claud.</i>)	49	Spatia plusquam infinita	
Sancaffanus	28		163
Sanctorius	171	Spiritus familiaris	212
Sandovallius (<i>Franc.</i>)	131	Stadelius (<i>Sebastian.</i>)	197
Sannazarius (<i>Jac.</i>)	13	Stoicorum nugæ de affe-	
Sarpus (<i>Paulus</i>)	210	ctibus	157
Savanarola	28. 201	Stomachatiō publici boni	
Saubertus invehitur in			29
Muretum	72	Suissetus	171
Scalichius	222	Stumpfii Chronicon	124
Scaliger (<i>J. C.</i>)	13. 73	Sylvius (<i>Jacob.</i>)	239
Scaliger (<i>Joseph</i>)	117	Symbolorum velamenta	
ejus linguarum cogni-			220
tio	ibid.		
Scholastici	222	T.	
eorum elogia	19	Tassonus (<i>Alex.</i>)	66. 70
quæstiunculæ	150	Taubmannus (<i>Fr.</i>)	251
Scholasticus charlatanif-		Terentii Codex	17
mus	227	Terhaarius (<i>Paulus</i>)	224
		Thales	

INDEX AUCTOR. ET RER.

Thales Milefius	169	Verderius (<i>Claudius</i>)	69.
Theatri plausus	2. 6		217
Theologi	185	Vergilius (<i>Polyd.</i>)	129
Theophrastus	232	Versus cancrini, leoni-	
Thevet (<i>Andr.</i>)	116	ni &c.	147
De Thiard (<i>Pont.</i>) vini		Vesalius (<i>Andr.</i>)	176
amans	140	Vestitus eruditorum	82
Thraconismus	25. 105	Victorius (<i>Petr.</i>)	38
Thurneji ambitio	49	Villanus (<i>Nicol.</i>)	70
Tilemannus notatus	220	Vina Gallorum	142
Titulomania	17	Vini amantes Poetæ	139
Titulorum pompæ	11. 15.	Virgilii auctoritas	134
	209	S. Vitalis	187
portenta	31	Vitia grammatices	77. 107
Tituli librorum	24. 217	Vitilitigia	77
Tituli Judæorum ma-		Vogelius (<i>Jacob.</i>)	41
gistr.	29	Urinosa claritas	16
Tostatus (<i>Alphon.</i>)	32	Ursinus (<i>Fulvius</i>)	57
Tragœdiarum fata	3	Vulgi judicia	7
Trapezuntius (<i>Georg.</i>)	72		
Trevoltienfe diarium no-		W.	
tatum	110	Weigelius (<i>Erb.</i>)	167
Turneisserus (<i>Leon.</i>)	177	Weifius (<i>Chr.</i>)	120. 251
		Werenfelsius (<i>Sam.</i>)	216
V.		Wolfius (<i>J. Chr.</i>)	63
Valla (<i>Laurent.</i>)	66. 92	Wowerius (<i>Jo.</i>)	45
Vaninus (<i>J. C.</i>)	212		
Varillasius (<i>Ant.</i>)	125	Z.	
Le Vaffor (<i>Michael</i>)	124	Zabarella (<i>Jacob</i>)	132
Verderius (<i>Anton.</i>)	69	Zapata (<i>Lupian.</i>)	126
		Zieglerus (<i>Casspar</i>)	44

69.
217
129
oni.
147
176
83
38
70
142
139
134
27
7
7
41
16
87
7
7
1
6
63
65
6
4

69.
217
129
oni.
147
176
82
38
70
142
139
134
87
7
7
41
16
87
7
7
1
6
63
15
6
4

INDEX AUCTOR. ET RER.

Thales Mileſius	169	Verderius (<i>Claudius</i>)	69.
Theatri plauſus	2. 6		217
Theologi	185	Vergilius (<i>Polyd.</i>)	129
Theophrastus	232	Verſus cancrini, leoni-	
Thevet (<i>Andr.</i>)	116	ni &c.	147
De Thiard (<i>Pont.</i>) vini		Vefalius (<i>Andr.</i>)	176
amans	140	Veſtitus eruditorum	82
Thraſoniſmus	25. 205	Victorius (<i>Petr.</i>)	38
Thurneji ambitio	49	Villanus (<i>Nicol.</i>)	70
Tilemannus notatus	220	Vina Gallorum	142
Titulomania	17	Vini amantes Poetæ	139
Titulorum pompæ	11. 15.	Virgilii auctoritas	134
	209	S. Vitalis	187
portenta	31	Vitia grammatices	77. 107
Tituli librorum	24. 217	Vitilitigia	77
Tituli Judæorum ma-		Vogelius (<i>Jacob.</i>)	41
giſtr.	29	Urinofa claritas	16
Toſtatus (<i>Alphon.</i>)	32	Urſinus (<i>Fulvius</i>)	57
Tragœdiarum fata	3	Vulgi judicia	7
Trapezuntius (<i>Georg.</i>)	72		
Trevoltienſe diarium no-		W.	
tatum	110	Weigelius (<i>Erb.</i>)	167
Turneiſſerus (<i>Leon.</i>)	177	Weifiſius (<i>Chr.</i>)	120. 251
		Werenfelsius (<i>Sam.</i>)	216
V.		Wolfius (<i>J. Chr.</i>)	63
Valla (<i>Laurent.</i>)	66. 93	Wowerius (<i>Jo.</i>)	45
Vaninus (<i>J. C.</i>)	212		
Varillaſius (<i>Ant.</i>)	125	Z.	
Le Vaſſor (<i>Michael</i>)	124	Zabarella (<i>Jacob</i>)	132
Verderius (<i>Anton.</i>)	69	Zapata (<i>Lupian.</i>)	126
		Zieglerus (<i>Caspar</i>)	44

INDEX AUCTOR. ET RER.

Thales Mileſius	169	Verderius (<i>Claudius</i>)	69.
Theatri plaufus	2. 6		217
Theologi	185	Vergilius (<i>Polyd.</i>)	129
Theophrastus	232	Verſus cancrini, leoni-	
Thevet (<i>Andr.</i>)	116	ni &c.	147
De Thiard (<i>Pont.</i>) vini		Vefalius (<i>Andr.</i>)	176
amans	140	Veftitus eruditorum	82
Thraſoniſmus	25. 205	Victorius (<i>Petr.</i>)	38
Thurneji ambitio	49	Villanus (<i>Nicol.</i>)	70
Tilemannus notatus	220	Vina Gallorum	142
Titulomania	17	Vini amantes Poetæ	139
Titulorum pompæ	11. 15.	Virgilii auctoritas	134
	209	S. Vitalis	187
portenta	31	Vitia grammatices	77. 107
Tituli librorum	24. 217	Vitilitigia	77
Tituli Judæorum ma-		Vogelius (<i>Jacob.</i>)	41
giſtr.	29	Urinofa claritas	16
Toſtatus (<i>Alphon.</i>)	32	Urſinus (<i>Fulvius</i>)	57
Tragœdiarum fata	3	Vulgi iudicia	7
Trapezuntius (<i>Georg.</i>)	72		
Trevoltienſe diarium no-		W.	
tatum	110	Weigeliuſ (<i>Erb.</i>)	167
Turneiſſerus (<i>Leon.</i>)	177	Weifiuſ (<i>Chr.</i>)	120. 251
		Werenfelfiuſ (<i>Sam.</i>)	216
V.		Wolfiuſ (<i>J. Chr.</i>)	63
Valla (<i>Laurent.</i>)	66. 92	Woweriuſ (<i>Jo.</i>)	45
Vaninuſ (<i>J. C.</i>)	212	Z.	
Varillaſiuſ (<i>Ant.</i>)	125	Zabarella (<i>Jacob</i>)	132
Le Vaſſor (<i>Michael</i>)	124	Zapata (<i>Lupian.</i>)	126
Verderiuſ (<i>Anton.</i>)	69	Ziegleruſ (<i>Cafpar</i>)	44

Mencke, Johann Burkhard,

De charlataneria Eruditorum declamationes duae Access. epist. Sebast.
Stadelii ... de Literatorum vanitate

Amstelodamum 1716

H.lit.u. 179

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10447792-2